16.2.77 פ"ח שבט תשל"ז
מספר 2059 שנה 41 (קול מ.ע.מ.)

השטן הזה
שימעון פרס

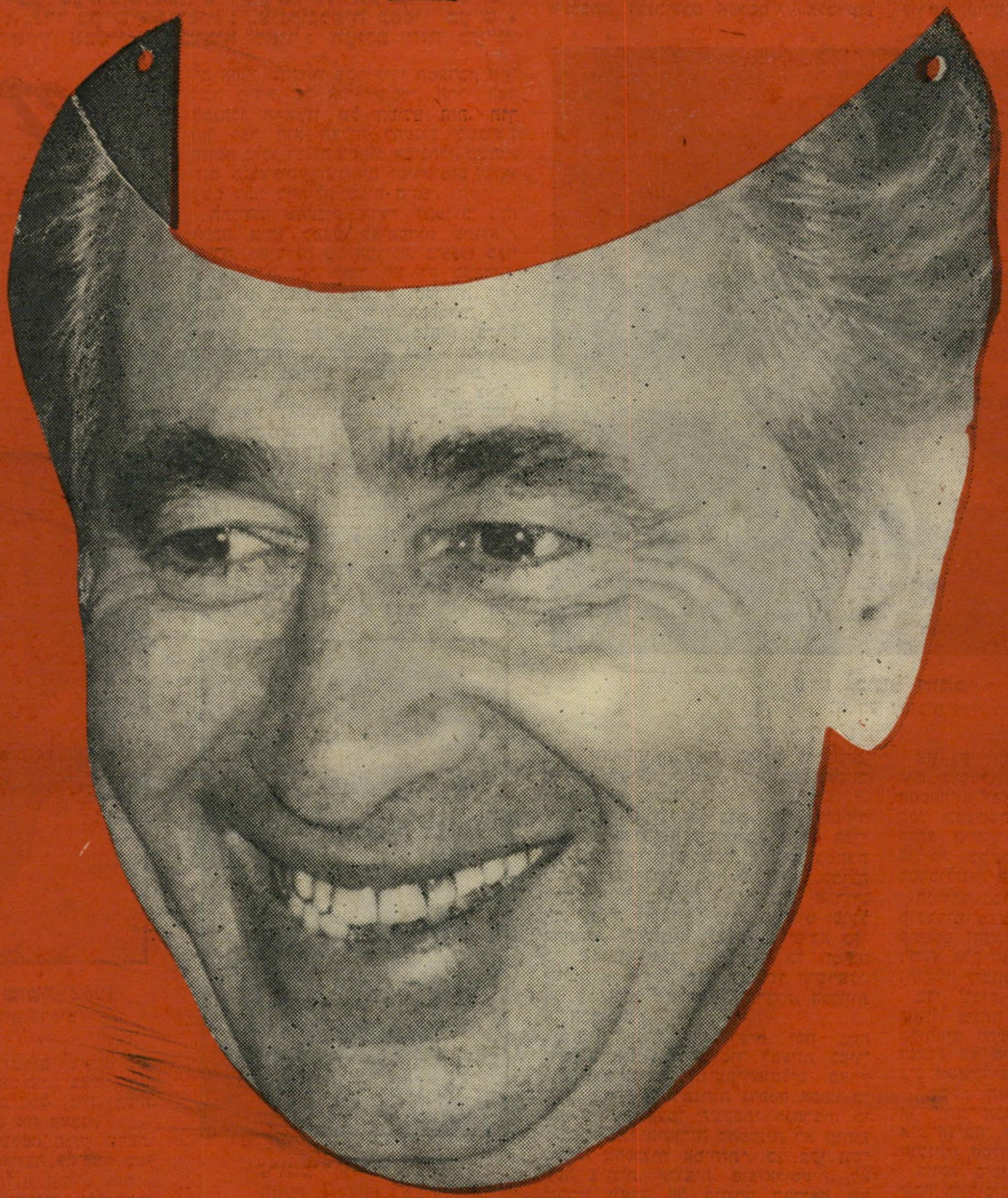

האיש מאחרי
המסיבה

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טיפון 243386-03. תא־דואר 136 • מען מכתבי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גלופות: „צינקוגרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

קריאה יקרה,

בעשרים ואחת השנים האחרונות, מאז הצטרפתי למערכת זו, נפלאה היתה בעיני דמותו של אדם שריחפה תמיד במערכת, למעשה לא היתה זו דמות אלא שם בילבד. שמו של שלמה הררי.

הוא היה צריך להיות, על פי האגדה, אחד האבות המייסדים של שבועון זה, שעקבותיו נעלמו אי־שם בראשית ימי העתון כמו קצין סיפון שנסחף לים בעת סערה.

והנה, בשבוע שעבר, הוא הופיע והתייצב במשרדי המערכת חי ונושם. איש גדול

הררי במדי שוטר 1952
במקום תאונת־דרכים

מימדים. כמעט ענק. ועשרים ושתיים השנים שעברו היו כלא היו. כאילו היה איתנו כל הזמן, מעורב בכל עניין ובעיה, שמח בשמחותנו וכואב את כאבנו.

זה אותו פרופסור שלמה הררי שדעתו על בעיית היורדים והירידה פורסמה בשבוע שעבר במדור פורום העולם הזה.

הררי בן ה־51, יליד גרמניה, עלה לארץ בנעוריו. אחרי קום המדינה, כשסיים את שירותו הצבאי, הצטרף למישטרת־ישראל. הוא שרת כקצין מישטרה תחת פיקודו של עמוס בן־גוריון במטה הארצי. בין שאר תפקידיו כיהן גם כקצין הסברה לענייני תאונות־דרכים של מישטרת־ישראל.

בתוקף תפקידו זה חיפש שיטות חדשות להגביר את תודעת הבטיחות בדרכים. בין השאר ביקש תסריטים לסרטי הסברה והדרכה. „שלחו לי כמה סופרים ידועים, הוא נזכר. „הם כתבו לי תסריטים על ציונות, מצדה ותקומה. ראיתי אז שהם לא כותבים בשפה של בני־אדם. היה רק עתון אחד שכתב בשפה הזאת, העולם הזה. אז התקשרתי אל אורי אבנרי."

תוצאת אותה התקשרות היתה, שאחרי שהפיק את הסרט שביקש עבור המישטרה, פשט הררי את מדיו והצטרף למערכת העולם הזה. זה היה בשנת 1952, זמן לא רב אחרי שהעתון עבר לידי המערכת החדשה מידיו של אורי קיסרי. הררי הפך למנהלו הראשון של העולם הזה. תוך זמן קצר הוא הצליח להעניק לשבועון תנופה בלתי רגילה בתחום המינהלי, כשהוא יזום מיבצעים עתונאיים ופירסומים שהיו לשם דבר בתחילת שנות ה־50'.

התנופה שהעניק הררי להעולם הזה הפכה אותו כמעט לאימפריה עתונאית זעירה, במימדים של המדינה. ב־1955 כבר יצא העולם הזה לאור לא רק בעברית, אלא גם באנגלית, אידיש וספרדית.

הררי סבר שלמהדורה הספרדית של העולם הזה צפוי עתיד מזהיר בקרב יהדות דרום־אמריקה. הוא יצא לשם כדי לייסד את מערכת ההפצה והמינויים.

„בתחילה זה הלך מצויין," הוא נזכר, „עד לעימות הראשון שלי עם המימסד. מחוגי השגרירות הישראלית הופצה השמועה שזה עתון של בוגדים. זה היה מספיק בשביל הקהילה היהודית במכסיקו. תוך זמן קצר הופסקה הזרמת המודעות לעתון והמינויים ביטלו את חתימותיהם. המהדורה הספרדית של העולם הזה פשטה את הרגל."

בדרכו חזרה לארץ נתקע שלמה הררי בארצות־הברית. „פשוט לא היה לי אז כסף לחזור לארץ." הוא נשאר בפלורידה,

פרופסור הררי 1977
תנופה שנקטעה באיבה

התגלגל ללימודי פסיכולוגיה, הפך לפרופסור לפסיכולוגיה, המכהן כפרופסור מן המניין באוניברסיטת סאן־דייגו.

הוא פירסם במרוצת השנים כמה ספרים בתחום הפסיכולוגיה החברתית ושורה ארוכה של מאמרים בעיתונות המקצועית. הוא מוזמן לשאת הרצאות באוניברסיטאות שונות ברחבי העולם, מאוניברסיטת טוקיו ועד אוניברסיטת בר־אילן.

במשך 22 השנים מאז הפך „יורד" למעשה, שומר הררי על קשר עם הארץ. הוא בא לבקר מעת לעת. אבל הקשר ההדוק ביותר שלו הוא באמצעות העולם הזה, אותו הוא קורא מדי שבוע בשבוע זה 22 שנה.

אישיות, הופתעתי ממידת בקיאותו במתרחש בארץ בתחומים שונים, החל מספורט וכלה בפוליטיקה. היה זה תענוג לשמוע אותו מביע דיעות בכמה נושאים שנויים במחלוקת במדינה בחריפות ובמקוריות. ואז הסתבר שהקשר הקבוע הכמעט יחיד שיש למהגר מסוגו עם הארץ, הוא באמצעות הדיווחים השבועיים של העולם הזה.

זוהי תופעה שנתקלנו בה לא אחת. אל־פי ישראלים השוהים בחו"ל מסיבות שונות, כמו אלפי יורדים שניתקו כל קשר אחר עם הארץ, מעדיפים לעקוב אחרי המתרחש במדינה דווקא באמצעות העולם הזה.

„העולם הזה הוא העתון היחיד שאינו רק מספר לי מה קורה, אלא עושה שיהיה איכפת לי מה קורה," הסביר אחד מהם. וזהו אילי ההסבר הקולע ביותר לתופעה.

■ ■ ■

את המכתב המרגש הבא קיבלנו השבוע מהמזרחן אהרון כהן, איש קיבוץ שער־העמקים:

למקרא הדברים על המסיבה הצנועה שערכתם למנכ"לכם אברהם („אלברט") והנה למדתי לדעת מהנאמר במסיבה הנ"ל, כי „מנוחת ספינת השבועון בים הגועש של המציאות המשקית במדינה", כי „ליבו של העולם הזה, אותה משאבה שאינה פוסקת לעבוד אף רגע והמאפשרת חיים ופעילות לכל תא ותא בעיתון" — הוא אברהם סיטון. קראתי את המספר על חייו ופעלו ושמחתי לגלות עוד „משוגע לדבר" בארץ הזאת, בה כמעט שום דבר חשיבות מיוחדת לא נוצר ע"י אנשים „נורמאליים". הריני מצרף איפוא את ברכתי ליובלו ומאחל לו כוח להתמיד במיזוי תפקידו, אותו העדיף, כנראה, על פני עבודות אחרות, אולי מכניסות יותר, אך קלות יותר. אברהם סיטון — כה לחי!

■ ■ ■

אני רוצה להכין אותך לקראת מיבצע חדש עליו עומד העולם הזה להכריז בשבוע הבא. זהו מיבצע כסא הזהב.

כסא הזהב, בעיצוב אמנותי מיוחד, עתיד להיות הפרס שיעניק העולם הזה לאישים בוחרים שייבחרו במישאלים מיוחדים בין קוראי העולם הזה.

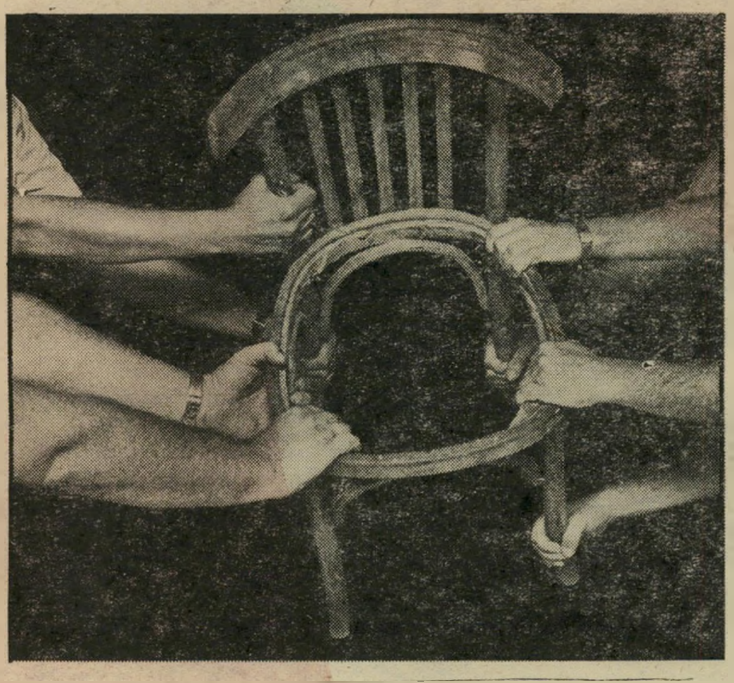

פרס „כיסא הזהב"
לא רק לטובים

סיטון (העולם הזה 2054) בהגיעו לחמישים, ברצוני לשלוח לו — ולזא גם באיחור מה — את ברכתי.

כעוקב זה שנים רבות אחר התפקיד שממלא „השבועון המסויים" בחיים הציבוריים והפוליטיים שלנו, וכיודע במקצת מה פירוש הוצאת במה פוליטית קבועה בלתי־תלויה, במדינתנו ובמדינות אחרות, הנני תוהה לא־אחת: כיצד מתקיים ופועל בהתמדה, בדייקנות ובצורה מרשימה כל־כך שבועון אשר כזה, ללא כל תמיכה ישירה או עקיפה מצד המימסד הישראלי, או של אחת משלוחותיו הרבות, הגלויות או הכמוסות?

ראשי העולם הזה יודעים יפה במה חלוקים אנו בגישות־יסוד לבעיות כציונות, סוציאליזם, תנועת־הפועלים בארץ ועוד. באחת ההזדמנויות נדפסה אפילו בעולם הזה עצמו השקפתי הנחרצת, כי כשם ש„בלי תיאוריה מהפכנית לא תיתכן פעולה מהפכנית אמיתית". כך בלי השקפה ציונית, חלוצית, סוציאליסטית, לא ייתכנו מאבק על בנייתה הבריאה של החברה הישראלית, על חינוך הנוער ועל עתידו של העם היהודי — מאבק שבלעדיו לא היה קם וקיים כל שקם וקיים כאן עד עתה ובלעדיו אין טעם ואין עתיד ארוך־טווח אף להצלחות גדולות בהווה. לדעתי, כאן בעצם עיקר ההבדל שבין גישה פראגמאטיסטית, לבין גישה רעיונית (אידיאולוגית) יסודית, כוללת.

עם זאת יודעים אתם גם עד מה מעריך אני את תרומת השבועון למאבקים בהם אנו שותפים למערכה, כבעיות ישראל והאזור, כמאבק למען השלום — המאבק הפוליטי העיקרי בישראל של ימינו — כמאבק נגד הריקבון, השחיתות והצביעות, האוכלות כל חלקה טובה שבארצנו ומערכות כיו"ב. לא אחת נתתי ביטוי פומבי להערכת זו ובאחת ההזדמנויות אף כתבתי, כי בלי העולם הזה נוף העיתונות הישראלית היה מאבד מידה ניכרת מחיותו.

אין מה לדאוג. אין לנו כל כוונה להקים מיפעל מתחרה לתחרויות הפרסים המסחריים והאמנותיים למיניהן שהתמסדו כבר במציאות הישראלית. תחרות כסא הזהב תיערך במישור הציבורי־מפלגתי־פוליטי, שמשום מה גותר מקופח בתחום הפרסולוגיה הישראלית.

המיוחד במיבצע זה יהיה בכך שבמקום מועמדים מצטיינים שיועמדו לשיפוט הקוראים והצבעתם, יעמדו הפעם לבחירה דווקא אלה הנכשלים, שאין להם כל סיכוי ותיקווה לזכות בפרס אחר.

מדי שבוע יפורסם במיסגרת המיבצע שאלון מיוחד ונפרד. בכל שבוע יתבקשו הקוראים להשיב, באמצעות השאלון, ולהצביע על אישים ואנשים שהשיגו הישגים יוצאי־דופן בתחום פעילותם.

למשל: הנואם הגרוע ביותר בכנסת. או: חבר־הכנסת האלמוני ביותר. או: איש־הציבור הפסטפן ביותר. או: מגיש תוכניות הטלוויזיה הגרוע ביותר.

דווקא בימים אלה, כששפע של דברי שבח וקילוסים על מנהיגים ועסקנים שוטף כגשם זלעפות את הציבור, יכולה תחרות מעין זה להציב את הדברים בפרופורציות האמיתיות שלהן.

כמובן שאין לקחת את הדברים יותר מדי ברצינות. כל הכוונה היא לערוך מעין תחרות־יופי שבה תהיה המוכתרת לא דווקא היפה שבין המועמדות כי אם המכוערת ביניהן. ואולי תוכל תחרות מעין זו להכניס קצת עליצות והומור באווירת הרצינות הנוראה המאיימת לשטוף אותנו.

פרטים נוספים בגיליון הבא, שיכיל גם את השאלון הראשון במיסגרת תחרות כסא הזהב.

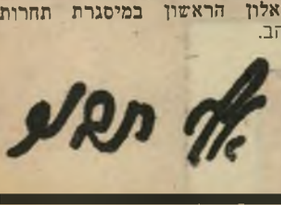

טעים להכיר:
מר עדין

שוב יצירת מופת חדשה
של עלית:
רוזמרי מר-עדין ממולא,
המצטרף לרוזמרי חלב ממולא, הידוע, ממשפחת מאיסטרני.
שוקולד רוזמרי שווה באיכותו לכל שוקולד
מעולה מחו"ל-וזול ממנו בכ-50%.
שוקולד רוזמרי מר-עדין או חלב מיוצר על-ידי
עלית בידע שוויצרי.
רוזמרי-למי שמחפש משהו מיוחד בשוקולד.

טוב לי עם שוקולד עלית

פרסום ד"ר יעקבסון

תשקיף

הדו"ח הסודי
של ואלדהיים

הדיווח הסודי של קורט ואלדהיים על מגעיו עם מנהיגי הארצות הערביות:

● **אנוואר אל־סאדאת** רוצה בשיתוף אש"ף בוועידת ז'נבה, כמישלחת נפרדת שוות־זכויות עם שאר המישלחות הערביות.

● **חאפז אל־אסד** מציע מישלחת ערבית משותפת, שתכלול את אש"ף. אולם גם הוא עומד על כך שבמישלחת הכללית תהיינה תת־מישלחות, בעלות זהות לאומית ברורה. אחת מאלה תהיה נציגות אש"ף.

● **יאסר עראפאת** רוצה בהזמנה רישמית לאש"ף, אך לא איכפת לו באיזו מיסגרת פורמלית יתבצע הדבר. הוא אמר שהוא מוכן להכיר דה־פאקטו בישראל, תמורת הזמנה שתהווה הכרה דה־פאקטו באש"ף.

● **יצחק רבין** מתנגד לשיתוף אש"ף בכל דרך ובכל צורה שהיא. אולם ואלדהיים סבור כי עמדה קיצונית זו באה כדי להוציא את האו"ם מן המישחק. ייתכן שיודיע לסיירוס ואנס כי ישראל עשוייה להגמיש את עמדתה בעניין זה, אם הדרישה לכך תבוא מטעם ארצות־הברית.

פרס מפיץ שרבין
חומך במגעי אש"ף

אחת ההוראות ממטה פרס ל„יונייטד פרס" בעיתונות: להפיץ כי יצחק רבין ויגאל אלון נתנו בחשאי את חסותם למועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני, וכי המגעים עם אש"ף מתקיימים באישורם ובעידודם. אנשי פרס יודעים, כמובן, כי טענה זו כוזבת לחלוטין.

מאמרים ברוח זו פורסמו בעת־יובעונה־אחת בכמה עיתונים, ובראשם מאמר של מתי גורן ב„הארץ" ושל שמואל שגב ב„מעריב", שהופיעו באותו יום וכימעט באותו נוסח.

עובדה שלא הוזכרה במאמרים: הח"כ שיצא בתמיכה הנלהבת ביותר במגעי המועצה עם אש"ף היה יוסי שריד, שהצטרף למחנה פרס.

פרס מנסה
לנטרל את אלון

אנשי מטהו של שימעון פרס ערכו גישושים בניסיון להציע ליגאל אלון לכהן כשר־ביטחון בממשלה המיועדת של שימעון פרס. כתמורה מבקשים אנשי פרס מאלון שלא יתערב במאבק על ראשות־הממשלה ולא יתמוך ביצחק רבין, מתוך תיקווה שבכך ייסחפו למחנה פרס כמה מאנשי הקיבוץ־המאוחד ואחדות־העבודה.

הכטחה זו היא חסרת־כסים, שכן בקרב מקוריבו של פרס שוררת אחדות־דעים, שאם ייקרא הוא להרכיב את הממשלה הבאה, הוא מתכוון לכהן הן כראש־ממשלה והן כשר־ביטחון, למרות הצהרותיו המפורשות שלא יעשה כן.

מדוע בגדו
אנשי רפאל ?

שני הצעירים בסיעת רפאל במפד"ל, שלא פרשו עם יצחק רפאל ולא הצטרפו לסיעה העצמאית שהקים בכנסת, חתמו קודם־לכן על הסכם סודי עם צעירי המפד"ל בראשות זבולון המר.

השניים שלא פרשו, ח"כ אהרון אבו־חצירא ודויד גלם, מנכ"ל מישרד־הדתות, קיבלו הבטחות בתוכות כי אם תצטרף המפד"ל לקואליציה הבאה אחרי הבחירות, ישוריין עבור אחד מהם תיק בממשלה.

פרישת הכהן -
תרגיל של העבודה

בקשתו של ח"כ מנחם הכהן, ממיפלגת העבודה, להכיר בו כסיעה עצמאית של העובדי־הדתי בכנסת, אינה אלא תרגיל של מיפלגת העבודה המיועד לזכות בקולות של בוחרים דתיים שאינם רוצים להצביע בעד המפד"ל ואינם מוכנים להצביע כעד המערך.

הכהן ניצל את הסעיף בחוק־מימון־המיפלגות — שהוכנס בשעתו במייוחד לחוק נגד סיעת העולם הזה, אחרי פרישתו של שלום כהן ממנה — הקובע שלמרות שח"כ בודד הפורש מסיעה אינו יכול להוות סיעה עצמאית, הוא יקבל מימון מפלגות כאילו היה סיעה כזאת, אם הוא עצמו יעמוד בראש רשימה חדשה שתתחרה בבחירות. רשימה כזו תיחשב כחדשה לכל דבר מבחינת כל החובות. אבל עם זאת יקבל הכהן מיקדמה של כ־400 אלף ל"י, במטרה לנסות למשוך את הקולות שהצביעו עבור רשימת העובד־הדתי גם בבחירות להסתדרות. אחרי הבחירות הוא יצטרף, כמובן, למערך.

ביקורת על מנכ"ל
הביטוח־הלאומי
לשעבר

מבקר המדינה בודק עיסקת־קרקעות שבביצועה היה קשור מנכ"ל המוסד לשעבר, ראובן וולקוב.

מדובר על רכישת קרקע בבאר־שבע לפני מיספר שנים, לצורך הקמת סניף הביטוח־הלאומי בדרום. הקרקע נרכשה מחברת „שופרסל" במחיר גבוה מכפי שהעריך אותו השמאי הממשלתי.

הפרשה כבר הועברה לשר־העבודה משה ברעם לקבלת תגובת המישרד. עד כה לא נעשה שום שימוש בשטח־האדמה שנרכש.

המנכ"ל הנוכחי של המוסד לביטוח־לאומי, רפי רוטר, טען כי מדובר בקרקע שנרכשה ממינהל־מקרקעי־ישראל, וכי התוכניות להקמת בית הביטוח־הלאומי בבאר־שבע נמצאות בידי מע"ץ. עד להקמת המיבנה החדש נרכש מיבנה מוכן, בסכום של 2 מיליון ל"י, ליד התחנה המרכזית בבאר־שבע.

וולקוב עצמו טען, כי רכש את הקרקע משום שזו היתה ההצעה היחידה המתאימה, וכי הערכת השמאי הממשלתי לא היתה סבירה.

חוקרים בעייניי
האוניברסיטה

מדור־הרמאויות של מישטרת מחוז תל־אביב פתח בחקירה על המתרחש באוניברסיטת תל־אביב. החקירה תיערך בנושאי התקשרויות האוניברסיטה עם ספקים וקבלנים פרטיים בשנים האחרונות, ובחשדות לעבירות־מירמה מסוג שטרם נחקר בארץ. את החקירה עורך פקד יצחק ראובני. במקביל לחקירה זו תתנהל חקירה מישטרתית וצבאית, שתבדוק חשדות לזיופים ולעדויות־שקר בפרשת חקירתו של דניאל ברמן, שהואשם על ידי האוניברסיטה בשורה של עבירות מירמה. החקירה הצבאית, שעליה יפקד ראש מצ"ח, תתמקד בפרשת החקירה־הצבאית המבוימת נגד ברמן. ובחשדות כבדים לעבירות שבוצעו על־ידי חוקריו באותה חקירה, שחיקקם נחשף מעל דפי „העולם הזה".

סערה בקהילה
היהודית במלבורן

הקהילה היהודית במלבורן סוערת סביב פרשת היעלמם של כ־750 אלף דולרים אוסטרליים (שיבעה וחצי מיליון ל"י) מקופת הקרן־הקיימת באוסטרליה. למרות הניסיונות להשתיק את הפרשה, כדי שלא תגרום לירידת תרומות יהודים לקרן, הפך הענייו לנושא־זיכוח מרכזי בקהילה.

צעד חסר־תקדים בהקשר זה עשה צ'ארלס יורדני, יורד מישראל שעמד כ־16 השנים האחרונות בראש הקרן־הקיימת במלבורן. הוא פירסם מודעה בעיתונות היהודית, שכה הצהיר כי כל השמועות המתייחסות אליו בהקשר זה הן חסרות־בסיס ובדתי־נכונות לחלוטין.

גלי־צה"ל מפרים
הוראת הרמטכ"ל

תחנת־השידור הצבאית, גלי־צה"ל, הפרה הוראה מפורשת של הרמטכ"ל, שאסר ריאיון דמויות פוליטיות בתחנה, החל מה־15 בינואר, עוד לפני כניסת „חוק 100 הימים" לתוקפו. במיסגרת איסור זה נפסלו בין השאר לשידור ראיונות עם שר־החינוך אהרון ידלין בענייני חינוך, וגם הקלטה של יגאל אלון במיסגרת תוכנית על נאצר, שנעשתה עוד לפני שנתיים.

אולם האיסור שהוציא הרמטכ"ל אינו חל, כנראה, על שר־הביטחון שימעון פרס. שני מישדרים על „שיח חיילים עם שימעון פרס" שודרו, בניגוד להוראת הרמטכ"ל.

לפני השידור הועברה ההחלטה על כך לישיבת שר־הביטחון בצירוף להוראת הרמטכ"ל, כדי שפרס ייידע על קיומה של הוראה כזו. ההחלטה שיצאה מלישכת השר היתה: לשדר, למרות האיסור. נראה שפרס החליט שהוא אינו דמות פוליטית.

הכוונה היא להפוך את המקום לאכסניה קבועה לאמנים וללהקות, כמו לחקת־המחוג „ענבל": שהביעה כבר את הסכמתה העקרונית לעבור לאתר־התיירות החדש.

מאמן נבחרת
הכדורגל - המדווח
הבלעדי על משחקיה

מאמן נבחרת־הכדורגל הישראלית, דויד שווייצר, אסר על כדורגלני הנבחרת לשמש ככתבים של מדורי הספורט בעיתונות הישראלית, ולדווח להם מחו"ל על משחקי הנבחרת שם.

המאמן עצמו הפך המדווח הבלעדי לציבור מישחקי הנבחרת, כיוון שהדיווחים נעשים תוך התקשרות טלפונית של עיתונאי־הספורט אליו. כך הכשיל שווייצר את העיתונות הישראלית כולה, להוציא את העיתון הארץ, בכך שגרם לפירסום כאילו מישחק נבחרת ישראל בבנגקוק היה נגד נבחרת תאילנד, בעוד שלמעשה היה זה מישחק נגד נבחרת העיר בנגקוק.

הבעייה הופכת קריטית כיוון שהעיתונים נמנעים מלשלוח, מטעמי חיסכון, כתבים למסעות הנבחרת כמו בעבר.

כתוצאה מכך נשאר המאמן המדווח הבילעדי, מבלי שתהיה ביקורת עליו עצמו.

פרי הגפן

במדור „כך הם אומרים" נפלה לפני שבועיים טעות מצערת. בין פסוקי־השבוע הובא פסוק של עורך „על המישמר", מארק גפן, שהכיל התקפה על השר ישראל גלילי. האמת היא הפוכה: הפסוק הנדון נכתב במאמר של אריה יערי שפורסם ב„על המישמר", ומארק גפן הזכירו רק כדי לשלול אותו ולהתנגד לו.

עולם הריהוט עבר לפלסטיק!

חידושי גולן 1977

בתוספת הפתעת יופי חינם

כל הרוכשת בחודש פברואר, מרהיטי הפלסטיק הנהדרים של גולן תזכה בהפתעת יופי חינם:

יועצת יופי של לון-רמה תבקר בביתך בכל מקום בארץ, ביום ובשעה הנוחים לך – ותעניק לך ייעוץ מקצועי לטפול בעור ולטיפוח החן.

ואם הרוכש הוא הגבר – יוכל להעביר זכות זו לבת זוגו...

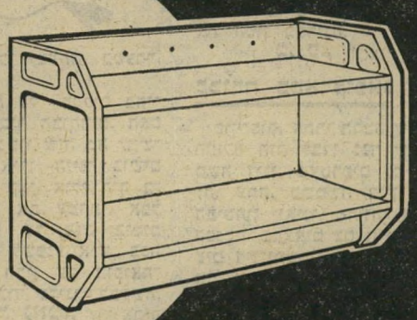

ספרונית תלוייה

לבית, למשרד, לחדר הילדים, לחדר המתנה ולכל מטרה.

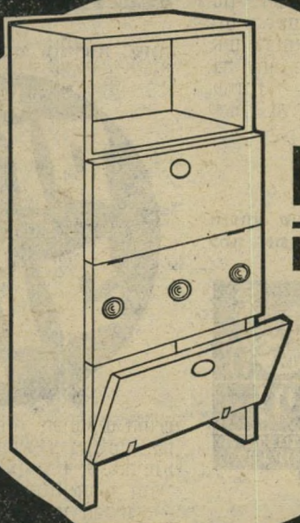

ארון נגישה

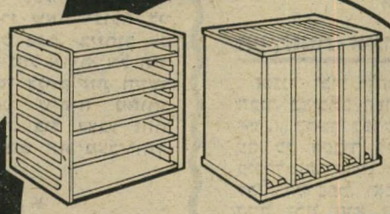

מבחר רחב של רהיטי פלסטיק לבית, למשרד, למוסד ולמפעל. עיצוב חדיש בצבעים מרהיבים.

רהיטי הפלסטיק של גולן מיוצרים מחומר פלסטי מיוחד העמיד בפני שריטות, חמרי ניקוי, חום, קור ורטיבות.

ארונית תלוייה

שמוש עם מגירות מדפים או מחיצות

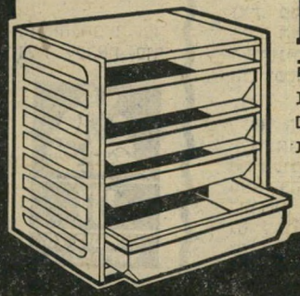

נסא הגבהה

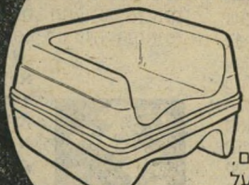

לילדים, ב-2 גבהים, להצבה על "כסא מבוגרים".

"גולן" עיצוב וריהוט

המפעל: קבוץ שער הגולן, ד.נ. עמק הירדן, טל. 067-50802/3
משווק ע"י מוצרי תכן בע"מ.

תל-אביב: רחוב הארבעה 6, טל. 266115; רחוב פינסקר 50, טל. 280586; שילב — רחוב אבן גבירול 14; רחוב פרישמן פינת דיזנגוף, טל. 263446; ליברמן ישראל, רחוב הקישון 25, פינת מטלון, טל. 825486; י. מגנהיים, רחוב המלך ג'ורג' 29, טל. 222048; הוליווד, רחוב אבן גבירול 94, טל. 230971; **ירושלים**: רחוב הלני המלכה 9, טל. 221697; כל בו הומינר, ככר מנורה, טל. 22647; **חיפה**: מוצרי תכן, הגמל 40, טל. 660911; רחוב הרצל 11, טל. 662377; גרינברג, החלוץ 57, טל. 665109; שיווק „שגב", קרן היסוד 84 (סביניה); **עכו**: כלבו לילד, מרכז מסחרי רסקו; **כרמיאל**: דיור +, מרכז תעשייה זעירה; **איזור הגליל**: קיבוץ שער הגולן; **נהריה**: עזר נסים, רחוב המייסדים 20, טל. 922272; **כפר-סבא**: רחוב ויצמן 78, טל. 25825; **חדרה**: אוקראיניץ, רחוב הנשיא 65, טל. 22690; **נתניה**: רחוב שמואל הנציב 9, טל. 28743; **רמת-גן**: רחוב קריניצי 59, (פנת הרואה) טל. 723005; **פתח-תקוה**: התינוק, רחוב הברון הירש 28, טל. 912271; **בני-ברק**: נווה, רחוב רבי עקיבא 65, טל. 788710; **חולון**: רהיטי ארמון, ככר ויצמן 6, טל. 845349; **לוד**: מטבחי ערד, רחוב הרצל 1, טל. 964457; **ראשון-לציון**: רחוב רוטשילד 43; **רחובות**: סקאן דו, רחוב הרצל 185, טל. 955508; **קריות-נת**: כהן יוסף, שד' לכיש 5, טל. 93233; **באר-שבע**: מוצרי תכן, רח' קק"ל 39, טל. 39123; **אילת**: מטבחי טופז, שד' התמרים 133, טל. 3839.

קרסום אבנת *אקיע

ככוח־ההרגל — כן כוח־האהבה: שניהם מושכים אותך לפסים בתם התרגלת ללכת, בעבר, גם שעה ששברת את הראש בנתיבות חללו עצמם. במילים אחרות: אתה עלול להיכנס לאהבה בלתי־נוחה, בלתי־פוריה, מ־תסכלת — ולחיכנס אליה עם הראש והרגליים. זיכרי שהאיש שפגשת בדרך אינו כפי שאת רואה אותו — זאת אומרת, אם את בכלל מסוגלת לחשוב. לבשי אדום או ורוד.

* * *

אל תיתפסי לדאגה ולמצב רוח כשתבחיני ביום שישי בגוון ה־חיוור המרחף על פניך וברגישות המוזרה שאת חשה כלפי הסובב או־תך. דעי לך שהרגשה זו תחלוף מהר. נסי ליהנות מהרגשה זו, אך שיקלטי בעצמך ואל תתני לאיש לנצל את ריגשותיך האימהיים השופעים חום ואהבה. אם היכרותכם קצרה, דחי לכמה ימים את החלטתך בקביעת יחסך האמיתי אליו, למרות שהכל ברור לך ואת רוצה בו.

* * *

הקסם האישי שלך יסייע לך להיחלץ מ־מצב מביך. הדימיון הפורה בו חנן אותך מזלך עלול להיראות השבוע בעיני אנשים מסויימים כהפרזה ב־תפיסת המציאות. עליך להישמר מלהיות אכזר כלפי אחד האנשים הקרובים אליך ביותר. אכזבה ריגשית תימוג ותיראה שונה.

מחזור העיסוקים החדש מתחיל ברגל ימין. קח עצמך בידיים; הימנע מחולמנות־יתר ומדי־כאון חסר־תכלית — ותמצא שאתה יוצא ב־הדרגה מן הבוץ, אף מבלי שתצטרך לקבל החלטות גורליות כל־שהו. הפגישה אליה נכ־ספת, תתקיים, אך תת־אכזב. לעומת זאת צפה למיפנה רומאנט־י.

* * *

המזולות דווקא לא חיוביים, אבל כוחותיך האישיים כה עצומים, בגלל צירופם של שתי פלנטות שחוסות עליך, שאם תתאמץ ותשקיף על העבר ועל העתיד בעין רגועה תתגבר על כל מיכשול. אל תא־מיני לו: הוא התכוון למשהו אחר לגמרי, ואת למשהו אחר לגמרי. כסף בא — ואתה מפסיד אותו שוב, בגלל שגיאתו חסרת־הזדון של ידידך הקרוב ביותר. אל תטיל בו אשם.

* * *

במישור חיי האהבה שלך, בתולה, יחולו שינויים מרעישים. אל תידחי בגסות את מחז־רך הנלהב, למרות ש־אינך חשה כלפיו כל משיכה. תני לזמן לע־שות את שלו; או שהרגשתך תשתנה בכל זאת, או שהוא יתייאש ממך. בן בתולה, למרות אופייך הנוח, אתה נוטה להתפרצויות אם אתה פקיד או עובד כפיים — היזהר מאנשים הנראים לך כחברים כב־יכול. בייחוד בימים ד' עד ו'. אם אתה מסובך עם החוק — זהו שבוע רע מאוד להחלטות החלטות מיש־פטיות. מצד שני, אם אתה שוקל רומאן — אל תפחד. קודם כל, הוא לא יהיה רציני. ושנית, הוא יהיה נעים ומלא הפתעות. בת מאזניים: נסי לא להיות עיקשת מדי.

* * *

ימים קשים, אך טובים עוברים עליך. אתה יודע זאת, אבל אינך מסוגל עדיין ל־העריך את מלוא־המא־מץ הדרוש ממך. משום כך, פזר את האחריות ואת העבודה על־פני כל ימות־השבוע. אל תשקיע את כל אונך ביום אחד, ואת כל כספך בנקודה אחת. אתה תחליט מה עדיף.

* * *

למרות העובדה שאסור לך לסמוך על אלה המציעים לך הצעות מפתות, השבוע יתחיל תהליך שיקום כלכלי, לאלה מכם שהיו שקועים בצרות כספיות רציניות. בייחוד טוב סוף השבוע ובמיוחד יום ה'. יום ו' אינו מת־אים לרומאנטיקה: יש בו יותר מדי השפעות ערניות. אך תוכל להמר על מוצאי־שבת, בשטח האהבה.

* * *

הזעזוע שעברת בתחילת החודש מוסיף לתת את אותותיו. אולם לא די לח־שוב על מה שהמצב עושה לך — אתה חייב גם לעשות משהו כדי לשנות אותו מצב. זכרי שאת יכולה לי־פול בפח, בייחוד עם בן מזל אריה. אל תה־סס לנתק את הקשר לפני שיחיה מאוחר מדי. בגד בצבע זהוב ירומם את מצב־רוחך.

* * *

פלירט לא־מחייב, או רומן אהבהבים קצר ומרגש, צפוי לך, בת דלי, לקראת סוף השבוע, או בתחילת ה־שבוע הבא. השותף לפלירט או לרומן יהיה גבר אשר ראית בו עד כה רק ידיד ותו־לא, ואשר בתקופת ליבלוב־האהבה שלכם נידמה יהיה לך כי זהו האביר־על־הסוס־הלבן לו את מתחינה כל השנים. ב־שטח העסקים — אין חדש. ההצעה שקיבלת משונה, אך הפר־טים הכלולים בה הם נכונים ומדויקים.

* * *

השבוע עליך לשים קץ לבטלנות. כמה זמן תוכל עוד לשבת ולחלום בחקיץ, ומבלי לעשות אפילו את אותם דברים המו־נשים לך על מגש ח־כסף? זהו שבוע מצויין לתיכנון לטווח קצר ובינוני; בעוד שבו־עיים־שלושה תוכל לע־בור למעשים, ובקצב נימרץ ובלתי־רגיל. חק־פד על סילוק מיכשו־לים מן הדרך, ושלם חובות קטנים וטרדניים. אך היזהר בן דגים: מתחרה מסוכן עלול לצוץ.

הרמה של אנשי פרס

אנשי שימעון פרס הגדירו את פגישתו של ראש־הממשלה, יצחק רבין, עם נשיא חוף־השנהב, הופואה־בואני, כ„טריק של בחירות." אינני יודע מה היתה סיבת הפגישה בין השניים ומה גרם לעיתוי הפגישה. אבל אם אנשי פרס מתייחסים אליה כאל תכסיס־בחירות, זה מעיד רק על רמתם. האם הם סבורים כי פגישה של רבין עם נשיא חוף־השנהב תשפיע על מישהו מבין צירי ועידת מיפלגת העבודה לשנות את עמדתו, ולבחור ברבין כמועמד לראשות הממשלה במקום בפרס?

או שמא הם סבורים שחלק ניכר מ־מצביעי הליכוד יתמכו מעתה במערך, בגלל פגישה זו?

עצם השמעת הטענה על „תכסיס בחי־רות" הוא זילזול בציבור הבוחרים. האם באמת סבורים פרס ואנשיו שזה מה שיש־פיע על בחירתנו? אילו היינו כושים נבערים בג'ונגל האפריקאי, אולי היה ב־פגישה זו כדי לקבוע את עמדתו. אבל כמו שמבול הנאומים של פרס בימים האחרונים אין בו כדי לשכנע איש, ככה גם לא פגישתו של רבין עם הופואה־בואני. אז תפסיקו לעבוד עלינו, בבקשה.

אבנר נאמן, תל־אביב

העיתונות אינה תחליף

אינני יכול להסכים לדעתו של אלי תבור במיכתב העורך לקורא (העולם הזה 2058), בקשר לפרשת תת־אלוף חיים ירון. עם כל הכבוד לעיתונות, ולהעולם הזה ביכלל זה, עדיין אין היא מהווה תחליף לבית־המישפט. ואם בית־המישפט קבע כי חיים ירון הוא זכאי, גם עליכם לקבל זאת. פסק־הדין של בית־המישפט הוא ה־מילה האחרונה בכל מישטר דמוקרטי, ואין העיתונות יכולה לשים עצמה מעל לבתי־המישפט.

יהושע טאוויי, חולון

● העולם הזה לא חלק על פסק־הדין, אלא הבהיר כי בית־המישפט לא הפריך את העובדות שפורסמו בעיתונות, אולם לא מצא בהן כוונה פלילית שהיה בה כדי להרשיע את ירון. **העולם הזה** לא התיימר גם לשים עצמו מעל לבית־המישפט, אך גם ביקורת על פיסק־דין היא לגיטימית בחברה דמוקרטית.

ציפיה לתמיכה

מזה כמה גיליונות אני נתקל בתופעה מעניינת: אינכם מפסיקים ללעוג ולבוז לתנועה הדמוקרטית לשינוי, ולאנשים ה־מצטרפים אליה. דווקא מצד עיתון כמו העולם הזה ציפיתי לתמיכה בסיכוי ה־ראשון שנוצר מזה שנים רבות להחליף את השילטון במדינה. במשך שנים הייתם אתם אלה שנלחמתם נגד מישטר מפא"י ומיפלגת העבודה, תיארתם את כל הריק־בון שבשילטון. והנה עתה, כשסוף־סוף מתלכדים אזרחים משכבות רבות בניסיון ליצור מערכת פוליטית חדשה, אתם מת־נגדים לה. נפלאה היא מבינתי!

א. צוינקר, ראשון־לציון

האמת הלא־נעימה

כרבים אחרים ששירתו בצה"ל בתקופה שבין שתי המילחמות האחרונות, ויודעים מהי הסיבה האמיתית לחורבן ולהרס בעיר קוניטרה, חרה לי מאד שעדת „מלוי־מדים" שהידע שלהם בנושאי צבא מוטל בספק, ניסו לסלפה.

האמת לא תמיד נעימה לאוזן, ובטח שלא לעין, אך זו אינה סיבה להתכחש לה כפי שעשו אותם מלומדים בתוכנית־הטלוויזיה של ליל־שבת (מיפגש — ה־קולנוע ככלי־תעמולה).

במשך שש שנים שימשה קונייטרה שדה־אימונים צה"לי ללוחמת שטח בנוי. מאות יחידות התאמנו בחבלה על בתי העיר, כפי שעשו זאת גם באחד הכפרים בצפון הגולן ובעיר קנטארה שעל גדות הסואץ.

זה שהיו בכל מילחמות צה"ל לוקחי־שלל ובוזזים — זוהי עובדה שאין להתכחש לה, בהיותה נכונה ומדוייקת. לכן, כל המלל ששפכו משתתפי אותו „מיפגש" לא היה אלא תעמולת־נגד בשיטות עלו־בות.

אריה בכם, צפת

בדם ואש

אנחנו עם נבחר! וזה הפסוק: „ארץ־ישראל משני גדות הירדן!" ולא רק ארץ־ישראל השלמה. כל המנהיגים בעבר, מימי הרצל ואילך, שהגשימו את הרעיון עד לתקומת המדינה — יישר כוחם. מי שמכיר את תורת ז'בוטינסקי, לא יחלוק למי שייכת כיברת־אדמה זו. אנחנו תלויים ב־צרצות־הברית ובחסדה לכל אורך הדרך. הם מנסים להכתיב לנו את החיים ואת הממשלה. ולא יעזרו כל ההתנחלויות וה־הפגנות.

כי בדם ואש כבשנו את האדמה הזאת ונחזיק בה, ובזכות האמונה הזאת: בדם ואש יהודה נפלה — בדם ואש יהודה תקום. עוד יתחלפו ממשלות בארץ, ו־יתחלפו שרים, והליכוד וגוש־אמונים יתנו את הטון במדינה.

כ. פ., מיאמי, פלורידה ארה"ב

קבורה בסארקופאג

סוף־סוף, אחרי הרבה שנים שבהן נילחם העולם הזה לבדו נגד שוד־העתיקות של משה דיין, מצטרפים גם אחרים למאבק זה. עתה, כשמשה דיין אינו כבר שר־הביטחון ואינו מהווה איום על חברי־הכנסת, נמצאים גם ח"כים אחרים שתוב־עים דין־וחשבון על מעשי ההפקרות שלו. אני מקווה שלקח זה תלמדו: אסור להפ־סיק מאבקים ציבוריים. לכן, המשיכו לה־שוף את מעלליו של שודד־העתיקות עד אשר תיאלץ המדינה להעמידו לדין על כל מעשיו הפליליים.

אפרים זיו, תל־אביב

... אם וכאשר, אחרי מאה ועשרים שנה, ייאסף משה דיין אל אבותיו, אין כיתאים יותר מאשר לקבור אותו בתוך סארקופאג. אולי בחלקת הקבורה שבדיר אל־בלח.

חנה עזרא, בת־ים

זוהי שערוריה מעוררת צמרמורת. פיק־פקתי עד כה בכל מה שכתבתם על ה־עתיקות של משה דיין, אבל פרשת ה־סארקופאגים (העולם הזה 2056) היא מדי־הימה. המשיכו בדרככם זו.

מ. ח., ירושלים

געוואלד! מה אתם עושים? אתם רוצים שגם משה דיין יתאבד?!

אלי נפתלי, תל־אביב

היכן אתה?

האם אתה ירא מן המחר / או מן ה־אתמול אשר עבר, / או שמא אינך ירא בכלל, משום דבר?

(המשך בעמוד 8)

בחירות מוקדמות

מכתבים

(המשך מעמוד 6)

להגיב, / אינך מרגיש, אינך שואל, אינך משיב, / אתה אדיש, אינך חושב על התקציב... / מיליון, מיליארד דולרים במטבע־חוץ, / לקופת המיפלגות הפותחות במירוץ. / באוצר המדינה אין כסף — זה לא תירוץ.

מי יעלה, מי יירד, מי יתפוס את ה־שילטון, / מי יהיה ראש־ממשלה ויתן

הטון, / מי יצעד בראש מורם להוביל הצאן, / מי יביא את השלום ויפרוץ את המחסום / של דגירה על השמרים והמשך הקיפאון, / מי יהיה האחד, היחיד, הגאון?

אינך בוכה, אינך צוחק, אינך מכה על חטא, / אתה קבור שם עמוק, אינך רוצה לצאת, / אתה רק נושף וקצת נושם מעת לעת, / אתה פשוט בעולם אחר — עולם האמת / אתה מת...

שמואל אירון, תל־אביב

מיכתב גלוי לחבר שירד

רבינוביץ מעלה כל בוקר את המיסים / ועמך ישראל יושבים ומקטרים, / ה־עיתונים כותבים על מצב של אבטלה / על שביתות על איפלציה, על כלכלה חולה, / אחרון הצדיקים מתכונן לסגור את האורות / ולי ולכולם נמאס פה לחיות.

חבר שלי נמושה ברח לו לתפוצות / לאחר שניסה בעצבות את כל השיטות, / נבחן כבר בכל המילחמות, המצבים וה־ניסיונות / והגרף השלילי מראה רק כיש־לונות. / וכך, לאט־לאט, נמאס לו לחיות.

כאן במדינה הופכים עולמות / עדת נמושות נדחפת לקראת הבחירות... / פרס, כנאצר, „מחכה לרבין", ומכה מתחת לחגורה / ורבין על פרס — משתין בקשת גדולה. / עמך ישראל יושב לו וצוהל / מול חורבן־בית־שלישי שעומד להתחולל.

צבי סובומון, פתח־תיקווה

מי צייר את הצל

לא־מכבר הוצג בארץ סרט־האימים אות משמיים. בפירסומות ובמודעות שהופיעו בארץ בעת הקרנת הסרט, הופיעה תמונת ילד שצילו הוא צל של כלב. והנה, לא־מכבר נזדמן לי לראות מודעה לאותו סרט בחו"ל. המודעה היתה דומה דימיון מפליא לזו שפורסמה בארץ, מטעם אותה חברת־סרטים. אלא שבמודעה היה צילו של הילד צלב, ולא כלב.

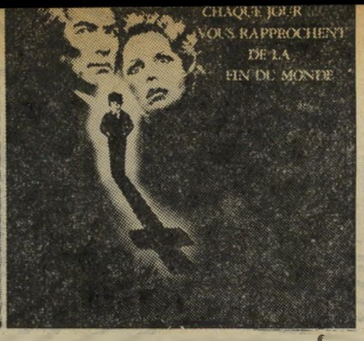

הצלב בפירסומת „אות משמיים" בחו"ל ובארץ
הצלב הפך לכלב

אינני יודע אם הצנזורה לסרטים בארץ היא שתבעה לסלק את הצלב ולצייר במקומו כלב. אבל כלום אין בכך עלבון לבני הדת הנוצרית, שייווכחו כיצד הופך הסימן הקדוש שלהם במדינת היהודים לחיה בזויה?

משה גת, באר־שבע

● השינוי לא נעשה על פי הוראת הצנזורה, ואין לחפש שום ניסיון לפגיעה בדת הנוצרית. צילו של הכלב הוא לגי־טימי, ונובע מעלילת הסרט.

ההחמצה הגדולה

לא יכולה להיות הגדרה אחרת מזו, לי־תוכנית־היוקרה הטלוויזיונית השעה השלי־
(המשך בעמוד 12)

בהזדמנות: סארקופאגים!

האם אתה אדם בן־תרבות ואנין־טעם? האם אתה „הולך עם הזמן?" האם אתה גאוותה של מדינת ישראל? האם יש ברצונך להימנות עם שמנה־וסלתה של החברה שלנו?

אם־כך, השג לך סארקופאגים מצריים אלגנטיים, משוחזרים ושמורים היטב. אוצרות ארכיאולוגיים מקוריים ואמיתיים של המיזרח־התיכון, שימיהם כימי משה רבנו.

סארקופאגים שנחפרו בידי חיילי צבא־ההגנה־לישראל ברצועת־עזה, תחת פיקוחו האישי של שר־הביטחון־הלאומי לשעבר. שהועברו תחת שמירה לוחצת אל ביתו הפרטי. אין אפשרות של זיוף או של החלפה במוצרי־פלסטיק. אחריות לשנתיים.

השקעה יקרה־מפז.

אוצר שהוזכר פעמיים ב„שעת השאילתות" בכנסת.

אוסף שלם שניקנה על־ידי מנהל אגף־העתיקות במישרד־המיסחר־והתעשייה עבור מוזיאון ישראל בירושלים!

יוכל לשמש לרעייתך כעציץ־פרחים נאה בסלון. יעניק לחדר־המגורים בביתך את האווירה הישראלית הנאותה. ילדיך יוכלו להשתמש בו כדוגיות לשיוט בחופי הארץ. מקור־ענין עשיר לבקיאים ברזי התנ"ך. 15% הנחה לתיירים אמריקאיים המשלמים בדולרים או במחאות־נוסעים.

הזדרזו! פן תאחרו! נותרו רק פריטים ספורים, בחתימת־ידו של שר־הביטחון לשעבר. אל תהססו!

נא לפנות: משה הארכיאולוג, צהלה, או ישירות למישכן־הכנסת בירושלים.

יוסף שריק, תל־אביב

נטאלי, זה ממש נורא! עכשיו יותר אנשים יקנו בגד-ערו.

כעת מחירים מיוחדים בכל חנויות בגד-ערו.

תל אביב: כיכר אתרים, מ-10.00 עד 20.00. ביום ששי מ-09.00 עד 13.00, בשבת מ-20.00 עד 23.00.
רח' מזל דגים, יפו העתיקה, מ-10.00 עד 13.00, מ-20.00 עד 24.00. ביום ששי מ-10.00 עד 13.00. בשבת מ-20.00 עד 24.00.
"אסת עור", רח' דיזנגוף 190, מ-09.00 עד 13.00, מ-16.00 עד 19.00. ביום ששי מ-09.00 עד 13.00.
רח' בן יהודה 104, מ-08.00 עד 13.00, מ-16.00 עד 19.00. ביום ששי מ-09.00 עד 13.00.
ירושלים: רח' המלך ג'ורג' 60, מלון המלכים, מ-09.00 עד 13.00, מ-16.00 עד 19.00. ביום ששי מ-09.00 עד 13.00.
מצפה אבו טור, רח' עין רוגל 5, מ-08.30 עד 17.30. ביום ששי מ-08.30 עד 14.30.
חיפה: רח' נורדאו 5, מ-09.00 עד 13.00, מ-16.00 עד 19.00. ביום ששי מ-09.00 עד 15.00.
אילת: מרכז תיירות חדש, מ-10.00 עד 13.00, מ-17.00 עד 21.00, ביום ששי מ-10.00 עד 14.00.
מגדל העמק: רח' בגד ערו, מ-08.00 עד 18.00, ביום ששי מ-08.00 עד 14.00.

arroy-barel

טיול מדברי עם אגד

טיול מדברי עם אגד.
אגד־תיור מזמינה אותכם לטיול נהדר לדרום הרחוק.
בתכנית בלעדית לאגד־תיור, תוכלו לבלות 4 ימים נפלאים "על גלגלים" בתנאי לוקסוס מלאים ובלווית מורי דרך מנוסים שיהפכו את הטיול לחוויה תרבותית ומרתקת. כדאי שתקרא על המסלול ותירשם עוד היום לטיול הקרוב.
בכל יום ה' יוצא אוטובוס תיירים משוכלל וממוזג אויר מת"א ונוסע דרך אילת לשרם־א־שייך. למחרת יוצאים משארם ונוסעים דרך א־טור ונווה פיראן למינזר סנטה קטרינה. הלינה בין כותלי המנזר העתיק היא חוויה מיוחדת במינה. עם הנץ החמה יוצאים בטיול רגלי לפיסגת ג'בל מוסה. לאחר ביקור בסיפריה, חדר הגולגלות ובכנסיה של סנטה קטרינה נוסעים דרך ואדי נאצב לדהב ולנביעות לרחצה בים־סוף ומשם לאילת ללינת לילה במלון פאר בן 4 כוכבים. בבקר עורכים סיור באילת, במוזיאון הימי ובעיר וחוזרים לת"א לעת ערב.
הנסיעה – באוטובוס תיירים ממוזג אויר ובאוטובוס מדברי מיוחד.
אירוח מלא – שלוש ארוחות מלאות ביום מהן שתיים חמות.
מחיר – 175 דולר – – 1,889 ל"י.
הרשמה – בכל סניפי אגד תיור ואצל כל סוכני הנסיעות ברחבי הארץ.

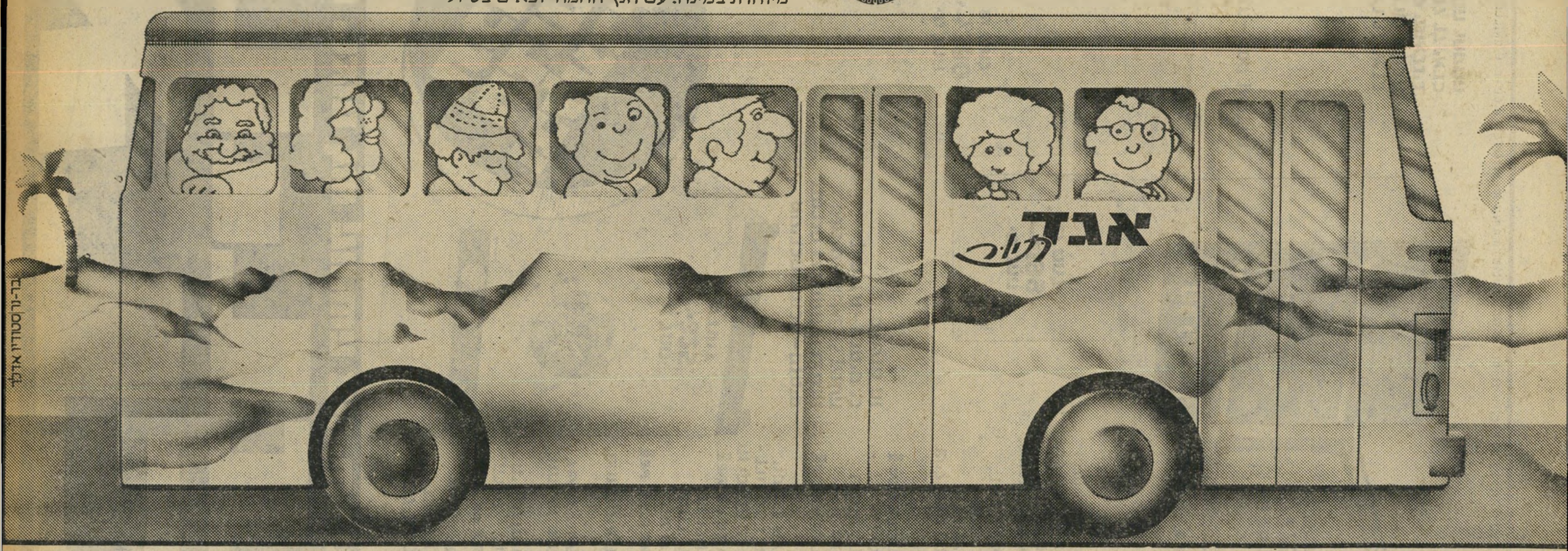

בר־נרסטדיו אדלר

כדאי תדיראן

מהפכה בשיטות השיוק של מוצרי חשמל ביתיים

תכנית חדשה ובלעדית

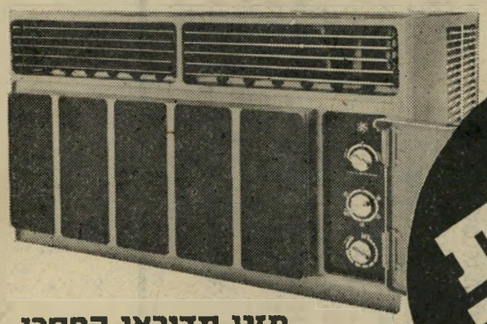

מזגן תדיראן החסכן
החל מ- 310 ל"י
לחודש

החל מ-
325 ל"י
לחודש

חברת תדיראן מפעילה
לראשונה בישראל את
תכניתה החדשה

כדאי לך תדיראן
והי שיטת שכירות - מכירה,
מו באמריקה, שיתרונותיה
בולטים הם:
אתה בוחר לך אחד, או יותר,
מן המוצרים המעולים של
תדיראן
אתה מקבל מיד את המוצר
לביתך -
כדאי לך תדיראן
אתה זכאי לרכוש את
המוצר לצמיתות בתום
24 חודשי השימוש בו -
כדאי לך תדיראן
אתה מוגן מפני כל התיקרות
ומפני כל העלאה במס ערך-
מוסף, מכל העלאה במיסוי
אחר או פיחות.
כדאי לך תדיראן
אתה נהנה משרות
ומאחריות במשך שנתיים
(על חשבון תדיראן) -
כדאי לך תדיראן

יקרי התכנית:
תה מפקיד פיקדון, עד שליש
מחיר המוצר, ומשלם דמי
כירות חודשיים. בתום
3 חודשים - המוצר שלך!

תה רשאי להחזיר את המכשיר
קבל את הפיקדון בחזרה
ים נא לב במקרה כזה, אתה מקבל גם
וספת בגובה של 50% אחרי שנתיים)
טעט טלוויזיה ותנור)

סימנס - מכונת הכביסה
מתוצרת הקונצרן הגרמני
הענק SIEMENS - סימנס.
כי סימנס - תדיראן
זה מושלם.

מיוחד לזוגות צעירים

רכישה של מכשירי חשמל ביתיים הופכת לאחרונה לבעיה קשה במיוחד עבור זוגות צעירים. חברת "תדיראן" החליטה להקל על זוגות צעירים ברכישת "מקרר ההצלחה - תדיראן 400", מכונת כביסה "סימנס", תנור אפיה ובישול - "תדיראן" 77. או מזגן או מקלט הטלוויזיה המשוכלל ביותר מתוצרת גרמניה המערבית. לכל המוצרים הללו מובטחים השרות והאחריות היעילים והמהירים ביותר בארץ. אין לשכוח, שמוצר טוב הוא טוב באמת אם מאחוריו פירמה גדולה וחזקה כדוגמת "תדיראן". זאת עליך לדעת כשקנית מכשיר של "תדיראן" קנית מכשיר שתיהנה ממנו "על באמת"...

בתכנית
כדאי תדיראן
האספקה מיידית והשרות מיידי ותמידי!

החל מ-
380 ל"י
לחודש

תדיראן 400 - מקרר ההצלחה

החל מ-
220 ל"י
לחודש

המקפיא המשוכלל

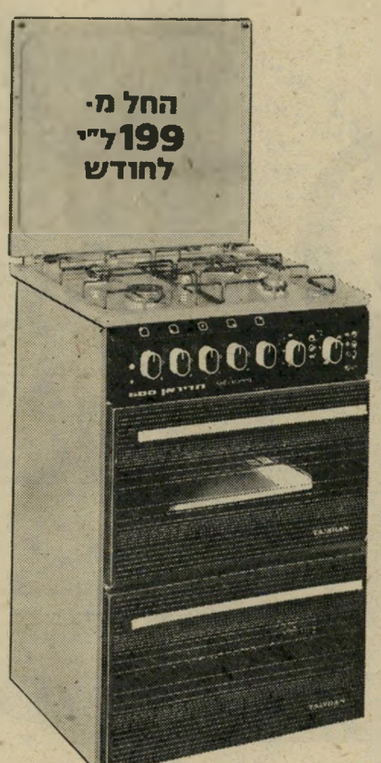

החל מ-
199 ל"י
לחודש

כדאי לך תדיראן

החל מ-
275 ל"י
לחודש

כדאי לך רק על פי תכנית "כדאי תדיראן"
תכנית שרק מעצמה תעשייתית בהיקף
בינלאומי כתדיראן יכולה להציע לך!
כדאי לך לפנות עוד היום אל אחד מבתי
המסחר המורשים מטעם תדיראן!

סניפי תדיראן: תל-אביב: קרליבך 27 טל. 285151 ירושלים: שמאי 9 טל. 234867 חיפה: כצר סאירהוף 5. טל. 3-511233 באר-שבע: החלוץ 128. טל. 36565

היוצר שקם על הגולם!

בעיקבות התאבדותו של השר עופר ז"ל, החלו מג־מות „פשיסטיות" להתפשט בקרב הציבור הישראלי, כאשר המגמה המסתמנת היא: הסתת ציבור הקור־אים נגד עיתון כמו „העולם הזה", ומאידך נקיטת יוז־מות פרלמנטריות במטרה להצר את צעדי העיתונות החופשית.

מאמרו של מר זלמן חן, בירחון „רמזור", — שהוא עיתון הסטודנטים והמישמרת הצעירה במיפלגת־העבו־דה — מחודש ינואר 1977, מורה על מגמה זו. לפיכך מצאתי לנכון להגיב על דבריו של זלמן חן, שאינם מא־פיינים את כלל החברים הצעירים של מיפלגת העבודה.

חבר זלמן חן כותב, כי המדיה הינה גולם שקם על יוצרו. בכוונה־תחילה ציינתי את מועד הפירסום של דבריו אלו, לא רק כדי להפנות את הקורא לתוכן המאמר אלא כדי להזכיר לו, כי גם כיום — בשנת 1977 — קיימים אנשים המתגעגעים למישטרים שבהם שולטים „דמוקראטורים"; מישטרים שבהם השילטון מוחזק בידי נבחרים שהינם היותר נבונים והיותר מסו־רים לתפקים, מבין כלל האזרחים. מישטרים שבהם השילטון פועל ללא כל הפרעה ועושה כטוב בעיניו. פרט לאחת בארבע שנים, שאז עליו להתייצב לפני הצי־בור שאינו יודע — או יודע מעט שבמעט — מכל פע־לות נבחריו במשך ארבע השנים האחרונות. לכן, אותם נבחרים מוצאים את עצמם שוב במקומם ה„טיבעי". זוהי האידיליה הנחשקת על־ידי ז. חן. אך אוטופיה זו אינה מתרחשת, כיוון שכלי התיקשורת חברו יחדיו כדי להרוס ולנתץ, ולכן אנו נראים כפי שאנו נראים.

■ ■ ■

וכך רואה זלמן חן את המדיה: „התיקשורת ה־המונית עיערה למעשה... את שיווי־המשקל שבתוכו פו־על השילטון — כסמכותה העליונה של חברה מאורגנת (המדינה)." והוא מוסיף: „...התיקשורת החמונית מער־ערת את הבסיס שעליו עומדת הדמוקרטיה, את האמון בתבונתם, כושרם, אחריותם ומסירותם של הנבחרים."

אכן, התיקשורת החמונית „מערערת" את השילטון, אולם אין היא מפרה את שיווי־המשקל שבתוכו פועל השילטון, כיוון שמעולם לא היה שיווי־משקל שכזה. הדמוקרטיה מבוססת על איזון בין שלוש הרשויות, כאשר כל רשות משמשת בלם כנגד חברתה. בפועל, איזון שכזה מעולם לא היה. מאז ומעולם חלש השיל־טון בצורה אבסולוטית על האזרח, ובאמצעי־נגד — אחרי מהפכות ושפיכות־דמים, הוקמו בתי־המחוקקים שנועדו להוות בלם לכוח השילטון.

מבט על ההיסטוריה מורה, כי למרות הכל השיל־טון חזק יותר משאר הרשויות. אנו עדים למצב שבו בית־המחוקקים אינו מצליח לעמוד בציפיות אשר תלו בו, ויהיה זה „הבית" המוצלח ביותר, הריהו מוגבל באמצעיו, בהשוואה לשילטון.

כך נוצר חלל באותו איזון אוטופי שבין הרשויות, נוצר חוסר־שיווי־משקל, ולאותו חלל חדרו כלי התיק־שורת ההמונית. לא יהיה זה מוגזם לקבוע, כי תפקיד הביקורת והפיקוח האפקטיבי על השילטון עבר לידי כלי־התיקשורת, והם־הם הבלם האמיתי לכל ממשל.

גם אם נצא מתוך הנחה חיפותטית, שלפיה המדיה והעיתונות „מצלמים" לאזרח רק את התמונה המת־נהלת בבית־המחוקקים, דהיינו מעבירים לידיעת הצי־בור את המתרחש בכנסת, וכמובן את פעולת השילטון כפי שהיא מועברת על־ידי קומוניקטים רשמיים, מה היה קורה במיקרה כזה? האם השילטון היה נענה לדיברי־ביקורת המותחים בו, בכנסת, ואכן דואג לשי־פור הדברים, או שמא קורה — כפי שקורה כיום — שחולפים חודשים עד אשר שר עונה לשאילתה. מניין היו חברי־הכנסת שואבים את האינפורמציה, כאשר אין בידיהם אמצעים כלכליים לחקור בפעולות השילטון? ובל נתעלם מסיבות פוליטיות, המונעות מח"כ זה או אחר, לחקור בפעולות שילטוניות ונימוק זה כוחו יפה גם לנבחרים שבאופוזיציה.

הבה ונשווה את המצב ההיפותטי, כפי שתואר, למציאות הקיימת כיום, שבה התיקשורת ההמונית פו־עלת במקביל למוסד המחוקקים ומזינה אותו ואת הצי־בור הרחב בכל אותה אינפורמציה, אשר אילמלא כלי־התיקשורת לעולם לא היינו יודעים אותה. האם מישהו מאיתנו מוכן לוותר על זרם מידע זה, ולהסתפק בפי־רורי הודעות רישמיות של השילטון?!

קשה שלא להתרשם כי זלמן חן חי את הטראומה של התאבדותו של השר עופר ז"ל. כשלעצמי, איני ב־דיעה כי אמצעי־התיקשורת הם שדחפוהו לשים קץ לחייו. עם מותו של עופר ז"ל, נקברו עימו סודות רבים, שאולי גילויים היה שופך אור על מניעי מעשהו. אך מוכן אני להרחיק לכת, ולומר כי גם אם לעיתונות היה חלק באותן ידיים סמויות שדחפוהו למעשהו, הרי גם אז אסור לזכור רק את הצללים, והאורות שבממלכה השביעית רבים מן הצללים. נסתפק בכך שנזכיר את גילוי פרשיות־השחיתות כגון פרשת צור, בן־ציון, „נתיבי נפט", ופרשיות אחרות, אשר עסקו באזרח הממוצע.

ממשיך זלמן חן ומסביר לקורא, כי המדיה מערערת את בסיס הדמוקרטיה, כיוון שהיא פוגעת בכושרם, בתבונתם ומסירותם של הנבחרים. ככל שאני מנסה, הרי־ני מתקשה להבין תיזה זו. מדוע זה פירסום דיברי־בי־קורת על הנבחרים, הינו עירעור הדמוקרטיה? ומהי הדמוקרטיה האמיתית, אם לא חופש הביטוי והכתי־בה, של הנבחר ושל האזרח? כולי תמיהה, מניין שואב החבר חן את אמונתו כי הנבחרים הם היותר נבונים, והיותר מסורים שקיימים בציבור?

האם העובדה שהם נבחרו לתפקידם, פירושה שהי־נם אכן נבונים ומסורים? טול קורה מבין עיניך, וראה את העובדות בשטח. ההיסטוריה של אומות העולם, ושלנו, אינה שורה תבונה וחוכמה של הנבחרים. אדם שנבחר יכול להיות מסור לתפקידו, אך זה כשלעצמו אינו עושה אותו הנבחר לנבון ובעל תבונה מדינית. למה שואף חן? למצב שבו תפרסם העיתונות סיפורי חברה ונימוסים, וכל זאת, כדי שלא להפריע את עבודתם המאומצת של הנבחרים. וכך, כעבור ארבע שנים נמצא את עצמנו לפני שוקת שבורה.

■ ■ ■

למהות החיוב שבפעולת כלי־התיקשורת, כפי שהו־בא במאמר זה, אין להתעלם ממיספר בעיות:

● מהי דעת הציבור? האם כלי־התיקשורת נות־נים ביטוי לדעת הציבור, או שמא הם יוצריה?

● האם קיימת אפשרות, כי אמצעי־התיקשורת יוליכו את הציבור, בכוונה־תחילה, נגד או בעד עניין מסויים, וזאת עקב אינטרסים אנוכיים של העומדים בראש כלי־התיקשורת?

על השאלה הראשונה ניתן להשיב בשאלה: מה קדם למה, הביצה או התרנגולת? ברור שקיים היזון חוזר בין הציבור ובין כלי־התקשורת, וזה מזין את זה. הבעייה החריפה היא, מה יקרה אם כלי־התיקשורת ינצלו את מעמדם לרעה. ואכן, תופעה כזו בהחלט עלו־לה להתרחש, ומי יודע אם זה לא קרה עד כה.

מן הראוי להדגיש, כי האפשרות שכל עורכי העי־תונים, וכל עורכי החדשות ברדיו ובטלוויזיה, יעשו יד אחת כדי לצאת במסע ציבורי נגד אישיות זו או אחרת, הינה קלושה. באמריקה, שבה אין, כימעט, גבול לחו־פש־העיתונות, הרי רק במיקרה של ניכסון, ורק בשלב הסופי של הפרשה, יצאו כל כלי־התיקשורת יחדיו — נגדו.

לסיכום, איני רואה במדיה גולם שקם על יוצרו. אלא נכון לקבוע כי אנו, האזרחים, בכל המדינות ה־דמוקראטיות שבעולם, הקמנו צורת שילטון — היותר טובה משאר צורות השילטון שאני מכיר — אך, עקב ההתפתחות העצומה שאירעה בעולם במאה האחרונה, אנו מתקשים לפקח ולבקר את פעולת השילטון. על רקע זה יצרנו את המדינה, אשר רבים רואים בה את „כלב־השמירה" של האזרח, כל זמן שהאזרח מחזיק ברסן של אותו „כלב".

עו"ד דב אטשטיין, כפר־סבא

נגד „ציד המכשפות"

אם נקבל כהנחה שהאשמות — ברובן הגדול — שהועלו נגד השר אברהם עופר המנוח — פורמלית מבוססות הן, יהיה מן הראוי להלביש מרכאות כפולות על „אשמות" אלו, כי סוף כל סוף מדובר בערכים חומריים, כלכליים או פיננסיים, אשר אינם קובעים את מצבנו בזירה האזורית והעולמית, ואת גורלנו לחיים או למוות.

אברהם עופר ז"ל אומנם פעל פה ושם בניגוד לסעיפי החוק, אך הוא לא גזל ולא שדד משהו ממישהו, ולא קיפח או נישל את מישהו, אלא: הוא הירשה לעצמו — כרוב הטובים והרבים האחרים — לקחת קימעה מהרכוש הציבורי שהופקד בידיו. אך בעיקר לא למענו אישית, לא כדי להעניק יתרונות ונכסים לו עצמו, אלא כדי לעשות טובות לאחרים. ולמען המנגנון המיפלגתי שלו היה נאמן.

החיטוט הקטנוני הזה בפרטים חסרי־ערך — יחסית — הינו מסליד ומצער. האם, למשל, התעצמות והתפ־ססות תעשיית הנשק הקונוונציונלי המהדהדת בכל פי־נות העולם ובאזורנו, והתרחבות והשתלטות המיסחר בו ברחבי העולם, כדי לקדם, למעשה, את האפשרויות של ביצוע מעשי־טבח טוטאליים ומהירים יותר באוכ־לוסיות בני־אדם, איגן מהוות פשע נגד האנושות, העולה בחומרתו ובחשיבותו אלפי מונים על זה של עבירות כלכליות איזה־שהן?

האם פישעם של אלה המכריזים אצלנו ש„אין להכיר בישות הפלסטינית ואין לנהל מו"מ עם אש"ף פרט מאשר בשדה הקרב", ועל־ידי כך להקריב ולהפקיר למעשה את חיי כל הבנים, הבעלים, האבות והנכדים שלנו על מיזבח המילחמה המתמדת עם העולם הערבי העצום הסובב אותנו — אינו חמור ומזעזע לאין ערוך מ„פישעו" של זה שנטל דירה, נתן דירה או העביר דירה וכיו"ב?! האם נראה פועל פשוט בקטיף כעבריין, אם הוא לוקח סל תפוזים הביתה ומחלק אחר־כך לקרוביו וידידיו? הרי זה טיבעי ואנושי מאד; יש בתופעה זו משום התחשבות בזולת (באדם העובד), גילוי של רצון טוב ועזרה הדדית.

ה„חטאים והפשעים" של אברהם עופר חינם מאותו סוג. במיסגרת תפקידו עברו תחת ידו לא תפוזים, אלא מאות ואלפי דירות — אז האם אין זה טיבעי ואנושי, אם הוא העניק כמה טובות או הנאות בתחומו זה לקרובים וידידים טובים? האם כל אחד ואחד בכל ענף מענפי המשק, בכל מיפעל ומיקצוע שהוא, אינו נוהג בצורה דומה? מהו, אם־כן, הבסיס התאיוני־מוסרי היחסי או ההשוואתי (לא החוקי־פורמלי היבש) למיצוי קפדני ואכזרי של מידת חדין לגבי איש בודד זה או אחר (עופר או ידלין), כאילו הוא ורק הוא אשם מאד בכל? למה לרדת לחייו של אדם בודד זה או אחר, ולהועיד לו גורל של שעיר־לעזאזל?

הצרה היא שאיבדנו את חוש הפרופורציה הבריא והמפוכח. אנו שוקעים בביצה מצחינה של קטנוניות עיוורת — על־ידי היטפלות לתופעות חריגות טפלות ושוליות מאד — (כגון הענקת עדיפויות או הנחות בדירות או טובות־הנאה אחרות למקורבים) — תוך זניחת הטיפול העיקרי והנמרץ בבעיות מרכזיות וגו־רליות, כגון גורל השלום ביניינו לבין הערבים, כאשר מעל לראשינו מרחף האיום של התפרצות מילחמה טוטאלית נוספת, הרת־שואה לנו, בין מדינות ישראל וערב, בעיית זיהום והרס הסביבה ומקורות המים וכו'.

■ ■ ■

אומנם יש פסול בנוהגים הנפוצים והמקובלים האלה (של הענקת זכויות־יתר או זכות־קדימה למקו־רבים), שעקב ההסתבכות בהן, איבד עופר את חייו — אך יש לחפש את הסיבות לנוהגים אלה בשיטה, במישטר, באורח־החיים, בהשקפת־עולם מקובלת אך חולה, בגישה אופנתית מסולפת מיסודה, טועה ושלילית לחיים, ולא באיש זה או אחר המשובצים בתוך המימסד של המערכת המבריקה מבחוץ אך המרקיבה מבפנים.

לא יהיה זה מופרז לומר שלמעשה כולנו — כימעט בלי יוצא־מן־הכלל — אשמים ברדיפה עיוורת ומשעבדת אחר עגל־הזהב, ובהשלמה בפועל (אם לא תמיד להלכה...) עם אורח־החיים ורמת־החיים המעוותת אך המקובלת לפי הצו של האופנה האווילית והמכו־ערת. כך שזה בלתי־הגיוני ובלתי־הוגן כאחד להתלבש על איש זה או אחר (אם זה ידלין, או עופר, או רבבות האחרים המוסתרים בצל וצופים על המחזות של המיש־פטים הסנסציוניים בשקט ומהצד), ו„לעלות עליו" באמצעות כלי־התיקשורת ומנגנון החוק כדי לחסלו חברתית, ציבורית, פוליטית — או אף פיסית!

צר מאד וחבל מאד שבגלל עניינים פעוטים ושוליים אנו מסיטים את מרכז־הכובד מהעיקר, ממוקד הבעיות התובעות את מיטב כישרונותינו, מרצנו, משאבינו והת־לכדותנו.

ישאל נא את עצמו כל אחד הסבור שהוא הינו „חלוץ המערכה נגד השחיתות ובעד הצדק": „האם אני עצמי הנני — עקרונית ומעשית — שונה ויותר טוב? האם אני עצמי לא החלפתי את הג'יפ הפשוט והצנוע שלי במכונית פרטית מחודרת, כאשר אך הצ־לחתי להעלות את הכנסותי?"

דווקא „העולם הזה" — כגוף הדוגל בעקרונות פוליטיים חיוביים — היה צריך להצניע את האינפור־מציות על פגמי הנוהג של עופר בשטח הכלכלי־פיננסי — במטרה להציל ולקרב (או לפחות לא לפגוע) אישיות מרכזית (שלא רבות כמותה בישראל), שדגלה בהתנגדות לזרם העכור והמסוכן השולט עדיין כיום במימסד השלטוני הישראלי ובקרב הציבור היהודי הרחב בישראל.

■ ■ ■

מותו של אברהם עופר ז"ל הוא, לכן אבידה כבדה למדינת ישראל ובבחינת אסון — לטווח הארוך — לציבור היהודי בישראל שגורלו ועתידו תלויים על בלי־מה בידיהם של מדינאים ושליטים הולכי־בתלם קטנים, החסרים את כושר הראייה לעתיד הלא־רחוק.

אברהם עופר לא מצא מוצא אחר ממצוקתו מאשר שליחת יד בנפשו, מכיוון שלא היתה לו ההכרה המלאה והברורה שההאשמות שיוחסו לו הינן בעצם פחותות־ערך ובלתי־רציניות. במילים אחרות: לא היה לו ביט־חון מלא שאי־חפות מבחינה חוקית־פורמלית אינה יכולה לסתור חפות מבחינה אנושית־מוסרית!!!

ולכן לא היה לו הכוח הנפשי לעמוד בעוז נגד כל מאשימיו ולהשיב מלחמה שערה באופן נמרץ ותקיף, כפי שהיה צריך לעשות.

ועתה, מה יילד יום!

האם נמשיך לשחות ולבחוש בביצה המצחינה שבה אנו ממוקמים להנאתנו, ונמשיך להשתדל לחסל אחד את השני, תוך התעלמות שאננה מהסכנה הפטאלית המאיימת באופק? או שנתעייב בדומיה, נהרהר ארוכות ונערוך לעצמנו חשבון־נפש המוביל למיפנה, למסקנות והמציכות כנות אמיצה בלתי־רגילה.

שומה עלינו לגלות את מוקדה ועיקרה של האמת, ולהודות בטעויותינו המצערות מאד.

האם לא עכשיו הזמן (חמישה לפני השעה 12 הגורלית) לכל הגופים הקטנים, והאישים שהם בעלי אידיאולוגיות כלליות ומנוגדות אך מאוחדים בנושא הדרך להשגת השלום — להתאחד במערך או בגוש משותף, לשם הליכה לבחירות הקרובות לכנסת — לא למען יוקרתם והקאריירות שלהם־עצמם אלא למען המטרה העליונה והראשונה במעלה הנ"ל — למען עצם קיומו של העם היושב בארץ הזאת!

אברהם עופר כבר לא יוכל להשתתף בגוש כזה — אך זיכרו חייב לעורר הירהורים של חשבון נפש־וביקו־רת־עצמית קשה, ולהצית ניצוץ של עידוד, תיקווה וחובה בלב החברים־להשקפה האחרים הפזורים בכל הזרמים, הסיעות, הגושים, האירגונים והמיפלגות.

שלום זמיר, אמירים

מכתבים

(המשך מעמוד 8)

עיר, שעסקה בנושא הירידה מהארץ.

מול חומר־גלם מעולה, שהוגש בשני סירטונים מחיי היורדים בארצות־הברית, מול אין־ספור בעיות ונושאים־למחשבה, מול דמויות שונות של טיפוסי יורדים, ישב צוות אימפוטנטי לחלוטין. לבד מ־שאבלונות ודיעות „קלאסיות" בנושא בו־ער שכזה — לא היה כל ניסיון להתמודד ולתקוף את הבעיה מנקודות לא־שיגר־תיות. בראש הצוות ישב מנחה, שמלבד היותו פוטוגני לא תרם מאומה לטובת העניין. אותו מנחה, ירמיהו יובל שמו, כמדומני, חזר כל הזמן על דיעותיו־שלו, המייצגות את „הקו הרישמי" בנושא, ו־בלם כל נטיה לסטות מקו זה.

חבל על הכישרון שבוזבז בהכנת הסיר־טונים באמריקה, וחבל שנושא כה רגיש ובעל חשיבות אקטואלית ממדרגה ראשונה הושאר לטיפולם של חובבים.

נחמיה אריאלי, רמת־גן

ארצופה של הציונות

הצל"ש שהענקתם לכתבת־הטלוויזיה על פיגוי המישפחות בירושלים היה במקומו, אך את הצל"ג הייתם צריכים, ללא ספק, להעניק למשתתפי אותו קטע בתוכנית השבוע. כי אם היו מקרינים אותה ה־תוכנית בעצרת האו"ם, לקראת ההצבעה על הציונות כגזענות, ומתרגמים את דיב־רי האלוף גבע ומישפחת מנהל בית־הספר הדתי שרואיינה — היה הגינוי שם חריף עוד יותר.

לרגע התקשיתי להאמין שאכן יהודים בישראל (ואנשים במישרות מכובדות) הם הדוברים. היו אלה סיסמות גזעניות במלוא מובן המילה, שיכלו להתאים באותה ה־מידה לרודזיה, דרום־אפריקה או ארצות־הברית של ימי העבדות.

הגדיל לעשות אותו הורה שנימק את התנגדותו לשכנות ערבית בכך שנוכחות שכנים כאלה גורמת לבנו לאחוז באקדח־הצעצוע ולצאת למירדף...

לאן הגענו?

אביבה לשם, ירושלים

נירוי עצבים סיפרותיים

מדורו הסיפרותי של דן עומר, נמר של נייר, ניחן בסגולה לגרות את קצות העצבים הסיפרותיים, הנמצאים בדרך־כלל תחת השפעה היפנוטית מול כוחן הרב של המילים, שאצלו — הפכו כימעט אומנות סופיסטית.

אולם אשמח להעיד על עצמי, שגם אם לא תמיד אני מסכים עם קטילותיו, גורם לי מדורו תאווה מוסברת לקרוא ולהת־עניין בסיפרות ובאישים המוזכרים במדורו (ראה אריה זקס, בלה אלמוג והלולייין בקירקס־הפרעושים). ואם בזאת הצליח, הרי זהו הישג שלא כל אחד יכול להתברך בו.

שאול כהן, חולון

שעות לעולם צודקת

מצורף בזה קטע של עיתון הארץ מ־תאריך 27 בינואר 1977.

במישפט המודגש על ידי בקו, מופיעה המילה „התחשלו" במקום „התרשלו" — פליטת קולמוס, הנרשמת בחובה טעות „פרוידיסטית" של הבחור־הזעצער.

צבי לוטן, חדרה

ג'עברי: מדינות־ערב התרשלו בפתרון בעיית הפליטים

„הארץ", 27.1.77

גם הם אוהבים TIME

סיגריות "טיים"
נמכרות יותר
מכל יתר הסיגריות גם יחד
ויש סיבה טובה לכך -
סיגרית "טיים" באמת טובה

דובק מייצרת סיגריות איכות למעלה מ-40 שנה.

קנה בחול בבן

פורסם ע"י יעקבסון

האם אנחנו רוצים להיות עם של עבריינים?

כ שאתה מגיש לציבור צרור של רעיונות, לעולם אינך יודע מראש איזה מהם ילהיב את דימיונו וירכוש את ליבו בן־רגע.

כך קרה לי בשבוע שעבר, כאשר הצגתי לציבור ולכלי־התיקשורת תוכנית בת 204 הצעות מעשיות לכינון „ישראל אחרת".

הייתי בטוח שמכל סעיפי התוכנית — המשתדלת להשיב על רוב השאלות ה־עומדות ברגע זה לפני המדינה — תזכה בתשומת־לב הרבה ביותר ההצעה לבחור את ראש־הממשלה בבחירות אישיות וכל־ליות, בנפרד מן הכנסת, ולהסמיך אותו למנות שרים ולפטרם. כי זוהי הצעה לפי־תרון אחת הבעיות האקטואליות ביותר המסעירות את המדינה בשעה זו.

לתימהוני עוררה את תשומת־לב הרבה ביותר דווקא הצעה אחרת — אחת מני רבות שנועדו לשמש חלק מ„אמנה חבר־תית חדשה".

זוהי ההצעה מס' 105, בת 39 מילים: „ייקבעו נורמות כלכליות התואמות את המוסר הציבורי. יכונס המישטר הנבחרי המכ־ריח אזרחים הנוגעים להיחפך ל־עבריינים. יוכרז על חנינה כללית חד־פעמית על עבירות כלכליות, מן הסוגים שנפוצו בציבור הרחב כתוצאה מן השיטה הנוכחית, ייקבעו עונשים דראסטיים על עבירות אלה בעתיד."

אף על אחת מ־203 ההצעות האחרות בתוכנית לא קיבלתי תגובות כה רבות כמו על זו.

נראה שהיא נוגעת באחד העי־בים הרגישים והחשופים ביותר של החברה הישראלית.

■ ■ ■

ה דמוקרטיה בנויה על ההנחה ש־רוב בני־האדם הם אנשים הגונים, ישרים ובעלי רצון טוב.

מישטר דיקטטורי יכול לסמוך על חיי־לים ושוטרי־חרש, בתי־סוהר ומחנות־ריכוז. מי שאינו מקבל את הכללים ש־נקבעו על־ידי הרוזנים, נשלח לסיביר או לדאכאו.

המישטר הדמוקרטי אינו יכול לתפקד אלא כשקיימת הסכמה כללית, מרצון, לקבל את מרות החוק, הנקבע על־ידי נציגים נב־חרים.

גם הוא אינו יכול לוותר על בתי־מישפט ובתי־סוהר, אך אלה קיימים בו רק כדי להטיל מרות על קומץ של חריגים, „סוטים". אנשי־שוליים.

בניין כזה מסוגל לעמוד במיבחנים חמו־רים. אך אין הוא יכול להחזיק מעמד כאשר מתפורר המלט המדביק את נידב־כיו: אותה הסכמה כללית לשמור על החוק.

האור האדום נדלק כאשר האז־רח הרגיל, הנורמלי, האיש מן ה־שורה, מתחיל להפר את החוק באופן שיטתי.

כי אז נבקעת החומה ונפרצת לפני הרוחות הרעות של התוהו־ובוהו, האנאר־כיה, הרודנות, האיש על הסוס הלבן, ה־מנהיג המשופע המבטיח „להשליט סדר".

צורת השפם אינה חשובה.

■ ■ ■

ב ישראל של 77', הפרת־החוק היא נורמה חברתית מקובלת.

אינני מתכוון רק לחוקים פליליים, שהפכו זה־מכבר חוכא ואיטלולא, והנשארים ב־טיפרי־החוק רק ביגלל קונויות קונאליצי־ניות עכורות. כמו, למשל, החוק השולל מן האשה את הזכות המוחלטת להפסיק הריון בלתי־רצוי לה, החוק האוסר יחסים בין גברים מבוגרים או בין נשים מבוגרות, החוק האוסר מכירת בשר־חזיר, ושאר אי־סורים מגוחכים מסוג זה.

אני מתכוון לחוקים הנוגעים ל־חיי היומיומיים של כל אדם בישׂ־ראל: חוקי המס והמטבע.

אין כל אפשרות לנחש כמה אזרחים במדינה מרמים את מס־ההכנסה, אבל אני מעז לומר שהם עולים במיספרם על אותם שאינם מרמים. והמיעוט של הלא־מרמים מורכב, בעיקרו, מאותם שפשוט אין להם הזדמנות לכך.

כאשר מדינה שלמה מפירה את חוקי־המס שנקבעו על־ידי נבחריו — מוכרחה להיות לכך סיבה עמו־קה. משהו רקוב בממלכת דנמארק.

איך הגענו לזה?

■ ■ ■

ב עיים רחשוב שכל מעלימי־המס הם אילי־הון ציניים, קפיטליסטים רודפי־בצע, גבלים המוכנים להרוס את מדינתם תמורת חשבון סודי בבנק שווייצי.

אין לנו מחסור בכאלה. הם טופחו ופונ־קו באופן שיטתי על־ידי המישטר הקיים במדינה. צמרת המימסד היתה מעוניינת ליצור מעמד כזה ולהעניק לו כל טוב, כדי להצטרף אליו. ציבורים שלמים שוח־ררו מתשלום מס־אמת, אם בגלוי, אם במסווה של סידורים מיוחדים.

אולם כשם שלא כל בעלי־ההון הם ספ־סרים מושחתים, ורבים מהם הם אנשי־ייצור מסורים המשלמים מס־אמת — כך אין זה נכון שכל מעלימי־המס הם קפיט־ליסטים ובעלי־הון.

להיפך: מרבית מרמי־המס בי־מדינה הם אזרחים „קטנים", ה־מעלימים כמה לירות פה וכמה לירות שם. וחלק לא־מבוטל מן ההון השחור, המתגלגל במדינה, שייך לאנשים מן השורה, פנסיו־נרים, עובדים, פועלי־כפיים.

הפועל המסיים את עבודתו הרישמית במוסך, וההולך לעבוד עבודה נוספת וסו־דית במוסך אחר. הרופא המקבל חולים בביתו, ואינו נותן קבלות. הירקן בשוק, שאין לו תיק במישרדי־המס. השרברב, המצהיר על עשירית מעבודותיו והכנסותיו. המורה, הנותן שעורי־בית אחרי שעות הלימודים. העיתונאי, העוסק מן הצד ביח־סי־ציבור. הספיד הממשלתי, המנהל בבית את החשבונות של מיפעל קטן. המהנדס, העושה כמה עבודות מן הצד. השוטר, הפושט את מדיו והולך לעבוד בסדנה של אחיו.

ועוד ועוד ועוד. כולנו מכירים אותם. כולנו נפגשים עימם על כל צעד ושעל. הידידים שלנו. השכ־נים שלנו. ואולי אנחנו עצמנו.

■ ■ ■

א זרח ורהפטיג אינו אוהב להפר את החוק.

כשהוא עושה זאת, אין הוא מרגיש בנוח. הוא חושש שמא ייתפס. מכרסמת בליבו ההרגשה המטרידה שאינו בסדר.

אם כן, איך נוצר מצב שבו עם שלם הופך לציבור של עבריינים?

יש לכך סיבות רבות. אך לכול־לן קודמת סיבה אחת, ודי בה: אזרח רגיל במדינת־ישראל אינו יכול בלי להתקיים אחרת.

בחברה תעשייתית מודרנית משתכר עובד כדי מיחייתו בעבודה אחת, במשך שישה ימים בשבוע (ובחברה טכנולוגית מפותחת, כמו הישראלית, די בשבוע־עבו־דה של חמישה ימים.) תמורת עבודה הוג־נת, הוא מקבל שכר הוגן, המספיק כדי לקיימו ברמת־המיחייה המקובלת לגבי אדם כמוהו (שהרי כך נקבעת אותה רמת־מיחייה). אם הוא רוצה להתקדם במהירות, לעבוד לבית יותר נאה, לרכוש מכונית שנייה, לנסוע עם מישפחתו לחופשה בחוץ לארץ, הוא נאזר במשכורתה של אשתו.

בישראל אין הדבר אפשרי.

שכרו של העובד הישראלי נופל בהרבה משכרו של עמיתו בצרפת, בגרמניה, בבריטניה, שלא לדבר כלל על ארצות־הברית — למרות שרמתו האישית והטכנולוגית אי־נה נופלת מזו שלהם.

הדמגוגים אומרים: הבה נוריד את רמת המיחייה, נהדק את החגורה. אל נרשה לעובד הישראלי דברים שהם מובנים־מאליהם לעמיתו האיטלקי או האוסטרי.

אך מכיוון שדמגוגים אלה נותנים יום־יום דוגמה אישית של ביזבוז ראוותני, אין לדבריהם משקל.

כך נאלץ האזרח לעבוד בעבודה נוספת, שאותה הוא מעלים מעיני שילטונות־המס. ממילא יורד פריון־העבודה שלו. כל הסבל־דרטים יורדים. תחת עבודה טובה תמורת שכר טוב, ניתנת עבודה גרועה תמורת שכר גרוע.

אין העובד יכול לכבד את עב־דתו, וכמילא גם לא את עצמו. המוראל יורד. חרוות־היצירה נע־למת. אחד המרכיבים העיקריים של איכות־החיים, של טיב חיינו היומיומיים, משתבש ומתכער.

■ ■ ■

כ ל המשק הישראלי, וכל החברה הישראלית, התאימו את עצמם למצי־אות זו.

שילטונות־המס מתייחסים אל כל אזרח כאל עבריין, אלא אם כן הוכח ההיפך. מערכות השכר והתפוקה מותאמת לנתו־נים ירודים, וכמוה הנורמות הציבוריות. נותנים המחאות למוכ"ז, אין דורשים קב־לות, מעריצים את מעלים־המס המצליח, מרחמים על הרמאי שנתפס.

לכאורה, זהו מצב אבסורדי. הרי איננו משלמים מס לרודן זר ואכזר. אנו משלמים אותו לעצמנו — לצבא המגן על חיינו, למישטרה השומרת על ביתנו, לכבישים שבהם אנחנו נוסעים, למוסדות הסוציאליים המבטיחים לנו קיום כלשהו לעת זיקנה.

כאשר שכנני משלם פחות מן ה־מגיע ממנו, נאלצים אנחנו לשלם יותר. בסיפו של דבר, כל המרמה — את עצמו הוא מרמה.

באחד מספריו, יופי של מילחמה, שם דן בן־אמוץ בפי רואה־חשבון תיאוריה זדו־נית: שכל השיטה הזאת הומצאה על־ידי מוח גאוני ומעוות, שרצה להפוך את כל אזרחי ישראל לעבריינים. כאשר לכל אזרח יש מצפון רע, הוא משלים עם שילטון גרוע. כאשר לכל אחד ניתן לגנוב קצת, משלימים הכל עם הגנבים הגדולים, המח־זיקים בידיהם את השילטון. כאשר כל אזרח מחזיק קצת הון שחור בכספת או באיגרות צמודות, אין איש מעז לתבוע את עשרות המיליארדים שגנגבו ממנו, המהווים את ההון השחור הכבד.

איני סבור שמישהו תיכנן זאת כך. אבל זוהי המציאות.

■ ■ ■

ד אנטישמים אמרי שאנחנו עם של רמאים, והם ניבאו שמדינתנו תהיה מדינה של גנבים.

אני משוכנע שאיש מאיתנו אינו רוצה לקיים נבואה זו. יש במדינה מאות אלפי מעלימי־מס. שהיו מברכים את היום שבו היה ניתן להם לחדול מלהיות עבריינים.

על הנחה זו מבוססת התוכנית שהגשתי השבוע.

היא מבקשת לבצע רפורמה כללית ב־מערכת העבודה, השכר והמס, לשחף את העובדים בהצלחת המיפעלים, להחזיר להם את גאוותם, לאפשר להם להשקיע את מיטב מירצם בעבודה אחת.

אבל גם אם תבוצע רפורמה כזאת, תישאר בעייה מעשית: מה דעשות בהון השחור שנוצר בעיק־בות חשיטה הקיימת?

אין אומדנה מוסכמת לגבי היקפו. אין ספק שהוא מגיע לעשרות מיליארדים, ולפ־אחת ההערכות הוא מגיע לכדי שליש מכל המשק הישראלי. חלקו נמצא בשוויץ ובוואדוז, חלקו הרב מתגלגל בארץ, פועל, מתרבה, מתרחב, משחית, מרקיב. כמו סרטן, הוא פושט בכל אברי הכלכלה וה־חברה.

יש לחסל אותו, לפני שהוא יחסל אותנו.

כמו עם כל הבעיות המעשיות, ניסיתי

להתמודד עם בעייה זו באופן מעשי. בלי אידיאולוגיה, בלי מליצות, בלי חשש מפני הצעת דבר שהוא בלתי־פופולרי, אבל נחוץ.

אני מציע להכריז על חנינה חד־פעמית להון השחור וכבעליו, גדו־לים כקטנים.

אני מציע להבטיח את הצלחת החנינה בשתי שיטות:

ראשית, להטיל על הכספ, היוצא מן המחתרת מס גלובלי אחיד בשיעור 33.3%. זה פחות מהמס שהעלימו בעליו, והדבר ישמש תמ־ריץ לגילוי והחלכנה. אך זה מבי־טיח שהחברה תגבה חלק הוגן ממה שהועלם.

שנית, להכטיח שמכאן והאה יופעל החוק במלוא החומרה, בלי רחמים, ושוטרו עונשים דראס־טיים על מבצעי עבירות כלכליות בעתיד.

הכספים שייגבו יממנו את הצרכים ה־חברתיים, שאינם באים על סיפוקם כיום. וגביית מס־אמת להבא תאפשר את הורדת שיעורי־המס.

היתרונות הכלכליים והחברתיים ברורים. אך חשוב מהם היתרון שקשה למדוד אותו:

שהאזרח הישראלי יוכל להס־תכל בראי, מבלי להתכייש בעצ־מו ובמדינתו.

חנינה חד-פעמית

מדוע רעד יהושע רבינוביץ? האם הוא סובל ממחלת פארקינסון או לווינסון?

שלמה הילל

בסולחה שנערכה בכפר אבו־סנאן בין שתי החמולות הדרוזיות, נשאו השרים שלמה הילל ויגאל אלון את נאומיהם בערבית, כאשר הם קוראים את הנאומים מן הכתב. לאלון היו קשיים בהגית הטכסט שלו, והוא נעזר בתיקונים שביצע למענו הילל, המיטיב מאלון לשלוט בערבית. בסיום נאומו טרח אלון לשגר ניחומים למלך חוסיין, על מות אישתו עאליה, אלא שאת החלק הזה של הנאום נשא דווקא בעברית.

■ הפרופסור **פינחס אביבי** מן האוניברסיטה העברית הודיע, בשבוע שעבר, בקפה טעמון בירושלים, כי בבחירות הקרובות יתמוך ברשימה הבדואית. כאשר נשאל מדוע, השיב: „כי הבדואים יישארו בדואים גם אחרי הבחירות."

■ עם הכרזתו של ח"כ **יוסי שריד** על תמיכתו ב**שימעון פרס** כמועמד לתפקיד ראש־הממשלה, אמר ח"כ **רם פרי**, העומד בראש מטה־ההסברה של **יצחק רבין**: „שריד הצטרף לאש"ף." כשנשאל למה כוונתו, השיב: „אוהדי שימעון פרס."

■ פירסום הידיעה כי **דני קורן**, עוזרו של שר־החוץ **יגאל אלון** ו**יחיאל** („חיליק") **גוטמן**, עוזרו של שר־המישפטים **חיים צדוק**, עומדים בראש קבוצת צעירים במיפלגת־העבודה הפעילה למען בחירתו של יצחק רבין, גרם לגוטמן צרות צרורות. השר שלו נזף בו קשות, וטען כי בתור עובד־מדינה אין לו הזכות להתערב בבחירות הפנימיות במיפלגת־העבודה, או להביע את דעתו לכאן או לכאן.

■ בפגישה סגורה שקיים שר־הביטחון שימעון פרס עם קבוצת צעירים מתומכיו, חברי מיפלגת־העבודה, גילה כי שם הספר אותו הוא עומד להוציא לאור בשבועות הקרובים יהיה מדיניות זה עניין של אמונה. **באותה פגישה**, שבה נכחו יותר מחמישים איש, לא היתה אף בחורה אחת. כשהעירו על כך לשר, הגיב: „מה אני יכול לעשות? הבחורות אוהבות את רבין!"

■ עם הצטרפותו של ח"כ **הילל זיידל** לסיעת הליכוד, נערכה לכבודו מסיבה במישרדי הסיעה שבקומה החמישית בבניין הכנסת. בירך אותו ח"כ **יגאל כהן**, שאמר: „תמיד השתוקקתי שיהיה לנו ח"כ ה־40 במיספר בכנסת, כיוון שארבעים הוא סימן לבינה."

לחש ח"כ **דויד לוי** באוזני ח"כ **ירידיה כארי**: „יגאל כהן באמת זקוק לשכל."

■ באותה מסיבה קבל זיידל על שביתת־הדואר, וסיפר ששביתה כזו לא התקיימה בארץ מאז תקופת המנדט. תיקן אותו **יחיאל קדישאי**, מזכירו של **מנחם בגין**: „מזמן התורכים." התערב בגין והעיר: „מה אתם רוצים? ביגלל שביתת־הדואר לא הגיעו צווי־הריתוק אל השובתים."

■ דמותו הסימפטית של כתב־הטלוויזיה בכנסת, **אלי מלך רם**, נעדרה השבוע מן המיזנון ומאולם המליאה. הסיבה: אביו של רם נפטר, ובזמן שהוא ישב שיבעה החליף אותו בתפקידו הכתב **עמירם ניר**.

■ בדיון שהתקיים בכנסת על הירידה נאמה ח"כ **שולמית אלוני**. במהלך נאומה החלה אלוני מצטטת. כשנשאלה את מי היא מצטטת, השיבה: „איך קוראים לו... הר־מטכ"ל: לשעבר חיים... חיים..." מיד נשמעו קולות מכל עבר: „בר־לב!" אולם אלוני נזכרה סוף־סוף בשמו של הרמטכ"ל, ותיקנה: „לא, לסקוב."

■ נאום־הבכורה של ח"כ החדש **יחיאל לקט**, בכנסת, היה ארוך מן המקובל. למרות זאת לא הפסיקו יו"ר הישיבה, ח"כ **יצחק פרץ**, והניח לו לדבר עד שסיים. רק כשירד לקט מדוכן־הנואמים העיר לו פרץ: „אני רוצה להגיד לך שנהגתי בך לפנים משורת הדין, ונתתי לך לדבר יותר מהזמן שיועד לך. בפעם הבאה לא תיהנה מהפריביליגיה הזאת."

■ לקט שהיה עד עתה ראש שליחי־העלייה בצפון־אמריקה, חזר ארצה לצורך תפקידו החדש עם אשתו המצפה לתינוק, ועם שתי בנותיו. בשלבי התארגנותו הראשונים הלך לפתוח חשבון בבנק. הפקיד הוציא טופס והחל ממלא אותו. במדור „מקום העבודה" כתב הפקיד „הכנסת".

במדור למיקצוע כתב: „חבר־כנסת", ובמקום המיועד לכך רשם: „שכיר זמני".

■ בבניין הכנסת טוענים, כי הנזק היחידי, שנגרם עם פרישתו של **שמואל תמיר** מחברותו בכנסת והצטרפותו לתנועה הדמוקרטית לשינוי, הוא שתמיר לקח איתו את מזכירתו הצמודה, **נורית חפין**, שהיתה ללא־ספק האשה היפה ביותר בבית, ושאלוף (מיל.) **עזר וייצמן** אמר עליה פעם: „כל רגע שהבחורה הזו עומדת הוא ביזבוז."

■ וייצמן חגג את התלטתו להפקיד את פירסום מערכת־הבחירות של הליכוד בידי הפירסומאי **אייזיק זיו־רבין**, בעל חברת דחף, במסיבה שנתקיימה בביתו של **אוריאל לין**, מי שהיה מועמד הליכוד לבחירות בעיריית חיפה ושאשתו, **יהודית** היא מעובדותיו הבכירות של זיו־בין. במהלך המסיבה התפאר וייצמן כי הצליח סוף־סוף לפטר את ח"כ **יצחק מודעי** ו־את **אליהו אלישר**, ראשי מחלקת ההסברה בליכוד, מתפקידיהם. אלא שיום אחרי אותה התפארות חזרו השניים לעבודתם.

■ לאותה מסיבה הוזמנו, בצד אישי־ציבור, גם עיתונאים רבים, ביניהם מנהל־התלוויזיה **ארנון צוקרמן**, מנהל־הרדיו **חגי פינסקר**, עיתונאי הארץ **יאיר קוטלר**, כתב־התלוויזיה **רון בן־ישי** ואחרים. בלטה קבוצת עיתונאי ידיעות אחרונות שכללה את שני העורכים, **נחמן וזס** ו־**דב יודקובסקי**, ואת העיתונאי **גידעון רייכר**. לעומתם בלטו בהיעדרם עיתונאי מעריב. **העיר על־כך עזר וייצמן**: „היום זו המסיבה של הלוח הכפול. בשבוע הבא נערוך מסיבה ללוח 8".

■ לפני שהספיק לכהן כ־

רועי ברקן

נולד, בשבוע שעבר, במזל טוב לשחקן־חקולנוע יהודה ברקן ולאשתו נילי. ברקן, שהשתוקק יותר מכל לבן זכר, טוען כי הוא האדם המאושר בעולם. גם פולט, בתה בת ה־4 של נילי מאושרת, והיא כבר מספרת לאחיה הפעוט על שילגייה ושיבעת הגמדים. ביום השלישי שעבר בשעה 8.00 בבוקר נחוג טכס ברית־המילה של רועי, ושעתיים לאחר־מכן טס אביו חטרי לארצות־הברית, כדי להיות נוכח בבכורה האמריקאית של סירטו לופו בניו־יורק.

לאנשים הנכונים!

777 הברנדי הלאומי שהוא בינלאומי.

כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

אנשים

מזכ"ל המרכז החופשי, מצא **אסף יגורי** את עצמו בד"ש. יגורי, שהיה השבוי הישראלי בעל הדרגה הבכירה ביותר (סגן־אלוף) במילחמת יום־הכיפורים, הופיע השבוע בהרצאה במעונות הסטודנטים בירוש־לים, מטעם מפלגתו החדשה. בין הסטודנטים היה גם סטו־דנט ערבי מכפר־קאסם. "איך אפשר להצביע בעד מיפלגה שאחד ממנהיגיה הוא **איסקה שדמי**, מהאחראים לטבח כפר־קאסם?" שאל. יגורי השיב לו: "שדמי זוכה ע"י בית־מישפט.

■ סיפור אחר מגלה כי השחקנית **שושיק שני**, נמו־כת־הקומה, ישבה על שלושה כרים.

■ בדיחת השבוע בכנסת: שר־האוצר **יהושע רבינו־ביץ** הולך כשידיו רועדות. שואלים אותו: "מה קרה, יש לך פארקינסון?" משיב רבי־נוביץ: "לא, לווינסון."

■ איש־העסקים **חיים היי** אינו ידוע בנדיבות־ליבו דווקא. משום כך נדהמו ידידיו כשתרם לאי"ן מאות שתילי עצים בט"ו־בשבט. שאל את חוץ מזה הייתי רוצה שסטו־דנטים יהודים במדינות־ערב יוכלו לשאול שאלות כאלה שם ביחס לרצח יהודים."

■ סופרו המדיני של ה־ארץ, **מתי גוזן**, סיים את חקירתו במישטרה בקשר ל־הלפת מיסמך־רוזן. הוא נפ־רד מחוקריו בלחיצת־יד והפ־טיר: "להתראות במיסמך ה־בא."

■ צילומי הסרט של **מנחם גוזן** על מיבצע אנט־בה הסתיימו לפני שבועות אח־דים. אולם סיפורים על מה שקרה על בימת הצילומים של הסרט מוסיפים לזרום, בייחוד על היחסים שנוצרו בין השח־קנים, ועל "גניבת" סצנות. אחד הסיפורים מגלה כי גולן צילם סצנה, שבה ניראו כל החטו־פים במטוס נמים את שנחם. המצלמה חלפה על פניהם של הנמים. איש לא זע ממקומו. אולם כשהתעכבה המצלמה על השחקן **ראובן** ("בריותי") **בריזתם**, התמתח זה והס־תיר בזרועותיו את פניהם של השחקנים, שכניו־למושב המ־טוס.

■ ביקורו של שר־החוץ **יגאל אלון** בצרפת עורר עניין רב בקרב הקהילה היהודית. בין השאר נפגש אלון עם **מרסל דסו**, מהיצרנים הגדולים של מטוסי־קרב בעולם. דסו, שהוא יהודי, הוא בעל מפעלי־תעשיה גדולים, ומיליונר. הוא הגיע לפגישה עם אלון בלימוזינה מפוארת, ולבש חליפה יקרה. אלון, לעומתו, הגיע לפגישה עם מכנסי־ג'ינס ומעיל־עור.

■ בין הנוכחים בטקס הענקת פרס ישראל ל־**שמואל יוסף עגנון** היה גם **יוסף שפרינצק**, מנכ"ל משרד־החוץ. שפרינצק, שהוא מחבר ספרים בעצמו, הוא גם אחד מאוהבי־הספר הגדולים בישראל. הוא אוסף ספרים בכל שפה ובכל נושא, ומחזיק בביתו ספריה גדולה מאוד.

אביב גפן

בנם בן השלוש־וחצי של המשורר יהונתן גפן ואשתו נורית, הוא בדרך־כלל ילד עליז ושמח. אך בימים אלה עצוב אביב הקטן. אביו, יהונתן, לקח את ברוך, התאום הפרסי שלו ושל אחותו, שירה, כדי לזווגו עם ידידה. אבל ברוך נבהל מכלב גדול שראה בחדר־המדרגות, וברח. אביב מבקש ממנו שישר של ברוך להשיבו, ומבטיח כי חנ"ל יבוא על שכרו. בינתיים, עד שיימצא ברוך, הוא מפיג את עצבונו בסיגריה מן המאפרה בבית חוריו, שעדיין אינם מרשים לו לעשן.

הם אומרים

איך מצא שמעון פרס את האשם במחדל

מילחמת יום־הכיפורים * איך לא

ראה שמעון פרס הרוגים בגדה המערבית

משה דיין נביא השלום

על הצהרותיו של ח"כ משה דיין לפני תלמידי בית־ספר מקומי בממפיס, טנסי, בארצות־הברית, כי תוך שנה עשויה מצרים להקים שגרירות בתל־אביב, התייחס מאמר־המערכת של הארץ:

„מידע כזה, אף שהוא משמח מאד, מן הראוי שיימסר בעוד מועד גם לגורמים המוס־מכים בתל־אביב, אם לא בירושלים. שכן עניין של מה־בכך כמו הקמת שגרירות, אי־אפשר שלא יופיע בהצעת תקציב המדינה ל־'78, ויש יסוד להניח שסעיף כזה אכן לא נכלל בהוצאות מיש־רד־החוץ. שלא לדבר על כך שקיומה של כהנה קוסמת זו של שגריר בקהיר יכול היה למנוע כמה וכמה עריקות מעציבות מן המערך לטובת ד"ש.

„מר דיין הוא אוצר בלום של נבואות. הוא יודע שתוך שלושים יום (בינתיים נותרו 28 יום בלבד) תפתח ארצות־הברית ביוזמת השלום יכי תוך שנה יש סיכוי שיושג. ואם מר דיין אינו מצא לנכון לבוא אל השילטונות, כדאי אולי שהשילטונות יבואו אליו. רצוי לשלוח אליו לאלתר שגריר מיוחד שיילך אחריו מבית־ספר מקומי אחד למישנהו (וכי היכן נמסרות הודעות מדיניות חשובות?) וירשום מפיו את לוח־הזמנים של השלום. יש לשער שבהמשך הופעותיו יגלה גם מתי תקום השגרירות הסורית אצלנו, ומה יהיה גורל הגדה ומה יהיה סוף־סוף עם ירושלים. ומי יודע, אולי הוא עוד יצבא גם ידו של מי תהיה על העליונה במירוץ לראשות הממשלה, וזה כיום המידע היקר מכל." (הארץ)

אבא אבן לאורי זוהר: „אה־בה־מה... כ־כן..."

במדורו „פרופיל" מציג העיתונאי אהרון בכר 29 שאלות לבדרן ארי זוהר, יוזם תנועת־ה־מיכה במועמדות יצחק רבין לראשות־הממשלה. בין שאר דבריו, סיפר ארי זוהר על פגישה שהי־תה לו עם ח"כ אבא אבן:

„מי? אבא אבן? בוא אני אספר לך משהו יפה. פעם כשעוד הייתי הולך למסיבות, הייתי במסיבה אצל אבא אבן. היו המון אנשים, והוא ישב כמה רגעים על־יד כל שולחן. ראיתי אותו מתיישב, אמרתי לעצמי, יש לי שאלה לשאול אותו. השאלה היתה: למה לא מיישבים את הפליטים? זה הצ'אנס שלנו. בלי פוליטיקה, בלי כלום. לתת להם מקומות־עבודה, להושיב אותם, לפתור את הבעייה. אז הוא ענה לי על זה: ,אה־בה־מה, אני באמת לא יודע.' אמרתי לו: ,מה זאת אומרת? הנושא לא עלה בממשלה?' אמר: ,כן, כ־כן, כ־ן, הועלה כמה וכמה פעמים. ואני צידדתי — ואינני יודע מדוע לא עושים זאת.' חשבתי אז שזוהי תשובה דיפלומטית. היום אני יודע שהוא אמר אמת! הוא באמת לא ידע. וזה בדיוק מה שאני טוען — לא חשוב האיש, חשובה הדרך שמאחרי האיש." (ידיעות אחרונות)

פרס זורה מלח על הפצעים

השר־לשעבר, משה כרמל, הקדיש מאמר לאימרה שהשמיע לא־מכבר שר־הביטחון שמעון פרס, בה טען כי „לא מילחמת יום־כיפור היתה המחדל, אלא הרגשת העם אחרי המילחמה — היא המחדל." מגיב על כך משה כרמל:

„הנה אותר סוף־סוף, אחרי יותר משלוש שנים, האחראי האמיתי למחדל של מילחמת יום־הכיפורים, זה שנתקף בקיץ ברכיים ובפחד — ה ע ם. הוא־הוא שנושא על כתפיו ועל מצפונו את המחדל שהיה; ולא היה מחדל זולת זה ש־העם אחראי לו... דברים מזעזים אלה, שאני מת־קשה להישיג על שם־מה בכלל נאמרו ואיזו מטרה חיובית הם יכולים לשרת, עשויים לגרום חלחלה למי שחי אז מקרוב את המילחמה הקשה הזו, ולמי שלמד את נסיבותיה לאחר שנפתיימה... האומנם ראוי הוא, העם האמיץ והמיוסר הזה, כי יצליפו עתה כך על פניו, יכזו אותו ויוקיעו אותו על פיק־ברכיים פחדנות?"

ומסיים משה כרמל: „צר על מעשה נמחר זה של זריית חיפן־מלח על פצע עמוק שלא הגליד עדיין. זכל זאת — ללא טעם, ללא פיכח, ללא הצדקה." (דבר)

פרס זורה חול בעיניים

„על־פי החלטתו הכילעדית של שר־הביטחון שימעון פרס," קובע הד"ר אברהם שטרנברג, „נכנסנו לעידן חדש של התמדדות על תפקיד ראש־הממשלה." כיוון שכך, מוצא הד"ר שטרנ־ברג לנכון להעלות שורה של פרשיות הקשורות בשימעון, שכן „זה שניים רבות מציקות לכותב שאלות הכרוכות בדרכו ובמעשיו, וזו הזדמנות נאותה לבקש תשובות עליהן."

בין השאר מבקש שטרנברג תשובה לבעייה הבאה: „לפני פחות משבועיים הקשבתי לשידור־חדשות בטלוויזיה בשפה הערבית. בין השאר נמסר בו על הופעת שר־הביטחון במועדון „בית־המהנדס," שם דיבר בין השאר על מהומות־הדמים האחרונות במצריים, ואמר כעדך כך: „גם אצלנו, ביהודה ובשומרון, היו מהומות, אבל כאן לא נהרג אף אדם אחד."

„נדהמתי, אך חשבתי שאולי זו פליטת־פה אימללה, שעלול להיכשל בה גם פוליטיקאי זריז ביותר, השולט היטב בלשונו. אולם כיוון שלא קראתי ולא שמעתי על הכחשה או על תיקון לדיברי שר־הביטחון, לא נותר לי אלא לראות בהודעתו לפני קהל המהנדסים זריית חול בעיני הבריות... יושר ואמת הם מסימני ההיכר של דמוקרטיה אמיתית ול,סינגון' יש רק חשיבות מראשית. האמינות היא הקובעת, בפיהו של דבר." (דבר)

צחוק ההיסטוריה

ד"ר מיכאל בר־זוהר מספר באחד מפרקי סיפרו הבא על דויד בן־גוריון, העומד לראות אור בק־רוב, על הצעה שהגיש שר־הביטחון השני של מדינת־ישראל פינחס לבון, אשר אומצה מאוחר יותר על־ידי יריביו, שניצלוה על־מנת להדיחו:

„לא רק עסקני מפא"י. גם הרמטכ"ל היוצא, מרדכי מקלף, הזהיר את בן־גוריון מפני לבון. בן־גוריון שאל אותו גלויות: ,למה אתה לא רוצה את לבון?' מקלף הסביר לו כי אין ללבון ,שום יחס לחיילים'; והוסיף כי לבון הוא איש ,מסוכן'. ,הפעם אמר לי לבון שצריך להתחיל לסכסך בין האמריקאים לבין הירדנים בגבת־עמון על־ידי חבלות.' לאחר זמן ראיתי בדברים אלה מעין התחלה ל,פרשת לבון', כלומר לבון חשב כבר אז על פעולות כמו אלה שבוצעו בקהיר. ויכוח אחר בינינו היה בקשר להטיית ערוץ הירדן. הירדנים עסקו אז בבניית תעלה בצד שלהם. אמר לי לבון: ,בלילה נפוצץ את התע־לה וכל הירדן יזרום לצד שלנו.' אמרתי לו: ,לבון, לא גונבים נהר. אתה תפוצץ ותמשוך את הנהר לצד שלך, אז גם הם יפוצצו וימשכו את הנהר לצד שלהם. צריך למצוא דרך לבצע את העבודה.'

„לבון לא ויתר. „כדי לבנות את התעלה שלנו," אמר, ,צריך לתפוס גם את הגדה השנייה.' שאלתי: ,ומה לעשות כדי שהירדנים לא יפ־ריעו?' לבון הציע אז להשתמש באמצעי־מילחמה כדי לסלק את הירדנים מהאיזור לגמרי. ראיתי בו אדם מסוכן ביותר..." (ידיעות אחרונות)

פסוקי השבוע

● **העיתונאי ישעיהו בן־פורת, בצ־טו־אל פקיד בכיר:** „כל מיני פישפשים, עסק־נים למיניהם, שרק אתמול לא היו חולמים להס־תופף במחיצת ראש־הממשלה ו/או שר־הביטחון, מסתובבים עכשיו אצלם, בתחושה מופגנת היטב שבחירת ראש־הממשלה הבא תלוייה רק בהם."

● **ח"כ שולמית אלוני עד תנועתה:** „מול ה,סופרמרקט' של ד"ש, ר"צ איננה אלא ,בוטיק', אבל ,בוטיק מובחר'."

● **שר־העבודה־והספעד משה כרעם:** „מי הוא, אחרי ככלות הכל, מאיר עמית? מורה ההוראה של תנועת־העבודה? ברל כצנלסון?"

● **עורכו הכלכלי של „הארץ" אב־רהם טל, במאמר על הישגיו של שימעון פרס בזמנו כשר־התחבורה והדואר:** „סילוק לסקוב, והסבת שם מישרד־הדואר (למישרד־התיקשורת)."

● **שר־החוץ יגאל אלון:** „הביטוי קו־צר־ראיה אינו מקובל עלי גם כשאני קצר־ראיה."

● **מאריו סוארש, ראש־ממשלת פורי־טוגל:** „הסוציאל־דמוקרטיה היא אדמיניסטרציה של הקפיטליזם באמצעים אלגנטיים."

● **חברי־הכנסת אברהם זיידברג:** „פוליטיקאי דומה לתרנגולת. הוא חייב להטיל כל יום ביצה. אם כמה ימים הוא לא מטיל ביצים, מוציאים אותו לשחיטה."

● **ההומוריסטן אפרים קישון עד פרשת הסגרת שמואל פיאמי־שרון:** „אכן, הגיע הזמן. שארצנו תיהפך לשווייץ של ההון היהודי השחור. אנחנו זקוקים להון הזה, שיצטרף לאחיו המקומי המפותח להפליא."

● **יצחק לויבני, מנכ"ל רשות־השי־דור על צופה־הטלוויזיה המצוי:** „זהו אדם עייף. קצת בלתי־רגיש. מה הוא מבקש מהטל־וויזיה? גירויים. הטלוויזיה, אכן, שולחת גירויים."

מישכנות=שאננים פסיק אנטיקה משופצת ומפוארת בדיוק ממול התפאורה של חומות העיר העתיקה נקודה אווירה אוריינטאלית עם מיטב אירופאי כשר נקודה לכאן מובאים אנשי רוח מכל רחבי העולם כולל הארץ פסיק כדי לשאוב השראה מהחזיונות האורקוליים של מיגדל=דויד וסביבתו נקודה אף אחד לא משלם נקודה שבועיים על חשבון העיריה אולי יכתבו משהו חיובי על העסק שלוש נקודות לפחות כמה עמודי פוליו שלוש נקודות

עמוד פוליו מס' 1:

מישכנות־שאננים פסיק אנטיקה משופצת ומפוארת בדיוק ממול התיפאורה של חומות העיר העתיקה נקודה אווירה אוריינטאלית עם מיטבח אירופאי כשר נקודה לכאן מובאים אנשי־רוח מכל רחבי העולם כולל הארץ פסיק כדי לשאוב השראה מהחזיונות האורקוליים של מיגדל־דויד וסביבתו נקודה

אף אחד לא משלם נקודה יושבים שבועיים על חשבון העירייה פסיק אולי יכתבו משהו חיובי על העסק שלוש נקודות לפחות כמה עמודי פוליו שלוש נקודות

יושב שם איזה סופר אמריקאי נקודה יושב גם צייר סיאמי פסיק גם במאי בלגי נקודה כולם ספוגי השראה נקודה אם לא היו ספוגי השראה פסיק לא היו משלמים להם את האירוח נקודה גם ישראלים חשובים מתארחים שם נקודה אומרים שקישון ישב שם כדי לקבל קצת מוזה שלוש נקודות כנראה אין לו בבית תנאים מספיק טובים כדי ליצור שלוש נקודות

הסיאמי מצייר קופים פסיק דווקא לא רע נקודה אולי עכשיו יצייר גם יהודים נקודה פעם ישב שם סול בלו וכתב חיבור על ירושלים פטיק אחר־כך זכה במדליית־זהב בסיפרות חופשית והוכיח לאבות העיר שההשקעה כדאית נקודה עכשיו השיגו סופר אמריקאי חדש פסיק גם הוא ממוצא יהודי נקודה גרפומאן לא קטן נקודה מסוגל כנראה להוציא אר־בעים חמישים עמוד ליום על הדברים הלא מעניינים שקורים לו נקודה יכול לעשות טיול של שעתיים לשוק בעזה פסיק ולהשפיך על זה חמישה־שישה עמודים כמו כלום עם ריח הדגים בשוק וכל השטויות הרגילות נקודה

בספיק לו סיור מאורגן של שבועיים כדי לכתוב רומן שבע־מאות עמוד על דברים שלא קרו לו ועל ארצות זרות ועל אנשים שלא מכיר קו מפריד ממש כמו ליאון יוריס נקודה האמריקאים אלופים בייצור אינסטנט סיפרות כמו גם אינסטנט אכסוטיקה ודברים אחרים נקודה אם סופר הולך לקיוסק לקנות סיגריות פסיק הוא מוציא מזה את המכסימום קו מפריד גם לוקח קבלה בשביל מס־הכנסה וגם כותב גובלה קצרה לעיתון על מה שאמר לו הקיוסקאי כשקיבל את העודף נקודה הזכיר לי קצת את חיים גורי נקודה

גורי כותב בעיתון שביום שישי צילצל אליו ברטוב ואמר לו משהו נקודה מה איכפת לי מה אמר ברטוב לגורי ביום שישי סימן־שאלה האם שיחות הטלפון שעושים סופרים חשובות יותר משל

עמוד פוליו מס' 2:

סתם אזרחים סימן שאלה אולי ברטוב חייג לגורי בשביל להוציא קטע למדור שלו אבל גורי השיג והדפיס קודם נקודה אתמול צילצל אלי רעי ועמיתי קו"ף נו"ן ושאל אם הגיעו הצ'קים פסיק אז מה יש סימן־שאלה אני כותב על זה בעיתון סימן־שאלה

כמו כל סופר נסעתי שילשום באוטובוס קו מפריד סופר חייב להכיר את העם סימן־קריאה לנהג היתה יד אחת והוא החזיק בהגה פסיק ועישן סיגריה פסיק ובאצבע הקטנה טען את אקדחו מקף ככה זה בישראל נקודותיים הביטחון נותן אותותיו בכל נקודה בספסל האחורי ישבה אשה עם סל ואחד פראייר עישן וכולם צעקו עליו נקודה באוטובוס סישקין עלה קו"ף נו"ן שגם הוא נוסע באוטובוס פעם בשבוע כדי להכיר את העם וישב על ידי נקודה שוחחנו על אוננות בגיל־המעבר ועל תסביך אדיפוס נקודה אמרתי לו שתמר אבידר כעסה עלי שכללתי אותה בקטע שינאת־עמים שכתבתי לפני שבועיים פסיק וגם קראה לי אוהב־ערבים נקודה

פתח מרכאות אוהב ערבים סגור מרכאות זה כנראה מין כינוי גנאי כמו אוהב־פועלים בעיני תעשיין או אוהב־הומוסקסואלים בעיני רב צבאי או אפילו אוהב־נשים פסיק שגם הן מיעוט דפוק נקודה איך אפשר לקרוא לי אוהב ערבים כשכמה

עמוד פוליו מס' 3:

מחברי הטובים הם דווקא יהודים פסיק ואני לא סובל את המלך חאלד סימן־שאלה

בכל אופן המשכתי לחכות לטלפון פסיק אבל ברטוב לא צילצל נקודה אף אחד לא שאל אותי אם אני מצטרף לד"ש ולכן אני מודיע בזאת שאני מצטרף לד"ש נקודה גם גורי הודיע שלא הצטרף לד"ש פסיק אבל אליו ברטוב כן צילצל כי ברטוב לא ידע שמי שרוצה להיות הנשיא הבא חייב להיות בקואליציה שהרי איך אפשר להיות סופר קוטוי נשיא אם אתה באופוזיציה סימן־שאלה

ומי שכותב ספרים והוא בקואליציה חייב לכתוב על הריחות של שוק־הדגים בעזה ועל האוויר הכחול של ירושלים ועל אכסודוס פתח סוגריים סליחה פסיק את זה כבר כתב יוריס סגור סוגריים ועל מי שמצלצל אליו או מדבר איתו באוטובוס נקודה

אתמול שאל אותי הבן של המכולת את מי אתה אוהד ואמרתי לו את רבין אז הוא אמר אבל בכדורגל את מי סימן־שאלה אמרתי לו את בית"ר אבל בעצם לא איכפת לי לא מבית"ר ולא מרבין כי התוצאות של הבחירות לא ישנו כלום בדיוק כמו

עמוד פוליו מס' 4:

התוצאות של כדורגל נקודה חשבתי לצלצל לברטוב ולספר לו על כך אבל צילצלתי לקו"ף נו"ן והוא אמר לי שהוא מוכר את האוטו ומתכונן לרוץ לנשיאות נקודה קו"ף נו"ן שונא אמריקאים ולכן השיטה שלו במסע הבחירות היא דווקא לירוק לאנשים בסופרמרקט בפרצוף נקודה אמרתי לו אין לך סיכוי והוא אמר דווקא יש כי כולם מזוכיסטים אבל לדעתי סמארק לא מתקבל יפה בטלוויזיה וכולם יצביעו בשביל גורי נקודה או בשביל יוריס נקודה או בשביל ההוא ממישכנות־שאננים נקודה

הטלוויזיה באה לעשות סרט על הסופר שבא לכתוב ספר על הריחות של שוק־הדגים בעזה נקודה בעצם הטלוויזיה באה לעשות סרט על עצמה נקודה ראו שם את הכתב יותר מאשר את הסופר נקודה בעצם פסיק הכתב לא פחות סופר מהסופר נקודה שניהם פסיק גם הכתב המראיין וגם הסופר המרואיין פסיק רוצים להיות נשיא המדינה פסיק אבל לג'וב הזה יש כבר מועמדים בטוחים יותר נקודה בדיוק כשחיים גיל צילצל לסופר האמריקאי פסיק צילצל גורי לברטוב נקודה ולגורי שכותב על ברטוב יש סיכוי יותר טוב להיות נשיא מאשר לחיים גיל שכותב על צייר־קופים סיאמי נקודה קו"ף נו"ן צילצל אלי שוב אבל זאת היתה טעות פסיק הוא התכוון לצלצל לעי"ן אל"ף נקודה אחר־כך צילצלו ומישהו ביקש את סאלון אנאבל נקודה אמרתי שכאן מישכנות־שאננים פסיק אולי אהיה מזה סופר נקודה

מישכנות־שאננים פסיק אנטיקה משופצת ומפוארת שלוש נקודות רגע פסיק נעשה זאת שוב נקודותיים מישכנות־שאננים פסיק אנטיקה משופצת ומפוארת פסיק סופר אמריקאי פסיק במאי בלגי פסיק צייר סיאמי פסיק כתב־טלוויזיה עיברי פסיק נשיא יהודי פסיק מוזה פסיק מוזה שלוש נקודות

3

קובי ניב

בית ארמה לכו ונלכה כי כולנו פולדארקים

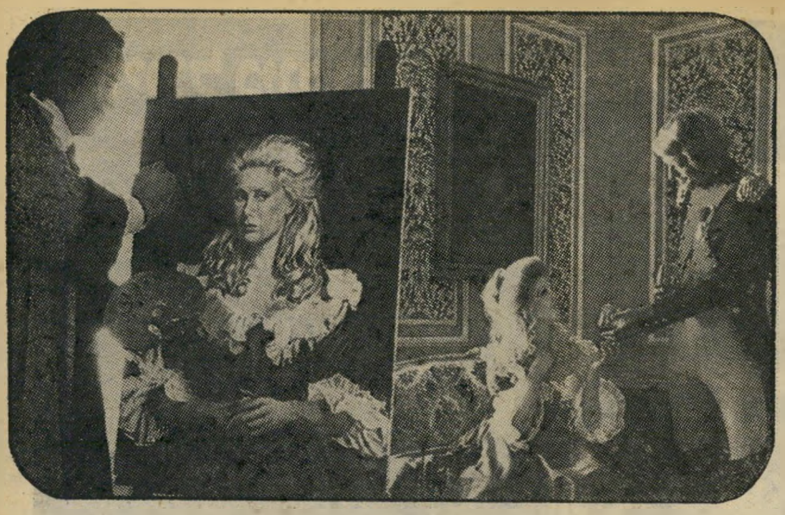

בכל פעם שאני נתקל, בעצמי או באחרים, בפר־פולריות העצומה של סידרות טלוויזיה כמו „פול־דארק", „עני ועשיר", או „בית ארמה", אני מתמלא פליאה — למה בעצם?

למה אנחנו כל־כך רתוקים ומלאי־עניין בפירטי עלילותיהם של דמויות עשויות נקודות־אלקטרו־ניות החיות בתוך תיבת־עץ? האם חייהם המפוב־רקים של אנשים מפוברקים מעניינים יותר מחיי הבשר־והדם הממשיים שלנו?

אני לא חושב כך. אלא שאנחנו לא רוזנים ולא נסיכים ולא בנקאים ולא שופטים ולא עשירים ולא קפטנים. אנחנו סתם אנשים. וחייהם של סתם אנשים לא מעניינים אף אחד. כי ככה החליטו אנשים שהם לא סתם. ואם הם לא סתם, הרי שזה גם לא סתם שהם החליטו שאנחנו וחיינו סתם לא מעניינים. כי מן הסתם אנשים לא סתם לא אומרים סתם דברים.

ומה שהכי יפה זה שאנחנו מקבלים את זה. ולכן, בגלל שחייהם של סתם אנשים לא מעניינים אותנו, והיות שאנחנו בעצמנו סתם אנשים, הרי ברור לחלוטין שחיינו שלנו לא מעניינים אותנו.

וכך אנחנו ישובים אל מול הטלוויזיה וצופים בחייהם הכל־כך מעניינים של אנשים אחרים, תוך שאנו מבכים את מר גורלנו הכל־כך לא־מעניין.

ובאמת, איך אפשר להשוות. אם, למשל, אצלנו במישפחה מת מישהו במילחמה, הרי זה ממש לא מעניין לעומת מותו הקרבי של הבן השני למיש־פחת ארמה. מה גם שאצלנו זה דם חנטארישי ואצ־לם זה קטשופ אמיתי.

וכך לאורך כל הדרך — אהבותינו הפשוטות מחווירות לעומת אהבותיהם הנאצלות של ג'ורדאש ופולדארק. אסונותינו הקטנים הם כחגבים למול האסונות הכבדים הפוקדים את מישפחת ארמה. מיל־חמתנו העלובה לגמור את החודש היא לא־כלום בהשוואה לאפשרות המדהימה שפולדארק יאבד את מניות המיכרה. מותנו שלנו הוא כאין וכאפס כנגד מותו של טומי ג'ורדאש. האכזבות שלנו משעממות. הטרגדיות שלנו מגוחכות. הרצונות שלנו הם שטו־יות. אנחנו וחיינו משעממים. אנחנו וחיינו מגו־חכים. אנחנו וחיינו הם שטויות.

וזה כנראה מה שנקרא טלוויזיה במעגל סגור — אנחנו מתיישבים מול הטלוויזיה כאנשים סתם הבאים לצפות בחייהם של אנשים לא סתם, ואנחנו קמים מהטלוויזיה עוד פחות אנשים סתם ממה שחשבנו על עצמנו לפני שראינו את האנשים הלא סתם.

ואולי החיים שלנו פשוט משעממים בגלל שאנחנו יושבים כל הזמן מול הטלוויזיה ומסתכלים בחייהם של אחרים.

כי אם זה ימשיך ככה, הרי בסוף נשב כולנו מול הטלוויזיה ונראה סרט על אנשים שיושבים מול הטל־וויזיה וראים סרט על אנשים שיושבים מול הטל־וויזיה וראים סרט על אנשים שיושבים מול הטל־וויזיה וראים — **המשך בשבוע הבא.**

פרק א'

חלומות של זוהר

להלן תקציר פירקי חייך הקודמים:

פרק א' — מעוני לעושר

למרות שנולדת למישפחה רגילה אתה מחליט שאתה לא תהיה סתם אחד — אתה תהיה מישהו. בשורה של מאבקים, חיפושים, קרבות, שמחות, אסו־נות, אהבות, מיתות, הימורים, עבודות, זונות, מש־ברים, ממזרים, מחלות וכל מה שצריך אתה מגיע להיות מישהו (בתמונה) — בנקאי חובב־עולם, קפטן קשוח, טייס אמיץ, איש־עסקים מצליח או נהג־מי־רוצים ללא־חת. העולם פרוש לרגליך, אבל... **המשך בשבוע הבא.**

פרק ב' — מיופי לטופי

עכשיו אתה חי חיים טובים, עשירים ומלאי־עניין,

פרק ב'

אך אתה חש בריקנות איומה ואתה משתוקק למלא אותה בתוכן — אתה מחפש אהבה. אלפי יפהפיות בלונדיניות (בתמונה) חולפות במיטתך. משורה של מאבקים, חיפושים, קרבות, שמחות, אסונות, אהבות, מיתות, הימורים, עבודות, זונות, משברים, ממזרים, מחלות וכל מה שצריך אתה יוצא שבור, רצוץ והרוס. עולמך מתמוטט בין אצבעותיך. אין דבר — **המשך בשבוע הבא.**

פרק ג' — ממוות לאסון

מצד אחד אתה גבר מצליח. מצד שני אתה גבר שבור. אתה נקרע בין אהבתך להצלחתך ובין תאוותך לאהבתך. אחרי שורה של מאבקים, חיפושים, קרבות, שמחות, אסונות, אהבות, מיתות, הימורים, עבודות, זונות, משברים, ממזרים, מחלות וכל מה שצריך אתה מחליט לכבוש את אהבתך. אתה מתייצב לדו־קרב גו־רלי כשאהבתך צופה בחלון (בתמונה) ומצפה למנצח. מה יהיה? — **המשך בשבוע הבא.**

פרק ד' — מקינאה לשינאה

הכל בסדר. ניצחת. אבל האם הגעת סוף־סוף אל פיסגת החלומות? לא. אתה ואשתך עוברים שורה של מאבקים, חיפושים, קרבות, שמחות, אסונות, אהבות,

פרק ג'

פרק ד'

מיתות, הימורים, עבודות, זונות, משברים, ממזרים, מחלות וכל מה שצריך ויוצאים מחוזקים באהבתכם ובאמונתכם (בתמונה). אתם מתיישבים מול הטל־וויזיה לראות את סיפורם של אנשים שעברו מעוני לעושר, מיופי לטופי, ממוות לאסון ומקינאה לשינאה. אין סוף. **המשך בשבוע הבא.**

(הערה משמחת: כל התמונות בעמוד זה נלקחו ממודעות־פירסומת ציבעוניות בעיתונים מחוץ־לארץ).

נשיונל מוכרת יותר טלויזיות ניידות מכל המתחרות יחד.

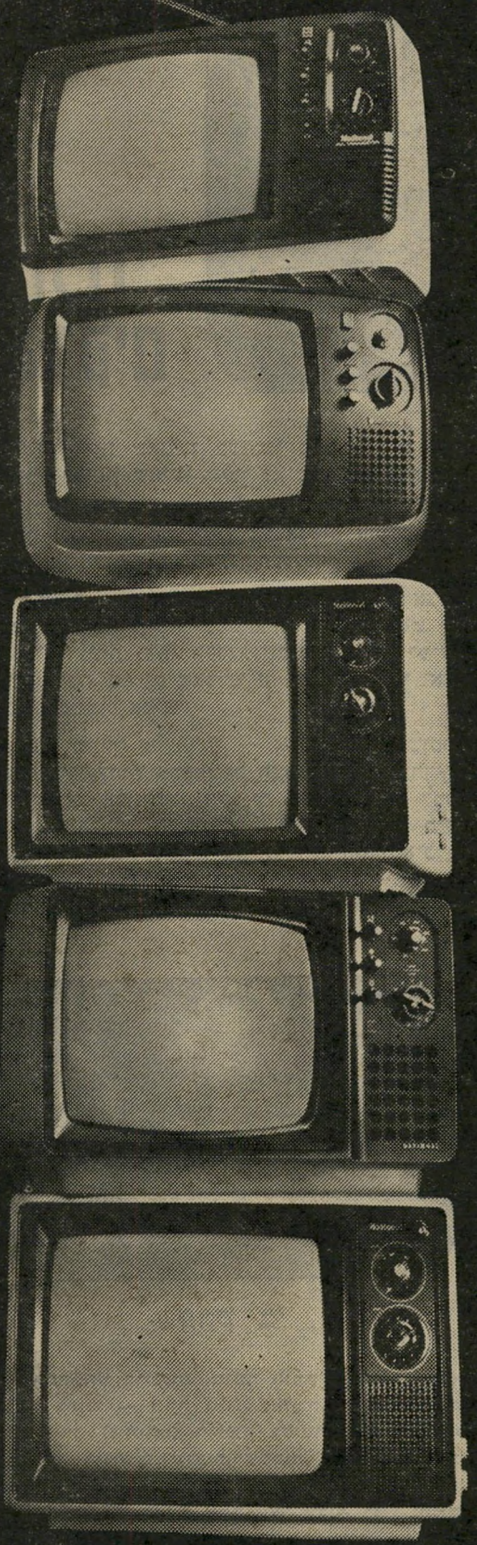

מסקנה: נשיונל הקניה הטובה ביותר.

מן המסקנה שבכותרת אתה יכול להסיק מסקנה נוספת:
כדאי גם לך לרכוש טלויזיה ניידת של נשיונל.

הניידות של נשיונל מיוצרות על פי טכנולוגיה מתקדמת ביותר, בקו ייצור חדיש ובבקורת איכות קפדנית.

עובדה זו מבטיחה לך לא רק תמונה חדה וברורה ביותר, אלא גם שכלולים רבים אותם לא תמצא בטלויזיות אחרות:
מסך מיוחד לוויסות האור (Tinted Glass), מתקן מיוחד לסינון הפרעות חשמל ועוד.

אם גם אתה רוצה להיות בתמונה — בוא לראות את מבחר הדגמים ושלל הצבעים של הניידות של נשיונל באולמי התצוגה ברח' אבן גבירול 18 ת"א ובחנויות המובחרות.
אחרי הכל כשמדובר בטלויזיה — התמונה קובעת.

National

National

צעד קדימה אל המחר.

National Panasonic and Technics are the brandnames of Matsushita Electric

האם ידע האוזנר על עיסקות „החברה לישראל"?

השר **גידעון האוזנר** נשא, ב־7 ב־חודש זה, הודעה אישית בכנסת, וזה לשונה:

„בדיון על דו"ח מבקר המדינה בעניי־ני ‚החברה לישראל' שהתקיים בכנסת ביום 2.2.77, אמרה חברת־הכנסת **שול־**

ח"כ אלוני
הוצאת־לעד?

מית אלוני על חקיקת החוק הנודע ל‚חברה לישראל' לאמור, ואני מצטט: ‚קיווינו שהמיפלגה הליברלית העצמאית תתנגד לזה, אבל הואיל שהעורך־דין היה מי שהיה חבר־הכנסת גדעון האוזנר, ולאחר־מכן שר בממשלה, שטיפל בדברים ובוודאי ידע על העיסקות האלה, הרי ל"ע, שעמדו על מישמר שילטון החוק, גם כן הצביעו בעד חוק המיוחד הזה.' בדברים הנ"ל כרכה חברת־הכנסת אלוני הוצאת לעז על סיעתי וגם עלי. היא מייחסת לי כלשונה ‚בוודאי' ידיעה על מה שהיא מכנה ‚העיסקות הללו' של ‚חברה לישראל'.

„ואלה העובדות: כאשר החזקתי ב־מישרד של פרקליט בשעתו, הייתי אחד משני עורכי־הדין הישראליים של ‚החברה לישראל'. לא היה לכך, כמובן, כל קשר לעמדת סיעתי לגבי החוק. אישית לא השתתפתי לא בדיונים, ולא בהצבעות על החוק. לא היה לי כל מגע לעיסקות של הפקדות הכספים של ‚החברה לישראל' ואין זה אף מתפקידו של עורך־דין של חברה לעסוק בכך."

המישפט החשוב ביותר הוא, כמובן, הצהרתו של האוזנר כי לא היה לו כל מגע עם עיסקות הפקדות־הכספים של ‚החברה לישראל'."

בעדות שנתן **יוסף דומברגר**, מראשי הקבוצה הגרמנית, ב־14 בדצמבר 1973, לפני רס"ר המישטרה **מוריס סרור**, הוא אמר:

„בצלאל לב התקשר עם מר **דוד גולן**, שבא אלי למינכן והציע לי להש־קיע, ב‚חברה לישראל', כי היא מתאימה מבחינת החוק הגרמני למיבנה המיסוי. בפגישותינו הרבות, הן בארץ והן בגר־מניה, ניהלנו משא־ומתן בעיקר עם מר צור, וזה היה במחצית הראשונה של 1970. במשא־ומתן השתתפו בעלי־מיקצוע רבים, כמו מר גידעון האוזנר, שהיה עורך־הדין של החברה."

שר האוזנר
הודאת־שווא?

העדות קובעת כי האוזנר השתתף ב־משא־ומתן עם הגרמנים על דרך הש־קעתם ב„חברה לישראל". השתתפות זו היא, לפחות, מגע עקיף עם עיסקות של הפקדות הכספים, שכן, כפי שגילה כיום מבקר־המדינה, כל השקעותיהם של ה־גרמנים היו פיקטיביות, והיו למעשה הפקדות של „החברה לישראל" אצל ה־גרמנים, כדי שיחזירו את הכסף כהלוואה ל„חברה לישראל."

נראה כי הכחשתו של האוזנר אינה מדוייקת ביותר.

משבר חמור בקונפקציה

תעשייני ההלבשה שרויים במשבר חמור ביותר. מרבית המיפעלים מחזיקים במלאי גדול של בגדים, בעיקר שמלות, שאינם מצליחים למכור. ניסיון להציע את המלאי לחנויות בקונסיגנציה נידחה על־ידי החנות, המבקשת להיפטר מן המלאי שלה. המיפעל מציע שימלה ב־70 לירות ופחות, מחיר־הפסד גמור עבורו, רק כדי שיוכל למכור את המלאי ולממן רכישת בדים לעונה הבאה.

בקרוב עתיד להתחולל בענף, גל של פשיטות־רגל, שיחמיר עוד יותר בגלל התייקרות חומרי־הגלם, המימון ושכר־העבודה.

„כנף" מקימה חברה חדשה לריסוס במסוקים

בעלי־מניות בחברת „כנף" יוזמים הקמת חברה חדשה לריסוס במסוקים. שם החברה „כנפים־לנגב," ובעלי מניו־תיה, יהיו נוסף על בעלי „כנף", גם חמו־שבים בדרום. כמנהלים בחברה החדשה יכהנו **אריה ארמון**, מנכ"ל „כנף", ו־**חיים פטקין**, סגן יושב־ראש המועצה האזורית אשכול, שיהיה יושב־ראש מו־עצת־המנהלים של החברה החדשה. אגב, פטקין מועמד גם לניהול מועצת־הירקות.

כיום מצוי הריסוס במסוקים בלעדית בידי חברת „מסוק", השייכת ל„כימ־אוויר" שהיא בבעלות קיבוצים ומושבים. חמונופול של „כימאוויר" על הריסוס במסוקים גרם למחירים גבוהים לריסוס, ומשום כך החליטו המושבים בדרום להקים חברה מתחרה. מעניין לציין כי עם התומכים בהקמת החברה החדשה נמנה גם **דב שטיינברג** ממושב תימו־רים, שהוא יושב־ראש ועדת־הביקורת של „כימאוויר".

מה מכעיס את בן־שחר

נשיא בן־שחר
עני ועשיר

הפרופסור **חיים בן־שחר**, יושב־ראש הוועדה שילדה את הרפורמה במיסים, התעורר לפני ימים אחדים וכתב מאמר נזעם החתום בשמו ב„הארץ", בו יצא בחריפות נגד עיוותים התורסים את ה־רפורמה. עד כה טרם התריע בן־שחר על הרס הרפורמה במאמר מסוג זה, ונראה כי הדבר שהרגיזו וגרם לו לכתוב את המאמר היה באמת הרסני.

המאמר, הגדול בהיקפו, אינו מזכיר אף במילה אחת את חוסר־היכולת של מס־ההכנסה לגבות מס־אמת מאותם ה־משלמים מיסים. המאמר אינו מטפל כלל ב־80 אלף עצמאיים שאינם משלמים כלל מיסים. הוא לא מטפל כלל בחון השחור האדיר, שמבחינת מס־ההכנסה אינו קיים

המאמר אינו מטפל כלל בבדיחה ש־שמה מילוי־ספרים על־ידי עשרות אלפי עצמאיים וחברות, המחזיקים את קופו־תיהם פתוחות, אינם רושמים את ההכנ־סות ואינם משלמים מס־ערך־מוסף. בק־צרה — המאמר אינו נוגע כלל בחלק ההורס את המדינה ואת הרפורמה — מעלימי מס־ההכנסה.

מה, אם־כן, הורס את הרפורמה לדעת הפרופסור הנכבד? ובכן, העובדה שכמה שכירים מקבלים הוצאות שלא לפי ה־רפורמה. זה, לדעתו, מה שהורס את המשק.

פעם, לפני שנים רבות, היה בן־שחר מארכסיסט וסוציאליסט. הוא למד אז את החוק, הגורס כי ההוונייה קובעת את ההכרה. מה שאירע לו ממחיש שוב את נכונות החוק הזה.

חדשות מכלא מעשייהו

רבים צפויים להגיע לכלא מעשיהו, ולכן כדאי לדעת קצת על תנאי־החיים שם. מסתבר, כי מי שנכנס לכלא זה לכמה חודשים, הרי זה לגביו תחליף לבית־הבראה. המקום נקרא „מחנה", ולא כלא. האסירים קרויים דיירים. ב־בוקר הם הולכים לעבוד, עד הצהריים.

מי שטוען שהוא דתי הולך להתפלל ב־בית־הכנסת, לומד גמרא עם הדיין־לשעבר **חיים סגל**, שנידון למאסר על מתן המח־אות ללא־כיסוי. עיקר הדיון בבית־הכנ־סת, בניצוחו של סגל, נסב על השקעות בבורסה, וסגל משמש יועץ פיננסי ראשי לכולם. ההשקעות נעשות באמצעות הור־אות המועברות לבורסה על־ידי מבקרי הדיירים.

אחרי־הצהריים ניתן לשחק כדורסל, לעסוק בהתעמלות או להשתזף על הדשא. האוכל מצויין, ומופקד עליו הטבח **חיים בלאס**, שהיה בעל המיסעדה ההודית „סיטאר."

לדיירים ניתן ייעוץ משפטי מעולה חינם מטעם עורך־הדין **צבי סתי**, ש־נשלח למאסר על עיסקת שוחד המוניות. במקום גם ספריה עשירה ביותר, וייעוץ בקריאה מעניק **מיטי פרידמן** מ„נתיבי נפט," העסוק כל העת בקריאת ספרות מיקצועית בענייני נפט. הבידור במקום תופס מקום חשוב, בניצוחם של **אשר שרף ואברהם ניניו**, לשעבר מתיאט־רון „הבימה". ניתן לראות טלוויזיה או לקרוא, עד השעה עשר בערב. פעם בשבוע יש סרט, והביקורים חופשיים. לנוחיות ולהעסקת הילדים הבאים לבקר התקין הדייר **ישראל דנוך** סוסים מבטון, שיפר את חזות המחנה בפסלים נאים מעץ וכן עשה ריצוף אמנותי למיבני הציבור.

במקום מצויים כמה דיירים שהעדיפו לשבת ולא לשלם את הקנס שהוטל עליהם. חיים בלאס, למשל, נידון לשנה מאסר או ל־200 אלף לירות קנס תמו־רתה. בכל יום ישיבה הוא מרוויח, אם־כן, כ־700 לירות. אסיר אחר, **ששון שבתאי**, נידון לרבע־מיליון לירות קנס או לשמונה חודשי מאסר תמורתם. הוא יושב בשימחה.

המיפעל נסגר - ומבקשים ערבויות

לפני כשבועיים הובאה לפני ועדת־הכספים של הכנסת בקשה של האוצר לאשר ערבות של ממשלת ישראל להל־וואה של כ־18 מיליון לירות למיפעלי תימנע, שנסגרו מזמן. ועדת הכספים סירבה, כמובן, לאשר את הבקשה, ועתה נשאר „הבנק לפיתוח התעשייה", שניתן בשעתו את ההלוואה, ללא ערבות להח־זרת הכסף.

ההלוואה האמורה ניתנה בתחילת 1976, כאשר ההפסד־בפועל של המיפעל היה 93 מיליון לירות. תאריך אישור ההלוואה על־ידי הבנק היה סוף דצמבר 1975, בעוד שעל סגירת המיפעל הודיעו ב־3 בינואר 1976. מטרת ההלוואה, כפי שצויין בטפסי ה„בנק לפיתוח התעשייה," היא הרחבת המיפעל. נוסף להלוואה עוד מענק ממשלתי של 9.2 מיליון לירות. בדו"ח של הבנק נקבע, כי למעשה כבר בוצעה כל תוכנית ההרחבה שעבורה מבקשים את ההלוואה האמורה. מנכ"ל הבנק, **יהודה גיל**, יצטרך להסביר עתה לבעלי־המניות מדוע נתן כסף ללא ערבויות.

מנכ"ל גיל
בלי ערבות

4 מיליון על המלאי

רכישות הבשר על־ידי **עודד ארז**, מנהל מרכז־המשחר של מישרד־המיסחר והתעשייה, הביאו כבר לרווח של 4 מיליון דולר למדינה. ארז ראה לפני חצי שנה כי צפויה התייקרות מחירי הבשר בתחילת 1977, ורכש כמויות נכבדות של בשר קפוא, מילא את מחסני הממשלה ביותר מעשרה אלפי טון, שעבורם שילם כ־1100 דולר תוטנה. עתה התייקרו ה־מחירים, והגיעו כבר ל־1400 דולר תטון.

ארז הספיק לקנות לפני חודשיים עוד כחמשת אלפים טון במחירים הישנים, ואלה יגיעו ארצה בתוך החודשיים ה־קרובים מארגנטינה, אוסטרליה וקוסטה־ריקה.

עם מחסנים מלאים בבשר קפוא, ניתן לנהל משא־ומתן על הרכישות חבאות ביתר עוצמה. בחודש הקרוב תבוא ארצה מישלחת־בשר ארגנטינאית, לחתימת ח־חוזה תחצי־שנתי תחדש עם ממשלת ישראל.

פיג'ן 104
החדשה
עכשיו עם מנוע 1124 סמ"ק

במחירה המיוחד של ה-104 GL 6

88.200.- ל"י כולל מסים (ללא מ.ע.מ.)

30.525.- ל"י ללא מסים

אתה מקבל גם את היתרונות של ה-204

בדגם 104 GL 6 מנוע משוכלל השווה בעוצמתו לזה של ה-204, ההצלחה המסחרית של פיג'ו מזה 11 שנה. מנוע זה בנפח 1124 סמ"ק צוייד בשיפורים טכניים להגברת כושר ביצועיו.

בדגם 104 GL 6 מושב אחורי מתקפל המגדיל את נפח תא המטען מ-273 ל-1078 דצמ"ק, פגושים בטיחותיים יצוקים ורחבים ופנסים ראשיים מלבניים וחדישים.

ל- 104 GL 6 דלת חמישית רחבה המופעלת ע"י בוכנות פניאומטיות ומשטח העמסה נמוך בגובה 53 ס"מ מהקרקע, לטעינה נוחה.

לחסכון בהוצאות - ה-104 החדשה מופעלת בדלק 83 ומספיק לה 6.4 ליטר כדי לדהור 100 ק"מ ב-90 קמ"ש!

בנוסף לכל אלה יש ל-104 GL 6 החדשה את כל היתרונות שהיו לה בשנים קודמות, אשר הפכו אותה לגדולה שבקטנות: עיצוב מהודר ונוחות אמיתית, תאוצה, גמישות ויכולת תמרון, יציבות רבה הודות למערכת המיתלים המצויינת ואביזרי בטיחות להגנה מירבית של הנהג והנוסעים.

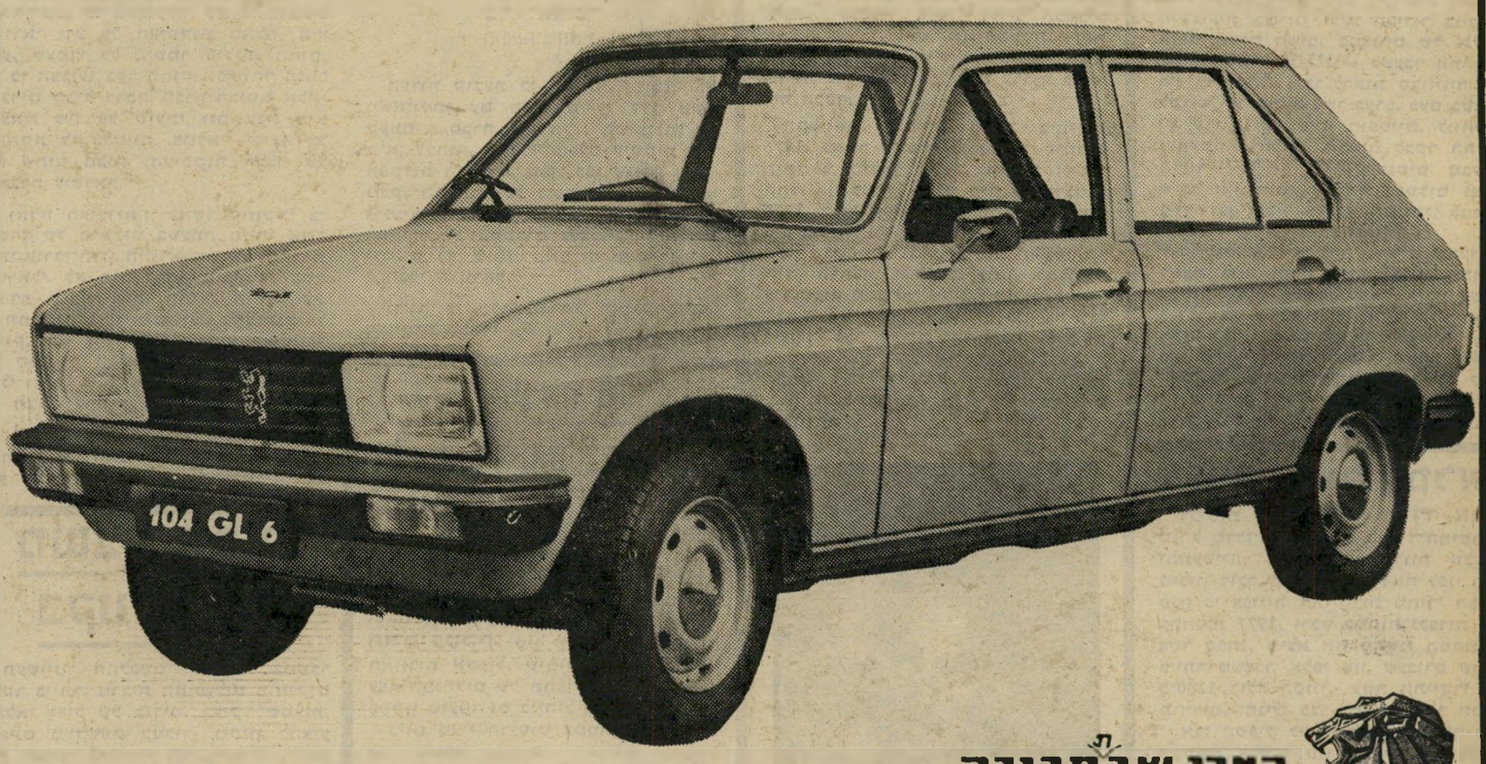

הארי שבחבורה
PEUGEOT

פיג'ו 104 החדשה. עליך לנסוע בה - כדי להעריך אותה.

המפיץ הבלעדי: **דוד לובינסקי בע"מ, תל אביב** רח' שונצינו 26, טל. 6 - 33214, סוכנויות: **ירושלים** מוסך נסנר, איזור התעשיה טל. 2 - 523221. **חיפה** אוריאל כהן, רח' אלנבי 51, טל. 523363, 536822, רכב הצפון בע"מ, שדרות הכרמל 8, טל. 538228. **נצרת** מישל וזהיר סרוג'י, מרכז התעשיה החדש, טל. 54053 - 56860. **חדרה** קל-נע שיווק רכב בע"מ, הרברט סמואל 25, טל. 26689. **שכם** עוטר כליפא, רח' פייסל, טל. 1894. **רמאללה** מכון "אל-מצרי" אל בירה, איזור התעשיה, טל. 3657. **באר שבע** מוסך אכספרס, איזור התעשיה, טל. 78292. **ראשון לציון** מוסך "שרתון" רח' הרצל 91, טל. 949481. **אשקלון** אלבי ושות סוכנות לרכב פיג'ו רח' צה"ל 16, טל. 5305. **כפר סבא** מוסך פוספלד טל. 20161.

האם נחוץ לצה"ל טנק מתוצרת הארץ?

שרמן מ-51 גילגולו הסופי של טנק השרמן הוותיק והטוב, שהופיע לראשונה בקרבות אל-עלמיין לפני 35 שנה. צה"ל הרכיב בו תותח בן 105 מ"מ צרפתי ומנוע דיזל. במילחמת יום-הכיפורים עוד לחם טנק זקן זה בהצלחה רבה בטנקי ט-62 מתוצרת סובייטית הן בחזית המצרית והן בחזית הסורית.

דיווחים על פיתוחו של טנק ישראלי מקורי החלו להופיע בעתונות (הזרה, כמובן) כבר לפני שנים. אז כונה הטנק צבר (נזכר גם הכינוי „בן-גוריון"; אבל דומה שהמדווחים הזרים סרסו את המילה „פנטוריון" — כינויו קצר-הימים של הסנטוריון המשופר „הישראלי", — אשר הושתלו בו רכיבים רבים של הפטון האמריקאי).

אולם הדיווח שהופיע עתה בכתב-העת הצבאי האמריקאי „החובות המזויינים", הוא הספציפי והמפורט ביותר שפורסם עד כה. בכתבה זה יודע לספר כי שם הטנק הישראלי החדש הוא „מרכבה" ומפתחו הוא אלוף (מיל.) ישראל טל.

מדינת-ישראל, שצרכיה עצומים ומיגבלותיה רבות וחמורות, נדרשת לתפקד כמעצמה — ולא מרצון, אלא מהכרח — כשלרשותה משאבים של מדינה קטנה. לכן, כמו במקרה של פיתוח מערכות-נשק אחרות — מטוס-קרב, סטי"ל, תותח מתנייע ואפילו רובה-שירות — השאלה, „האם דרוש טנק ישראלי?", וכן התשובה לה מורכבות וגם בעייתיות מאשר במדינות יצרניות-נשק אחרות.

דבר ראשון נחוץ לקבוע מה תהיה, בעתיד הנראה לעין ובטווח שאליו אפשר וצריך לתכנן (הוא טווח „הדור הבא" של אמצעים) חשיבותו של הטנק בלוחמת-היבשה בזירתנו. או, האם ישמור בעתיד זה לפחות על מעמד של מערכת-נשק מרכזית וחיונית.

שאלה זו מתעוררת בעיקר לאור השפעתם האפשרית של כמה נעלמים טכנולוגיים הנמצאים בשלבי פיתוח, כמו: מוקשים ומערכות זריית-מוקשים חדישים; כניסתם לשירות של אמצעים „חכמים", מסוג פגזים הנורים מרחוק ומכוונים למטרה באמצעות קרן-לייזר המוארת על ידי צופה קדמי; ואפילו רק שיפורם וגידול כמותם של אמצעי הנ"ט המוכרים לנו כעת — שיפור ביצועי תחמושת נ"ט של תותחים ומטולים; כניסתם לשירות של („טילי נ"ט") מדור שני ושלישי; ואולי יותר מכל, הופעת מסוק התקיפה החדיש, החמוש בטנ"טים של דור שלישי, מסוג „שגר ושכח" („סאגר", המונחה ידנית, מייצג את הדור הראשון); „טאו" המונחה אוטומטית — באמצעות השארת הכוונת על המטרה — הוא דור שני; בדור-השלישי נמצא טילים כמו „הל-פאייר" האמריקאי, שעדיין לא נסתיים פיתוחו, המתבית עצמית על מטרתו, ומכאן „שגר ושכח").

מסוק-התקיפה מאיים על מעמד הטנק משני כיוונים — הן כמערכת נ"ט יעילה, קטנית וגמישה, והן — חשוב יותר לענייננו — כי תפריע ברור הנוכחי, עקב הפיגור שנגרם כגון החלטתנו לדגל על „דור-ביניים" ולפתח מיד את „הבא אחריו".

גם בזאת כבר התנסינו, אם כי התוצאות לא היו, למזלנו קריטיות. כוונתי, למשל, לחיל-הים, שכבר קודם מילחמת ששת-הימים החל להתכונן לדור הסטי"לים. אבל עד שהסתיימו הפיתוחים וההצטיידות נאלץ לתפקד באמצעות כלי-שיט נחותים משל האויב. אמנם נראה שכאן לא היו טעות או התמהמהות כמו אילוץ הכרחי, שהכתיב נטילת סיכון מחושב. אבל מצב דומה ב-מימד האווירי או היבשתי, היה עלול לגרור תוצאות שליליות חמורות ביותר.

דוגמת חיל-הים מאירה את שאלת החלטת פיתוח אמצעים חדשים מצד היבט הזמן: גם ההחלטה הנכונה תהיה חסרת ערך, אם לא תתקבל — או לא יוחל בהגשמתה — בזמן הנכון.

ההיסטוריה של הטנק גדושה ראיות אין-ספור לכך. הטנקים הראשונים, שהיו ברי-טיים, הופיעו באמצע מלחמה"ע הראשונה. אבל עד סיומה לא עלה בידי הגרמנים ל-פתח ולהכניס לשירות טנקים משלהם; ו-„גנרל טנק" הפך הגורם הבודד החשוב ביותר, בהטיית כפות המאזניים של אותה מלחמה לרעת גרמניה הקיסרית.

במלחה"ע השניה התחלפו היוצרות. בריטניה, מולדת הטנק — וגם מולדת לוחמת-השיריון, כולל טכניקות „הבזק" (בליץ) — דרכה במקום ואף נסוגה בשנות ה-30' בגלל שמרנות המימסד הצבאי, ובעיקר עקב חסכנות מסורתית ומופלגת בהוצאות צבאיות, האופיינית להיסטוריה הבריטית בין מלחמות. בארה"ב היה הקיפאון עמוק עוד יותר. רק גרמניה ורוסיה האוטוקרטיות התכוננו היטב למלחמה.

בסוף המלחמה נראו כוחות הטנקים בצבאות השונים כך: בראש הובילו הגרמנים, עם הטנקים רבי-העוצמה והמשוכללים ביותר (פנתר וטייגר). כמעט בקו אחד עמם נמצאו הרוסים, עם ט-34/85 (כלומר, הגירסה בעלת תותח 85 מ"מ, שבה ניתקלנו בששת-הימים — ואפילו במלחמה האחרונה) ועם סטאלין 3 הכבד (אשר סיים את הקריירה ב-67', ברפיח).

הצבאות המערביים פיגרו הרחק מאחור: האמריקנים סיימו את המלחמה בדיוק עם אותו שרמן, שעמו נכנסו אליה; והבריטים, כבר מסוף 42' באל-עלמיין נשענו גם הם על השרמן, מפני שדגמיהם החפוזים ו-המטולאים פיגרו בהתמדה אחרי הצרכים ואחרי טנקי האויב. הגרמנים היו היחידים, שעלה בידם לפתח בתוך המלחמה טנקים עדיפים חדשים-בתכלית (הם הפנתר והטייגר), וגם להכניסם לשירות במהלכה, בכמויות משמעותיות. אבל עמוד-השדרה שלהם היה, בכל זאת, „סימן 4", שתוכנן קודם המלחמה, ורק תוגבר בהתמדה, בחימושו וגם בשריונו, במהלכה.

הבריטים פיתחו את הצ'רצ'יל, אבל חימושו היה חלש מכדי שיהווה משקל-נגד לאויביו הגרמניים. הטנק המערבי היחיד שבזמן הפלישה לאירופה היה מסוגל להתמודד ביעילות עם הטנקים הגרמניים החדישים היה פיארפליי הבריטי — שרמן אמריקאי, שהותקן בו תותח הנ"ט הבריטי המצויין, 17 פאונדר (76.2 מ"מ). תותח השרמן האמריקאי בקוטר זהה (שהיה ידוע אצלנו כ„מ-1" וגם חימש את הסופר-שרמן המקורי) תוכנן כ„תותח פלא", אבל הכזיב. רק בסוף המלחמה ממש הופיעו הטנקים המערביים הרציניים החדשים — פרשינג האמריקאי, שהיה אבי שושלת טנקי הפטון וקומט הבריטי, אשר ירד מן הבמה מיד אחרי המלחמה, עם הופעת הסנטוריון.

מאת
בנימין עמידרור

להתכונן לעתיד רחוק

אסור שנחזור על השגיאה הקלאסית הקוטבית, דוגמת זו שעשו הגרמנים במלחמת-העולם השניה: הם השקיעו משאבים מדעיים וחומריים עצומים בפיתוח אמצעים למלחמה הבאה — טילים באליסטיים, „טילי-שיוט" (וי-1), מטוסי-סילון מכל הסוגים, טילי נ"ט (הם שפיתחו, למעשה, את „הדור הראשון"), פצצות-מונחות וכיוב'. אך קודם שיכלו אלה להגיע לכלל ייצור המוני ואפקטיבי, הכריעו בעלות-הברית במלחמה, באמצעות הדור הקיים של כלי-הנשק תוך שיכלול מתמיד של גירסותיו ושל מרכיבים ורכיבים בודדים.

הפעלתם המאסיבית של האמצעים הקיימים על ידי האנגלו-אמריקאים מנעה ויעכבה את פיתוח האמצעים המתקדמים יותר של הגרמנים. הדוגמא הבולטת ביותר הייתה הפצצת-ההשמד על מרכז פיתוח הרקיטות הגרמני בפיינאמונדה, שערכו מפציציו הכבדים של הרא"פ (חיל-האוויר הבריטי).

בתנאינו, הלקח הוא, שאסור לנו להתכונן היטב ליחימה בשדה-הקרב של העתיד הרחוק — תוך הסתכנות והפסדת כי מלחמה שי-

מגדים טוב ומתקדם יותר של אידי-את „עוצמת האש הניידת והמוגנת (בשריון)". אפשר גם כי בעתיד הלא-רחוק תגרום תפוצתם של מערכות הנ"ט הקרקעיות, המבוקרות על ידי אמצעי חישה, איתור וכינון מתקדמים וגם ממוחשבים, ל„קיפאון" טאקטי, שיגביל את התנועה והתימרון בשדה-הקרב, כמו שהגביום, במלחמת-העולם הראשונה, מכונת-היריה ונדר-התיל.

וכפי שאז חזרו התנועה והתימרון לשדה-הקרב משירש הטנק את הפרש, כן יישבר הקיפאון העתידי, משיינתק הרק"מ מן ה-

פרשת ידלין

אשר ידלין בא לישיבת בית־המישפט המחוזי

נקצה הקרחון

כך מי שנכח בבית־המישפט, ו־חזר בדו־קרב שהתנהל בין ידלין לבין הפרקליטה והשיפטת, ידע כי רק קצהו של הקרחון מתגלה באולם הצדק.

תיבת־פנדורה

התעלומה הגדולה היתה: מדוע עשה ידלין השבוע מה שעשה? מדוע הסיח בפני חבריו ומיפלגתו, האשמות שיכלו להמיט עליהם אסון ביום־הבחירות? הכל היו בטוחים שיקרה ההיפך. כבר שבוע לפני היום הדרמאתי נודע בין המקורבים לפרשה כי אשר ידלין הסכים להודות בחלק מן האשמות, תמורת הסכם עם הפרקליטות לבטל את שאר האשמות, ולהקל בעונשו. מפה־לאוזן אף נמסר כי הוסכם לתבוע רק תקופת־מאסר של שנתיים.

השמועות ניראו כה בטוחות, עד כי ח"כ שימחה ארליך, מנהיג הליברלים בליכוד, עשה מעשה בלתי־זהיר מאד. יום לפני ישיבת בית־המישפט כינס מסיבת־עיתו־נאים, גילה שנעשתה "קנוניה" עם ידלין, וכי המטרה היא לסתום את פיו ולמנוע ממנו לגלות חומר מביך על מיפלגתו. למזלו של ארליך לא פורסמו הדברים. העיתונאים השתו, בצדק, מפני פירסום שיש בו ביזיון בית־המישפט.

אותם עיתונאים באו לאולם בית־המישפט, כשהם בטוחים שהישיבה כולה תארך דקות מעטות: ידלין יודה בחלק מכתב־האישום, שאר סעיפי־האישום יבוטלו, ייאמרו כמה מילים על אופיו של ידלין ועל חומרת העונש, והעניין יסתיים בגזר־דין קל־יחסית.

לתדהמת הכל, קרה משהו אחר לגמרי. ידלין עלה על דוכן־העדים ומסר עדות.

נראה שהיה זה בניגוד לכמה שי־דובר בין הצדדים. כי בהפסקה פני־תה פרקליטת־המחוז את פרקליטו־תו של ידלין, שלמה תיסיהכן נשוא־חפנים, וישאלה אותו בזעם מדוע חרג מן המוסכם והעיד את ידלין על דוכן־העדים.

מדוע עשה זאת ידלין? הדבר נשאר בגדר תעלומה.

ייתכן שגבר בו הרצון "לטהר" את עצמו (לפי מושגיו שלו), וליצור את הרושם שכל הכסף שקיבל הלך למיפלגה, ולא לכיסו הפרטי — דבר שאינו בטוח כלל. ייתכן גם שרצה פשוט להתנקם בחברים, שלדעתו הפקירו אותו.

אם קיוו מנהיגי מיפלגת־העבו־דה שעם כריתת הסכם בין הפרק־ליטות ובין ידלין ייסתם הגולל על הפרשה ויימנע המשך החקי־רה, הם טעו. אשר ידלין פתח את תיבת־פנדורה.

שאלה אחרת היא מדוע הסכימה הפרקליטות להגיע לידי הסדר עם ידלין.

השלל - בי.די מ'?

אומנם מקובל שהפרקליטות מגיעה להסכם עם נאשם, כדי שיודה בחלק מכתב־האישום תמורת הוויתור על השאר. יש לכך לא פעם הצדקה — כדי לחסוך מ־זמנם של הפרקליטות ושל בית־המישפט, או כדי להשיג הרשעה גם כשאין הפרקלי־טות בטוחה ביכולתה להוכיח את כל פיר־טי כתב־האישום.

אך המצב שונה לגמרי במיש־פט כמו זה של ידלין — כאשר ה־אינטרס הציבורי מחייב את חשי־פת האמת כולה, וכאשר גילוי ה־אמת חשוב. אף יותר מהרשעת ה־נאשם.

מבחינת המוסר הציבורי, לא חשוב כמה שנים יישב אשר ידלין בבית־הסוהר — אם בכלל. חשוב לאין־ערוך שיתגלה סוף־סוף כיצד פעלה השיטה שבאמצעותה הועברו, במרוצת השנים, מאות מיליונים (ואולי מיליארדים) של כספי הציבור לי־קופות המיפלגות.

הסכם־ההודאה הוא בלתי־מובן לחלוטין, מבחינת התביעה. הנימוקים שהעלו נציגי התביעה, בשיחות בלתי־פורמליות, היו כי אין לתביעה די חומר לביסוס כיתבי־אישום נוספים, וכי יהיו קשיים בהוכחת כתבי־האישום הנוכחי. אך איש לא רצתה התביעה באמת־ובתמים לחשוף את כל האמת, היה עליה לנסות להרשיע את ידלין בכתבי־האישום שהוגש, ולהמשיך לחקור את שאר העובדות, מתוך הנחה שבמשך הזמן ייאסף נוספים, ואז תוכל התביעה בדרך קלה של הסדר, שבו הודה ידלין בחלק מן ההאשמות.

נמחקו מכתבי־האישום — הסעי־פים המרכזיים של קבלת 30 אלף דולר ממרדכי אליסון, מנכ"ל החב־רה־לעבודות־חוץ־וממלים של "סו־לל־בונה", וכן קבלת שוחד מחברת ארלייכמן בעיסקת המירפאה בתל־ברוך. התביעה גם ויתרה על הגשת כיתבי־אישום נוספים בעתיד, ופי־רוש הדבר כי כספי ה"מדיקל סנ־טר", 800 אלף דולר, יישארו בידי גונביהם.

אילו נחקרה בבית־המישפט עיסקת 30 אלף הדולר, היא היתה יכולה להביא לחשיפת מנגנון שלם של העברת כספים למימון מיפלגת־העבודה. ידלין עצמו גילה בבית־המישפט איך סיפר לו קודמו־בתפקיד, משה סורוקה המנוח, כי מימן את מיפלגת־העבודה באמצעות תשלום מנופח לסולל־בונה, שהעבירה את ההפרש למיפלגת־העבודה. הקופה הסודית בשוויץ, שעליה שלט אליסון, שימשה למימון עיס־קות־שוחד רבות, ולא רק לראשי־ממשלות זרים. אליסון עמד לספר לבית־המישפט כי נערכו עיסקות רבות ביגו לבין ידלין, וכי העביר מדי־פעם כספים למימון עיס־קות של מיפלגת־העבודה.

ההסכם בין התביעה לנאשם קובע, כי ידלין ימסור את גירסתו לגבי פרשת אלי־סון ליועץ־המישפטי־לממשלה, שיחליט ל־אורה אם להגיש כתב־אישום. זהו נוסח מוזר, שכן ידלין יכול היה למסור את גירסתו בבית־המישפט, ולהניח לשופט להחליט אם להאמין לו.

העברת תפקיד השופט ליועץ־המישפטי־לממשלה, כחלק מעיסקת הודאה, פירושה שייתכן שלא יוגש כתב־אישום נוסף על דבר שבו הודה ידלין.

תרומה ל"אות"

עידתו של ידלין ניתנה בניגוד לרצונה של התובעת וגם השופטת, הדסה בן־עיתו, ניסתה מפעם בפעם להפ־סיקו. אולם הוא חש, כנראה, צורך להוכיח כי הכספים שלקח כשוחד נלקחו אכן עבור מיפלגת־העבודה, ולא לשימושו האישי. לדבריו, הביא למיפלגה "מיליונים".

השוחד שקיבל מעורך־הדין חיים גושן, שבו הודה, בסך 80 אלף לירות היה, לדבריו, חלק ממסכת המיליונים שהביא למיפלגת־העבודה. הצהרה זו של ידלין, בלי הוכחות, נשארת בבחינת הצהרה, וב־צדק אמרה פרקליטת מחוז תל־אביב כי דברים אלה לא הוכחו, כי הכספים שלקח הם שוחד פשוטו־כמשמעו — ועליהם דרשה עונש מרתיע.

"העולם הזה" קובע:

- **שהודאת אשר ידלין בבית־המישפט מאשרת, במישרין ובעקיפין, את כל העובדות שחשף "העולם הזה" בחקירתו היסודית והממושכת של "פרשת ידלין".**
- **שהודאה זו מאשרת בעקיפין גם פרטים מרכזיים של מימצאי "העולם הזה" בפרשת אברהם עופר ז"ל.**
- **שהודאה זו מפריכה לחלוטין את הטענה הזדונית, כאילו ערך "העולם הזה" מישפט לינץ' באשר ידלין, או ש"עיתונאי מושחת" ניהל נגדו "ונדטה", כפי שאמר ידלין בהופעתו השחצנית בבית־המישפט. היא מפריכה גם את דיבורי אשתו, כאילו דומה פרשת ידלין לפרשת דרייפוס.**
- **שפרשת ידלין מגלה שיטה כללית של שחיתות ציבורית ופרטית, שהשתלטה במדינה בתקופת שילטונם של דויד בן־גוריון, לוי אשכול וגולדה מאיר. אסור שהודאתו החלקית של ידלין בבית־המישפט תסתום את הגולל על חקירת שיטה זו, כשם שאסור היה להניח להתאבדותו של אברהם עופר ז"ל לסתום את הגולל על הסתעפו־יות הפרשה שהיתה קשורה בשמו.**
- **שאחת המסקנות מפרשת ידלין ועופר היא ש"חוק מימון המיפד־גית" לא נועד אלא כחוק ממעשה־הונאה מונומנטלי, וכי אחרי קבלת החוק נמשכו במידה התנופה כל שיטות המחיטה, המירמה, השוחד והגניבה לצורך מימון מיפלגות אשר החוק נועד, כביכול, לשים להן קץ.**

"העולם הזה" תובע:

- **לפתוח בחקירה פלילית נגד שר־האוצר יהושע רבינוביץ, שר־החינוך אהרון ידלין, מר דויד קדרון וכל האנשים שהיו קשורים במערכת־הכספים של מיפלגת־העבודה בתקופה הנדונה — וכן נגד הגופים שהוזכרו עלידי ידלין בהודאתו, כגון מיפלגת־העבודה, קופת־חולים, "שיכון עובדים", "כור" (או חברת־הבת שלה, "אי.אם.אל.").**
- **להסיר לצורך זה לאלתר את חסינות השרים וחברי־הכנסת, הקשורים בעניין.**
- **למנות ועדת־חקירה ממלכתית, עלפי חוק־ועדות־חקירה, שתחקור את הצדדים הכלכליים, הציבוריים, המיפלגתיים והפוליטיים של פרשת ידלין ועופר.**
- **לבזוז בוועדה זו, כחבר, נציג של "העולם הזה", שחשף לבדו את שתי הפרשות האלה, וכן להעיזר בחוקר "העולם הזה", יגאל לבוב, ובפרקליט "העולם הזה", אמנון זיכרוני, כחברי צוות ועדת־החקירה.**
- **לחטיר על ועדה זו, כין השאר, לגלות את הכספים שהועברו עלי־ידי אשר ידלין ואברהם עופר ז"ל לגופים מיפלגתיים — ולהבטיח שכספים אלה יוחזרו להסתדרות וישאר הגופים שמהם נגנבו.**
- **לחטיר על ועדה זו לברר מהי האחריות הראשית הציבורית — להבדיל מאחריות פלילית — של האישים הישונים הקשורים בפרשה, וביכלם המנהלים של הגופים הכלכליים שהוזכרו במחלך החקירה — ההסתדרות, "סולל־בונה", "כור", "שיכון עובדים", ועוד.**
- **לחטיל על ועדה זו לברר ביצד השתמשה מיפלגת־העבודה בכס־פים הגנובים שהועברו אליה בדרך שחורה — ואם חוצאו כספים אלה כדרך שחורה, בניגוד לחוק, תוך הסתרתם מעיני מבקר־המדינה ומחוץ למערכת־הספרים החוקית של המיפלגה.**
- **לחטיל על הוועדה לחקור את מערכת־המימון של כל המיפלגות במערכת־הבחירות האחרונה, וביכלל זה מיפלגות־האופוזיציה, תוך בדיקת החוצאות הממשיות שהוציאו.**

✱ „העולם הזה" מגלה מה שידלין ניסה לכסות בבית המשפט

✱ מי הם הגופים והשמות שהוזכרו על־ידו, ואשר התובעת אמרה שאינה יודעת מי הם

✱ הקשר בין הודאת ידלין והתאבדותו של אברהם עופר

אין סיבה לפקפק בדבריו של ידלין על כך שעסק בהבאת כספים למיפלגת־העבודה. ידוע לי, ממקור ראשון, כי בהיותו מזכיר חברת העובדים סידר שמתוך־הקרקעות יהודה בלומרוזן יקבל דמי־תיווך על עיסקה של קרן הפנסיה מיבטחים, ותמורת זאת גבה מבלומרוזן 1500 לירות תרומה לביט־און מיפלגת־העבודה, אות. ידלין גם נתן לבלומרוזן קבלה של הביטאון על הסכום. בקבלה, אגב, נרשם שם התורם כ„מר רוזן".

ידלין גילה בבית־המישפט כי ראשי מיפלגת־העבודה דרשו ממנו לעסוק בגיוס־כספים למיפלגה. הוא עשה זאת בבחירות של שנת 1969, ובבחירות של שנת 1973.

כאן הפסיקה אותו הפרקליטה, ואמרה כי אין רצון לפתוח פרשיות.

ידלין לא הגיב על דבריה, והמשיך: „אני מסרתי את כספי גושן למיפלגה. הם נמסרו בתל־אביב, לפי בקשת יושב־ראש מטה הבחירות ושר־האוצר כיום, יהושע רבינוביץ. הכסף נמסר לזאב וייבר, גיזבר המיפלגה. הכספים נמסרו לגיזברות המרכז, לפי בקשת מזכיר־המיפלגה דאז, אהרון ידלין". הסכומים שאני דאגתי שייכנסו למיפלגה הגיעו למיליונים. אני לא מציע לבית־המישפט להיכנס לכל הדרך. האנשים שקיבלו את הכסף לא התעניינו מהיכן הוא בא, וודאי לא ידעו במיקרה

השופטת שאלה במה עזר, האם בכסף? וידלין השיב כי לא בכסף, אלא שהסדיר לגושן דירה בשיכון עובדים, והוא הרוויח עליית מחירה. פרשה זו שתיאר ידלין מאשרת את גילויי העולם הזה על עיסקות „הזונות הצעירים" של אברהם עופר, שבהן תואר כיצד נתן עופר לבתו של גושן דירה בתנאי זוג־צעיר, למרות שלא היתה נשואה כלל, וטרם התגייסה בצבא.

היתה זו עבירה על החוק שעירית מעמידים דלין, ועתה תיאר ידלין עיסקה זו בבית־המישפט.

חלק אחר, שנשאר סתום לרבים, הוא הסברו למיכתב שכתב ב־1972 לחווה אריליכמן, כשזו היתה באמריקה. במיכתב הוא מספר לה כי העיסקה בירושלים מתקדמת יפה, וגושן עומד לגמור את העיסקות. הוא הסביר לתובעת כי חווה ביקשה ממנו שיעזור לה לעשות עיסקה שאינה נוגעת לקופת־חולים, וגושן היה מעורב בה מטעם הצד השני. כאשר נסעה לאמריקה היא חששה שמא גושן ינהג עימה שלא כסדר, ופנתה לידלין בבקשה שישמור על האינטרסים שלה.

זה מה שניגדה לבית־המישפט. המיפור שמאחרי המיכתב הוא סיפור עיסקת נווהייעקב, ולא במיקרה נזהר ידלין מאד שלא לחשוף יותר מדי. בעיסקה זו שילמה חברת „שיכון עובדים" 2.5 מיליון דירות מעל המחיר, תמורת קרקעות שרכשה מערבים. מבצעי העיסקה היו אברהם עופר וחיים גושן.

ידלין קיבל חלק משכר־הטירחה שקיבל גושן על העיסקה הזו. נראה כי רוב שאר הכסף נתן גושן לעופר, לפי עדות גושן במישטרה. עופר טען, בימי האחרונים, כי נתן את הכסף למיפלגה למימון הבחירות. כל הפרשה תוארה בהרחבה בשבועון זה. ובכלל זה העובדה שחווה אריליכמן חששה מגושן, וביקשה מידלין כי ישמור עליה.

הקשר עם „כור"

רק **סתום אחר** הוא פתק שהגיש פרקליטו של ידלין לבית־המישפט. היה זה פתק שכתב מזכיר המיפלגה דאז, אהרון ידלין, אל אשר ידלין, ובו השאלה אז הקבילה שצריך להימסר למיפלגה סכום של 70 אלף לירות מגוף הקרוי אי־אס־אל. כאשר שאלה השופטת את התובעת מה

(המשך בעמוד 34)

עדים לטובת ידלין: מאיר עמית ומארק מושבין *

גם אחרי הבחירות, לדבריו, היה צורך בכסף לכיסוי חובות הבחירות. הוא לא היה היחידי שהביא כספים. עימו היו עוד אנשי־מפתח, כולם בעמדות־מפתח במשק הציבורי וההסתדרותי, שעסקו בהתרמה ובהשגת כסף למיפלגת־העבודה. הוא, אישית, עסק בהתרמה עבור מחוז תל־אביב. גם לבחירות לכנסת וגם לבחירות לעירייה, וגם באיפן ארצי למרכז המיפלגה. כפי שהוא אומר זאת:

כאן יש צורך להענן את הזיכרון. עסקני מיפלגת־העבודה שיקרו ביודעין בטלוויזיה, ובעיתונים, כאשר טענו כי הדברים קרו ב„תקופת המעבר" בין שיטת המימון הפרטיוני, מ„תרומות", ובין הנהגת המימון הממלכתי.

זהו שקר גס, שגם שר־החינוך נתפס לו בהודעתו בכנסת.

המימון הממלכתי נכנס לתוקפו כבר בבחירות בשנת 1969 — והפרשיות שידלין מתייחס אליהן אירעו בבחירות 1973 ואחריהן.

אמר ידלין בבית־המישפט:

„השנתי מיליונים למיפלגת־העבודה, ב־שנים 1973 ו־1974 ואחרי זה. בדרך־כלל, לפני הבחירות, הלחצים היו גדולים מאד על כל אלה שעסקו בעניינים, ואחרי הבחירות היה צורך לכסות את הגירעונות. הכסף של גושן הלך ברובו לתל־אביב, דרך גיזברות מחוז תל־אביב. חלק דרך קרן יוליש, קרן שהייתי פעם יושב־ראש שלה, ואחר כן גושן היה יושב־ראש שלה. זה, לפי בקשת מזכיר־המיפלגה. קיבלתי את הכסף מגושן במיספר פעמים. מדי־פעם הייתי מוסר את הכסף, לפי דרישת הנוגעים בדבר."

זה (של גושן). במיקרים אחרים ידעו. השמירה על חוק־מימון־מיפלגות היא תפקידו של מקבל־הכסף, ולא שלי. עד היום לא שמעתי שמיפלגת־העבודה עשתה משהו נגד חוק־מימון־המיפלגות."

כאן התערבה השופטת הדסה בן־עיתו, ושאלה אם ההתרמות היו פורמליות, ואם נרשמו היכן שהוא. ידלין השיב כי זה לא מעניינו של בית־המישפט, אך הי־שופטת חייבה אותו להשיב.

ידלין המשיך ואמר: „מרגע שנכנסתי לתפקידי בקופת־חולים, בנובמבר 1972, החל הלחץ עלי על־ידי העוסקים בעניין, פינחס ספיר, יהושע רבינוביץ ודויד קלדרון, שאשה דברים. הם לחצו עלי שאשה דברים בקופת־חולים ובמוסדות אחרים שהייתי קשור עימם. אני נתתי את הכסף כתרומות, והיה ידוע שזה קופת־חולים, בדרך זאת או אחרת. זה ניראה לי הוגן יותר ממה שעשה קודם סורוקה."

ידלין־עופר

הודאתו של ידלין כללה כמה עובדות ושמות, שאיש בבית־המישפט לא הבינם.

כך, למשל, הצהיר כי יחסיו עם חיים גושן החלו בשנת 1971, כאשר היה יוצא ובא בבית פינחס ספיר כעסקן של עיירות־הפיתוח. ידלין אמר כי הכירו דרך ספיר, ודרך מנהל שיכון עובדים (אברהם עופר המנוח) הוא עזר לגושן לרכוש דירה לעצמו ולבתו.

כפי שהצהיר: „היו לי אפשרויות בשיכון עובדים ושיכון ופיתוח ועזרתי להרבה אנשים."

* משמאל: הפרקליט, שלמה תוסיה־כהן.

* שהוא בן־דודו של אשר ידלין.

ידלין הולך למעצר בתום ישיבת בית־המשפט

המאפיה של שודדי העתיקות

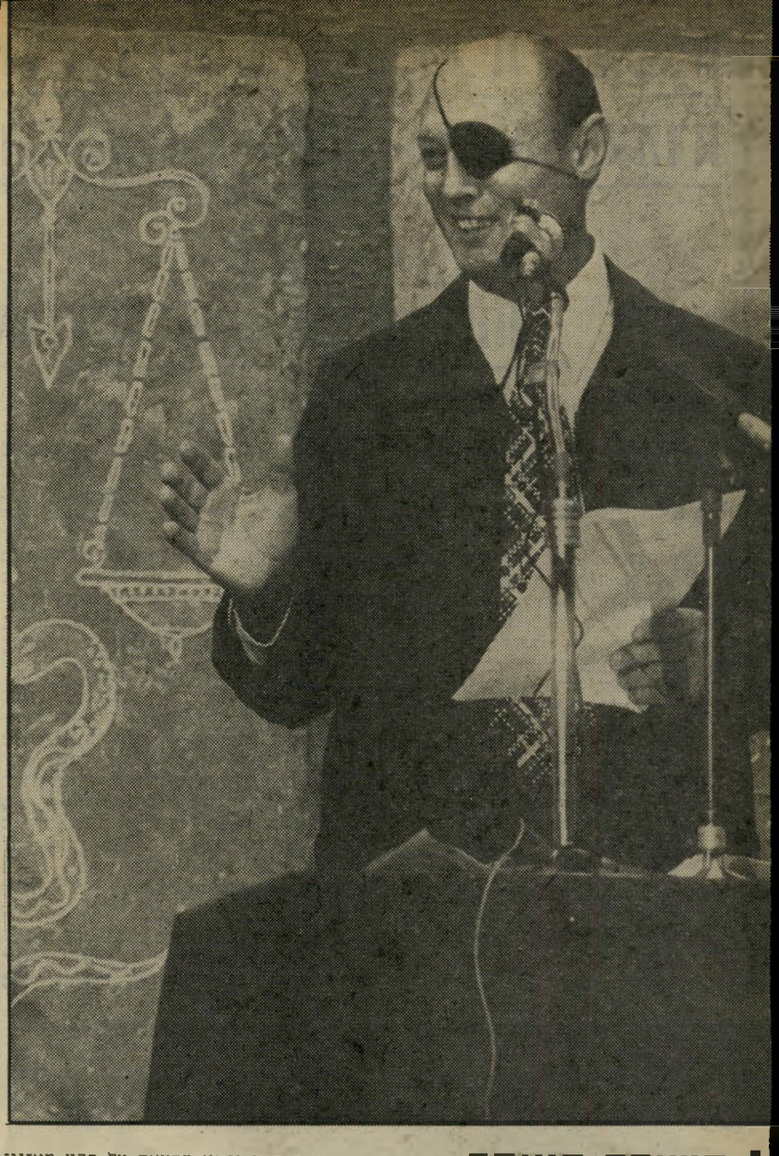

לעג המקרה: משה דיין נושא הרצאה על רקע מאזני־מפריע, יכול היה דיין להרשות לעצמו ללעוג לכך. לא מכבר התוודה משה דיין בעת ראיון בניו־יורק־טיימס, כי במקום מנהל אגף העתיקות, היה אוסר את עצמו.

השודד הצוחק

דני פינקוס, קצין מישטרה לשעבר ש־הפך לאחד מגדולי סוחרי העתיקות בישר־אל. בתזכיר שהגיש לכנסת הוא מאשים את עובדי המוזיאונים במסחר פרטי.

המאשים

ח"כ משה דיין, לשעבר שר־הביטחון של מדינת־ישראל, הוא מגדולי שודדי העתיקות במדינה.

קביעה זו אינה טעונה הוכחה. היא מן המפורסמות. בהזדמנויות שונות הודה משה דיין עצמו כי זוהי אחת מחולשותיו האי־שיות, שאין הוא יכול להתגבר עליה. יחד עם וידויים מסוג זה, היה משה דיין מוסיף גם כמה הערות בוז ולעג למנוע על שמירת חוקי העתיקות במדינה. משהו מהסוג: „אם הם חושבים שעשיתי משהו לא בסדר, שיעמידו אותי לדין."

משה דיין ידע כי איש לא ישיב להת־גרותו ולא יעמיד אותו לדין. הוא יכול היה לצחוק וללגלג ככל העולה על רוחו. גם כאשר ניהל העולם הזה במשך שנים ארוכות מאבק ציבורי ממושך, מעל דפי העיתון ומעל דוכן הכנסת, בשוד־העתיקות הגלוי של משה דיין, חיפו עליו והתייחסו אליו בסלחנות.

תלונות שהגיש הסופר דן בן־אמוץ במישטרה נגד שוד־העתיקות של דיין, טופלו בצורה צינית. תיקי החקירות נסגרו תוך זמן קצר מ„חוסר הוכחות". שרי החינוך והמישפטים של המדינה, נאלצו להתחמק בניסוחים מעורפלים משאלות נוקבות ש־הוגשו להם על ידי סיעת העולם הזה בכנסת בנושא זה.

אפילו העיתונות, הממהרת להאשים כל פקיד זוטר שסרח, התייחסה אל משה דיין בנושא זה בסלחנות מופלגת. זוהי אולי גם הסיבה שחלק ניכר מהציבור נטה למחול למשה דיין על פשעיו אלה. שוד־העתיקות שלו נראה בעיני רבים כמעין תחביב תרבותי־חינוכי, שיש בו פה ושם התנגשות או התחככות עם החוק היבש.

נגד גישה זדיעה זו לחם העולם הזה במשך שנים רבות. דיין אינו ארכיאולוג חובב, טען העולם הזה. הוא שודד־עתיקות, שניצל את חיילי וצבא צה"ל למטרה זו. הוא גם סוחר־עתיקות בלתי מוסמך, שהפך את שוד־העתיקות שלו למיכרה זהב להת־עשרות קלה ולעשיית רווחים בסכומים של מיליוני ל"י, מבלי לשלם מס־הכנסה על כך.

בכל מדינה מסודרת אחרת היו מביאים אדם מסוגו אל בית־המישפט, מעמידים אותו לדין — למרות כל הזכויות ההיס־טוריות שלו — שופטים אותו בחומרה על שוד וגניבת רכוש האומה. אין שום הבדל, לא פלילי ולא מוסרי, בין שוד־עתיקות לבין שוד־כספות בבנק, או גניבת יהלומים.

אבל במדינת־ישראל התחמקו השילטו־נות ממילוי חובה אלמנטרית זו של שווין בפני החוק תוך טענה ש„אין הוכחות נגד משה דיין."

השבוע הסתבר סוף סוף כי יש הוכחות למעשי השוד, הגניבה וסחר־העתיקות הבלי־תי חוקיים שלו. בעקבות גילויי העולם הזה (58—2057) אושר עתה כי עוד בשנת 1971, בעת שמשה דיין כיהן כשר־הביטחון, הוא מכר סארקופאגים מחפירות בלתי חוקיות שנערכו בדיר־אל־בלח שברצועת־עזה ל־מוזיאון־ישראל, תמורת הסכום של 55 אלף ל"י. היה זה סכום נאה ומכובד לכל הדיעות לפני שש שנים.

צריך לזכור שדיין מכר את העתיקות הגנובות למוזיאון־ישראל בעת שכיהן כשר־הביטחון בממשלה. בעזות מצח ובחוצפה, שדד משה דיין את רכוש המדינה פעמיים: פעם כשודד־עתיקות, בעת שבזז קברים עתיקים בחפירות בלתי־חוקיות, ופעם כסוחר־עתיקות שמכר שלא כחוק עתיקות גנובות כדי להעשיר את קופתו הפרטית.

ההוכחות שהיו חסרות כל הזמן, כביכול, נמצאו לפתע, למרות הכחשותיו של דיין כאילו מה שמכר למוזיאון־ישראל לא היו אלא כמה שברי חרס שקנה מבדואים בסיני ורצועת־עזה.

עתה, משנמצאו ההוכחות, הגיע סוף סוף הזמן להסיר את חיוך הבוז והלעג של משה דיין. גם הוא חייב לתת את הדין על מעשי השוד והגניבה שלו.

העלמת עין והטמנת הראש באדמה ממעשי הפשע של משה דיין בתחום העתיקות היו אפשריות במשך שנים רבות

3. No. 176. *Clandestins* (1959)
Couches 8–9(?)
Collection M. Dayan
Long. approx. : 0,62 m.
Larg. maximum : 0,37 m.
Décor peint rouge lie-de-vin.
Pl. VI : 1. P. 14.

„חשאי, בלתי־חוקי, בלתי־מוסרי"

זהו קטע מ־מאמרו של הארכיאולוג הנודע, פרופסור ז'אן פרו, בו מתוארים מימצאים מאוספו של משה דיין. פירוש המילה הצרפתית „קלנדסטין" המופיעה בשורה העליונה, הוא בהקשר זה, לפי מילון לארוס: „חשאי, בלתי חוקי ובלתי מוסרי", שהיא הגדרת החפירות מהם נלקח המימצא שבאוסף דיין. הכותרת מציינת גם בקברים מספר 9—8 נמצאו הפריטים המתוארים במאמר הנמצאים באוספו של משה דיין. סימן השאלה מעמיד בספק קביעה זו, שכן הוא מסתמך על מידע מפי דיין עצמו שאינו איש מקצוע שניתן לסמוך על דבריו.

[1] Ainsi la façade d'ossuaire no. 6, fig. 30. Je remercie le général Moshe Dayan d'avoir très libéralement mis sa collection à ma disposition; son intérêt personnel pour le cimetière ancien d'Azor a largement contribué à attirer l'attention sur ce site. Mes remerciements vont aussi au Prof. Yigaël Yadin qui me signala immédiatement la découverte.

תודה לשודד

הארכיאולוג ז'אן פרו מודה במחקרו למשה דיין על שאיפשר לו לראות את המימצאים שנטל (שלא כחוק) מקברים עתיקים בבן־שמן, גבעתיים ואזור. פרו מודה גם לפרופ' ידין, שסייע לו בתעודות.

סוף־סוף נמצאה ההוכחה לשוד המיליונים של משה דיין - ונחשפה הסיבה שביגללה חיפו עליו ראשי המוזיאונים ואגף העתיקות - העוסקים בעצמם במיסחר פרטי בעתיקות

מסיבה פשוטה אחת.

הממונים על ביצוע חוקי־העתיקות במדינה, אנשי המוזיאונים לעתיקות ואגף־העתיקות הממשלתי, העלימו עין ושתקו ממעשי הוואנדאליות של דיין, לא רק מפני שחששו ממעמדו, השפעתו ונקמתו. הם עשו זאת, בחלקם, משום שגם הם עברו על החוק כמוהו.

שומרי החוק עברו על החוק

עתה מסתבר כי ראשי מוזיאונים, עובדים בכירים ואנשי אגף־העתיקות, הם בעצמם אספני עתיקות באופן פרטי וסוחרים בעתיקות. להם יש עניין ישיר כי יימשך מצב של הפקרות בתחום גילוי וסחר־העתיקות בארץ. התעשרותו של משה דיין מסחר־עתיקות בלתי־חוקי היא גם התעשרותם שלהם.

בשל זהות אינטרסים נוצרה מעין ברית בין הממונים מצד אחד על שמירת חוק העתיקות לבין השודדים מהצד השני. הפרשה נחשפה ועלתה על סדר־היום הציבורי בעקבות גילויים חדשים של העולם הזה שפורסמו בשבועות האחרונים. היו אלה גילויים בפרשת עיסקת הסארקופאגים השדודים מחפירות דיר־אל־בלח, שעשה משה דיין עם מוזיאון־ישראל. העולם הזה גילה לראשונה כי דיין לא רק מכר סארקופאגים גנובים למוזיאון, אלא שאנשי המוזיאון הסכימו לשחזר עבורו, על חשבון הציבור, כמה סארקופאגים שנותרו באוספו הפרטי, ושמחירם מאמיר ועולה מדי שנה בשנה.

הפעם לא נותרו עוד גילויי העולם הזה בתחום זה כקול קורא במידבר. היה זה ראש ועדת־החינוך של הכנסת, איש הליכוד אברהם כ"ץ, שנטל על עצמו את היוזמה לבקש תשובות מאגף־העתיקות שבמשרד־החינוך־והתרבות על ההאשמות שהעלה העולם הזה.

מנהל אגף־העתיקות הממשלתי, אברהם איתן, ניסה להתחמק מהשאלות הישירות שהציג לו כ"ץ. הוא השיב תשובות בלתי־ענייניות תוך התחמקות שקופה ומבזה. כ"ץ לא ויתר, המשיך ללחוץ על איתן, תבע תשובות ברורות ומפורשות. כך קיבלו למעשה גילויי העולם הזה בפרשה אישור רשמי.

היוזמה של כ"ץ זכתה לכיסוי נרחב בעיתונות הישראלית. זו התעלמה כמו בעבר מכך שהפרשה כולה, מתחילתה ועד סופה, נחשפה בידי העולם הזה. אברהם כ"ץ רק קפץ על הסוס שסיפק לו העולם הזה, תוך ידיעה שכל מילחמה בשחיתות, אפילו המושחת הוא משה דיין, היא פופולארית בימים של ערב־בחירות.

תוך כדי כך נחשפה החוליה שהיתה הסרה כל הזמן כדי להביא את דיין לדין ולהאשימו כשודד־קברים וכגנב. סוף סוף נמצא אישור רשמי לכך שמוסד ציבורי קנה ממשה דיין עתיקות גנובות. זוהי עבירה מפורשת על חוק־העתיקות המנדטורי הנוהג בישראל.

פרק ז' בחוק־העתיקות, סעיף 25, קובע כי „לא יסחר אדם בעתיקות אלא אם כן יש לו רשיון סוחר שניתן על ידי המנהל". משה דיין אינו בעל רשיון סוחר, ולכן אסור לו למכור עתיקות.

בפרק ו' לחוק, סעיף 22, נקבע כי „כל אדם שאינו בעל רשיון הניתן על פי סעיף 25 והוא סוחר בעתיקות, יואשם בעבירה ויהיה צפוי למאסר ששה חודשים".

סידורשי החוק (חלק א') קובעים כי סוחר הוא מי שעוסק במיקח ומימכר של עתיקות לצרכי מסחר. הגדרה זו חלה על עיסקת המכר של דיין, מה גם שהיא אינה היחידה. חנויות העתיקות ברחבי העולם, בישראל וחו"ל, מלאות בעתיקות שנמכרו על ידי משה דיין. במשך שנים פירסם העולם הזה ידיעות על מיסחר העתיקות הבלתי־חוקי של דיין.

העובדה כי קונה העתיקות מדיין היה מוזיאון־ישראל, באישור אגף־העתיקות ב־שנת 1971, היא שערורייה לאומית חסרת־תקדים. שכן, הפירסומים המדעיים של טרודה דותן, שחקרה את האנתרופואידים מדיר־אל־בלח, מגלים כי אחרי שהיתגלה בית־הקברות הקדום שם, ניסו היא וחבריה הארכיאולוגים להגיע למקום. אולם צה"ל מנע זאת מהם בתירוץ של מתיחות בשטח־גית. רק בשנת 1972 התיר לה שר־הביטחון משה דיין לחפור במקום. החפירה גילתה רק אנתרופואיד אחד. אולם פירסומיה קובעים כי קודם לכן הוצאו מן המקום 50 אנתרופואידים (סארקופאגים בפי העם).

דיין מסר למוזיאון־ישראל לשיפוץ 13 אנתרופואידים. היכן נמצאים היתר? המוזיאון שילם לו בשנת 1971 5000 לירות עבור כל ערימה של שברי אנתרופואיד, כאשר המוזיאון משקיע חמש שנות עמל של עובדיו בשיפוץ השברים. המוזיאון ישראל ועתיקותיה. בין העורכים, אגב, נמנה גם ייגאל ידין. הספר מכיל מאמר של הארכיאולוג הנודע ז'אן פרו, על גלוסקמאות וארונות־קבורה מבן־שמן (עמוד 46). פרו כותב כי מימצאים אלה מן התקופה הכלכוליתית הם העתיקים ביותר בעולם. במאמרו הוא מודה „למר משה דיין שנתן לי רשות לסייר ולצלם את הפריטים שהוא אסף ושיחזר, בסבלנות רבה, וכן את הערותיו שרשם בזמן שגילה את המימצאים. אני מודה למר אברהם בירן מנהל אגף־העתיקות שנתן לי את התיק של המימצאים בבן־שמן. לשניהם אני מודה."

1 In the private collection of Mayor Th. Kollek of Jerusalem. My thanks are due to Mayor Kollek for his prompt permission to publish the seal, and to Y. Meshorer of the Israel Museum, Jerusalem, for his assistance in connection with this publication.

קולק ומגידון: חותם נדיר ביותר (למעלה משמאל) המצוי באוספו הפרטי של טדי קולק, ראש עירית ירושלים שהוא גם יו"ר מוזיאון ישראל. המאמר מודה לקולק שאיפשר לחוקר לבדוק את החותם וכן כלולה בו תודה לאוצר מוזיאון־ישראל, יעקב משורר, על העזרה שהגיש בפירסום עבודה זו. למטה: קטע מהמאמר המוסר כי מימצא מסויים מצוי באוספו הפרטי של מרדכי מגידון, מנהל מוזיאון הארץ. והבעת תודה למרדכי מגידון על עזרתו.

the market recently.

2 Collection of M. Megiddon, Tel Aviv, to whom I owe thanks for permission to publish this example.

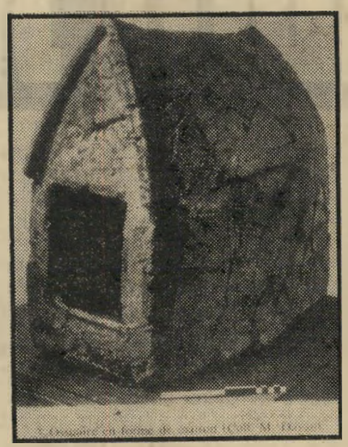

דיין גלוסקמה ששדד משה דיין מ־קבר עתיק. היא נמצאת באוספו הפרטי ומתוארת בפרוטרוט במאמרו ה־מדעיים של הארכיאולוג הצרפתי ז'אן פרו. גם אם חל חוק התיישנות על פשעי השוד של דיין, עדיין רשאית המדינה להחרים את הרכוש העתיק השדוד הנמצא בידו.

קנה לעצמו 9, שניים החזיר לדיין חינם ובעד תיקונם לקח עוד שני סארקופאגים לגנזיו. בידי דיין נשארו אם כך 50 פחות 13 שנתן למוזיאון ועוד 1 שטרודה דותן גילתה, דהיינו 36 אנתרופואידים ששווים לפני 6 שנים היה 5000 לירות האחד כאשר הם שבורים.

ההוכחות פורסמו בכתובים

כ? אנשי אגף־העתיקות ומוזיאון־ישראל ידעו מהיכן גנב דיין את האנתרופואידים. זה לא הפריע להם לעשות עימו עיסקה בלתי־חוקית. אחרי הכל, אם יושב־ראש מוזיאון־ישראל, טדי קולק, עוסק באוסף פרטי ומחזיק ברשותו תכשיטים נדירים ביותר מבית־הקברות בדיר־אל־בלח (העולם הזה 2058), למה יימנעו גם העובדים האחרים של המוזיאון לעשות עיסקות מוזרות ובלתי־חוקיות?

מי שסבור כי פירסומיה של טרודה דותן הם הפירסומים המדעיים הראשונים שגילו את מעורבותו של דיין בשוד־עתיקות, טועה טעות מרה. הספר רב־היוקרה ארץ־ישראל, כרך על שם פרופסור א.ל. סוקניק המנוח, אביו של ייגאל ידין, יצא לאור בשנת 1967 על ידי החברה לחקירת ארץ־ישראל ועתיקותיה. בין העורכים, אגב, נמנה גם ייגאל ידין. הספר מכיל מאמר של הארכיאולוג הנודע ז'אן פרו, על גלוסקמאות וארונות־קבורה מבן־שמן (עמוד 46). פרו כותב כי מימצאים אלה מן התקופה הכלכוליתית הם העתיקים ביותר בעולם. במאמרו הוא מודה „למר משה דיין שנתן לי רשות לסייר ולצלם את הפריטים שהוא אסף ושיחזר, בסבלנות רבה, וכן את הערותיו שרשם בזמן שגילה את המימצאים. אני מודה למר אברהם בירן מנהל אגף־העתיקות שנתן לי את התיק של המימצאים בבן־שמן. לשניהם אני מודה."

תודה זו של פרו מגלה כי ראה הוכחה מכרעת לכך שדיין חפר בעצמו את הגניבות: הוא רשם כארכיאולוג רישום מדעי מה שהוא גונב. רישומים אלה נמסרו לפירוט והם הוכחה שדיין גנב את הגלוסקמאות מבן־שמן שהן העתיקות בעולם.

תודה רשמית ופומבית זו מגלה שוב את שיתוף־הפעולה שבין השודד דיין למנהל אגף־העתיקות דאז אברהם בירן, כמו השיתוף בשנת 1971 בין דיין לישב־ראש המוזיאון, טדי קולק.

פרו ממשיך במאמרו ומרעיף תודות על משה דיין על שנזכר וזיהה את הקברים ואת סימוניהם. 5 גלוסקמאות כלכוליתיות וכחצי תריסר כדי־קבורה נלקחו מן הקברים, שוחזרו בידי משה דיין. פרו מביא צילומים של הגלוסקמאות הנדירות מאוסף של דיין.

מאמרו של פרו, שהופיע בשנת 1967 מכיל את כל ההוכחות לכך שמשה דיין חפר בעצמו את המימצאים הנדירים הללו. אהבתו לבתי־קברות עתיקים לא החלה בדיר־אל־בלח בה שדד קברים מתקופת המלכה החדשה במצריים (1300 לפני הספירה).

הוכחה נוספת לפעילותו הפושעת של דיין מצויה במאמר אחר של ז'אן פרו בחוברת עתיקות משנת 1961 (חוברת מספר 3). המאמר מספר על קבר שהיתגלה באזור בשנת 1957. באותו מקום, אגב, נפגע דיין ונקבר כאשר עסק בחפירת עתיקות בלתי־חוקית כמה שנים לאחר מכן, וכמובן לא הועמד לדין.

פרו כותב במאמרו כי מרבית הקברים במקום נהרסו על ידי שודדי־עתיקות. והוא כותב: „סידרה שלמה של חלקים מקברים אלה שבאו מאותו מקום נאספו על ידי אלוף משה דיין." מתחת למאמר כותב פרו בהערה: „אני מודה לאלוף משה דיין שנתן לי חופש לבדוק את האוסף שלו ולפרסם את הגלוסקמאות הכלכוליתיות וכן על התעניינותו האישית בבית־הקברות הקדום של אזור שעזרה לי רבות לטפל באתר. אני מודה באותה מידה לפרופסור ייגאל ידין שהראה לי מייד את המיסמכים הנוגעים למקום וכן למנהל אגף־העתיקות זאב ייבין."

השיטה שוב חוזרת על עצמה: השודד עוזר לארכיאולוג יחד עם ראש אגף־העתיקות ועם ייגאל ידין ששתק ולא דיווח לשלטונות על שוד־העתיקות.

באותו מאמר (בעמוד 13 של החוברת), נכתב: „שיחזור זה של הגלוסקמאה הכלכוליתית מאוסף משה דיין בא מבני־ברק. אני מודה במיוחד למשה דיין, שנתן לי את הרשות לפרסם את התמונות של גלוסקמה זו מבני־ברק."

כאשר נשאל משה דיין לפני שבוע, על ידי כתב שידורי־ישראל בניו־יורק, מהיכן רכש את האנתרופואידים מדיר־אל־בלח, השיב כי קנה אותם מערבים. גם טדי קולק אמר כי קנה את התכשיטים שנשדדו מאתר זה מערבים בשוק. אולם בבני־ברק ובאזור לא היו ערבים. ודיין אינו יכול לטעון כי הגלוסקמאות מבני־ברק או אזור נרכשו על ידו מערבים.

חוברת אחרת של הארכיאולוגים, ישראל אקספלוריישן ג'ורנאל, משנת 1975 (מספר 4), מספרת על שתי כתובות של רעמסס השני שהיתגלו בצורה הבאה: „כשהחלו לסלול דרך דרומית לעזה, בדיר־אל־בלח, נמצאו שתי כתובות עם כתב יתדות. האחת מצויה באוסף ראובן הכט בחיפה והשניה באוסף של משה דיין..." כתובות נוספות כאלו נמצאו גם במקום בו גנב דיין את האנתרופואידים בדיר־אל־בלח.

הכתובות הן מתקופת רעמסס השני, תקופת יציאת מצריים. מסתבר כי אשקלון היתה באותה תקופה מרכז מרידה נגד

(המשך בעמוד 26)

הגניבה זהו אנתרופואיד שנמצא בחפירות בדיר־אל־בלח. משה דיין גנב כחמישים מסוגו, בעת שכיהן כשר־הביטחון, מכר חלק מהם למוזיאון ישראל. עתה מיתמם דיין וטוען כי קנה את העתיקות מהבדואים כ„שברי חרסים".

שודדי העתיקות

(המשך מעמוד 25)

השלטון המצרי בארץ כנען והמצרים דיכאו את המרד במאמצים רבים. באף מוזיאון ישראלי אין כתובות נדירות מסוג זה המנציחות את מאורעות אותה תקופה.

גליון מספר 4, משנת 1973 של ישראל אקספלוריישן ג'ורנאל מספר גם על חותם נדיר ביותר של מעשיהו בן־ישעיהו, המצוי באוספו הפרטי של סדי קולק. זהו חותם שהיה שייך למישפחה נכבדה מראשי הבית הראשון. במקום שתעמוד במוזיאון שקולק הוא הישיב־ראש שלו, היא נמצאת באוספו הפרטי.

בעיה זו של ראשי ועובדי מוזיאונים שהם גם אספנים, סוחרים ויועצי־עתיקות פרטיים, חמורה במיוחד. כאשר סדי קולק רואה עתיקה השווה רכישה, האם יעדיף לרכוש אותה עבור המוזיאון שהוא היושב־ראש שלו או לאוספו הפרטי? כיצד יוכל להפריד בין שתי היושיות שהוא מגלם, זו של אספן פרטי וזו של יו"ר מוסד ציבורי?

בעיה זו לא באה על פתרונה בהצעת חוק־העתיקות החדשה בה דנים עתה בוועדת־החינוך של הכנסת. בהצעה יש חורים רבים. ניסיון לסתום את הפרצות עשה סוחר־העתיקות־דני פינקוס, שהגיש תזכיר מפורט ליושב־ראש ועדת־החינוך, אברהם כ"ץ.

עובדי ציבור כאספנים פרטיים

לא רק קוזק, אלא מרבית הפקידות הבכירה של המוזיאונים ואגף־העתיקות אוספת עתיקות, קונה ומוכרת אותם, וכן משמשת כיועצת לסוחרי־עתיקות. מפליא שעובדים בכירים במוזיאון־ישראל, למשל, כרפי בראון, ממליצים לפני קונים רק על חנות העתיקות של צדוק או החנות של מומג'אן בירושלים. בראון מרבה לשהות בחנויות אלה, וקשר זה תמיה ביותר. בראון הוא גם אספן־עתיקות נלהב ביותר וכל אספן לא יסס להחליף עתיקות אצל סוחרים. ודאי שסוחרים שהוא ממליץ עליהם בפני קונים יתייחסו אליו יפה לכשירצה להחליף או לרכוש עתיקה כלשהי.

להיכן יכולים להידרדר הדברים אם לא יקבל ח"כ כ"ץ את הצעות פינקוס, אפשר לראות במקרה של מנהל מוזיאון־הארץ בתל־אביב, מרדכי מגידון.

חוברת ישראל אקספלוריישן ג'ורנאל משנת 1974 (מספר 3/4) מספרת במאמרה של ורדה זוסמן מאגף־העתיקות על שלושה כלים דמויי־חיות (סופומורפים). המאמר מספר כי אגף־העתיקות רכש כלי אחד כזה וכי בארץ מצויים עוד שניים כאלה: האחד במוזיאון רוקפלר והשני באוספו הפרטי של מרדכי מגידון מנהל מוזיאון תל־אביב. המאמר מציין כי כלים אלה נדירים ביותר. מגידון עומד באותה דילמה כמו סדי קולק, כאשר עליו לרכוש עתיקה. האם ירכשנה עבור אוספו הפרטי או עבור המוזיאון של העיריה?

אבל מגידון הוא גם מוכר־עתיקות, ואפילו לעירייה. ניסים שאלתיאל, כיום מנהל החב' לפיתוח יפו־העתיקה וקודם מנהל אגף־האירועים בעירייה, אישר כי האגף קנה כלים עתיקים כדי לחלקם כשי לאורחים רמי־מעלה. הכלים נבחרו ונרכשו על ידי המומחה של העיריה, מרדכי מגידון. פעם אחת שילמה העיריה ישירות לסוחר המוכר, וביתר הפעמים היו התשלומים ישירות למגידון. שאלתיאל הסביר כי כנראה שילם מגידון לסוחרים והעיריה החזירה לו את ההוצאה. אבל עובדה היא כי מנהל מוזיאון עירוני מוכר גם עתיקות לעיריה המעסיקה אותו. מגידון עושה גם עיסקות אחרות של מכירת עתיקות לאספנים פרטיים. הסדר הטוב והניהול התקין אינם עולים בקנה אחד עם התנהגות מסוג זה של עובד־ציבור.

כדי לשים קץ לשוד־העתיקות והמיסחר בהן על ידי משה דיין ודומיו חובה להפעיל את החוק לא רק כדי להטיל עונשים. חוק־העתיקות הקיים מקנה לשר־החינוך והתרבות את הזכות להחרים כל עתיקה שמוצאה גילה אותה בניגוד לחוק או להשאירה במקום הימצאה.

מרבית העתיקות המצויות בידיים פרטיות הגיעו לשם בניגוד לחוק. שר־החינוך יכול להחזיר לרשות האומה את עתיקותיה ומורשתה הרוחנית. אגף־העתיקות יכול לפעול נגד גנבי עתיקות. שתיקה כלפי שודדי ובוזזי עתיקות מביאה לגניבת כספי הציבור בדרכים אחרות. כי מבחינה מהותית אין כל הבדל בין הגניבות של מיכאל צור ואשר ידלין לבין אלה של משה דיין.

מאחרי התדמית החדשה והמזוייפת של שמעון פרס מסתתרת דמותו של קאריירסט שאפתן וחסר־מעצורים, רב־זכלים ורודף פירסומת, שכל האמצעים כשרים בעיניו להשגת מטרתו

בתחנת־הרכבת הישנה של יפו מרכז צה"ל את החומר ההיסטורי שלימים ישמש את מוזיאון צה"ל, לכשיוקם. זהו המקום בו נשמרים כלי־רכב מכל המלחמות, כלי־הנשק שהיו בשימוש צה"ל וצבאות האוייב וחומר בעל חשיבות ארכיונית והיסטורית אחרת.

באחד החדרים בתחנה הישנה הוקם חדר המוקדש לרמטכ"לי צה"ל. כל אחד מהרמטכ"לים לשעבר התבקש בשעתו למסור למוזיאון חפצים אישיים, מזכרות, תעודות ואביזרים אחרים ששימשו אותו בעת כהונתו כרמטכ"ל. לכל רמטכ"ל יש שם מדור בעל ייחוד אישי.

לא מכבר ביקר במקום שר־הביטחון שמעון פרס. הוא ערך סיור מקיף בתערוכה ובחדריה ובעינו החדה הבחין מייד מה אינו כשורה בתצוגה ההיסטורית. כל רמטכ"לי צה"ל הונצחו שם. אבל מה עם שרי־הביטחון של המדינה? מדוע להמעיט מערכם וחשיבותם לביטחון המדינה לעומת הרמטכ"לים?

וכך, תבע פרס לצרף גם את שרי־הביטחון של מדינת־ישראל לתצוגה. דוד בן־גוריון היה מיוצג שם ממילא, כמקים צה"ל. משה דיין נמצא שם כרמטכ"ל. כדי למלא אחר הוראתו של פרס ולהנציח את "שרי־הביטחון" היה צריך להקים רק מדור שיוציח גם את שמעון פרס. אנשי מוזיאון צה"ל מילאו את ההוראה.

ילדי בתי־הספר, שהם עיקר המבקרים במקום, יכולים לראות עתה במדור על שמו של שמעון פרס תמונות רבות מתקופת כהונתו כמנכ"ל משרד־הביטחון, בעיקר לצידו של דוד בן־גוריון. הם יכולים לראות שם כל מיני אלבומים וחוברות שקיבל במתנה בסיוריו ולהתרשם עד מה רבה היתה חשיבותו של פרס בצה"ל. מה שהם לא יוכלו לראות שם הם המדים וקסדת־הפלדה של שמעון פרס מתקופת שירותו בצה"ל. כי כאלה לא היו לו מעולם.

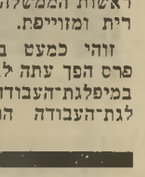

תסביך נחיתות של ג'ובניק

תסביך הנחיתות הגדול ביותר של שמעון פרס, שהוא אחד הכוחות הדוחפים ומריצים אותו קדימה, נובע מכך שהאיש המתיימר להזדהות עם ביטחון־המדינה, תקופה ממושכת יותר מכל אדם אחר בישראל, לא שירת מעולם כחייל באיזה צבא שהוא. הוא לא לבש מימיו מדים של חייל ולא החזיק רובה ביד, אלא בתוקף תפקידו כסוחר־נשק.

תסביך זה, המתמשך לאורך כל הקאריירה של שמעון פרס, גרם לו לא פעם למבוכה והתבטלות. מאז החל את הקאריירה שלו כסוחר־נשק במשרד־הביטחון, כראש משלחת־הקניות שיצאה לניו־יורק ערב פרוץ מילחמת־העצמאות, הוא התחכך תמיד במדיהם של אלופים ומפקדי־גייסות.

כיוון שלא היה חייל בעצמו ואנשי הצבא רכשו לו תמיד בוז ושינה, הוא ניסה להוכיח כי תפקיד סוחר־הנשק חשוב לא פחות מזה של החייל, כיוון שהוא האיש שנותן בידי החיילים את הכלים הדרושים לניהול המילחמה.

היעדר הילת הזוהר של מצביא ולוחם בביוגראפיה האישית שלו, לא חדל להטריד את פרס מעולם. הוא לא השלים עם מצב זה, עם תווית הג'ובניק שהודבקה בו ועם העובדה שבכל הקאריירה שלו נאלץ תמיד להיות מיספר שניים. כך החל שמעון פרס לטפח את פולחן הביטחון כדי שיבוא במקום פולחן צה"ל, את מושג "מערכת־הביטחון" כבעל חשיבות רבה יותר מהצבא, הפך את עצמו לנביא פולחן־הרכש. פולחן זה, שהגיע לשיאו בשנים 1956—1954 התבטא בסיסמה שפשטה אז: "אין ביטחון בלעדי הרכש — ושמעון פרס הוא נביאו."

■ ■ ■

שאפתנות קטנונית עד לידי חולניות זו באישיותו של פרס, באה לידי ביטוי בשורה ארוכה של טכסים בהם השתתף בתוקף תפקידו כמנכ"ל משרד־הביטחון ואחר־כך כסגן שר־הביטחון חשוב יותר מזה של הרמטכ"לים. הוא תבע ועמד על כך לעלות אל הבמה ראשון ולדבר אחרון, בניגוד מפורש לכל כללי הטכס.

תביעתו של פרס לשבץ גם אותו בגלריה של רמטכ"לי צה"ל היא אולי הישיא של יצר ההתבלטות וההתחיילות של האיש שלא לחם בחייו מעולם. היא גם המשקפת את התו הבולט ביותר באישיותו של האיש, התובע עתה לעצמו את כתר ראשות־הממשלה: ההתחזות בתדמית שיקרית ומזוייפת.

זוהי כמעט בדיחה מאקברית ששמעון פרס הפך עתה לנושא דגל השינוי והתמורה במיפלגת־העבודה. שכן, מכל מנהיגי מיפלגת־העבודה הוא אולי השריד האחרון לדור המיסדר ההולך ונגמר. הוא לא היה שייך אומנם ל"דור הנפילים" של האבות המייסדים שהנהיגו את המדינה בשנותיה הראשונות. אבל כשמשו וכנושא כליו של אחד מהם הוא הזדהם יותר מכל מנהיג קיים אחר של מיפלגת־העבודה בתכסכס הפוליטיים הבזויים ביותר.

כעסקן מיפלגתי מנעוריו הוא היה מעורב אישית במעשי נכלים פוליטיים. הוא אולי הנציג האחרון של השיטה הביטחוניסטית והמיפלגתית שאת מחירה משלמת עתה המדינה יום יום בפרשיות השחיתות הנחשפות בזו אחר זו. הוא עצמו קשור בצורה ישירה בפרשיות מיסתוריות של קרנות מיפלגתיות סודיות בשוויץ, שהיו שייכות לרפ"י שהוא היה ממנהיגיה. כאשר ייחשפו יום אחד פרטי פרשנויה זו, עלול פרס למצוא את עצמו כאחת הדמויות המרכזיות שלה. זו תהיה פרשה שלא תיפול בחומרתה מפרשת ידלין.

את כל זה מנסה שמעון פרס להסתיר ולהשכיח. בדרכו אל מועמדות מיפלגת־העבודה לראשות־הממשלה הוא מנסה, מזה כמה שנים, ליצור לעצמו תדמית חדשה: של איש מתורבת, נעים־הליכות, בעל נימוסים חברתיים מופלגים, שקול ומפוכח, אחראי ובעל חזון, מתון והחלטי. הוא לובש על פניו מסכה יפה וחייכנית.

זוהי מסכה שיש בה להטעות ולהוליך שולל רבים וטובים. מאחרי המסכה נשאר אותו אדם עצמו: שמעון פרס רב־הנכלים, תכחן ערמומי, קארייריסט חסר־מעצורים, שקרן כרוני שאינו בוחל בשום אמצעי, פסול ככל שיהיה, כדי להגיע אל מטרתו.

מן הראוי להזכיר מעט את עברו ואת דרכו של שמעון פרס, ולוא רק כדי לרענן את הזיכרון לגבי מה שפרס — בעזרת רשת סוכני התעמולה הענפה שלו („יוניי־

האם היית קונה מכונית משומשת

טד־פרס") השתולה בכל אמצעי התיקשורת — מנסים להשכיח.

מעטים מצירי ועידת מפא"י שנערכה ב־1946 ועודם בחיים יזכרו את המראה המרגיז, כיצד חיבק מנהיג גורדוניה, פינחס לבון, בחור צעיר מקבוצת אלומות שבגליל התחתון, שמעון פרסקי (פרס) היה אז חבר־קיבוץ בן 23, העסקן הצעיר ביותר במז־כירות מפא"י וחבר מועצת חבר־הקבוצות. לחיבוקי לבון זכה כאות הערכה על העבודה הטובה שעשה למען מפא"י בשורות הנוער העובד, בו שימש כמזכיר. אלא שיחס אבהי אוהד זה של אחד מראשי מפא"י ההיסטוריות, לא מנע משמעון פרס, כעבור כמה שנים, לנעוץ סכין בגבו של לבון, בתקופת העסק־הביש והפרשה שהפכה ל„פרשת לבון".

לא קל היה לבחור בגילו לחדור אל הצמרת הפוליטית של אותה תקופה, בה התבצרו אנשי העליה השנייה. אלא ששמעון פרס לא היה ככל הצעירים בני גילו. אלה חשבו כי העיקר הוא ליישב את הארץ ולשבת בלילות מסביב למדורות הפלמ"ח. ואילו הוא ידע מה באמת חשוב לעם וליישוב, וגם לו עצמו, ליישב את הכיסאות במוסדות־הציבור.

אין ספק כי שמעון פרס נחון כבר אז בכישרונות רבים. הוא ידע לדבר, להשפיע, לקנות ולמכור. המילים היו מאז ומתמיד נשק חשוב באשפתו. היה זמן, שאביו אפילו חלם כי בעזרת מילים אלה יהיה בנו סופר או משורר בישראל. באחת הביוגראפיות של שמעון פרס מסופר כיצד הלך אביו, סוחר העצים, יצחק פרסקי אל בן־עירו חיים נחמן ביאליק ובידו דוגמה של השירים שבנו חיבר. שמעון היה אז בן 11 בלבד, ילד שזה עתה עלה מן העיירה וישניבה שבפולין, שם היה מורהו לעברית יהושע רבינוביץ, כיום שר־האוצר. הביוגראפיה של פרס אינה מספרת מה היתה דעתו של ביאליק על שיריו. אבל שמעון פרס לא גדל כאיש־עט. למרות שבכל הזדמנות הוא מנסה להציג את עצמו כאיש־רוח, חובב ספרות ותיאטרון.

נעוריו של שמעון פרס דמו בכל לכל ילדי תל־אביב באותה עת. הוא לא התבלט במיוחד בבית־ספר בלפור, וגם לא בצופים הקשישים, אותם היה מבקר לעיתים. כאשר המשפחה החליטה שעליו ללכת בדרכי אביו, המשיך ללמוד בבית־הספר התיכוני למיסחר (מאוחר יותר גימנסיה גאולה) ולא עשה רושם מיוחד על חבריו ומוריו.

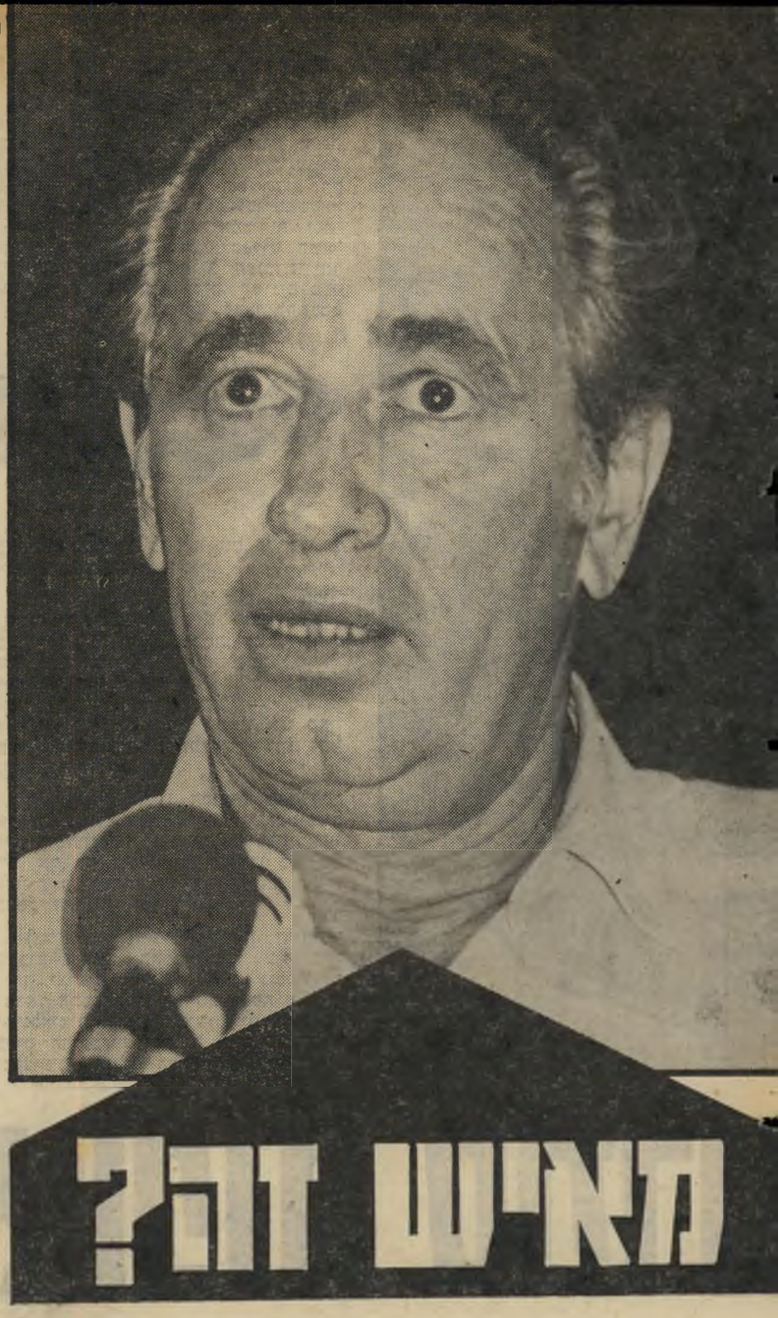

מאיש זה?

רק על מדריכו בנוער העובד, אלחנן ישי, עשה הנער רושם רב, ובהמלצתו סודרה לשמעון סטיפנדיה ללמוד בכפר־הנוער בן־שמן. לימים גמל פרס הסד למדריכו, הפך אותו לאחד המרכזיים באנשי מישרד־הביטחון.

משם פנה פרס אל קבוצת אלומות, בגליל־התחתון. כמו דויד בן־גוריון מאוחר יותר, היה גם שמעון פרס רועה־צאן. חברי המשק עדיין זוכרים אותו כבעל שאיפות עזות, המתגנדר בנוצות אינטלקטואליות.

באלומות מספרים עד היום את הסיפור על היום בו יצא הרועה פרס למרעה, עם עדר הפרות של המשק כשהוא מחזיק מתחת לבית־שחיו ספר קריאה רציני. עברו שעות והעדר לא חזר לרפת. החב־

עסקן מפלגתי בזוי מגיל צעיר

רים שיצאו לשדה לבדוק מה קרה לרועה ולעדרו מצאו את הפרות מכלות את חלקת הגזר בגן־הירק ואת הרועה האינטליגנטי ישן בצילו של עץ, כשהספר הפתוח מגן על פניו כמגן מפני הזבובים.

כגיזבר הקיבוץ הצליח פרס הצעיר יותר מאשר כרועה בקר. בעבודתו החדשה ניתנה לפרס הזדמנות להוכיח את יכולתו במשא־ומתן וביצירת קשרים אישיים מועי־לים. הוא לא הכיר רק את הגיזברים האחרים ואת פקידי הבנקים והמשביר המרכזי. הוא בא במגע גם עם שליחים שעסקו בענף אחר של התנועה החלוצית: הין אלה העסקנים המיפלגתיים.

הימים היו ימי המאבק בתוך מפא"י, בין מפא"י כפי שהיא כיום ובין סיעה ב', שאחרי גילגולים רבים הגיעה לגילגולה הנוכחי: מיפלגת אחדות־העבודה. מאבק דומה התחולל גם בתוך הנוער העובד. אלא ששם היתה ידה של סיעה ב' על העליונה. מפא"י חיפשה דרך לתיקון המצב.

הגיזבר הפעלתן מאלומות, בעל כוח־השיכנוע, עורר את תשומת־ליבם של עסקני מפא"י. הם החליטו לנסות את כוחו בתוך הנוער העובד. עדיין היה זכור להם כיצד אירגן פרס בהיותו בבן־שמן מחתרת מפא"יית בתא הנוער העובד במקום, שהיה נוטה לפני כן כולו לסיעה ב'.

הבחירה הוכיחה את עצמה כמוצדקת. תוך ארבע שנים, בהן שימש כמזכיר מטעם מפא"י בהנוער העובד, שינה פרס את כפות המאזניים. אם היה בתחילה מזכיר מפא"י יחיד בתוך מזכירות שכולה שייכת לסיעה ב', הרי בוועידת הנוער העובד שהתקיימה בשנת 1944, זכתה רשימתו של שמעון פרס לרוב קולות על רשימת נציג סיעה ב'. על כן בא חיבוקו הפומבי של לבון בוועידת מפא"י ב־1946.

■ ■ ■

שנת 1945 היתה שנה גורלית בחייו של שמעון פרס. בשנה זו הוא נשא לאשה את סוניה גלמן בתו של מנהל הגזריה בכפר־הנוער בן־שמן, שילדה לו שלושה ילדים. בשנה זו התנסה בחוויה מסוג אחר לגמרי: יחד עם קבוצה של 14 אנשי פלמ"ח יצא למסע לאילת. בדרך חזרה נאסרו כל ה־14 על־ידי הבריטים ופרס נידון ל־14 ימי מאסר. כך שלא נכון כי לא מילא כל חלק במאבק של בני דורו נגד הכובש הבריטי.

אלא שהשיירות והסבל למען המולדת אינם תמיד נשכחים. בשנה שלאחר מכן יכול היה פרס להתענג ולהינפש על־חשבון העם הישב בציון והשולח את עסקניו לוועידות בחו"ל. שמעון פרס בן ה־23 היה הציר הצעיר ביותר בקונגרס הציוני הכ"ב שהתכנס בבאזל. שליחות לאומית זו היתה את לבאות, כאשר שמעון פרס נועד לסובב את כדור הארץ ללא הגבלה.

השידוך הגדול, בין שמעון פרס לבין מערכת הביטחון, בא בשנת 1947. פעולות המחתרת גברו והלכו, הבריטים העבירו את ההכרעה על גורל הארץ לידי האו"ם. דויד בן־גוריון, שעד לפני זמן קצר התעניין בבעיות פוליטיות יותר מאשר בענייני ביטחון, קיבל לידיו את ההכנות לקראת המילחמה המבצבצת באופק. הוא הקים את בסיסו בבית האדום שברחוב הירקון בתל־אביב, קרא ללישכתו בשם לישכת אדמוני. את העבודה המעשית בלישכה זו עשו אנשים כמו ישראלי גלילי, שאול אביגור ולוי אשכול. כדי לדאוג לפרטים היומיומיים היה דרוש להם מזכיר. הם קראו לשמעון פרס. הקאריירה הביטחונית שלו החלה.

פרס היתמנה כראש משלחת־הקניות שיצאה לניו־יורק ערב הקמת המדינה, הוכיח את עצמו כסוחר ממדרגה ראשונה. משך תקופה קצרה לאחר מכן, היה קשור ישירות עם חייל לוחם, כראש שירותי חיל־הים. אולם דויד בן־גוריון מיהר להחזירו למישרד־הביטחון, הפעם כראש משלחת המישרד בארצות־הברית.

שנות העסקנות לא הוציאו ממנו את חלום ההשכלה, והוא ניצל את שהותו בארצות־הברית ללימודים בבית־הספר ה־חדש למחקר סוציאלי בניו־יורק, הקשיב להרצאות במינהל ציבורי, באוניברסיטת הארווארד.

הוא נשאר שם עד לביקורו של דויד בן־גוריון בארצות־הברית, ב־1951, ואז חזר ארצה, כמישנה למנהל־הכללי של מישרד־הביטחון. העבודה בצילו הישיר של ביג'י החלה, ובעבור שנה כבר היה מנהל־כללי של מישרד־הביטחון.

■ ■ ■

ח חד כתקופה זו ניתנה לציבור הרחב ההזדמנות להכיר את שמעון פרס. אט־אט נתגלתה דמותו: דמות של כמעט־צבר, אשר אכל קנוניות מיפלגתיות במס־דרונות בעת שחבריו אכלו פלאפל ברחוב. ניכרה בו תכונה האופיינית לאנשי מנגנון: תמיד דבק לאדון. וכאשר דבק — היה זה ללא סייג, לכל אורך הקו.

כאשר הפך להיות ילד השעשועים של דויד בן־גוריון, החל מצטט את דויד בן־גוריון. ביג'י תקף את הציונות? פרס מיהר לחזור על התקפה זו, ביתר חריפות, בפני ציוני ניו־יורק, במעוזם הם. ביג'י מדבר על או"ם־שמום? פרס חזר אחריו. אחת מאגדות מישרד־הביטחון מספרת על מסיבה אחת, המסיבה השנתית של עובדי המישרד. בגן־הקריה קם דויד בן־גוריון ונשא את דבריו, בהדגישו את חשיבותם של „פגזים" ודברים דומים. קם אחריו שמעון פרס, והחל סוקר את פעולות המישרד בשנה שחלפה, והנה, לאפתעת כולם, ביטא את המילה פגזים באותו ניב המיוחד לבן־גוריון, היינו: „פגזים". רק למחרת, כאשר העירו לו על כך, הסביר לכולם שהיתה זו פליטת־פה מיקרית, כלל שלא מרצון.

מה הפלא, איפוא, ששמעון פרס נודע או ברבים כ„קול אדוניו?"

יתכן שאילו התאמץ וניצל את כישרו־נותיו האישיים, היה שמעון פרס מצליח לכבוש לעצמו עמדה עצמאית משלו. אולם הוא גילה מוקדם מאוד כי הרבה יותר קל לנסוע בטרמפ במרכבתם הרעיונית והמעשית של אחרים. בייחוד שאחרים אלה הם הבוסים של המדינה. כך, למשל, הוא נוהג להציג בכל הזדמנות את עצמו כ„תלמידו של ברל כצנלסון". אולם כבר מן הרגע הראשון, בו הבין לאיזה פסגות יכולה להעלותו הדבקות באדון מסויים, התחיל גם להבין מה הסכנה בכך, שהוא תלוי בהם יותר מדי, הוא תפש כי ברגע שהאדון ייעלם — ייעלם גם הוא. או, לכל הפחות, יבוא קץ לאמביציות שלו.

לכן, כבר מההתחלה, בד בבד עם השירות לאדוניו, קבע לעצמו מטרה ברורה: ליצור לעצמו בסיס פרטי משלו. את הבסיס לא יכול היה לבנות על רעיונות, כי מעולם לא פיתח סגולה זו. נותר לו רק המנגנון, אותו הכיר היטב. הוא ניצל כל מישרה, כקרש קפיצה למישרה גדולה וחשובה יותר.

בשיטתיות מפוכחת הסתער על דעת הציבור, רדף אחרי כותרות בעיתונים כאילו היה כוכבנית מתחילה בהוליווד. השם שמעון פרס הפך לשמעון פירסומת. שמעון החל אז לשתול סוכנים בעיתונות היומית, השומרים לו אמונים עד עצם היום הזה.

ככל שגבר ביטחונו האישי, וככל שמעשיו זכו לגיבוי מלא של דויד בן־גוריון, התרחב מעגל נסיונות ההשתלטות שלו. במיוחד בחר לעצמו את יחסי־החוץ של המדינה. שמעון פרס ראה את עצמו כראש מישרד־חוץ שני, שווה בזכויותיו ובסמכויותיו למישרד־החוץ הרשמי, שבראשו עומדת גולדה מאיר. המצב הגיע לידי כך, שלפני הבחירות של שנת 1959 הודיעה גולדה מאיר, כי לא תשוב למישרדה, ואכן לא שבה עד אשר הבטיח לה בן־גוריון חגיגית כי ירסן את שאיפותיו הדיפלומאטיות של שמעון פרס.

כשר־תחבורה קיבל מתנות מ„אגד"

מיקרה מגוחך במיוחד, שהתפתח כתוצאה מהתערבות זו בענייני חוץ, היה קשור במכירת נשק משומש של צה"ל למדינה דרום־אמריקאית מסויימת. פרס התעלם מקיומו של מישרד־החוץ עד כדי־כך, שלא מצא לנכון אף להודיע לו על העיסקה. הפרשה נודעה למישרד־החוץ רק כאשר נאלץ המטוס לנחות נחיתת־אונס באל־ג'יריה, שם נעצר בידי השלטונות הצר־פתיים שחשדו כי הוא מבריח נשק למורדים.

■ ■ ■

ב תחילת 1956 העיב ענן קטן את זוהר הרקיע של שמעון פרס. היה זה חלקו בפרשת לבון. כלפי חוץ, לא הראה פרס כל סימן של דאגה או הירהור בקשר לכך. אולם הוא ידע כי פינחס לבון לא סלח לו את מעשהו, כי אם להיפך: הוא מבצר את העמדה ממנה יגיח בהתקפת־נגד. העמדה: ההסתדרות הכללית.

על כן יצא פרס לתקוף את ההסתדרות. בהתעטפו בגלימת הלוחם למען „ממלכ־תיות", הצליף בעקרונות המקודשים ביותר של ההסתדרות — כמו קיום קופת־חולים נפרדת — שמהם שואבת ההסתדרות את כוחה הכספי והאירגוני. לבון לא שתק. המילחמה שהתפתחה הסתעפה אל תוך מפא"י עצמה, פרס, דיין ויחבריהם פרשו למעשה מחייה הסדירים של המיפלגה, הקימה סיעה משלהם, סיעת הצעירים, שתפקידה העיקרי היה להצליף בהנהגת המיפלגה; היא יכלה לפעול בתקיפות, כי ידעה שמאחורי גבה עומד דויד בן־גוריון וכן המנגנון האדיר של בילוש, הפחדה ולחץ שהמדינה הפקידה בידיהם.

זו היתה גם הקבוצה שהציעה בשעתו לבן־גוריון לערוך פוטש במדינה, לפזר את הממשלה ולהכריז על שילטון יחיד לשעת־חירום כדי „לפתור את בעיות המדינה."

יומרות אישיות ללא כיסוי

■ ■ ■

ה רבה כוין דבק בשמעון פרס במהלך הקאריירה הפוליטית שלו.

כיום, כשהוא לובש את מסכת איש־המוסר הקפדן וחמור־הסבר, נוטים לשכוח הרבה מהפרשיות ששמעון פרס היה קשור אליהן בעבר בטבורו. זוכרים רק את הציור שהסכים לקבל במתנה מאגד, כשכיהן כשר־התחבורה, ואת שיגשוגה המפתיע של קריית ג'ינג', שכונת המגורים שבנה אחיו, הקבלן גרשון („גיגי") פרס ברמת־אביב שנהנה מחסינות למרות שעבר לא פעם על החוק.

אולם ה„נעשפטים" של פרס התחילו הרבה יותר מוקדם.

ב־1951 עם שובו של שמעון פרס

(המשך בעמוד 34)

סיפור ההצלחה שמאחורי התצוגות

תובבי באווירה משפחתית ובמצב רוח מרומם, טלי גולדברג הבלונדינית ודינה ברכה קצוצת השיער — שתי הדוגמניות היפהפיות שהחלו לעבוד עם קליק רק בשבוע האופנה אך כבר השתלבו במשפחה — איציק רוסו — איש־המכירות יפה־התואר של המפעל, ליזה אארפלוט, השוו־דית המתולתלת בת ה־27 העובדת יחד עם יהודית בעיצוב הדגמים, קנייניים מכל רחבי תבל וסתם סקרנים שבאו להתבסם באווירת הקרנבל שבלטה שם כל כך על רקע שיגרת שבוע האופנה.

את הקולקציה לשבוע האופנה הכינו יהודית וליזה בשבועיים של עבודה בקצב מטורף של 18 שעות ביממה, כשדני עושה הכל כדי לא להרגיז את אשתו. „כשאני רבה עם דני זה לא יוצא טוב" מתוודה יהודית. „רזיתי ארבעה קילו" אומרת ה־אופנאית החתיכה „אבל עכשיו אני מאו־שרת. אנשים באים, מתפעלים וקונים וקו־נים. זה שווה את הכל."

דני ויהודית עדיין המומים מההצלחה שנחתה עליהם בפתאומיות כזו ומתוכנית היצוא שהתנפחה למימדים כה בלתי צפו־יים, אך אין להם ספק שיעמדו בה. הם מהווים שניהם את סיפור ההצלחה התורן בעסקי האופנה הישראלית.

מלבד סיפור ההצלחה התורן, השתתפו בשבוע האופנה הארבע עשר עוד מאה ואחד יצרנים, שהוכיחו פעם נוספת כי ישראל התבססה כבר היטב במפת האופנה הבינלאומית. האופנה הישראלית חרגה מ־תחום החובבנות וביצעה כניסה מפוארת ומקצועית, לתחום העסקים הרציניים.

אופנת ספורט

דוגמנים עומדים בג (מימין), ו ג'רי מליץ (במרכז) והדגם המר שמלה לבנה נטולת כתפי

חליפת הספורט

עשויה להיות אחד הלהיטים של אופנת הייצוא הישראלי, כפי שהוצגה בשבוע האופנה הישראלי שנערך במלון הילטון. בתמונה: קיטי ממון מדגימה חליפת ספורט המתאימה לכל אלה שחלמו להיכלל בניבחרות פולו, קריקט או רוגבי. נעלי ההתעמלות הם חלק מהחליפה.

מה בר נכנם כאן" שאל ה־הקניין הצרפתי כשהוא בוחן ב־התפעלות הליפה בהירה, עשויה משני חלקים.

„ארבעה סמרטוטי־ריצפה," ענתה לו ברצינות הבלונדית הנאה שעמדה מולו. הקניין נדהם לרגע, אחר־כך חייך ואמר „זה נכלא, הוסיפי את זה להזמנה."

הנערה שעתידה להלביש את נשות פא־ריס בחליפות ווקטים עשויים מסמרטוטי־ריצפה, ובעוד הרבה דגמים מקוריים מאד, שובי עין ולב שעוצבו כיד הגוסטאלגיה המופלאה בסיגנון בגדי תל־אביב הקטנה, היא האופנאית יהודית מור, התגלית האח־רונה של שבוע האופנה הישראלי ה־14 במיספר שנערך במלון הילטון בתל־אביב.

יהודית בעלת העיניים הכחולות הענ־קיות, שהחלה את הקאריירה האופנאית שלה כמעצבת־אופנה בכמה בוטיקים דיזנ־גופיים ידועים, החליטה לפני שלוש שנים לפתוח עסק משלה. כיוון ששמחת החיים והמרץ הבלתי נדלים שלה דוחפים אותה להפוך כל דבר להפגינג, רצתה יהודית שבית־האופנה שלה יהיה גם בית־תה, מקום מפגש חברתי ומקום ייצור ומכירה של תכשיטים ואביזרים מקוריים. אלא שכיש־רון ודמיון פורים כשלה אינם יכולים להשאר אנונימיים לזמן רב. ההצלחה גיל־תה את יהודית כעבור זמן קצר וכל תוכ־ניות בית־התה והתכשיטים כרעו ונעלמו תחת זרם ההזמנות לדגמיה שהציף אותה.

יהודית, שהעסק גדל עליה באופן מהיר ובלתי צפוי נאלצה לגייס לעיסקי־האופנה גם את בעלה דני. „הוא לא הבין שום דבר באופנה, אבל אני לעומת זאת לא יודעת עד היום איך הולכים לבנק," היא צוחקת. דני הוא אמנם איש־עסקים ממולח, אך בחדר־התצוגה של קליק, שהיווה מוקד משיכה עיקרי בשבוע האופנה, שררה אווי־רה של קרנבל עליז יותר מאשר של עסק ממוסחר.

בין הדגמים הצבעוניים והמקוריים הס־

המרהיבות בשבוע האופנה הישראלי

דוגמנית הספונג'ה

הטירוף האחרון של האופנה: חליפה וחולצה עשויים מסמרטוטי־ריצפה ומעוטרים במקלעות חבלי פישתן. זוהי רק אחת הדוגמאות לרעיונות המבריקים והמקוריים של מלכת־הספונג'ה יהודית מור, שכבשה את שבוע האופנה גם בדגמים רכים ורומנטיים.

בפתח ההילטון קיבלו את פני הבאים נערות בשמלות שעוצבו בשחור לבן על ידי האופנאי מספר אחד של ישראל — גדעון אוברזון. הלהיט שעורר את התלהבותם של הקניינים מחו"ל היה מעיל מרופד מבד מבהיק ועמיד גשם, שנראה ממש כמו ה"דובון" של חיילי צה"ל.

לאה גוטליב, מלכת בגדי החוף והים של ישראל, עשתה זאת פעם נוספת. היא הציגה קולקציה מקסימה של בגדי־ים וחוף בצבעים מרהיבים מהסוג המתפשט מדי שנה כמו מגיפה בכל חופי העולם.

מה שאיפיין את שבוע האופנה הפעם, מילבד שלל הדגמים החדשים והמקוריים, היתה הצפיפות. לכמה מהמציגים לא נמצא אפילו מקום בחדרי ההילטון הדחוסים. דורין פרנקפורט, למשל, שכרה סוויטה במלון פלאזה הסמוך, ערכה שם את תצוגתה.

תריסר יצרנים אחרים מצאו פיתרון אחר. הם המתינו עד לנעילת שבוע האופנה הרשמי, פתחו השבוע שבוע אופנה נוסף במלון רמאדה קונטיננטאל.

וטי הריצפה

שם בגיזרה צבאית של בגד־עור
רפסים עדינים על בדי בגלון
היב של יהודית מור (משמאל):
ת מעוטרת בגדילי פשתן.

פרח שמש

זהו שמו של דגם מרהיב זה של קאפטן חוף אורירי ושקוף המיועד בעיקר לייצוא. נערות ישראל אינן להוטות כל כך אחרי בגדי־חוף, אולם בחו"ל זוכים מוצרים ישראליים אלה להצלחה יוצאת־דופן בעיקר בזכות העיצוב והמיבחר. שמלת־חוף זו מחירה אינו נופל מזה של שמלת־ערב.

המשך מעמוד 21)

קים, שהיו נחותים־עד־נחותים־מאד, טנק־
חול־טנק, לעומת יריביהם הגרמנים.
העובדה שלמרות נחיתות זו לא נכשלו
נות־הברית אלא ניצחו טמונים לקחים
רבה, אבל אין היא מעניינו כאן. רק
צויין, שהשפעה מכרעת נודעה לכך, שב־
חום פיתוח עוצמת־האוויר שרר בעיקרו
של דבר מצב הפוך, לטובת האנגלו־אמרי־
קאים.

דגמי־הבסיס של טנקי סנטוריון וגם
פטון של ימינו נועדו ללחום בשדה־הקרב
של מלחמ"ע השניה, נגד פנתר וטייגר
הגרמניים. עולם המושגים והתפיסות ה־
טכנו־טקטיים, הטקטיים, האופרטיביים ו־
האיסטרטגיים, אשר בתוכו ולפעולה בו
נוצרו ותוכננו, הוא זה אשר שרר בזירות
העיקריות — ובעיקר אירופה והמזרח־
התיכון — של אותה מלחמה במחציתה ה־
שניה. מאז לא שופרו הטנקים הללו באופן
בסיסי, אלא רק במרכיביהם: במערכות־
המשנה העיקריות (כלי־נשק, בקרת־האש,
מנוע, תמסורות); או בפיתוח והחלפת רכי־
בים בודדים מסויימים, בתוך אחת ממערי־
כות־המשנה.

מפתכר, כי כל עוד הטנק הוא אמצעי־הלימה מפתיע קרקעי — כלומר, כל עוד יהיה זוחל על הקר־קע, חמוש בתותח ונועד ללחימה בכוחות ישיר — לא יתקדם הטנק אל־מעבר לקונספציה הבסיסית של סוף מלחמ"ע ה־2: הטופוגרפיה היא שתגביל אותו וגם את האויב; רק פעם אחת — עם הכנסת הצ'יפיטן במקום הסנטוריון.

האמריקאים והגרמנים עדיין לא החליפו את מדל־הבסיס שלהם עד עתה. רק בימים אלה מתקרב לסיום פיתוח טנק גרמני חדש, והאמריקאים עומדים רק כעת להח־ליט, איזה טנק חדש יירש את הפטון.

יאולי יותר מכך, יש מקום לשא־לה זו אצלנו: לחץ הצרכים, מכאן, ומיגבלותינו, מכאן, גרמו שבישר־אל יושגו השיאים של עדכון טנ־קים ישנים, בדרך החלפת מרכי־בים כם.

השרמן הזקן והטוב שופר עד לרמה כזו, שאפילו ביום־הכיפורים היה ביכולתו להת־מודד עם הטנקים הרוסיים החדישים, ב־שתי החזיתות. בצפון גזרת התעלה הביסה יחידת שרמנים מ־51 והיכתה אחור כוח עדיף מספרית של טנקי ט־62 — שהיו אז טנקי־השירות המתקדמים ביותר שבגוש המזרחי (ט־64 כבר הופיע בצבא האדום, אך רק במספרים מוגבלים).

חשוב ורלוונטי יותר הוא עדכון הפטון הישן, מ־48, אשר נלחם לראשונה בצה"ל בששת־הימים. תותחו המקורי, בן 90 מ"מ הוחלף כאן בתותח 105 מ"מ בריטי (אשר אצל האמריקאים יימצא רק במודל מ־60 של הפטון). כן הוחלף מנועו, ממנוע בנ־זין לדיזל, בצד שיפורים אחרים. בסי־כומם, נעשה מ־48 שלנו שווה־ערך בעיקרו לפטון מ־60.

גולת הכותרת הייתה שיפור ה־שחיקה מהירה וגדולה מדי של עוצמת הטנקים, רק בתנאי שיחול שיפור מרחיק־לכת בתכונות ההגנה הבליסטית (מפני פגי־עת קלי־עים) של הטנק.

בעייתיותו של שיפור זה לובשת צורה מורכבת ביותר מפני שהתחמושת הנגד־טנקית הקלסית — קליע קשה, החודר את השריון (ח"ש) — התעצמה מאד בגירסו־תיה החדישות ואילו תחמושת „המיטען החלול" לא רק השתפרה, אלא גם נפוצה במימדים ובמגוון שלא נודע כמותם ב־1945.

יצורך זה כבר אין די בשיכלול ובחיזוק הטנק הקיים כצורתו, אלא יש צורך בתכנון מחדש, מיסודה, את „קליפת הטנק" כולה וגם את ארגון חיזוי הפנימי.

הדברים האחרונים גם מסבירים, למה לא כדאי ולא מספק, הפתרון של פיתוח „חצי־טנק", נסיון כזה עשו האמריקאים, לאחר שהוציאו (עם הגרמנים) כ־8 שנים עקרות „להיכנון יורש הפטון. התוצר שהתקבל, „מ.ב.ט.־70" (ר"ת של „טנק מערכה עיק־רי לשנות ה־70") נפסל על ידי הקונגרס האמריקאי, מהיותו יקר ומתוחכם מדי.

אז פיתחו האמריקאים עבור הפטון מ־60 צריח חדש לגמרי, שבמקום תותח 105 בריטי, נשא מערכת של תותח־טיל שי־לילה. אבל הטנק „החצי־חדש" לא היה הצלחה גדולה: המודל הבא של מ־60 שב לצריח ולתותח הישנים; ועכשיו ייבחר טנק המציג דגם־בסיסי שלם חדש, שהוא לתוך העשור הבא, כבר מכינות גרמניה ובריטניה פרוייקט משותף, המיועד ליצור בעבורן את טנק שנות ה־90.

סיכוי רכש מפוקפקים

אמנם השקפות ומעשים אלה אי־נם צריכים להיחשב תורה משמים. כבר ראינו לא אחת בהיסטוריה הצבאית ש„ההסכמה הכללית" הצבאית פיגרה אחרי ההתפתחויות, ולעיתים רק שיקפה וביט־אה את מגמות השמרנות וגילמה את ה־פיגור.

אולם אזהרה זו כוחה יפה לעתיד היוצר רחוק. **בשנים הקרובות — כלומר, לפחות עד אמצע העשור הבא — אין נראה יורש או תחליף חולם ומלא לטנק. האפשרות היחידה ל־הכחשת קביעה זו טמונה בפרי־צת־דרך מהפכנית כלשהי, שעדיין לא אירעה, או שלא פורסמה. לכן, כל צבא צריך לדאוג לעצמו לטנק מתאים; ומשמע הדבר לכך צבא מודרני — לטנק חדש, אשר צריך שיוימצא בשירות פעיל ובמספרים משמעותיים גם, לים, כבר בסוף ה־עשור הנוכחי.**

באופן עקרוני, אמנם רצוי שאת כל אמצעי־הלחימה שלנו, ובמיוחד את העיק־ריים, נייצר בארץ. הסיבות ידועות ומר־בנות־מאליהן. אבל במעגל יחסי־הגומלין וההשפעות ההדדיות, שבין הצרכים, מי־

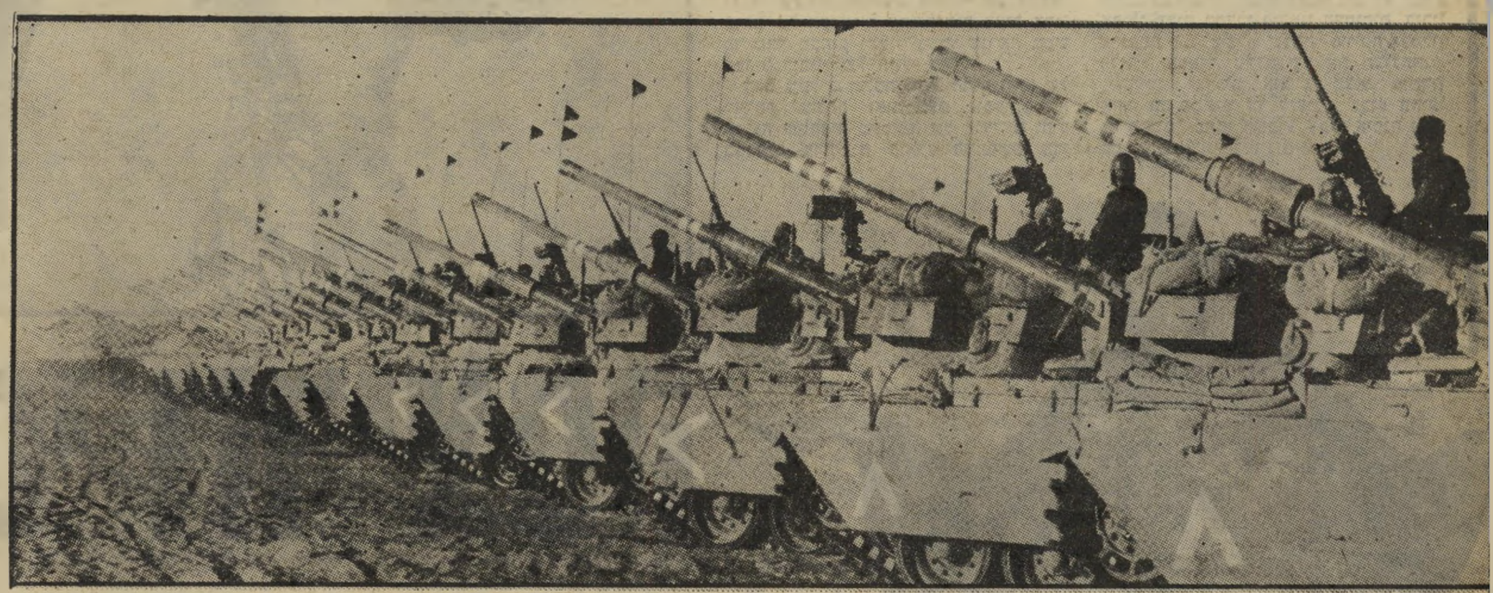

הסנטוריונים - טנק המערכה הבריטי הווחיק הנושא עדיין בעול

והוא יידרש להיות מסוגל להעסיק וגם להשמיד מטרות שונות — כ־אופיין, במקומן ובעיתוי הופעתן — תוך קיום יכולת של תנועה ו־אש מגוונים ומירביים, משך פרק־זמן ממושך ככל האפשר.

זה, בתוך קופסת־שריון, שתהיה קטנה וקלה ככל שניתן, ועם זאת תספק הגנה מירבית למה שבתוכה, ומול סוגי־החימוש השונים שיופעלו נגדה. כמובן שהפתרון הסופי יכול להיות מושג רק בדרך של פשרות — וכל צבא ממשיך ומולך, פחות או יותר, לאורך אותו „קו־פשרה" אופייני, שעוצב אצלו בסיום מלחמת־העולם האח־רונה, או מיד אחריה וכלקחיו ממנה.

השוני היחיד שחל מאז — והוא מש־מעותי לעומת סוף המלחמה, בעיקר לגבי הרוסים והגרמנים — מתבטא בביטול הקטגוריות של טנק „כבד", „בינוני" ו־„קל", כל הצבאות מתבססים, מזה שני עשורים, או שלושה, על סוג אחד והוא „טנק המערכה העיקרי." (הסיווג לפי משקל איבד מזמן כל משמעות: ט־62 הרוסי חמוש תותח גדל־קוטר, או „כבד", משל טנקי פטון וסנטוריון הישראליים ש־לחמו בו, והכבדים ממנו במשקלם הכללי: 50 ו־53 טון, מול 40; אבל תותח 105 מ"מ לנו, מול 115 לאויב).

בחינת הנעשה בתחום הטנקים, מתום **מלחמ"ע השניה עד עתה**, מעלה מיד את השאלה, לשם מה נחוץ בכלל טנק חדש־בתכלית? ולמה לא נלך בדרך הכבישה וה־כללית, של התבססות על מודלים בסי־סיים קיימים, תוך שיכולו מתמיד של מרכיבים בם? שהרי, בכל החקופה הנו־כרת, החליפו הבריטים את מודל־הבסיס אשר יירש, אחרי יותר מ־30 שנות־שירות, את שושלת הפטון.

שיכלול ועידכון משמעותיים נוספים של הטנק שיתאימוהו לשדה־הקרב של שנות ה־80' יושגו, אם כן, רק באמצעות טנק חדש.

אבי פתרון זה הוא, כמובן, ממי־שך יותר משיפור טנק קיים — מה שמחזיר אותנו לשאלה, אם עד שיפותח טנק חדש וייכנס לישירות במספרים הנחוצים, לא ירד הטנק ממעמדו, כרק"מ הדומיננטי; ואם כך, שמא מוטב לנו להסתפק בטנק הקיים וזרכז את המאמץ בהכנת האמצעים שיירשו את הטנק.

ההנמקות לתשובה רבות ומורכבות, אבל היא עצמה פשוטה: לפחות כיום, מקובל על כל הצבאות בעולם, שרמת הפיתוח של מסוקי־הלחימה לסוגיהם, ושל מערכו־תיהם, עדיין איננה כזו, שמותר לראותם בשנים הקרובות, כמחליפיו של הטנק. וזאת על אף שברור כי מסוקי־הלחימה יצטרפו לרשימת אוייבי־הטנק וגם ישאפו להפוך לקטלנים שבהם. לכן, אף ארה"ב, שהיא המובילה בתחום המסוקים, רואה הכרח דחוף לפתח מיד טנק חדש — למרות שדווקא אצלה, מפני הפסד השנים שבלאו־הכי נגרם עקב נסיון הנפל של מ.ב.ט.־70, רב הפיתוי לדלג על דור נוסף של טנק מקובל, אם רק הדבר מותר. בוודאי כך אצל מדינות אחרות, שמשאביהן מוגבלים משל ארה"ב וקמצנותן בענייני הגנתן גדו־לה יותר.

אבל, עוד טרם ניכנס לשירות הטנק ה־גרמני החדש (ליאופרד 2), ובעוד הצ'יפטין **הבריטי** מיועד לתפקד ביעילות גם עמוק

„סנטוריון": מדבר שיריונו החיצו־ני הוחלפו למעשה כל מרכיביו ה־ראשיים — 2000 חלקים חדשים ב־סך הכל, מלבד שינויים וניתוחים ב־תובה. ית־ע"יכן, מחצית החלקים החדשים, ובעיקר המנוע והממס־רות, היו אמריקאים — מה ש־שלל מן המשפרים את היתרונות היחסיים, שבהחלפת חלקים מאו־תו מוצא. בסיכום נוצר טנק, ש־מבחינה כמותית היו ביצועיו, בכל תחום, לפחות כפולים מן ה„סנטור־יון" שנרכש. ביוון שהפלדה המקו־רית המשובחת והעבה נשארה, הצטמצם כל המחיר בכך השלילה. רק כתוספת 2 טון במשקל הכולל — כלומר, לנזק אפסי.

תיכנון מחדש

שינוים אלה הפכו את הסנטוריון לבן־תחרות — ומכמה בחינות, לעדיף — לעומת הטנקים הרוסיים החדישים, כו־לל ט־62 (השמדת חטיבת ט־62 במארב שלחוף האגם הכר, ב־14 באוקטובר נעש־תה על טהרת הסנטוריונים).

אבל נהיר וברור כי הגענו לקצה־הדרך, **ולכל היותר**, נשאר לנו מרווח קטן ביותר לשיפורים: **מודלי־הבסיס הקיימים לא יישאו שיכלולים משמעותיים נוספים**; וח־שוב יותר — ודאי **הדבר כי** בשדה־הקרב **ההולך ומתעצב כבר עתה (ואשר** באוקטו־בר 73' וגם בוייט־נאם ראינו **רק את** דג־מיו הראשוניים, „הפרימיטיביים") **תיתכן** הקניית שרידות **סבירה לטנק, ותימנע** מדיהם ודחיפותם, סיכויי הרכש, אפשרויות הייצור וסדרי־הקדימויות הצבאיים (שהם חלק מן הביטחוניים, שהם חלק מן הלאו־מיים). אי־אפשר לקבוע, שפיתוח או ייצור עצמיים עדיפים תמיד על רכש מבחוץ.

חלק חשוב — לעיתים מכריע — מהצ־דקת ההחלטה, לרכוש בחוץ או לייצר בבית, הוא תמיד רטרואקטיבי: החליטו לייצר בארץ, והמוצר הוכח כיעיל, לא יקר מדי וניתן לייצור בקצבים וכמויות הנחוצים — ההחלטה היתה נכונה. אבל אם בזבזנו זמן ומשאבים לייצר אמצעי־שאיננו טוב ממה שיכולנו לרכוש בחוץ, או שיתרונו השולי איננו מצדיק את ה־השקעה ואת אבדן הזמן — ההחלטה היתה מוטעית.

חיוניות הטנק לצה"ל היא כה רבה, והסיכויים לרכוש טנקים חד־שים וטובים בחו"ל, במועד ובכמו־יות ההכרחיים הם כה מפוקפקים, עד שנחוצים נימוקים טובים במיו־חד, לכפס עליהם את ההתנגדות לייצור טנק ישראלי של שנות ה־80. אבל, כאמור, את התשובה הסופית נוכל לקבוע רק אם אחרי שיושלמו פי־תוח וייצור הטנק ונראה איזה כלי קיבלנו ומה שילמנו עבורו — אם נשלם — ב־מאבים, בזמן ובאלטרנטיבות אחרות, שאבדו או שצומצמו; וגם זאת, רק בתנאי שייודעו במידה מספקת הנתונים והנסי־בות הרלבנטיים.

עד אז, נוכל להסתפק בתקווה, שעצם הדיווח האמריקאי על מרכבה נכון — ושכאשר ייחשף הטנק לציבור, לא נצטער על המוגמר ולא נבכה את מחירו, אלא נוכל לברך עליו ועל תועלתו.

העם

שיא החוצפה

יורד ומשתמט מטיף מוסר ציוני לאלוף צה"ל

הישראלים ידועים בחוצפתם. אך בתואר שיא־החוצפה החזיק השבוע אדם, שדווקא חדל זה־מכבר מלהיות ישראלי.

בוושינגטון הרחוקה כינס השחקן תיאודור ביקל מסיבת־עיתונאים, שבה תקף בחריפות ועידה שנערכה שם מטעם איר־גון הקווייקרים („הידידים"). הוא טען כי זוהי ועידה אנטי־ישראלית, מפני שהוזמן לנאום לפניה נציג של אש"ף — סברי ג'ריס, ערבי ישראלי מכפר פסוטה בגליל, חניך האוניברסיטה העברית שעבד כעורך־דין בחיפה, שעבר לאחר מכן ליריחו והפך שם מומחה של אש"ף לענייני ישראל. ג'ריס ידוע כאחד מראשי אגף־השלום באירגון הפלסטיני, פירסם את דעותיו בזכות שלום עם ישראל באומץ־לב, בעיתונות הערבית.

החוד האמיתי של דיברי ביקל לא היה מכוון, כמובן, נגד הקווייקרים או נגד ג'ריס, שלא הורשה כלל להיכנס לארצות־הברית. הוא היה מכוון נגד אישיות ישראלית, שהופיעה באותה ועידה. היה זה האלוף (מיל.) מתי פלד, יו"ר הוועד הפועל של המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני.

נגד הופעתו של פלד גוייס המימסד היהודי בארצות־הברית כולו, על־פי פקודת השגרירות הישראלית בוושינגטון. מסיבת־העיתונאים של ביקל לא היתה אלא חלק ממערכת שיטתית זו, שכללה הפגנות בפתח הוועידה, הצהרות־גינוי ועוד.

מיפתיע לגמרי. בכל־זאת היה משהו מייוחד בהופעתו של ביקל דווקא.

ביקל הוא יורד ומשתמט. אביו היה עסקן קופת־חולים. הוא־עצמו נודע בארץ כשחקן התיאטרון הקאמרי, עם הקמתו, לפני מילחמת־העצמאות. אחרי קאריירה קצרה ומוצלחת בארץ, המיר את הצלחתו בקאריירה זרה. הוא עבר לארצות־הברית, לא חזר להילחם במילחמה. בהדרגה הפך יהודי מיקצועי, שחקן של תפקידי־שמאלץ יהודי. הוא הפיק רווחים לא מעטים מן

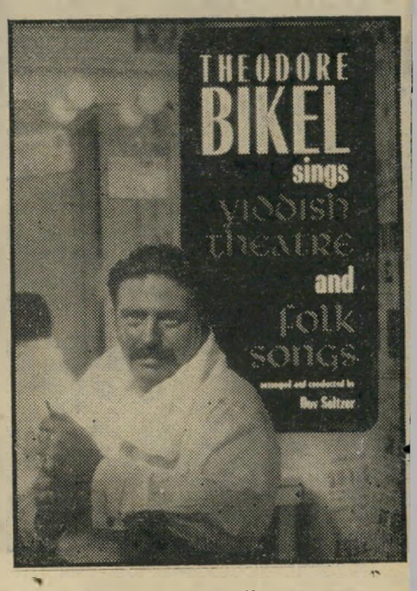

זמר־שחקן ביקל
קאריקטורה של פטריוט

הסנטימנטים של יהודים תמימים לישראל.

באחרונה הופיע בתפקיד מביש ומבחיל, בתור היהודי הניצחי, בסרט ניצחון באנטבה.

כאשר איש כזה מרים את קולו נגד אלוף בצה"ל, חייל קרבי מימי הפלמ"ח, לוחם בשלוש מילחמות, חבר המטכ"ל של מילחמת ששת־הימים — הרי זה שופך אור על הרמה המוסרית של המערכה כולה. המשתמט מטיף מוסר ציוני לאלוף, היורד המשחק תפקידי־גבורה בנכר מגוה ישראלי שוחר־שלום — זוהי כימעט קאריקטורה.

כפי שאמר הוגה־דעות בריטי: הפטריוטיזם הוא המיפלט האהרון של כל נבל.

הלוויות

גשם ולהבות

במותו הפך ראשד חוסיין המשורר הלאומי הראשון של העם הפלסטיני

כל עוד חי ראשד חוסיין, הוא היה דמות שנוייה־במחלוקת.

המשורר עדין־הנפש מכפר־מוסמוס הקטן במשולש לא השתבץ בשום מיסגרת. הוא היה זה מיפגן פוליטי אילם, מרשים בדממתו. אולם היו שרצו להפכו מיפגן פוליטי גלוי. בין אלה בלט תופיק זיאד, ראש עיריית נצרת, איש רק"ח, שנשא נאום חוצב־להבות על הקבר. עזרו לידו חצי תריסר משוררי רק"ח, שקראו משיריהם. התייצב מולם עמוס קינן, שפעל להבאת הגופה ארצה מניו־יורק, ושהיה היחיד שנאם בעיברית. „ראשד היה איש־האמת," אמר לאלפים, „והאמת היא שלא יהיו חיים לבני שני עמינו בלא שלום ביניהם."

מסוק ממעד. מסוק חג מלמעלה, כנראה כדי לדווח למטה אלמוני על ה־

אחיו של ראשד חוסין בחלוויה
על קיברו הפתוח —

כני מוסמוס ליד קיברו הפתוח של ראשד חוסין
— התאחדו כל בני עמו

היה לירי מדי בעיני עמיתיו הפוליטיים. פוליטי מדי בעיני עמיתיו המשוררים. רק"ח זעמה על התבטאויותיו האנטי־קומוניסטיות („הקומוניסט אינו כמו אדם אחר. הוא רובוט.") משרתי השילטון כעסו על לאומניותו. אנשי אש"ף לא בטחו בו בשל עצמאותו, מתנגדי אש"ף לא בטחו בו בשל נטייתו לאש"ף (העולם הזה 2058).

אולם ברגע שנטמן באדמת כפרו, על צלע הגיבעה המשקיפה על כביש ואדי־עארה, הפך ראשד חוסיין למשורר לאומי של העם הפלסטיני — משוררו הלאומי הראשון בדור זה.

מיפגן דממה. קהל האבלים עמד בגשם, כרע בבוץ. הוא כיסה את צלע הגיבעה. היו שם לפחות חמשת אלפים איש, ואולי עשרת אלפים. הנשים עמדו מרחוק, מחוץ למעגל האבלים, כנהוג בהלווייה מוסלמית.

הם באו מכל כנפות הארץ, שהערבים קוראים לה פלסטין. לצד אלפי בני מוסמוס ושכנותיה, עמדו אבלים מן הגדה המערבית ומרצועת־עזה. ראשי־העיריות של רמאללה וטולכרם עמדו לצד אנשים שבאו מעזה, שלא הכירו את ראשד אישית. הם שוחחו עם ראשי המועצות המקומיות מן הגליל, מתרחש. שום שוטר לא נכנס לכפר־מוסמוס. נכבדי הכפר הבטיחו מראש כי ההלווייה תהיה שקטה ובלתי־פוליטית, אם השוטרים לא ייכנסו ולא יחמסו את האווירה. ואכן, השוטרים נשארו למטה, בכביש שלשני צדדיו עמדו המכוניות לאורך קילומטרים, זו מאחרי זו.

אחרי האזכרה, שנמשכה שעות, התכנסו בני־מישפחתו וידידיו של ראשד, ערבים ויהודים, בבית המישפחה כדי לטכס עצה: כיצד להנציח את זיכרו ולפרסם את כל כתביו.

דרכי אדם

חזרה למירשה

„תנו לי עשר עזים כדי לשקם את חיי," מבקש האזרח הפרובלמטי של החברה הישראלית

„הפיתרון הכי טוב בשבילי זה לחיות רועה. כל מה שאני רוצה זה עשר עזים.

אביו של ראשד כחלווייה *
מכל קצוות פלסטין

רק שיתנו לי צ'אנס להתחיל להשתקם, במשך הזמן כבר אכנס למסלול".

נחמן פרקש הבורח הניצחי נמצא, לדברין, על פרשת דרכים בחייו. „אני כבר בן 41 ואני נמצא במצב נואש מבחינה כלכלית. אין לי אמצעי קיום ואין לי עבודה. מצד שני, אף אחד לא שוכח לי ש־הייתי עבריין ושאני כעת משוחרר על־תנאי. כל מה שאני רוצה זה שיתנו לי דרך ללכת בה."

הוא מתגורר כיום בכפר הטבעונים אמירים, יחד עם אישתו גאולה ובנו יעקב (סו), שחזרו אליו לפני שלושה חדשים. המשפחה מתגוררת בצריף דל ביותר בכפר. תושבי אמירים אינם שבעי רצון מן השכן הישן־חדש. הם אינם מקבלים את סו לגן־הילדים, נמנעים מכל מגע חברתי עם משפחת פרקש. „אני חושב שהם מתכוונים לזרוק אותי גם מפיסת הקרקע הסלעית שלי", צופה פרקש את העתיד.

„חשוב בשבילי להיות רועה כי ככה הכי בטוח שאמנע ממריבות עם אנשים. אני לא רוצה את זה. כשלבן־אדם אין קיום הוא מידרדר. אני כבר מרגיש שאני מתחיל להידרדר במחשבות שלי. השילטון בארץ בוגד בי ולא נותן לי צ'אנס להתקיים בכבוד. אבל אני לא רוצה להסתבך עם החוק יותר. יש לי משפחה שאני צריך לדאוג לה".

האיש שפנה אל הדת היהודית לאחר חיים סוערים וגדושי נפתולים מוצא צידוקים נוספים לבקשתו. „המנהיגים מדברים על התורה ועל המוסר, אבל תראו מה קורה פה. היום אין אף רועה יהודי אחד! כל מי שרועה עיזים או כבשים אלה בדואים, דרוזים וערבים. הרי מושג הרועה הוא בשרשי המסורת היהודית. מי היו כל נביאי ישראל אם לא רועים? אני לא אומר שאני נביא או משהו כזה, אבל בעצם זה שאהיה רועה, אוכל להגן על רעיונות היהדות, רעיונות החופש, רעיונות שהיהודים שוכחים אותם היום". אלא שמסתבר שאין זה כל כך פשוט היום להיות רועה יהודי במדינת־ישראל.

חנוך כגן־עדן. „מה שאני צריך זה רק עשר עיזים," מפרט פרקש את בקשתו. „אני רוצה עיזים שחורות, אלה עיזים שמתפקות במועט — כמוני, ולא צריכות טיפול מיוחד. אני חושב שהן תטפלנה בי יותר מאשר אני בהן. כבר שמחי עין על כמה עיזים שחורות אצל הבדואים בסביבה והם מוכנים למכור לי".

עז טובה עולה בסביבות 700 ל"י. בסך הכל הוא זקוק לסכום של 7000 ל"י כדי להתחיל בדרך חדשה ולהשתקם, הפעם אולי באופן סופי. ביניתיים מנסה עורך־הדין צבי לידסקי, המטפל בעניניו של פרקש שנים רבות, להשיג תרומות או הלוואות מהמוסדות המתאימים, אך פרקש אינו בוטח בהצלחת הנסיון.

„גם למדינה כדאי שאני אהיה רועה. אם אני עולה להרים עם העיזים, אני כבר צופה עבור המדינה. כל עולה חדש מקבל פה את כל התנאים הכי נוחים, אבל לא

(המשך בעמוד 34)

* נראה מתעלף בעת נאומי־ההספד. עורך־הדין עלי ראפע מיהר לתמוך בו.

וידויה של דוגמנית־הצמרת

מדוע אני עוזבת את בעלי

היא ללא ספק המלכה של המלכות, הדוגמנית הידועה והטובה ביותר ב־ארץ. היא יושבת לה בצמרת הענף ומשקיפה מלמעלה למטה.

קארין דונסקי החלה את הקאריירה המזהירה שלה בשטח הדוגמנות בגיל מאוחר יחסית ולגמרי באקראי. עד היום רבים אינם יודעים מי היתה לפני שהפכה למפורסמת. קיימות סברות רבות ביחס למיקומו המשוער של גילה ויש השערות שונות לגבי מקום לידתה המדוייק.

כשנולד לפני כשנה, בערב חג־המולד, בנה נואל, רעשו העתונים ואפילו הרדיו והטלוויזיה טרחו להנציח את המאורע. כי כשנכנסה להריון אחרי שלוש־עשרה שנות נישואין עקרים היתה זו ידיעה מפתיעה.

כיום, ארבע־עשרה שנים אחרי נישואיה לשלמה דונסקי, עומדת קארין דונסקי בפני פירוד מבעלה. לפני כשנתיים, כשנכנסה להריון, אותו תיכננה כפי שהיא מתכננת כל דבר אחר בחייה, התחוללה בה מטמורפוזה. קארין, המרובעת־השמרנית פקחה את עיניה לראות את העולם במשקפיים אחרים. למרות הריונה ולמרות הולדת בנה גמלה בה ההחלטה לשנות את חייה ויהי מה. אולם כדרכה שלה היא לא נטשה את הכל באופן ספונטאני אלא תיכננה צעד־צעד, שלב־שלב.

מסלול במקום פסנתר

היא נולדה לפני שלושים ושבע שנים בעיר סופוס בגרמניה כקארין קלוצקה, בתם של אב ממוצא שבדי ואם ממוצא איטלקי.

העיר נכבשה על־ידי בנות־הברית ו־סופחה לפולין. רוב משפחתה נשלחה לי־מחנה ריכוז. אמה שהיתה אז בהריון הוחבאה אצל משפחת גויים. אביה הוסתר על־ידי זוג אחר. כשנולדה קארין היא הופרדה מאמה ונמסרה למשפחת גויים עד גיל שנה וחצי. בתום המילחמה עזבה המישפחה את גרמניה ונסעה לשוודיה. בגיל 7 עלתה ארצה.

המשפחה התגוררה בחולון. קארין היתה ילדה רזה שלא דיברה עברית וסבלה מ־רגשי־נחיתות איומים. הילדים בבית־הספר כינו אותה „דג מלוח" והיא לא הצליחה ליצור קשרי חברות עמם. תחת זאת התמסרה ללמוד נגינה בפסנתר. רק בגיל תשע, אחרי משבר של השפה העברית הסכה לתלמידה מצטיינת. אולם עדיין היתה ילדה רזה עד אימה.

לצבא לא גוייסה בגלל משקל הנמוך. היא המשיכה ללמוד נגינה בפסנתר והתפרנסה מהוראת מתמטיקה ואנגלית בשעורים פרטיים. חיי חברה לא היו לה. היא היתה בחורה סגורה ועדינה שלא קרבה אליה איש ואיש לא התקרב אליה. כשהיתה בת 23 הציעה לה חברה של אחיה להחליף את הדוגמנית הידועה ג'ין בארון בבית החרושת תלווה מודל לתקופה בת חודשיים. קארין סרבה. עולם האופנה והזוהר היה רחוק ממנה. היא היתה לבושה בשמרנות ומעולם לא איפרה את פניה. היה זה אחיה ששכנע אותה כי בדוגמנית־בית תשתכר יותר מאשר כמורה בשיעורים פרטיים. כך החלה את עבודתה בבית־החרושת.

חודש אחרי תחילת עבודתה נערכה במקום תצוגת־אופנה. קארין התגלתה כבעלת כישורים טבעיים, העתונאים גילו בה עניין וצלם־האופנה מולה הרמתי הזמין אותה לצילומי ניסיון. מי שגילה בה עניין גם כן היה בנם של בעלי המפעל, שלמה דונסקי. הוא היה הגבר הראשון, לטענתה, שגילה בה אי־פעם עניין. כעבור שנה היא נישאה לו.

כיום, ארבע־עשרה שנים אחרי הנישואין היא אומרת: „הכרתי אותו במפעל, הוא היה הבן של בעל בית־החרושת, בחור אמיד ובן עשירים ויחד עם זאת עניו. הוא לא היה מהחתיכים הקלאסיים אבל אני לא חושבת שלצד אשה נאה צריך להיות אפולו. לשלמה היה אינטלקט טבעי וראש מצויין. הייתי בת 24 ויחסית מאושרת. מההתחלה הוא העריך אותי ולא היתנה לי תנאים. אחרי אותה תצוגת־אופנה במפעל של הוריו התחילה הקאריירה שלי לרוץ. התמונים היו מלאים בתמונת שלי. הופעתי באינסוף תצוגות־אופנה. באתי הביתה והחלטתי: אני מוותרת על הפסנתר למען המסלול. אמא שלי לא סלחי לי עד היום את זה.

„שלמה, לעומת זאת, הבין אותי. מרגע שהתחלתי לעבוד והפכתי עצמאית הייתי

עם הבעל והילד

דוגמנית־הצמרת קארין דונסקי עם בנה נואל ובעלה שלמה, מיד לאחר שילדה. בתמונה למעלה מימין נראית קארין עם בנה נואל בן השנה, כיום. שבוע אחרי לידת בנה הפתיעה קארין את כל מכריה כשחזרה לדגמן על המסלול. עתה מגלה קארין כי עוד לפני שנכנסה להריון גמלה בה החלטה לעזוב את בעלה. היא ממשיכה את נשואיה רק למען הילד, מתכוונת להתגרש ברגע שהתנאים שלה יאפשרו לעשות את הצעד הזה.

קארין דונסקי:

לבד. כל מה שרציתי עשיתי. היה ברור לנו כשהתחתנו שאני אמשיך לעבוד. היה ברור לנו גם שלא יהיו לנו ילדים. כי כך אני החלטתי. אני חושבת שאהבתי את שלמה באופן ילדותי, לא מבוגר. ההתפכחות שלי הגיעה לא ברגע שהכרתי מישהו אחר — אלא ברגע שלא נותר לי יותר כבוד אל בעלי. אשה כמוני צריכה גבר שיהיה מעליה, שיהיה חזק ממנה, כי אני אשה חזקה מאד.

„ואז, קצת לפני שנכנסתי להריון הכרתי את העולם מהצד האחר שלו. התוודעתי אל גבר שפקח לי את העיניים, שהוציא אותי מהעולם בו חייתי. את ההריון שלי תיכננתי עד לפרט האחרון. זה היה עניין של עיתוי. ייתכן שאם לא הייתי מתכננת את ההריון שלי מראש הייתי עושה ילד לגבר הזה ולא לבעלי.

קשר עם נשים והומוסכסואלים

„ציריך להבין," מוסיפה קארין דונסקי מספרת. „אנשים תמיד חושבים שאנחנו הדוגמניות מכירות המון גברים ושוכבות עם כולם. זה לא נכון! בעבודה שלנו אנחנו בקשר או עם נשים, או עם הומוסקסואלים. לא שיש לי משהו נגד הומוסקסואלים. אני חושבת שהם הכי טובים במקצוע. אבל אני לא יכולה לקיים איתם יחסי־מין.

„האמת היא שאם יש צופה גברי אחד בתצוגת־אופנה אנחנו מאושרות ועושות את כל התצוגה למענו. אבל את האיש לא הכרתי דרך הדוגמנות. למרות שהוא התוודה באוזני כי עקב אחרי הצילומים שלי במשך שנים ארוכות.

„את הרומן שלי איתו התחלתי כשהייתי בהריון. הוא שמר עלי במשך כל ההריון. לי ולשלמה יש הסכם. תמיד אמרנו שאם נבגוד אחד בשני או אם יהיה לנו רומן נספר על כך זה לזו כדי שהרכילות לא תכנס הביתה בדלת האחורית.

„אז סיפרתי לבעלי על הגבר שבחיי. הוא הבין. אפילו דיבר אתו בטלפון וקיבל הודעות בשבילי, כי אני לא יכולה להסתיר כשאני אוהבת בן־אדם. להיפך, לא איכפת לי שכל העולם יראה אותי איתו. המקצועיים מתראים פעם בשבוע בשביל לעשות אהבה. אבל אני אשה של רומן אהבה אמיתי. רציתי לתת גושפנקא רשמית ופומבית ליחסים ביני לבין האיש שלי. ומצד שני לא רציתי שמישהו יצלצל לבעלי ויגיד לו: ‚תשמע ראיתי את אשתך פה ושם עם זה וזה.' אז סיפרתי לו. הוא אמר שהוא ציפה לזה כל השנים ולא ידע רק מתי זה יקרה. הוא גם הודה שזה קרה באשמתו.

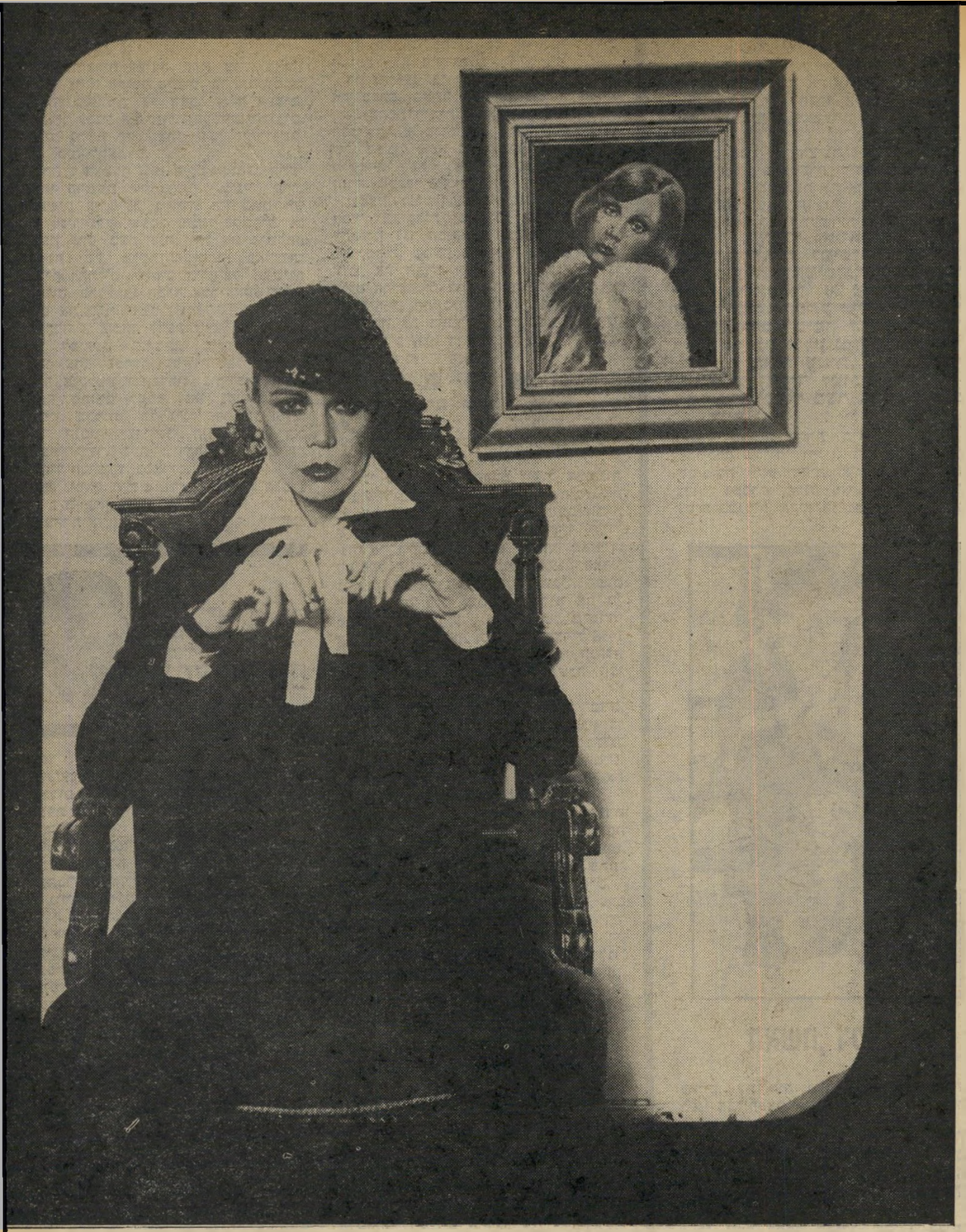

המראה החדש של קארין

בעקבות היכרות חשאית עם גבר, מחוץ למיסגרת נשואיה, פיתחה קארין דונסקי בגיל 37 לא רק אישיות חדשה, אלא גם מראה חדש לדמותה רבת הגוונים. כאן, בתמונה של צלמה האישי, סמי בן־גד, היא נראית במראה החדש שלה: גבות מגודלות ושיער אסוף אה לה מרגו המינגווי אותה פגשה בעת ביקורה בארץ. בתמונה למטה מימין: קארין בדמות הפאם־פאטאל בתילבושת משנות השלושים.

„צריך להבין: אני בן־אדם שאוהב לתת אבל גם לקבל בחזרה. אי־אפשר לחיות עם בן־אדם כשאין הערכה הדדית. בבית שלנו אני מרגישה שאני המנהלת, אני נושאת את החיים על כתפי. נמאס לי! אני רוצה שיורידו את העול הזה ממני, שיפנקו אותי. אני רוצה להרגיש שאני לא מסוגלת יותר ולהיות בטוחה שמישהו יעשה את העבודה בשבילי.

„במשך כל החיים המשותפים שלנו היו הרעיונות שלי, ההחלטות היו שלי והביצוע היה שלי. למה נהיה לי טוב עם אותו איש שפקח את עיני? אולי מפני שהוא יותר מבוגר ממני ואומר לי מה לעשות. פתאום נשמעתי לו, פתאום צעקו עלי, הדריכו אותי, אמרו לי מה לעשות. ולהפתעתי אני אהבתי את זה.

„בחיים שלי לא קרה לי שלא חזרתי הביתה בלילה. יש לי תרבות ויש לי חינוך. יש לי כבוד אל עצמי בגלל הגישה שלי. אני בן־אדם ששומר על המיסגרת. אבל כעת היחסים ביני לבין בעלי הם די מצחיקים. כבר שנתיים אנחנו גרים באותו בית וחיים בנפרד. היחסים בינינו אינם מציאותיים. כשנתקנו את הקשרים פחדתי שבעלי יאלץ אותי לעשות דברים שאיני רוצה. אבל הוא בסדר. יש לו כבוד אלי.

„אני בורגנית קטנה. אני לא מסוגלת לא לחזור הביתה. אני לא מסוגלת לקחת את הילד שלי ולהסתלק. יש לי בית מלא רהיטים עתיקים שאספתי משך השנים ושקיתי בזיעת־אפי. אני לא מוכנה לוותר עליהם, על הבית כן, לא איכפת לי איפה אגור. אבל על מה שיש בתוכו אינני מוכנה לוותר בשום פנים ואופן.

„אם לא אחזור לילה אחד הביתה זה יהיה מתוכנן. בשום פנים ואופן לא ספונטני. אנחנו לא רוצים להתגרש עם כל החנטריש והלכלוך. למען הילד אני חייבת שתהיה לי סבלנות, כי אני לא רוצה שהוא יפגע. בינתיים אנחנו גרים תחת קורת גג אחת. ברגע שנוכל להעניק לילד את המקסימום מכל הבחינות, מישהו מאתנו יעזוב את הבית.

„בעלי שלמה הוא אדם לא בריא. היו לו שני התקפים רציניים מאד. ההתקפה הראשונה באה אחרי מלחמת יום־הכיפורים. הוא היה אחראי על רשימת נעדרים ב־רמת־הגולן וראה איך הלכו חברה בגלל חוסר־אחריות. כשבא הביתה לחופשה הוא היה מזוי מאד והתנהג באופן יוצא־דופן. הוריו ואני אשפזנו אותו. קיבלתי את זה קשה מאד, מה גם שהיה לנו מפעל שהתמוטט בגלל זה. ההתקפה השניה באה עליו כשהייתי בהריון. עד היום אני לא יודעת מה גרם לה. זה התבטא בכך שהוא הרגיש פתאום שהוא מוסיקאי ומשורר.

„עכשיו זה לא מעניין אותו בכלל שהוא הוציא ספר שירים. אני אפילו לא זוכרת איך קראים לספר. התביישתי בזה מאד. ידעתי שהספר לא נכתב כתוצאה מכישרונות בלתי רגילים שהתגלו בו פתאום, אלא בגלל המחלה שחלה בה.

„אני אשה מתוכננת מאד. במצב שלי כרגע זה רע מאד ואני מודעת לזה. יש לי אחריות גדולה. כל אשה במצבי לא היתה מתחשבת בבעלה, היתה לוקחת את הילד והולכת. אבל אני יודעת שהילד הוא הדבר הגדול ביותר ששלמה עשה בחיים שלו. לי יש קאריירה והוא תמיד חי בצל שלי. תמיד הוא היה בעלה של קארין. לבוא ולקחת לו את ההצלחה היחידה שלו זה לא פייר. אני לא מסוגלת לעשות את זה. אז אם הוא מבקש ממני לחכות עד שהילד יגדל קצת אני אחכה. אני מקווה שלא אתאכזב מהקורבן שאני מקריבה ושבסופו של עניין, כשנתגרש, אז איש לא יסבול מזה, לא שלמה לא הילד ולא אני."

עד כאן סיפורה של קארין דונסקי. סיפור עצוב נוסף של טרגדיה אישית מאחרי עולם הזוהר.

האיש מאחרי המסכה

(המשך מעמוד 27)

מארצות־הברית ארצה, הוא פגש באחיו גרשון שהיה מחוסר מקצוע. בהתאם למסורת המישפחתית של האב, סוחר העצים, שהחדיר לבניו את סודות העסקים הטובים, החליט גרשון שאם אחיו הפך סוחר־נשק, הוא יהיה לתעשיין.

בחודש דצמבר 1951 הוקם המיפעל התעשייתי הראשון של גרשון („גיגי") פרס, התעשיין בן ה־23. משקיע הון בשם נתן כהן מניו־יורק, שעמד בזמנו בקשרים עם שמעון פרס, בעת שזה ניהל את מישלחת הקניות של מישרד־הביטחון בארצות־הברית, החליט להקים בישראל תעשיית גבישים. כהן ייצג חברה אמריקאית ידועה בשם אולטרמר אינטרנשיונל.

חברה זו נוכחה לדעת שיש מקום בישראל למיפעל גבישים. מישרד־הביטחון לבדו צרך כמויות גדולות של גבישים עבור מיקלטיו ומישדריו. נתן כהן חיפש שותף מתאים לעסק, ואז נמצא שותף מצויין, בדמותו של גיגי פרס בן ה־23, חסר הנסיון, שהקשר היחיד שלו עם מכשירי־קשר, בעת שירותו עם מישלחת מישרד־הביטחון בפאריס.

כך נוסדה חברת תדיר, מיפעלי הגביש של נתן כהן וגיגי פרס. מטרת החברה המוצהרת היתה: לייצר, לאסוף, לרכוש,

שקרן כרוני וחסר־תקנה

לתקן ולהתקין, להרכיב, להביא ולסחור בתוצרת גבישים, חומרי־מילוי והטענה של מצברים עבור מישדרים ומיקלטים ובתוצרת מכשירים דומים.

ההון־היסודי הרשום של החברה היה 5000 ל"י בסך־הכל. גרשון פרס מונה כמנהל החברה. לא עברה שנה אחת, והסתבר שההון־היסודי אינו מספיק. לשם כך גוייסו משקיעים חדשים. נערכה חלוקת מניות חדשה. עתה הופיעו בין בעלי־המניות גם שרה פרסקי ושושנה דקל (אליגון).

נכונותן של שתי הנשים להשקיע מכספן במיפעל חלוצי ראוייה להערכה. אולם אין להניח שהן רכשו מניות במיפעל הצעיר רק מפאת רוחן החלוצית, קרוב לוודאי שקיוו לרווחים, באופן טבעי. היתה צריכה להיות להן ידיעה על סיכויי הרווחים של המיפעל. שכן שרה לא היתה אלא אמם של גרשון ושמעון פרס, שבאותה שנה בדיוק הפך למנהל־הכללי של מישרד־הביטחון; ואילו שושנה דקל היתה אשתו של אפרים דקל, מראשי הש"י, יידיד הקרוב של שמעון פרס, ושותפו במישלחת הקניות, ויורשו במינהל אגף חיל־הים במישרד־הביטחון.

לעובדה שחברת תדיר שימשה אותה שעה אחת המספקיות של מישרד־הביטחון, וניהלה עם המישרד עיסקות מיסחריות, לא היה שום קשר לכך שאמו ואחיו של המישנה למנהל־הכללי; ואשתו של פקיד בכיר אחר במישרד־הביטחון נימנו בין בעלי המניות של החברה.

כעבור שנה, ב־1953, כשעיסקי חברת תדיר התרחבו, הצטרף לבעלי־החברה איש נוסף ממישרד־הביטחון, שמואל אבא שפירא, יידיד נוסף של שמעון פרס, ואיש מישלחת־הקניות שלו.

ב־1954 אירע משהו שהביא לעצירת התפתחותה המהירה של חברת תדיר. היה זה כשפינחס לבון התמנה למישרד שר־הביטחון במקומו של דויד בן־גוריון. כשהגיע לבון למישרד, הוא לא הסתפק בקבלת הנחיות ותדריכים מפי המנהל־הכללי. הוא בדק את כל ענייני ועיסקות המישרד. יום אחד העיר פינחס לבון באוזני מנהל־הכללי, שמעון פרס, הערות ביחס לעובדה שהמישרד מנהל עיסקים עם חברה שעל בעלה נימנים בני מישפחתו וידידיו.

ואז, בארוח פלאים, החלו עיסקי חברת תדיר לרדת. המשקיעים שוב לא ראו סיכויים לרווחים ולהתאוששות. מעניין, שבאותה תקופה החלו תחרויותיו של פרס תחת פינחס לבון, שר־הביטחון.

לדברי שמעון פרס עצמו באותה תקופה, נוכחו שותפי חברת תדיר באי־כדאיות המיפעל, והחליטו למוכרו, אולם לא מצאו קונים למניותיהם. למרות שהממשלה הזמינה הלוואה בסכום של 45 אלף לירות, המיפעל לא התייצב.

רק ב־1956 זכו המשקיעים לקבל בחזרה את כספם, כאשר לעזרתם נחלצה חברת כור ההסתדרותית. האיש שהחליט על הרכישה היה מנהל כור, אהרון רמז, ידידו של שמעון פרס. כך קיבלו ידידיו ובני מישפחתו של שמעון פרס את כספם חזרה, מכספי ההסתדרות.

שמעון וגרשון פרס, שניקלעו למצב מביך בעיקבות פירסום הפרשה, ניסו להתגונן נגד הביקורת הציבורית בטענות מפוקפקות. שמעון פרס טען כי אמו ואחיו עזבו את חברת תדיר עוד בשנת 1953. אולם הרישומים ברשם־החברות הוכיחו כי רק ב־1956 התקבלה ההלטה בחברת תדיר שאישרה את העברת מניותיהם של שותפים. רק ב־1957 הועברו כל מניות החברה לידי כור וסולל־בונה.

■ ■ ■

עד כתרם שכבה הסערה סביב עיסקות גרשון פרס עם מישרד־הביטחון, שבהנהלת שמעון פרס, התפוצצה פרשה חדשה: פרשת מוביליה.

גיגי פרס הגיע לחברת ייצור הבוכנות מוביליה באפריל 1958, אחרי שחיסל את כל עסקיו עם תדיר. מוביליה היתה חברה שנוסדה ב־1950 על־ידי בעל־הון יהודי שווייצי בשם ד"ר מכס קימחי מציריך. המיפעל הוכר כמיפעל חיוני למשק המדינה, אך הביא רק הפסדים לבעליו. מפעם לפעם ניסה ד"ר קימחי להבריא את המיפעל, שנימנה על הספקים של מישרד־הביטחון, ושינה את הנהלתו. באפריל 1958 אף מינה את גרשון פרס, כחבר הנהלת המיפעל, אלא שכהונה זו נימשכה חצי שנה בלבד.

גם כהונה זו לא הועילה. המיפעל הכזיב, ובראשית 1961 עזב קימחי את הארץ ב־כעס רב ושב לנהל את חברותיו השוויצריות. הרשומות במדינת־הגנט ליכטנשטיין. אך לפני שעזב את הארץ החזיר קימחי את גרשון פרס להנהלת המיפעל.

התברר ששיקולו היה הפעם נכון. חברת מוביליה החלה לפתע משגשגת ומכניסה רווחים. החברה בהנהלתו של גרשון פרס, ניהלה עסקים עם מישרד־הביטחון, שתת־השר שלו באותה עת היה שמעון פרס.

בראשית אוגוסט 1961 אמר שמעון פרס באסיפת־בחירות של מפא"י „אז מה רוצים ממני? שאנתק יחסים עם חברה רק משום שאחי מנהל אותה?". טענה שלגופה הדהימה יותר מחשיפת העובדות עצמן.

■ ■ ■

פ רשיות אלה ראויות להיזכר דווקא בשעה ששמעון פרס מנסה להגשים את חלום חייו: להפוך לראש ממשלת ישראל.

המסכה היפה והמחייכת שהוא לובש על פניו מתכוונת להסתיר את כל מומיו ופגיו מתכוונת להסתיר את כל מומיו ופגיו. מיו. גם את העובדה הפשוטה שלמרות כל הפירסומת הרעשנית הוא לא הצליח לשקם את מישרד־הביטחון מההריסות שהותיר אחריו דיין. הוא רק הסב אותו למגנון המשרת את האינטרסים הפרטיים שלו.

מאחרי המילים היפות של שמעון פרס מסתתרת שממה רעיונית ופראזולוגיה גבוהה בילבד. אבל בשעות מצוקה ולחץ נוטים גם אנשים הגונים לטפח אשליות.

כך היה כאשר העם האמריקאי בחר ב־ריצ'ארד ניכסון כנשיא, בסחף הקולות הגדול ביותר שידעה ארצות־הברית בעת האחרונה. היה זה אחרי שבמערכות בחירות קודמות נכשל ניכסון כ„טריקי דיקי" וכאיש „שאף אחד לא היה מוכן לקנות ממנו מכונית משומשת." ברגע מסויים נשכח לו עברו. הבוחרים הוטעו לחשוב כי טריקי דיקי השתנה בשל המסכה החדשה שלבש על פניו ושהישוותה לו תדמית חדשה.

פרשת ווטרגייט הוכיחה כי היה זה מקח טעות. כשהיכתה המפלגה הרפובליקנית על חטא בחירתו של ריצ'ארד ניכסון כמועמדה לנשיאות, היה כבר מאוחר מדי.

יש דימיון מסויים בין ניכסון לפרס לא רק בצורה החיצונית, אלא גם באופי ובמבנה האישיות. אם אינם רוצים שפרשת ניכסון תחזור על עצמה במהדורה ישראלית במקרה של שמעון פרס, חייבים צירי ועידת מפלגת־העבודה המתכנסת בשבוע הבא, לפני שהם בוחרים את מועמד מפלגתם לראשות־הממשלה, להביט היטב בפניו של שמעון פרס ולשאול את עצמם: האם הם מוכנים לקנות מאיש כזה מכונית מיד־שניה, על סמך המילה שלו בילבד?

(המשך מעמוד 23)

פירוש הפתק, ומהי ההברה אי־אס־אל, השיבה התובעת כי אינה יודעת.

אי־אס־אל היא חברה למימון, בבעלות בנק האיגודים המיקצועיים הגרמני (80%) ובבעלות כור (20%). גוף זה קיבל הכרה מפינחס ספיר שר־האוצר כמיפעל מאושר, הפטור ממיסים. מרבית רווחיו ניתנו לקרן פרץ נפתלי, הממממנת את אוניברסיטת תל־אביב ואת קרן־התרבות של תל־אביב. רווחים אלה הגיעו לעשרות מליוני לירות.

חלק מעיסקי „אי־אס־אל" היה כמתן הלוואות למיפלגת־העבודה, והיו פעמים שהמיפלגה היתה חייבת לו „אי־אס־אל" 20 מיליון לירות, ללא ריבית. הפתק של אהרון יד־זין התייחס למימון זה. בצורה זו יש קשר בין ידלין ובין „כור", ש־מנכ"לן, מאיר עמית, נכח בביתי־המישפט יהעיד לטובת ידלין — דבר מוזר למדי מצד מנהיג התנועה לשינוי.

קרן סתומה אחרת היא קרן יוליש, שהוזכרה על־ידי ידלין. היא הוקמה על שם משה יוליש, שהיה האיש מיספר שניים בכור, ושפרש ממנה כאשר מונה מאיר עמית כמנכ"ל. הקרן הוקמה על־ידו בעודו

האשה, דליה *

בחיים, עת היה גיזבר מיפלגת־העבודה, לפני צבי רכטר. זוהי קרן שאספה תרומות למימון המיפלגה.

הקצוות המוזרים של הקרחון הגדול של מימון המיפלגות יכולים רק לגרות את הסקרנות לגבי מה שהיה עתיד להתגלות, לולא ה־הסכם על חיסול החקירה.

כי נוסף לפתק הבודד שהוצג בבית־המישפט, יש בידי אשר ידלין פתקים רבים נוספים, שיש בהם כדי להפליל אישים רבים במדינה. עיסקת החבילה שנעשתה עם ידלין מנעה את פירסומם, לפי שעה. היא גם מנעה הצגה נוף־סטופ של ידלין בבית המישפט עד לבחירות.

אולם גם הודאתו של ידלין יש בה כדי מתן אישור לשורה ארוכה של האשמות, שפורסמו כאן. כך, למשל, הודאתו בגירסת גושן לגבי מתן שוחד, מחזקת את דיברי גושן לגבי אברהם עופר. גם הרמזים שרמז על עיסקת נווה־יעקב ומתן הדירה לגושן ולבתו, מחזקת את פירסומי העולם הזה בנושאים אלה.

גילוי האמת בבית־המישפט ניד־חם, לפי שעה. אם יורה היועץ־המישפטי־לממשלה להגיש כתב־אישום בעניין אליסון, עוד יתברר חלק ממנה. אם יחליט היועץ־המישפטי לחקור ריישמית את ה־תלונה שהגישתי נגד מיפלגת ה־עבודה בעיקבות התאבדותו של עופר, על קבלת כספי נווה־יעקב, תתברר האמת בחלקה המכריע.

יגאל לביב ■

צילומים: פיטר פן ושלמה סתר

* עם עורך ג'רוסלם פוסט, ארי ראט, שהעיד לטובת ידלין.

תמרורים

גודדה • לכתב־הצבאי של הטלוויזיה, **נחמן שי**, ולרעייתו, בת ראשונה, **נועה**.

התגרשו • בפאריס, במאי־הקולנוע המפורסם **רז'ה** (ברבארלה) (49), **ואדים** (49), ואשתו הרביעית, שחקנית־הקולנוע **קת'רין** („קתי") **שניידר** (33), אחרי ארבע שנות חיים משותפות כאוהבים ושנת־נישואין אחת, שהולידה בן משותף. ואדים היה נשוי בעבר, בין השאר, לכוכבת הסרטים הסכסית **בריז'יט בארדו** (40).

נבחר • כשחקן־הקולנוע הטוב ביותר לשנת 1976 מטעם מועדון וראייטי הבריטי, סר **צורכם אוליביה** (69), על גילום דמותו של פושע־מילחמה נאצי בסרט איש המראתון. בפעם הראשונה ב־25 השנים של חלוקת פרס זה, זכתה בפרס שחקנית־הבימה הטובה ביותר אשתו של שחקן־השנה, **ג'ואן פלאוריט־אוליבייה** (58), על הופעתה במחזה המועלה בימים אלה על במות לונדון.

מונה • לתפקיד ראש־הטכס במישרד־החוץ של ארצות־הברית, **אוואן דובּ** (31), יהודי מפיספיילד במדינת מסצ'וסטס, אשר למרות גילו הצעיר כיהן כבר כשמונה שנים בתפקיד ראש־עיריית פיטספילד, והיה מרצה בהארוארד. למרות היותו רפובליקני מינה אותו **ג'ימי קארטר** ל־תפקיד תחת **שירלי טמפל־בלק**, שבילדותה היתה שחקנית־קולנוע.

מונה • לתפקיד ראש סוכנות־חבירון המרכזית של ארצות־הברית (סי־איי־איי) אדמירל **סטאנספילד טרנר** (54), ש־למד יחד עם נשיא ארצות־הברית שמינהו לתפקידו, **ג'ימי קארטר**, באקדמיה של חיל־הים באנאפוליס וישמש כמפקד כוחות נאט"ו בדרום־אירופה. טרנר, שקארטר אמר עליו כי הוא יהיה **ג'ורג' מרשאל** הבא, נבחר לתפקידו אחרי שהמיועד הקודם לתפקיד, **תיאודור סורנסן** (50), מי שהיה עוזרו של הנשיא **קנדי**, ויתר על מינויו בגלל התנגדות חריפה בסנאט.

אושפז • בבית־חולים במארוקו שחקן־הקולנוע **ג'ין** (הקשר הצרפתי) **הקמן** (36), אחרי שנפצע עקב נפילה מסוס בי־מהלך צילומי סרט חדש, צעד או תמות, שבו הוא מגלם דמות קצין אמריקאי המשרת בליגיון־הזרים הצרפתי בשנות ה־20, באתר הצילומים ליד ראבאט. הקמן נפצע בגבו, והוא מתאושש במהירות.

נהרגה • בהתרסקות מסוק של חיל־האוויר הירדני ליד העיירה אנטפילה ב־דרום ירדן, המלכה **עאליה**, אשתו השלישית של המלך הירדני **חוסיין**, שניש־אה לו ב־1972 אחרי שהתגרש מרעייתו הקודמת, הנסיכה **מונה** ממוצא אנגלי. עאליה (29) היא בת למישפחת **טוקאן** משכם, שאביה היה שגריר ירדני והיא ילדה לחוסיין שני ילדים, הנסיך **עלי** (3) והנסיכה **עאייה** (1). גולדה בקאהיר, למדה באוניברסיטת אלכסנדריה סיפרות ערבית ואנגלית, ונחשבה כאשה היפה ביותר מבין נשותיו של המלך הירדני.

נהרג • בעת מילוי תפקידו, סגן **דב שמעון כהן** (24), בנו של ח"כ הליכוד **מאיר כהן**, בשבוע שבו מלאו ארבע שנים לרציחת דודו, **ברוך כהן**, איש שירותי־הביטחון הישראליים שנורה ל־מוות בספרד על־ידי אלמונים בעת מילוי תפקידו. כהן היה חניך העתודה האקדמאית ובוגר הסכניון בחיפה בפאקולטה להנדסה תעשייתית, התגייס לצה"ל לפני שנתיים כקצין ושירת בחיל־המדע.

נפטר • מהתקף־לב פתאומי מבקר־האמנות, הצייר והמרצה־לאמנות **יואב בר־אב** (44), בנו של המצייל המפורסם מחוף גורדון בתל־אביב, **אהרון** („אהרוני צ'יק") **בר־אב** (74) ואשתו הראשונה **שולמית**. היה מרצה לאמנות פלסטית ולעיצוב תלת־ממדי בפקולטה לארכיטקטורה בטכניון, ייצג את ישראל בביינאלה בפאריס ב־1959 והיה מבקר־אמנות של ידיעות אחרונות, הארץ, גלי־צה"ל וכתב־העת עכשיו.

נפטר • בבית־החולים רמב"ם בחיפה, לאחר מחלה, **אהרון־זוסטר זינגר**, **דנשטראוס** (72), אחד ממנהיגי יהדות גרמניה בישראל ומי שהיה שנים רבות ראש סיעת גח"ל במועצת עיריית חיפה. היה אביו של שופט־השלום **מיכה זינגר־דנשטראוס**, אשר ב־1939 נפגש בשם הקהילות היהודיות בגרמניה עם **אדולף אייכמן** וניהל עמו מו"מ, שנכשל, בקשר לעלייתו יהודי גרמניה ואוסטריה לארץ־ישראל. עלה לישראל באותה שנה והיה ממקימי בנק־ישראלי־לתעשייה **בחיפה** ו־הצפון ומראשי התאחדות־בעלי־התעשייה.

במדינה

(המשך מעמוד 31)

חושבים על אנשים עם בעיות שחיים ב־ארץ הזאת ארבעים שנה. אני לא מבקש דירה ואוטו עם מספר לבן, זה לא בראש שלי. אני לא צריך את זה. אני רוצה לחיות בתוך הטבע. אני רוצה לגדל את סו בתוך הטבע ולקחת אותו איתי למרעה, כי בעיר הוא כבר הספיק להתקלקל.

נחמן פרקש
עזה האהבה לעז

„אני מעמיד את המדינה במיבחן. תארו לעצמכם שאני העולה המאה אלף ואחד מרוסיה (ואני לא מתכונן לעזוב את הארץ הזאת), וכל מה שהעולה החדש הזה רוצה זה עדר עיזים קטן. אבל לנחמן פרקש לא שוכחים את העבר שלו. שיפסיקו להשתמש בעבר שלי נגדי, מספיק, גמרתי עם זה. אני גר במקום כל כך יפה שאני אוהב אותו, שזה ממש אבסורד שאין לי אפשרות קיום. זה כאילו אני יושב בתוך גן־העדן — אבל אני חנוק."

„יתכן שמדינת ישראל תנסה הפעם להת־מודד עם האתגר שהציב פרקש בפניה. עזור שר־החקלאות יפת עוזרי הבטיח כי פניית פרקש תישקל במשרד־החקלאות, ב־רוח אוהדת. סוף סוף יותר זול למדינה לספק לפרקש עשר עזים מאשר לשכן או־תו בבית־כלא.

משטרה

המארב הפרוע

השוטרים ירו בנמרט — וכך נפתחה שרשרת של אירועים מוזרים

„עצור, או שאנחנו יורים!' קראו ה־שוטרים אחרי האיש, שקפץ מחלון הבית ברחוב הרב קוק בנתניה, ונמלט במורד הרחוב." זו היתה הגירסה המישטרתית לגבי פציעתו של העבריין הנמלט מנחם יוסף, אשר ברח לפני כשבועיים מכלא יונה, שם היה עצור כארבעה חודשים כשהוא ממתין למישפטו. גירסת המיש־טרתה פורסמה מייד אחרי המיקרה וכללה שפע של פרטים אשר בדרך־כלל אין דוב־רי המישטרה ממהרים לספק לעיתונאים. האומנם הזהירו השוטרים את מנחם יוסף? האומנם ירו יריות־אזהרה באוויר, כפי שמחייבות ההוראות? האומנם כיוונו את היריות הראשונות רק לרגליו של הבורח?

על כך חולקת מישפחתו של מנחם יוסף. לגבי שני הכדורים שנועצו בגבו אין מחלוקת — רק מילימטרים ספורים הפ־רידו בינו לבין המוות.

לטענת קרוביו של מנחם יוסף שחקרו את הפרשה, הוא קפץ מן הקומה השניה בבית־הדירות שבו הסתתר, הישיר לרגלי השוטרים שהקיפו את הבניין בכוחות מתוגברים. הללו מיהרו להפעיל את נישׂ־קם, וירו בו מטווח של מטרים אחדים.

ההידרדרות הצפויה. דרכו של מנחם יוסף אל הפשע היתה מובטחת מראש. מנחם (25), נשוי, שוחרר מצה"ל חודשים ספורים אחרי גיוסו בשל סיעוך־עצבים. בחוות־הדעת של פסיכיאטר בכיר הומלץ לאשפזו לטיפול ב„בעיות אישיות חריפות", וכן לשם גמילה מן הסמים שלהם השתעבד. אולם כל נסיונות המישפ־חה לאשפז את מנחם, שהסכים לדבר מר־צונו ואף רצה בו, נכשלו. התירוץ שניתן על־ידי מוסדות האישפוז היה: „אין מקום".

את בעיותיו ניסה מנחם לפתור בעצמו. שלוש פעמים ניסה להתאבד, בצורות שו־נות, אך נכשל גם בכך. חוות־הדעת ה־פסיכיאטרית, המלצות הרופאים, תחנוני המישפחה, ניסיונות־ההתאבדות של מנחם — בכל אלה לא היה, כנראה, די כדי לאשפז את הצעיר ולנסות לשקמו.

הוא הידרדר לפשיעה, וכך אף מימן את הסמים שלהם נזקק. נערכו מיספר ניסיונות לסדרו בעבודה, והוא אומנם עסק תקופה מסויימת בליטוש־יהלומים ובמסג־רות, אלא שלא החזיק מעמד במקומות־העבודה ושב להסתבך עם החוק.

סיוט הבלא. מנחם נעצר לפני ארבעה חודשים, יחד עם עוד עשרה חשודים אחרים בשורה של התפרצויות (ולא „לפני שבועות מיספר", כפי שפורסם). בחקירת המישטרה לא הודה בעבירות שיוחסו לו, והועבר לבלא יונה. מישפחתו לא קיבלה הודעה כלשהי על המעצר והכליאה.

לפני שלושה שבועות נמלט מן הכלא, אך מישטרת חיפה הצליחה לאתרו בנתניה ימים ספורים אחרי בריחתו, והבניין שבו הסתתר הוקף בכוחות־מישטרה גדולים.

כאשר חש האסיר הנמלט כי הוא נתון במלכודת, קפץ מחלון הדירה שבה נחבא. אנשי המישטרה טענו, לאחר־מכן, כי „ראו בידו חפץ חשוד וחשדו שהוא חמוש, וקראו לו לעצור וירו יריה אחת באוויר. כשלא נענה, ירו לעברו."

מישפחת האסיר טוענת כי הירי היה מיידי וללא כל אזהרה. לדיברי־הם, לא זו בילבד שהבורח נורה, אלא שהשוטרים אף התנפלו עליו ובעטו בפניו אחרי שש־כב כבר מתבוסס בדמו. הוא הועבר לבית־החולים הילל יפה, בחדרה. אך גם במיקרה זה לא קיבלה המישפחה כל הודעה. היתה זו עובדת־ניקיון בבית־החולים שצילצלה למישפחה, לפי בקשת הפצוע, והודיעה להם.

העיתון שדיווח על המיבצע המישטרתי ידע לספר כי העצור „נותח ויצא מכלל סכנה."

אולם, לדיברי רופא בכיר שטיפל במנחם יוסף, לא נערך כלל ניתוח, ולאחר שיקול רפואי הוחלט להשאיר את הקליעים בתוך גופו. „הפצוע קיבל את הטיפול שהיה צריך לקבל. לא היה לחץ מישטרתי מכל סוג בטיפול בו," אמר הרופא. הוא ציין כי בחבלות שניכרו בפניו של מנחם יוסף טופל על הצד הטוב ביותר.

אחיו של הפצוע נתקלו בקשיים מוזרים כאשר באו לבקרו בבית־החולים. לאחד מהם לא ניתן כלל להיכנס לחדר ואילו לשני, שערך ביקור פרטיזני ודיבר עם אחיו, לא ניתן לשוחח עם הרופא המטפל, וכן נאסר עליו לצלם את אחיו.

חמישה ימים אחרי שנורה, הועבר מנחם יוסף לבלא רמלה, ואותו רופא מסר כי היה מסוגל ללכת, ומצבו איפשר לטלטלו. גם על העברתו לבלא רמלה לא קיבלה מישפחתו הודעה רישמית, והדבר נודע להם רק כשבאו לבקרו בבית־החולים.

אחד האחים נסע לבקר אצלו בבלא רמ־לה, אולם אחרי שקיבל את אישור־הכניסה, נמנע מהביקור, בטענה כי העצור איננו מסוגל לרדת לחדר־הביקורים בשל מצבו.

הקצין הכחיש. הסבר אחר לביטול הביקור בבלא רמלה סיפק, לטענת המיש־פחה, קצין־מישטרה במרחב חיפה. הקצין טען כי הגיעו לאוזני המישטרה שמועות כאילו עומדים ידידיו של מנחם יוסף לחל־צו מבלא רמלה. בשל חשדות אלה נאסרו הביקורים אצלו. בשיחה עם כתב העיתון הכחיש אותו קצין כאילו אמר זאת למיש־פחה.

כמקובל במיקרים שבהם פותחים שוט־רים באש, נערכת עתה חקירה מישטרתית בנסיבות המיקרה, ומימצאיה יועברו למ־טה־הארצי של המישטרה. בשיטה שבה המישטרה חוקרת את עצמה, אין צפויות הפתעות מרעישות בתוצאות החקירה ב־מיקרהו של מנחם יוסף — הן כבר נמסרו לעיתונות ביום שבו נורה.

ספורט טוטו

השבוע
מינימום הפרס הראשון
600.000 ל"י
*
מינימום כלל הפרסים
1,200.000 ל"י
*
יום ה' — המועד האחרון
למסירת הטפסים

עשה לך מנהג קבוע—
מלא טוטו בכל שבוע!

המועצה להסדר ההימורים בספורט

משרד החקלאות

להלן לוח המחירים המוסכם
ל־13.2.77 – 18.2.77

במסגרת ההוזלות בחנויות השרשרת של הסופרסל והסופרמרקט וחנויות פרטיות שהצטרפו למבצע.

	לצרכן לק"ג בל"י
ירקות	
עגבניות	2.50
עגבניות באריזה של 2 ק"ג	2.90
גזר	3.15
בצל יבש	3.40
בצל יבש ארוז בשקיות של 2 ק"ג	3.80
תפוא"ד מיבול החדש	3.60
תפוא"ד ארוזים באריזה של 2 ק"ג	4.00
פירות	
תפוחים זהוב גודל 6	5.50
תפוחים זהוב גודל 6.5	6.10
תפוחים גרנד גודל 6	4.50
תפוחים גרנד גודל 6.5	5.40
אגסים ספדונה גודל 5	5.60
בננות	5.25

הערה: תפוחים מזנים זהוב וגרנד גודל 6, ארוזים בשקיות של 2 ק"ג נמכרים ב־40 אג' יותר לק"ג.

הדרים	
אשכוליות בתפזורת וארוזות	2.40
תפוזים בתפזורת וארוזים	2.90
טמפל	4.90
לימונים	4.10

עופות פטמים קפואים בשקיות		מ.ע.מ.
מיני תנובוף (עד 1.1 ק"ג העוף)	12.96	+ 1.04 ל"י
גודל 1 (עד 1.450 ק"ג העוף)	12.13	+ 97 אג'
גודל 2 (עד 1.6 ק"ג העוף)	11.39	+ 91 אג'
גודל 3 (מעל 1.6 ק"ג העוף)	10.32	+ 83 אג'
בשר חודו ללא עור וגידים	22.22	+ 1.78 ל"י
דגים		
כסיף	10.50	+ 84 אג'
כסיף בפריסות קפוא ½ ק"ג	23.00	+ 1.84 ל"י
קרפיון חי	16.11	+ 1.29 ל"י

ייתכנו שינויים במשך השבוע

במדינה

מיעוטים

רק לא לערבים

הקוחות הערבים היו נכנסים לבית־הקפה לשתות קפה — והבעלים היה מזמין מייד את המישטרה כדי לגרשם

בלשי היחידה המרכזית של מישטרת תל־אביב זינקו, לפני כשנתיים, מתוך מכונית הקורטינה הלבנה. על המידרכה, ליד בית־הקפה שברחוב בן־יהודה 7, המתין להם בעל בית־הקפה, אברהם משאט (40). „הם בפנים — עיצרו אותם!" אמר הגבר השחרחר, בעיברית במיבטא צרפתי־מיזרחי.

„אמרתי להם לעזוב את בית־הקפה," התלונן באוזני השוטרים, „אך הם התיישבו סביב השולחן וביקשו שאגיש להם קפה."

„לקום! להרים את הידיים!" להסתובב עם הפנים לקיר!" ציוו הבלשים על ארבעת הגברים שישבו סביב השולחן. הם ערכו חיפוש על גופם של ארבעת הלקוחות של בית הקפה, אך לא מצאו דבר. למרות זאת עצרו אותם. אחרי חקירה קצרה במטה המחוז שוחררו ארבעת הערבים, שכל חטאם היה בכך שביקשו לשתות קפה בבית־הכפה של אברהם משאט.

ניסיון להשתלט. ב־19 בנובמבר 1975 מסר אברהם משאט עדות במישטרה, ובה נאמר: „מאז מילחמת יום הכיפורים מתיישבים אצלנו בבית־הקפה ערבים מ־בני־המיעוטים שהם גם סרסורים ובעיקר סוחרי־סמים, והפכו את המקום למישרד לסחר־מכר. ניסיתי להשתלט על המצב הזה בכוחות עצמי, ולגרש אותם על־ידי זה שהוזמנו ניידות־מישטרה וביקורים של המדור המרכזי, וכן מנענו מהם מתן שי־רותים. אנחנו מגרשים אותם, וישוב חוז־רים ובאים בני־מיעוטים אחרים.

„אתמול בשעה שתיים בצהריים פניתי לקבוצה שמנתה ארבעה איש מבני־המי־עוטים בבקשה שיעזבו את המקום. אחד מהם מוכר לי בכינוי חמו, ועד כמה שידוע לי הוא ערבי־ישראלי אשר ישב זמן־מה במעצר בחשד לרצח השומר מחו־לון ושוחרר לאחר שלושה חודשים."

שותפו־לעסק של משאט, חיים קרויזמן, הוסיף בעדותו־שלו במישטרה: „לא פעם צילצלנו למישטרה למדור המרכזי, אשר מבקרים אצלנו ועורכים חיפוש אצלם (אצל הערבים שיושבים בבית־הקפה), ומגרשים אותם. אולם הם חוזרים לאחר־מכן. בזמן האחרון, כשאני ושותפי אברהם משאט פונים אליהם ומבקשים אותם להסתלק, וכן מונעים מהם הגשת משקאות, הם מאיימים שיפוצצו את העסק ויפגעו בנו."

יומיים אחר־כך מסר אברהם משאט למישטרה: „היום בשעה 20.30 בערך צילצל הטלפון בבית־הקפה שלי. הרמתי את השפופרת, והודיעו לי שיזרקו פצצה לבית־הקפה. הודעתי מייד למישטרה, וכ־עבור כמה רגעים הופיעה ניידת. כעבור חצי שעה עברו ברחוב שני החשודים שאני מכיר. (באופן זה נעצרו שני ערבים, מלקוחותיו של בית־הקפה.)

מקום ציבורי. אברהם משאט טען באוזני חוקרי המישטרה כי אינו יכול לזהות את הקול שאיים עליו בטלפון, אך אמר שהאיש דיבר במיבטא ערבי. על סמך דבריו הגישה המישטרה כתב־אישום נגד מוחמד נאשף (31) מטייבה, על שאיים על בעל בית־הקפה בפגיעה בגופו שלא־כדין.

בעדותו במישטרה אמר אחד העצורים הערבים: „ישבתי ושתיתי תה. חמו נכנס וישב. פיתאום ניגש אליו בעל בית־הקפה ואמר לו: ‚אני לא רוצה שתשב אצלי.' חמו השיב לו: ‚אני כן אשב פה. זה מקום ציבורי, ואתה לא תמנע ממני לשבת פה.' בעל בית־הקפה התחיל להתעצבן ולצעוק, תפס מאפרה וזרק על השולחן."

האישום נגד מוחמד נאשף התברר לפני שופט־השלום אהרון כהן. המישטרה ביק־שה מן השופט שירשיע את מוחמד נאשף, אך הצד המרכזי שלה, אברהם משאט, לא טען בבית־המישפט שהלקוח הערבי שלו איים עליו, אלא אמר רק שמישהו איים עליו באמצעות הטלפון.

פרקליטו של נאשף, עורך־הדין עוזי בכר ממישרדו של עורך־הדין דרור מקרון, טען, שבעצם אין במה להאשים את נאשף, מלבד בכך שישב לתומו בבית־הקפה של אברהם משאט. השופט זיכה את מחמוד נאשף, מחוסר הוכחות.

דרכי־חיים

לוי שווה מיליון

פועל הניקיון מצא 100 אלף לירות ומסרן למישטרה, והוא טוען: „אני לא משוגע!"

מאה אלף לירות, אפילו בימים של פי־חותים ליליים ואינפלציות דוהרות, עדיין מהווים סכום שניתן לעשות בו שימוש. ומה עושה בנאדם השקוע לו בטירדותיו היומיומיות, והוא פוסע ברחוב כשראשו רכון ועיניו נעוצות במידרכה למצוא איזו מציאה קטנה, ולפתע הוא רואה מעטפה עבה שממנה מבצבצים מול עיניו היגעות שטרות־כסף למכביר?

תופס הבנאדם את עצמו חזק וממהר לפינה שקטה, סופר את הכסף ומגלה שה־אוצר של שלום עליהם לא היה סתם סי־פור, אלא בדיוק כדבר הזה קרה גם לו. מן הסתם ימהר אותו אלמוני להישאר באלמוניותו, או לנסוע לוונצואלה, או לג־מור לשלם סוף־סוף את המשכנתה על הדירה. מה שבטוח, או כימעט בטוח, הוא שלא ימהר למישטרה להסגיר את אוצרו הקטן.

כי היום, למצוא אדם ישר הוא בהחלט משימה מסובכת. ומי שמוצא מאה אלף לירות, וגם אינגו בדיוק עשיר, וגם פוסע ישר עם מציאתו אל תחנת־המישטרה הק־רובה — זהו, אין ספק, אחד מרבבה.

„לא נפל לי כורג". יעקב לוי הוא, מן הסתם, אחד הישרים הבודדים שעדיין נותרו לפליטה. לוי (50), פועל־ניקיון ב־שוק בצלאל ליד רחוב אלנבי בתל־אביב, מצא אוצר קטן, וזה שהוא מסר אותו

פועל ניקיון יעקב לוי
אוצר בשוק בצלאל

מיקי קם דורון תבורי
בסרטו הצבעוני של פרדי שטיינהרדט
סרט וארוחת בוקר
A MOVIE AND BREAKFAST

זאב ברלינסקי מרים גבר־אלי אשר צרפתי טליה שפירא

שבוע 2

„מוגרבי" תל־אביב	„אורגיל" ירושלים	„דגניה" הרצליה	„עצמון" חיפה	„סבוי" חולון	„אסתר" נתניה
„קרן" באר־שבע	„רמת־יוסף" בת־ים	„היכל" פתח־תקוה	„אשדוד" אשדוד	„הדר" גבעתיים	„ראשון" ראשל"צ

מייד למישטרה, היה פשוט בגלל ש„אני בנאדם ישר. כל בני ישראל צריכים להיות ישרים," כדבריו.

ואם הבשורה הזאת תיכתב שחור על גבי לבן בכל העיתונים, יבוא יעקב לוי על סיפוקו. הוא רוצה שכולם יהיו ישרים ועתה, לאחר שהוכיח את יושרו־שלו, הוא כבר יכול לדרוש זאת מכולם.

וזה סיפור האוצר, מפי מוצאו: „יום אחד, לפני איזה חודש או יותר, אני מסתובב אשפה ברחוב, ליד שוק בצלאל, איפה שאני כל יום מחמש בבוקר עד שתים־עשרה בצהריים ולפעמים גם קצת יותר. פיתאום מתחיל לרדת גשם, וכל האנשים בורחים שלא להירטב. אני לא־כל־כך מהר בורח, כי אני צריך לשמור על העגלה שלי ופח־האשפה והמטאטאים. אז איך שאני אוסף את כלי־העבודה שלי, אני רואה תיק מפלאסטיק של גברת, עם שרשרת בצבע כסף. אני מתכופף להרים אותו, פותח אותו — ולא מאמין למה שהעיניים שלי רואות.

„מה זה כאן? אנשים זורקים כסף ברחוב? איפה אנחנו חיים? בארץ־הכסף. הארנק הנפוח היה מלא כסף. בחיים שלי לא ראיתי כל־כך הרבה כסף. וגם שיקים וניירות אחרים שבטח שווים כסף. חשבתי: בטח יש שם איזה חמשת־אלפים לירות, אולי ששת־אלפים.'

„אבל אני, לא היה משנה לי כמה כסף יש שם. אני רצתי ישר לטלפון ואמרתי למישטרה שמצאתי ארנק עם איזה חמשת־אלפים לירות. אפילו בחלומות שלי לא יכולתי להאמין שהשוטרים יבואו להגיד לי שהיה שם 95 אלף לירות. מה זה, אנשים השתגעו?"

כשהודיעו אנשי המישטרה, לאחר ספירה מהירה, כי בארנק נמצא סכום של קצת יותר מ־95.000 לירות, לא יכלו עובדי מחלקת־התברואה של עיריית תל־אביב ל־הירגע. הם הקיפו את לוי, ודרשו שיספר שוב ושוב כיצד נפלה המציאה הנדירה בידיו.

„מזל גדול". יעקב לוי, העובד כפועל־ניקיון זה כשנה וחצי, לא התרגש מן המהומה שקמה סביבו. את סיפורו גולל עוד עשרות פעמים מאז המיקרה, ואפילו לא חשב על האפשרות שחבריו בעבודה רואים בו „קצת מטורלל," על שהחזיר מייד את הכסף „ועוד את כל הכסף," כ־דבריהם.

הוא רואה מזל גדול בעצם העובדה שהכסף נפל דווקא בידיו. „אני לא סתם גנב," מצהיר יעקב, הלבוש בגדים דלים ומעיל־רוח כהה, ומיישר את שפמו ללא־הרף. „אני מצאתי — החזרתי. לא חשוב מה אחרים אומרים. לא נפל לי שום בורג בראש. המזל לא שיחק לי כל־כך בחיים, אבל הנה המציאה הזאת זה הרי. מזל גדול. כמה אנשים כבר מוצאים מאה אלף לירות ברחוב?"

מזלו של יעקב לוי מעולם לא האיר לו פנים. הוא נולד בגיברלטר. הוריו התגוררו קודם־לכן, במארוקו אולם העדיפו לעבור לגיברלטר שהיתה תחת שלטון בריטי, משקשו עליהם החיים בקובלאנקה.

כשהגיע לארץ, ב־1956, היה כבר נשוי לאשתו מרים (45) ואב למרדכי (27), ה־נשמי כיום ואב לבנים משלו. בני־המישפחה התמקמו, בעזרת ידידים שהגיעו ל־ארץ לפניהם, בבית ישן הקיים עוד מימי התורכים, ברחוב בן־זומא ביפו. „המקום היה נטוש, ולכן לא היו לנו בעיות להיכנס לכאן," נזכר יעקב, שהפך בעל־מכולת.

תעודה מראש־העיר. אחרי הולדת שימעון (18), המשרת עתה בצבא והבת יונה (17), פשט יעקב את הרגל. „העסק של המכולת פשוט לא הלך," הוא מספר. הוא הפך פועל־טכסטיל בלתי־מיקצועי ועבד במיפעל קטן ליד יפו יותר מ־11 שנים. אבל גם בעבודה זו לא השתלב ולפני שנה וחצי, אחרי שהפך מיקרה־סעד, עבר לעבוד בעיריית תל־אביב, כפועל־ניקיון במישרה חלקית, המשתכר כ־1650 לירות לחודש ברוטו.

הדירה הקטנה, בבית המט־ליפול, מסודרת היטב. על הקירות טפטים, והריהוט איננו דל ביותר, הקישוט היחידי על קיר הסלון הקטן, המשמש גם חדר־שינה, הוא מגילת־הנייר שהועניקה לו על־ידי ראש עיריית תל־אביב, שלמה („צ'יצ'") להט. „בתעודה כתוב על המעשה שעשיתי כשהחזרתי מאה־אלף לירות," מסביר יעקב בשמץ של גאווה. „אני אשים אותה במיסגרת־זכוכית, שכולם יראו וילמדו."

בעלת הארנק נתגלתה מאוחר יותר. היתה אסתר פרץ הקשישה, שאספה את

(המשך בעמוד 45)

אספות הסברה מטעם מוקד

המועד	הארוע	המשתתפים
ד', 16.2.77	ב„מכבי הצעיר", רמת השרון	ח"כ מאיר פעיל
ד', 16.2.77	תיכון „ברק", תל־אביב	יאיר צבן
ד', 16.2.77	בקיבוץ נצר סירני, עימות	אריק שרון יאיר צבן
ה', 17.2.77	חוג בית בכפר סבא	
שישי, 18.2.77	בקולנוע מירון, חיפה	ח"כ מאיר פעיל ד"ר צבי קוליקובסקי נציגי מוקד בוועה"פ: יאיר צבן אליהו דרוקמן
	פתיחה חגיגית של מערכת הבחירות עמדות מוקד בבחירות 1977	
שבת, 19.2.77	חוג בית, תל־אביב	
א', 20.2.77	חוג בית ברחובות	רן כהן
ג', 22.2.77	חוג בית ברחובות	רן כהן
ד', 23.2.77	חוג בית בירושלים	
ה', 24.2.77	כנס אזורי, אשקלון	יאיר צבן
שבת, 26.2.77	**כנס סטודנטים ותלמידי תיכון** בוגרשוב 60, תל־אביב	ח"כ מאיר פעיל רן כהן

לשלום ולתמורה סוציאליסטית

רחוב טרומפלדור 24, תל־אביב. ת.ד. 46112. טלפונים: 290978, 283684

לתלמידותי:

רחל יסטרוב
ליאורה לפידות
מלי דונם
מירי זמיר — מלכת יופי
דליה לביא
תמי בן־עמי — מלכת מים
חנה אירדן — נערת ישראל
שרית דמיר — מלכת מים
שרה חזקוב — מלכת מים
דוקי הוניגמן — מלכת מים
אירים בן
נאווה עצמון
ביהה גיא
דנה כץ
הרלט בן־רובי
יהודית אדידטי
רעיה זיסקינד
אילי מגד
חני איטה
גילה מסיקה

אשר דיגמנו בהצלחה בשבוע האופנה, הרבה ברכות מ־מורתכם לדוגמנות

לאה פלטשר

לך הנאה והתמירה נועד מיק־צוע הדוגמנות.
לפנות לקביעת ראיון 267682, אבן גבירול 50, תל־אביב.

היתומה הבדואית שנאספה בסערת קרב מיבצע־קדש מנהלת, כעבור 20 שנה, מאבק עם בני המישפחה שאימצה אותה על ירושת המיליונים של האב המאמץ

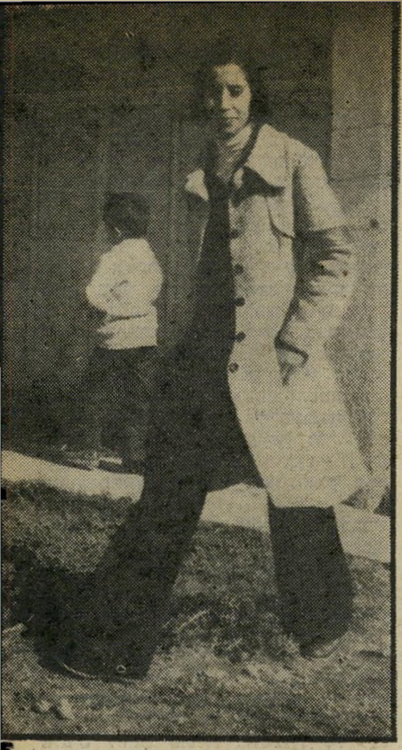

בכפר סיניה השתלבה אך בקושי בחיים בכפר באקה אל־גר־ביה. (בתמונה: מול ביתה שבכפר) כעת היא מנהלת מאבק מישפטי עם מישפחתה.

ג׳בורה עולמית

ציור זה הופיע על שער השבועון הצרפתי **ראדאר** בשנת 1956, אחרי שהתפרסם הסיפור על אודות הילדה שנאספה על־ידי חיילים ישראלים בסיני, שהרגו את אמה, נערה בדואית כבת 16, במהלך קרב ירות עם חיילים מצרים יומיים לפני תום **מיבצע קדש**.

סיניה 1956

תמונה זו צולמה זמן קצר אחרי שהובאה סיניה, והיא בת שנתיים לערך, לביתו של הרופא הירושלמי הד״ר אלברט בכר, שביקש לאמצה לו לבת ולהפוך לאפוטרופוסה. תמונת הילדה הבדואית חסרת־השיניים ליוותה את הסיפור האנושי המרגש ביותר שנילווה למיבצע קדש.

בבית־היתומים

תקופה מסויימת שהתה סיניה בבית־יתומים בירושלים, אחרי שהוחלט כי תיעבר למישפחה ערבית.

כמנדקאר צבאי עמוס חיילים דהר, בסיור שיגרתי, על דרך־העפר המובילה מנווה־המידבר תמיד במידבר סיני, לעבר נחיל. ההבר היה יומיים לפני תום מיבצע קדש 1956. לפתע הבחין אחד החיילים בתנועה חשודה על אחת הגבעות. המכונית נעצרה והחיילים קפצו מעליה, התפרסו למרגלות הגיבעה והחלו מטפסים עליה במיבנה קרב.

מראש הגבעה נפתחה עליהם אש־רובים מקוטעת. החיילים השיבו אש. כעבור דקות אחדות השתרר שקט על הגבעה. סיפר אדגר הירשביין, צלם צבאי שנילווה אל הפטרול: „בשטח של 15 מטרים מצאנו שבע גופות של חיילים מצריים. מתחת למכונית שניצבה על הגיבעה התגלתה לעינינו תמונה זוועתית. נערה בדואית כבת 16, לבושת שחורים ורעולת־פנים, היתה מוטלת שם בפישוק־אברים. היא היתה מתה. בידה היתה חבילה לבנה. לאור פנס קטן נפתחה החבילה. מצאנו בתוכה ילדה קטנה, כבת שנה, עטופת סמרטוטים. היא היתה חיה. לראשה היתה מחרוזת של מטבעות־כסף מצריות.״

לחיילים לא נותר אלא לקחת את הילדה עימם, להמשך הפטרול. הם עטפו את התינוקת בשמיכה, הישקו אותה תה ממותק, והקומנדקאר המשיך בדהרתו אל תוך הלילה.

שעתיים לאחר־מכן חזרו החיילים לבסיס באילת. הם העבירו את הילדה לבית־חולים־שדה הקרוב. הרופא־התורן, הדוקטור אלברט בכר (35), רופא בבית־החולים הדסה בירושלים, בדק את הילדה. כאשר הסיר מעליה את הסמרטוטים גילה, לתדהמתו, כי הילדה, שהתנהגה כל הזמן בשקט מופתי, פגועה בכדור שחדר לחזה.

נערך צילום־רנטגן, וממנו הסתבר כי כדור של תת־מיקלע חדר לאחת מריאותיה. אחד המנתחים, דוקטור רומנוב, ביצע בה ניתוח מיידי. התברר לו כי הכדור, שחדר לריאה, לא הזיק לה. תאים החלו נרקמים מסביבו וסוגרים עליו. המנתח החליט להשאיר את הכדור במקום־מושבו בריאה.

הבעייה שהתעוררה מייד אחר־כך היתה: מה לעשות בילדה. הדוקטור בכר החליט לאמצה לו כבת. בו־במקום ניתן לילדה שם: סיניה.

כאשר סיים את שירות־המילואים שלו חזר הדוקטור בכר לביתו כשהוא נושא שתי חבילות: הקיטבג והתינוקת. אשתו ובתו ריבה (8) פתחו את הדלת וצהלו לקראתו: „אבא, מה הבאת לנו? „הרופא הציג לפניהן את סיניה המחייכת ואמר: „זה מה שהבאתי!״

סיפור קצר זה, תחת הכותרת „סיפור השבוע״, הופיע במדור במדינה, המילחמה, ב־21 בנובמבר 1956, חודשים ספורים אחרי מיבצע קדש (העולם הזה 997). הוא הפך את הילדה הבדואית, בת השנה לערך

הטרגדיה השניה של סיניה

(איש לא ידע מהו גילה המדוייק) לגיבורה עולמית.

תמונותיה התפרסמו על שערי שבועונים ברחבי העולם. סיפורה נדפס כמעט בכל עיתון, בכל מדינה. בחיוכיה עשתה סיניה את אשר לא הצליחו לעשות נאומים פא־ציפיסטיים רבים. היא נטלה מן הלוחמים את עוקץ האיבה, הזכירה להם כי הם מעבר לכל, בני־אדם, שקשיחותם נמסה למראה עיניה השחורות של „האוייבת" ה־פעוטה.

אך היכן היא כיום? מיהי סיניה של 1976?

„אמי האהבה שבלבבות!"

דאפיפית סיניה היותה מקור־השׂ־ראה למשורר הערבי־ישראלי, ראשד חוסיין, שמצא את מותו בניו־יורק בשבוע שעבר.

„סיניה! אינך תינוקת יחידה," כתב, בשיר שלו קרא סיניה, חודשים ספורים אחרי שקרא את סיפורה, „את סמל־לרבים, מוכי כאב! / את המיזרח, המאמין והכופר, / פניו מגואלות בדם. / סיניה — אילו הסכים המוות / לקבל אותי ככופר — אני מסכים!

„הוי לפיד שואת המילחמה! הוי צמח שרכש את לב האהבה! / מי את? באיזה שביל / מחפש אביך את התיקווה? / אותך! את אמך! את חלומו / שברח ממנו בשדה! / אולי היית לו תינוק יחידי / אולי הוא מת לא מענה. / ייתכן שעודנו משוטט / מחפש תשובה לשאלה?

„...אם ישאלוך: „מי אמך?" / עני ב־שימחה: / „אמי האהבה שבלבבות / ומישפחתי דרי האוהלים..."

את שירו זה הקדיש ראשד לדוקטור בכר ולרעייתו, שאימצו להם את סיניה כבת. שינו את שמה לרות כדי שלא תהיה יר־צאת־דופן בין חברותיה, לכשתגדל כפי שהסבירו אז. העולם הזה דיווח, ב־5 ב־פברואר 1958, 14 חודשים אחרי פירסום סיפורה של סיניה לראשונה, כי היא החלה כבר מפטפטת בעיברית. עורה השחום הפך בהיר יותר, ומעיניה נעלם המבט הפראי הנפחד.

הד"ר אלברט בכר הממושקף החליט לסיים את המיצווה שבה החל, וביקש להת־מנות כאפוטרופוס לילדה. אולם בכר לא היה היחידי שרצה בבת־המידבר. בכפר ה־ערבי טייבה שבמשולש קם חאפז אל־נאשף, בעל־קרקעות עשיר, וחבע את ה־אסופית המוסלמית לעצמו.

בינתיים חלה התפתחות דרמאתית בפר־שתה של רותי־סיניה. מישרד־הסעד ביטל את בקשתו של הד"ר בכר להתמנות כ־אפוטרופוס. סיניה הוכנסה למוסד ליתו־מים בירושלים. הילדה הקטנה, חסרת־הזהות, לא היתה קיימת, למעשה באופן רישמי מאחר שלא היו לה תעודת־לידה, תלוש־רישום, שם־מישפחה או שאר מס־מכים ונתונים המשבצים את האדם למ־קומו בחברה המודרנית, הוסיפה לחיות כבחלל ריק, בציפייה שיימצא בית.

צו ההיגיון הורה להעביר את הילדה המוסלמית לידי מישפחה ערבית, אולם עובד סוציאלי של מישרד־הסעד, שביקר בכפר טייבה, הגיע למסקנה כי מישפחת אל־נאשף איננה מתאימה לאמצה. אל־נאשף, מצידו, לא מיהר לוותר. הוא פנה לבתי־מישפט, ויצא למאבק ציבורי.

במישרד־הסעד החלו מצטערים על ש־סיניה לא הוחזרה למצרים, יחד עם כל השבויים המצרים שהוחזרו לארצם אחרי מיבצע קדש. סיניה המתינה במוסד עד שיוחלט בדבר עתידה.

„הילדים לעגו לי!"

„את כך הפרישה הזאת אני לא זוכרת בכלל," אומרת סיניה כיום, כשהיא בת 21, שערה השחור הארוך אסוף על עורפה. עיניה — עדיין, כמו בכל התיאורים מלפני עשרים שנה — גדולות ושחורות, חיוכה חושף שיניים צחורות והיא מדברת עיברית שוטפת. היא נראית ככל נערה ערביה מודרנית, לבושה כצו האופנה ואפילו מעט איפור על סניה.

„אני רק יודעת שהגעתי לכאן, לכפר באקה אל־גרביה שבמשולש," היא אומרת, „ושאבא שלי הוא פארס חמדן, שנפטר לפני עשר שנים, ושאמא שלי היא ראס־מייה, אחת מנשותיו."

אולם מעבר להצגת הדברים הפשוטה, בדיבור חד ומהיר, נתונים חייה של סיניה

(המשך בעמוד 40)

סיניה 1977

סיניה היא כיום צעירה ערביה מוסלמית נאה, מודרנית, המתגוררת עם אמה־המאמצת, ראסייימה, בכפר הערבי באקה אל־גרביה שבמשולש. היא בת 21, וטוענת כי זיכרונותיה מעברה הם מוגבלים ביותר, למדות ש„קיים משקע כבד בלב, שצריך לחיות איתו כל החיים," לדבריה.

המאמץ היהודי ד"ר אלברט בכר, שבהיותו רופא צבאי במילואים ב־אילת, בעת מיבצע קדש ב־1956, הובאה אליו סיניה (בתמונה: מחבק אותה בביתו בירושלים) פצועה מכדור שחדר לריאתה.

המאמץ הערבי פארס חמדן, אחד מעשירי הכפר הערבי באקה אל־גרביה במשולש ומי שהיה ח"כ מטעם הרשימה הערבית של מפא"י בכנסת השנייה והשלישית, זכה בסיניה אחרי מאבק מישפטי וציבורי.

הטרגדיה השניה של סיניה

(המשך מעמוד 39)

כיום בדראמה אנושית שיכלה, ללא קושי, להוות נושא לסרט מרתק ומרגש.

„אני יודעת שאני באיזה מקום סמל למשהו," אומרת סיניה. „כשהייתי ילדה, כל הילדים קראו לי ‚סיניה' ולעגו לי שאינני בת הכפר ושפארס חמדן הוא לא אבא שלי. לאט־לאט, מגיל שמונה ואפילו קצת יותר מוקדם, התחילו להגיע אלי פרטי מידע לגבי מה שקרה לי, לגבי העבר שלי."

סיניה בת השלוש הפכה הגיבורה הראשית במאבק־האיתנים בין מישפחות ערביות רבות שביקשו לאמצה, לחנכה ולגדלה כבת. לבסוף זכה בה חבר־הכנסת הערבי פארס חמדן, מעשירי הכפר באקה אל־גרביה, שהיה ח"כ מטעם הרשימה הערבית של מפא"י בכנסת השנייה והשלישית.

חמדן, שהחזיק מדורי־דורות במרבית הקרקעות באיזור הכפר, היה חשוך־ילדים, למרות שהיו לו שתי נשים, ראסמייה ופאטמה. עקב מעמדו הרם ברחוב הערבי הוסכם, לבסוף, להעביר את סיניה, שבינתיים נשכח שמה העיברי רות, לרשותו.

לכפר הערבי, שבו כעשרת אלפים תושבים, המשקיף אל הרי יהודה, הגיעה סיניה בהיותה בת ארבע לערך. היא זכתה בחדר מרווח בבית גדל־המידות, הבנוי בסיגנון ערבי, במרכז באקה אל־גרביה. ראסמייה לקחה אותה תחת חסותה. האם

סיניה (משמאל) פורים 1958
„מזל כמו בסיני"

השניה, פאטמה, אימצה לעצמה מאוחר יותר בת מוסלמית יתומה, פרח, שהיא כיום חברתה הטובה ביותר של סיניה ובת גילה.

„בבית," היא נזכרת, „קראו לי ס'אנה. רק אחרי שנים התחילו כולם לקרוא לי סיניה. את הרופא שהציל את חיי אני בכלל לא זוכרת. הייתי מאד רוצה להיפגש איתו, אבל אין לי מושג איפוא אוכל למצוא אותו היום. גם את תקופת בית היתומים אינני זוכרת. פעם הראו לי תמונות, שצולמו באיזו חגיגה שהיתה שם. כנראה עברתי עד גיל ארבע יותר מדי מכדי שאוכל לזכור כל דבר."

„היא תהיה מיליונרית!"

ק רוב־מישפחה של סיניה, סעיד א־רומאח, מורה לטבע בבית־הספר התיכון בבאקה אל־גרביה, מלווה את האסופית שצורפה אל מישפחתו, מיום הגיעה אל הכפר. „החלטנו אז במישפחה שבגיל יותר מאוחר, 16, אולי יותר, נספר לה הכל," הוא נזכר, „אבל נאלצנו לעשות את זה הרבה יותר מוקדם. הפרטים התחילו להגיע לאוזניה של סיניה כבר בגיל שמונה ואפילו לפני־כן. לא נותרה לנו ברירה. סיפרנו הכל. אמרנו לה שאלה הן העובדות ושהיא צריכה להשלים איתן."

אולם הגילוי הקשה, שגרם לסיניה הלם לאי־קטן, התריף עוד יותר מסיבה נוספת. בשנת 1966 נפטר פארס חמדן בהיותו בן 50, וסיניה אז בת 12, תלמידה במינזר בחיפה. מדי שבוע נהגה לבלות יומיים או שלושה בבית הוריה המאמצים. בשאר ימות השבוע ישנה בפנימיה של המנזר. היא התיידדה עם ילדות ערביות למדה לרקוד, ובלימודיה עלתה על הממוצע.

מותו החטוף של חמדן גרם קרע במישפחתו הענפה העשירה. הבית הגדול שבו התגוררו הכל בשלווה ובנוחות ניטש ונתרוקן מרהיטיו. הגן הגדול הוזנח ובריכת השחייה שבמרכז החצר הרחבה, לא טופלה עוד. שתי הנשים חיו בנפרד, בבתים אחרים שהיו שייכים לחמדן. ואז פרץ סיכסוך־קרקעות, מן החריפים הזכורים בכפר, השליו בדרך־כלל.

אחדים מבני־המישפחה טענו כי סיניה אינה בת המישפחה, ומשום כך אינה זכאית להיות אחת היורשות. אחרים, בראשות ראסמייה, שטיפלה בסיניה כל השנים, טענו כי כבתו של חמדן זכאית סיניה למחצית הקרקעות לפחות.

סיניה עצמה עזבה את בית־הספר במינזר בחיפה. היא חזרה לכפר שבו עברו עליה שנות ילדותה, והמשיכה בלימודים במגמה ההומאנית בבית־הספר התיכון בבאקה אל־גרביה. היא התגוררה, אז כהיום, עם ראסמייה בבית שהיה שייך לאחד מבני־המישפחה ונמסר לאם, שהיא כיום בת 50.

הדיונים המישפטיים הממושכים שבהם נאלצה גם סיניה להיות נוכחת, גרמו לכך שתבין הכל. מסביר סעיד א־רומאח, המשופם והחביב: „פארס היה עדיין צעיר, ולא חשב על צוואה. הוא מת מהתקף־לב ולא דאג לעתיד. אם תזכה סיניה במה שמגיע לה, לדעתי, אז היא תהיה מיליונרית. אבל יש כאלה בין בני מישפחת חמדן שעינם צרה בה. רק אחרי מאבק מישפטי ממושך ומייגע זכינו בתעודה מבית־המישפט, המכירה בסיניה כבבתו של פארס והיא תישאר בתו עד סוף ימיה. סיניה גם קוראת לו ‚אבא', למרות שהיום היא כבר יודעת על עברה את הכל."

„מי היתה אמא שלי?"

את בית־הספר התיכון סיימה סיניה בציונים טובים. בשנה האחרונה היא יושבת בביתה, הספיקה ללמוד נהיגה בעיר חדרה הסמוכה, ולעבור את מיבחן הנהיגה כבר ב„מכה" הראשונה. היא מתגעגעת אל חברותיה בחיפה, ומפעם לפעם נוסעת לימים אחדים אל אחת מהן, המתגוררת בעכו. היא מתגעגעת גם לרי־קוד, ומספרת כי השתתפה בלהקת־המחול של בית־הגפן בחיפה ואף הופיעה עם הלהקה בפסטיבל הזמר הערבי שנערך בנייני־האומה בירושלים לפני שלוש שנים.

„אני מעדיפה חיי עיר," היא מספרת, ואומרת שאת עתידה היא רואה כמורה או כרואת־חשבון. בינתיים היא טרודה בהתרוצצויות בין עורכי־דין ובין דיינים, וזוהי מילחמת־קיום קשה לגביה. שכן, אם לא תזכה בחלק מירושת אביה המאמץ, היא עלולה למצוא עצמה מושלכת ברחוב, ללא פרוטה וללא מישפחה. את הכסף הנחוץ לה להוצאותיה היא מקבלת מראס־מייה, שלה היא קוראת ‚אמא'.

„בהתחלה הייתי בוכה הרבה בלילות, כי ידעתי שראסמייה היא לא האמא האמיתית שלי," היא מתוודה בעיניים עצובות. „אחר־כך הבנתי, שבעצם אין לי אמא אחרת. עכשיו אני באמת אוהבת אותה, אבל שואלת את עצמי לפעמים, מי היתה האמא הבדואית שלי?"

על השיר שהקדיש לה המשורר ראשד חוסיין לא שמעה, אבל היא מבטיחה למהר ולחפש אותו, ורק מקווה ש„הוא לא יזכיר לי יותר מדי את העבר. מספיק שאני נזכרת בכל הסיפורים על איך שמצאו אותי ליד אמי, יונקת משדיה, או בתוך חבילה לבנה. קשה לחיות עם מישקל כל־כך כבד בלב."

סיניה היא כיום צעירה ערביה מודרנית, שהשתחררה מעול המסורת הישנה. התינוקת, שעמדה במרכזה של טרגדיה אנושית שהרטיטה לבבות בכל רחבי תבל ומוסיפה לעמוד במרכזה של טרגדיה מסוג שונה, אחרי מות אביה־מאמצה. הטרגדיה של אז הותירה בה רישום כבד, שקשה אומנם לגלותו במבט ראשון, אך הוא חבוי במעמקי עיניה.

„טרגדיה אחת מספיקה בחיים," אומר בן־הדוד, המורה לטבע. וסיניה, שאינה מורכנה לגלות אם כבר יש לה חבר, אומרת חרש: „אני רק רוצה קצת מזל, כמו המזל שהיה לי אז בסיני."

מאיר דיזון ■

זה התחיל בטיל־כתף - וזה נגמר בטיל־מזון

לזלול ולמחול

„כי מי שאינו שר, חבר־כנסת, אלוף, מפכ"ל, מנכ"ל, פקיד בכיר או קצין בכיר — מתבקש לרדת מהבמה!" שאג הכרוז. איש לא מש ממקומו. שוב

פוסט־מורטם

לכבש דרוזי עורך ניצב־מישנה דויד פרנקו, מפקד מרחב הגליל, שנאומו היה הקצר ביותר. הוא האיש שעמד בראש ועדת־הפיוס אשר, לאחר משא־ומתן שארך כשנה, הצליחה להשכין שלום בין בני שתי החמולות היריבות. מולו יושב ניצב אריה א'בצן, מפקד המחוז הדרומי, שהתכבד אף הוא בקובה בנוסח דרוזי.

העיקר להצטלם

„הצילום! העיקר זה הצילום," לחש הילל, כאשר ביקש המנחה מן הצלמים לעזוב את הבמה.

בבהלה יו"ר הכנסת ישראל ישעיהו באזנו של שלמה

יד לפה

רפאל (רפול) איתן, אלוף פיקוד הצפון, המתובל ובשר הכבש שהוגש, ולא תרם אף מילה אחת לקדחת הנאומים שתקפה לפתע את הכל.

חקירה יסודית

בקרביו של הכבש ער־רך עמוס עירן, מנכ"ל משרד ראש־הממשלה, שהעלה על נס את תקנם של משרדי הממשלה בהשגת הפיוס בין החמולות האויבות.

מנה כפולה

במטר של בקשות ולחצים קיבל שר־המישטרה שלמה הילל, שזכה גם במנתו של שר־החוץ יגאל אלון, שלא נשאר לסעודה. הילל הוצף

ושוב התחנן מנהה הטכס וחזר על בקשתו, אך איש מבין הנכבדים ובני־משפחותיהם לא ירד מעל הבמה. כל אורח שהגיע לטכס הסולחה ביקש לתפוס לו מקום על בימת המוזמנים, שדמתה לקופסת סרדי־נים דחוסה.

עוזרים, יועצים ופקידים למיניהם, הכל הפעילו את מרפקיהם החסונים והצליחו להסתנן לבמה תוך ויכוחים ותרגילי־התחמקות מן השוטרים שניסו לשווא, לשמור על הסדר. שהרי לא בכל יום מזדמן להם להתחכך עם שרים לעיני אלפי בוחרים. הבוחרים עצמם, משתתפי ואורחי הסולחה הדרוזית, ישבו במקומותיהם בשקט מופתי. הם חיכו לטכס־הסולחה בין מישפחות מישלב ואל־שייך.

לפי כל כללי המסורת הובאו המישפחות אל הבמה כשהן מלוות על־ידי האורחים רמי־הדרג ביותר. שתי החמולות ישבו, לראשונה מזה שנות דור, זו מול זו באווי־רה נינוחה, תוך החלפת לחיצות־ידיים הססניות לקול תשואות בני הכפר.

בהמשך הטכס נקראה מגילת־השלום ש־עליה חתמו בני המישפחות, חברי ועדת־הפיוס והאורחים הנכבדים. נציגי שתי החמולות נשאו דיברי־פיוס, והמגילה הו־עברה למישמרת לידיו של עמוס עירן, מנכ"ל מישרד ראש־הממשלה.

הסולחה סיפקה לאורחים הזדמנות מצו־יינת לשאת נאומים מליציים על נושא השלום, ואיש מביניהם לא החמיץ את ההזדמנות לתרום את חלקו הצנוע. הגדילו לעשות השרים שלמה הילל ויגאל אלון, שנשאו את נאומיהם בשפה הערבית, אלון אף שיגר, בהזדמנות זו, את תנחומיו למלך חוסיין על מות אשתו, עאליה.

סיום טכס־הסולחה הרישמי היווה את האות להתנפלות האדירה על המזון. כיד הדרוזים הטובה עליהם נשחטו כבשים, ובשרן נערך על הררי אורז מתובל בצנו־ברים ובשקדים. כל נשות הכפר גוייסו למשימה הנכבדה, והשולחנות העמוסים התרוקנו והועמסו מחדש שוב ושוב ב־מהלך הכרה.

ואז, על בטן מלאה, התפנו נכבדי אבו־סנאן לטפל באחד הסעיפים הבלתי־כתובים של הסכם השלום. שתי החמולות, ונכבדי העדה הדרוזית, חתמו על בקשת חנינה לשניים. מבני חמולת אל־שייך, שנידונו למאסר־עולם באשמת רצח שביצעו במהלך אחד ממיבצעי ניקמת־הדם. שיחרורם של שני אסירי העולם שיקרה, כמקווה, בקרוב, יהווה את השיא בתהליך הפיוס והשכנת השלום בין שתי החמולות — גם־אם שי־קוליהם של השרים הממליצים יהיו שיקולי בחירות דווקא.

קולנוע

סרטים

הרצח במינכן

הלהיטות לשחזר אירועים בולטים על מסכי קולנוע וטלוויזיה, בצורה דרמטית, כששחקנים תופסים את מקום הדמויות החיות עדיין, ושנטלו חלק באירוע, הפך לצו האופנה. מניצולי תאונת המטוס בהרי האנדים שאכלו את חבריהם כדי להישאר בחיים, ועד לעיתונאים שחפרו ברפש כדי לפוצץ את שערוריית ווטרגייט, הופך כל דבר שבכותרות, לנושא מומלץ עבור ה־דרמה המוסרטת.

מכאן ההתנפלות על פרשת אנטבה, ומ־כאן סרט טלוויזיה אמריקאי, המוצג באי־רופה בבתי קולנוע, בשם 21 שעות במינ־כן, שנושאו, כמובן, רצח הספורטאים הישראליים באוליפיאדת 1972.

עדויות מהימנות. להבדיל ממיבצעי אנטבה המצולמים, שהצטיינו דווקא בחי־פזון שבעשייתם ובשטחיותו של המחקר שקדם לעשיה זו, נמשכה ההכנה על 21 שעות במינכן זמן רב. הוארד פאסט, מי שכתב את אחי גיבורי התהילה ואת ספר־טקוס, סופר אמריקאי בעל שם, בילה חודי־שים ארוכים במינכן וניסה להרכיב יחד תמונה כוללת של ההתרחשות הטראגית שם.

הוא נתקל בדלתות נעולות רבות. הוא פגש בגירסאות שונות ומשונות של אותו הסיפור, הוא ניסה לאמת פרטים פעם ופעמיים בטרם הסכים לקבל אותם כעוב־דות, והעדיף שלא לומר שום דבר מחייב, על אותם אספקטים של הפרשה, שבהן לא ניתן היה להשיג עדויות מהימנות.

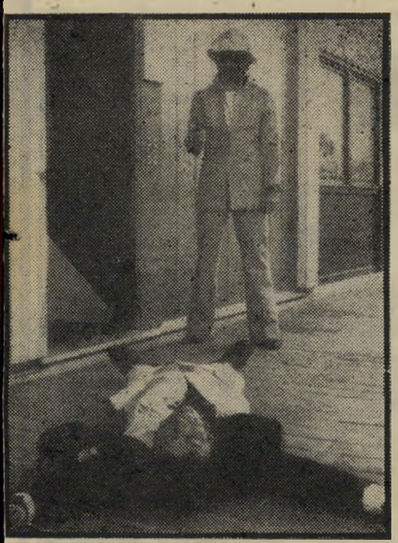

נרו (עומד), גילת (מוטל עד הארץ)
כך נרצח ויינברג

התוצאה עובדה לתסריט, היא הוגשה למישטרת מינכן ולראש העיר שם, אלה קראו מה שהיה כתוב, וכניראה הזדעזעו לא מעט. כי רק אחרי הגירסה הרביעית שהוגשה להם, ובה כל מיני תיקונים ש־נדרשו על ידם, הסכימו לשתף פעולה ולאפשר לבמאי, ויליאם גרהם, לצלם בכפר האולימפי ובחוצות מינכן, תוך סיוע מלא של הרשויות שם.

מה בדיוק שונה במהלך המשא־ומתן הזה בתסריט קשה לדעת, אולם הסרט נזהר מאד לא לקבוע עובדות נחרצות בקשר לשום פרט שעשוי להיות מוטל בספק, ולו הקטן ביותר.

יעילות וקצב. מה קרה במינכן, ידוע היטב לעולם כולו. מעלתו של הסרט הזה היא שהוא מתאר את השתלשלות ה־עניינים בצורה כמעט תעודית (העובדה שהוא צולם במקום, תורמת הרבה לתחו־שה זו), ביעילות ובקצב של מותחן טל־וויזיוני, מבלי לשעמם יותר מדי או לפאר את חלקו של איש בתוך הפרשה כולה.

מאחר ואי־אפשר היה לוודא פרטים על מה שקרה בתוך הביתן הישראלי באותן השעות, העדיפו פאסט וגרהם להתייחס אל הקרבנות כאל קבוצה ולא כאל אנשים בודדים, ויחס דומה יש גם למחבלים. אומנם פרנקו נרו מגלם את מנהיגם ומדבר כל חזמן בשמם, אבל הסרט משתדל שוב ושוב להצביע על כך שכל החלטה שלהם

האם תוכלו לשלם 10,000 ל"י שכר לימוד לשנה בתיכון ב-1980?

הורים יקרים,
שנת לימודים בתיכון עולה בתשל"ז 1976/77, כ-4,500 ל"י.
התוכלו לשלם בשנת 1980 יותר מ-10,000 ל"י?

אתם מודעים ודואגים לעתיד ילדיכם ויודעים שהשכלה תיכונית היא המינימום הנדרש להשתלבות בחיים ובחברה.
אנו, כהורים, יודעים, כי שכר הלימוד הוא חלק מההוצאות עבור ילדינו בבית הספר העל־יסודי.

אנו חיים בעידן הצמודים.
לכם, ההורים-החוסכים,
יש הזכות להצטרף אל
הצמודים של גחלת

חסכונכם לתיכון צמוד למדד שכר הלימוד
הגבוה ב-50 אחוז מההצמדה ליוקר המחיה!
כדי למנוע דאגה גדולה מכם מחר, הצטרפו היום לתכנית החסכון
לחינוך תיכון של "גחלת" מיסודה של עירית תל־אביב-יפו.

החסכון של "גחלת" מעניק לכם:

- **שכר למוד,** יהיה גובהו אשר יהיה (כיום 13,810 ל"י בכתות י'-י"ב)
- **ריבית גבוהה** ו-100 אחוז הצמדה
- **מענק מיוחד,** במזומנים, 10% מהחסכון שלכם (בכתה ט')
- **מענק לידה,** זיכוי של 6 תשלומים (כיום -246 ל"י), שי עירית תל־אביב-יפו, לרושמים את ילדיהם בטרם מלאה להם שנה
- **ביטוח חיים,** להבטחת רציפות התשלומים, תמורת סכום קטן לשנה
- **פטור ממס** של כל ההטבות (ריבית, מענקים והצמדות) בהתאם לחוק
- **מענק גחלת לנכדים,** 100 ל"י, כאשר החוסכים הם סבים וסבתות.

45,000 חוסכים רשומים ב"גחלת".
15,000 תלמידים - שכר לימודיהם בתיכון משולם ע"י "גחלת"
נצלו זכותכם להימנות על הצמודים של "גחלת"!

למען הילד - חסכו ב"גחלת"

גחלת גמול חסכון לחינוך תיכון בע"מ
ההרשמה-בכל לשכות המודיעין העירוניות וב"גחלת", אלנבי 19, ת"א.

היא החלטה קולקטיבית ולא יוזמה של איש אחד בלבד.

הרבה נותר בערפל בסרט זה, אולי בשל אותה קנאות לאימות העובדות של פאסט, ואולי גם בגלל דרישותיו של שר־הפנים הבאווארי ברונו מרק, שהיה מעורב אישית בפרשה, ובארבעת הדרישות לשינוי התסריט הסופי.

בכל אופן, עובדה היא שהתיאור המסורט של הכנות אנשי ספטמבר השחור, לפני שהתפרצו לכפר האולימפי, אין רואים כלל, והסרט מעדיף לקבל את הגירסה הגרמנית, הטוענת שבני הערובה נרצחו על ידי המחבלים, תוך התעלמות מגירסה נפוצה לא פחות, זו של המחבלים ושל כמה מן המשקיפים, הטוענת שבעצם כדורי הגרמנים שירו לעבר ההליקופטרים, הם שהרגו את הספורטאים.

מה שקורה בין שני הקצוות הללו, נראה קרוב ככל האפשר לאמת הידועה כיום. כך לפחות טענו מספר אנשי ביטחון ישראליים שראו את הסרט. ומה שחשוב אולי עוד יותר, שתוך כדי התפתחות הפרשה, המתוארת בשיטתיות שלב אחר שלב, מצטייר לפני הצופה אותו מילכוד שבו נתון היום העולם, כשהוא חסר ישע מול כל האינטרסים הפוליטים בו, גם כשב־

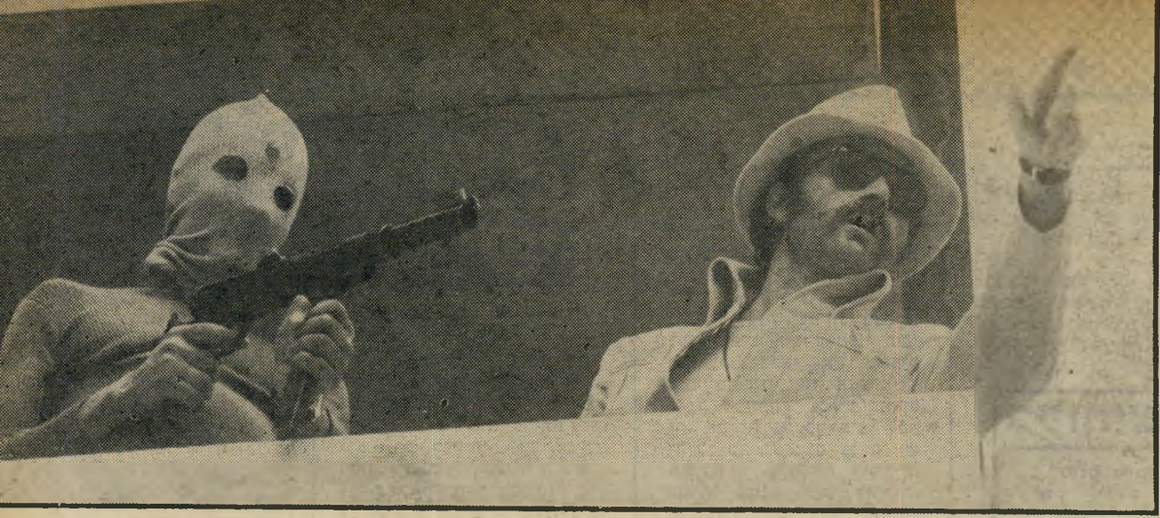

מפקד המחבלים (פרנקו נרו) ב„21 שעות במינכן"
התמונה המוכרת לעולם כולו

סה האחת והיחידה האפשרית לפרשת מינכן.

ויליאם הולדן (המגלם את מפקד המישטרה, מנפרד שרייבר), אנטוני קוייל (כמי שהיה מפקד המוסד אז, צבי זמיר), ריצ'רד בייסהרט (שהקפיד על שיחזור תנועותאו והתנהגותו של וילי בראנדט לפרטיהן) או גיוארג מארישקה (שחקן גרמני ותיק המגלם את האנס־דיטר גנשר, אז שר הפנים של גרמניה, כיום שר החוץ שלה, המבקר עתה במיזרח התיכון), מצליחים לשלב את הביטחון העצמי הדרוש לכל מי שממלא תפקיד דם ואחראי, עם תחושת הייאוש של מי שמודע למילכוד שבו הוא נתון, ואינו יודע בדיוק מה צריך לעשות כדי לצאת ממנו. ובכך טמון הלקח העיקרי של הסרט.

המאמן גוטפרוינד נדחף להליקופטר (שחקן פוד סמית)
הסטנותם של הגרמנים

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב — סרט אילם, להיות או לא להיות, דמי־כיס, זוגות נשואים, מרד הנערים.

ירושלים — נערת־הטלפון והבלש, אנשים יפים.

חיפה — זוגות נשואים, קידמת עדן.

תל־אביב:

★★★★ **סרט אילם** (דקל, ארצות־הברית) — מל ברוקס מתגזר בכוונה מדיאלוגים, בסיפור על במאי המציל אולפן־סרטים בכך שהוא מפיק עבורו סרט אילם. הדבר המצחיק ביותר המוצג כרגע על בדי הארץ.

★★★ **דמי כיס** (סטודיו, צרפת) — פכים קטנים מחיי ילדים, מאורגנים יחד בסרט מלא חיבה והבנה לגיל הרך, המרכיח בפעם נוספת עד מה מבין הבמאי פרנסואה טריפו ללב האטוטים.

★★★ **זוגות נשואים** (צפון, צרפת) — גבר ואשה נשואים, אך לא זה לזה, מוצאים לעצמם אושר מחייך, על רקע אמין ביותר של הזעיר־בורגנות הצרפתית. כנותם של מארי־כריסטין בארו וויקטור לאנו, בתפקידים הראשיים, מהווה תרומה תשובה להצלחת הסרט.

ירושלים:

★★★ **נערת הטלפון והבלש** (ירושלים, ארצות־הברית — **סרט מוקדם יותר של אלן** (כל אנשי הנשיא) **פאקולה**, המתאר מערכת־יחסים מוזרה בין שתי הדמויות שבשם הסרט, על רקע הפאראנויה של העיר הגדולה. עם ג'יין פונדה ודונלד סאתרלנד.

רצונו להתנהג בצורה האנושית האפשרית ביותר.

העולם כמיכזוד. הגרמנים, המהססים ליטול יוזמה או לפעול בצורה מעשית, משום אשמת השואה הרובצת עליהם ומגלים אוזלת־יד ברגע המכריע. הממשלה הישראלית מתעקשת בקשיחות שלא לנהל משא־ומתן עם המחבלים, אפילו לא למראית עין (את לקח מינכן למדו כיראה, מאוחר יותר, בפרשת אנטבה), וסירובה של מצרים לסייע בהצלת בני הערובה, אם יוטסו אליה מגרמניה, מוגש בצורה בוטה שאינה משתמעת לשתי פנים.

אשר למחבלים עצמם, המניע שדחף אותם למעשיהם הולך ומיטשטש מול הנסיבות המיידיות של המצב שלתוכו הם הכניסו את עצמם, מצבו שבו הם צריכים להמשיך עד הסוף, משום שלא הותירו לעצמם כל דרך נסיגה, שלא תהיה עבורם פגיעה חמורה בכבוד.

ואילו העולם... לכאורה, נראה כאילו הסרט מתעלם לחלוטין מן התגובות של העולם למה שקורה במינכן. אבל במבט שני, אולי דווקא אותם צילומים של ספורטאים הממשיכים לרוץ ולקפוץ כאילו דבר לא קרה, צילומים השזורים בתוך התפתחות האירועים הדרמאטיים ברחוב קונולי, מוכיחים שבעצם העולם אדיש, מתרגש אך ורק כשדברים נוגעים לו אישית ומתייחס לכל השאר כתופעות מצערות וחולפות.

כפי שאמר רץ מרתון בריטי, בסרט תעודי אחר שנעשה על אוליפיאדה זו: „אני התכוננתי שנים לקראת זה, ואיני מוכן להניח לשום דבר שיסיח את דעתי מן הריצה."

חלק נכבד מן האמינות של 21 שעות במינכן נשען על הדימיון המפתיע שבין כמה מן השחקנים לדמויות שפעלו בשטח. ובשחקנים אלה ניחנו באישיות חזקה, די להעמיד את המצלמה במקום הנכון והצופה משתכנע כי אכן הוא צופה בגירסה האחת והיחידה האפשרית לפרשת מינכן.

טיול באי האלכוגים

אודיסיאה פולינזית (פאריז, תל־אביב, איטליה) — לשם שינוי, נאמן שמו העיברי של סרט זה לתוכנו, לא פחות מן השם המקורי (באיטליה קראו לו „אוקיינוס"). זאת משום שיוצרו, פולקו קוליצ'י, באמת התכוון למעין אודיסיאה של בן האיים הפולינזיים, היוצא לחפש אדמה שיביא לאי־האלמוגים שלו, ובה ישתול את עץ הלחם והחיים.

קוליצ'י במאי פסוודו־תיעודי איטלקי החוקר את הימים והאוקיאנוסים השונים על פני כדור הארץ מזה 25 שנים, כשהוא משתמש בעלילה סכמתית כדי להקל על הצגת מופלאות ומיסתרי הטבע, נקט שיטה זו גם הפעם. מסעו של טאנאי, גיבור הסרט, על־פני אלפי מיליון של האוקיינוס השקט, מהווה הזדמנות להציג לא רק את המיגוון העצום של נופים ימיים, חיות־המים ואיים רחוקים, אלא גם להדגיש את השילוב המופלא שקיים בין אדם שגדל בחיק הטבע, לבין הטבע עצמו. מעוף שחפים בשמיים, או כיוון תנועתן של קבוצות דגים במים, משמשים לו תחליף למצפן. מכשירים פרימיטיביים עשויים חיזרן יעילים בידיו לא פחות מן הסכסטאנט המשוכלל של נווט מודרני. הוא חלק מן הטבע, הוא מבין אותו, מתמזג עימו, נעזר בו תחת שיילחם ויהרוס אותו.

תוך כך מגיש קוליצ'י צילומים מרהיבים ביופיים, בין אם מדובר בצילום תת־מימי (תחום שבו הוא נחשב כאחד המומחים הגדולים בעולם), או בצילומים אווירייים עוצרי־נשימה של הר־געש לפני התפרצות באיי פאפואה. אומנם, חקטעים העלילתיים כביכול, כאשר מאנאי נקלע לידי

בן פולינזיה — עץ הלחם והחיים

ילידים בפאפואה, שכמעט מקריבים אותו לאלת הר־הגעש, או הפגישה עם החולנדי התימהוני שנטש את החברה ומתבודד על חוף עזוב, הם מאולצים ממקצת, בניסיונם לכפות משהו ממבנה האודיסיאה של סיפור זה, ולהכניס את מוסר־ההשכל הסופי בצורה ברורה יותר.

זאת, למרות שמוסר־ההשכל ברור ביותר. קוליצ'י מעמיד את האדם בתוך הטבע מול האדם נגד הטבע (הסרט מסתיים בחינגה הצרפתית אחרי עריכת הניסויים האטומיים באיי פולינזיה), ואין צורך לעמול קשה כדי לנחש לצד מי ניצב הבמאי עצמו.

מיכתבים לדפי

מוכרחה להגיד לכם שזה נגע ללבי, כל המיכתבים וקריאות הטקפון המודאגות האלה שהתעניינו בשלומי, ולאן נעלמתי ומה קרה למדור שלא ראה אור כמה שבועות. תודה לכולכם. והנה אני כאן עם:

אבוי לטיפשים

(1/59) שמתלוננת על החורף „הקר והאיום הזה שמתמשך ומתמשך בלי סוף."

היא קלעה למחשבות ליבי כשכתבה: „לפי ההתחלה הזו את בטח חושבת שאני איזו בתולה זקנה, שמנה ומכוערת, היושבת בבית כל הימים והלילות, סורגת סוודרים, רוקמת גובלנים ומפות ומחכה בלב חרד לאביבה המאחר לבוא."

אז לא. זה לא זה. „הבעיה שלי היא בדיוק הפוכה. אינני בתולה זקנה, שמנה ומכוערת, אלא שובבה גדולה בת 16, שאפילו אומרים עליה ש־היא יפה למרות שאני לא מסכימה עם זה כל כך. מחזרים לא חסרים לי. אפילו יש יותר מדי. אבל, כמו שאומרים, מרוב עצים לא רואים את היער. כך שהייתי מוכנה להחליף את כולם באחד, יחיד ומיוחד.

„הייתי רוצה אותו נחמד, אוהב להשתולל ולהשתגע ולא לעשות חשבון עם מה שאנשים אומרים ומרכלים. לעשות מה שבא, כי זה הכי בריא. ואוי ואבוי אם יהיה טיפש, כי אני שונאת טיפשים." אמרה מה שאמרה והתנופפה לה במחול למנגינת ריקוד־עם. אבל לא זה מה שישבור אותנו.

***

בלי רעיונות מקוריים

אינטרמצו טלגרפי: (2/59), אחרי חצי שנה ביו. אס. איי. הענקית, היפה, הגדולה, נהייתה פתאום קטנה עליו. אז ירד לתל־אביב. באופן כללי הוא 23/182, נאה ופתוח להצעות מכל הגילאים, את כל ה„חוכמות" שלו והרעיונות המקוריים שלו אנשים נוהגים לכתוב במכתבים לדפור הזה הוא מציע שלו תחליפו ביניכם. בלי לשתף אחרים. אגואיסט.

***

ס.או.ס.

את קריאת הס.או.ס. הנואשה הזאת קלטו האנטנות שלי מ־(3/59):

„נשבר לי. אני כמו נר בודד של חנוכה שנכבה לו השמש. החברות נגמרות לי. הן נישאות. ל„ג חורפים עצובים. בת קשת. נמאס לי מכל הדון ז'ואנים שמחפשים טרף קל. נמאסים עלי הפוחלצים השמנים, הקרחים והזקנים אשר מציעים את עצמם מעל מודעות השידוחים בעתון וברוב חוצפתם עוד כותבים על עצמם „נאה" ובנדיבות ליבם אפילו מוסיפים לעצמם כמה ס"מ גובה ומורידים שנים משנותיהם.

אותי הם ממש מזעזעים...

„אז ככה. אינני מחפשת אחד יפה־תואר, כי אם יפה־נפש, היודע להבדיל בין בחורה כנה ואמיתית לבין סתם פריחה (מה יש, רק לפריחות יש זכות־קיום?). נסיך חלומותי האלמוני יכול להיות מושבניק / קיבוצניק / עירוני / עולה־חדש / ותיק / רווק / אלמן ואפילו גרוש + ילד בגילאים שבין 35—42. העיקר שיהיה הטיפוס שלי. מוכן להסתכן? ולזה היא קוראת סכנה.

***

אחד המעולים

אם יש לך חולשה לבגדים, זאת הצעה בלתי חוזרת עבורך: בחור בן 28, נאה למדי, 175 ס"מ גובה נטו, המשרת עדיין בצה"ל בשנת התנדבות ההולכת להסתיים בקרוב הוא (5/59) שבחייו האזרחיים הוא בעל מפעל מצליח מאוד לבגדי־נשים.

איך זה הולך ביחד?

ל„אמהות פולניות"

חורף ירושלמי והוא יושב לבד. וכש־(7/59) מתחיל לחשוב למה זה ככה, הוא מגיע למסקנות הבאות: „מה שקורה זה, שמעון, החברה הזו ונסגר. מי שיא מתחתן מוצא את עצמו יותר ויותר לבד. ואני יודע שזה רק סוף העולם, כי בכל שנה מצטרפות לי מעגים אחרים בנות חמודות שהשתחררו מן הצבא או סיימו תיכון.

„הבעיה היא שאני לא כל כך מגיע למעגל שלהן. אין הרכה זמן להתעסק במסיבות וב־קפיטריות למיניהן, כשאתה סטודנט שגם לוקח את הלימודים ברצינות בתקופת הבחינות.

„האמת היא שהדרישות שלי הן גבוהות למדי וזאת הסיבה שאני משתדל לעקוף „אמהות פולניות" שמסתובבות חופשי ברחובות עם רשת סרפרים ומנפות לצוד שידוך טוב. זה המצב של רפואן כן 24 המסורר כי חיים (אוף טוב מדי!) עד כמה שזה נשמע אבסורדי."

לא משנה לו כל כך הגיע והצורה של אלה שתכתובנה איזו. העיקר שתהיינה בנות 19/22, נמוכות ויפות. ואם זה מה שהיה חסר לכן בחיים עד עכשיו, הוא שלכן.

היכן נעורי?

זאת כנראה העונה שבנות ה־16 מתחילות להבשיל. אחרת אני לא מבינה את ההצפה הזאת של המכתבים מהן. קחו את (6/59), למשל, המצטטת מבוגרים שאמרו לה כי „הנעורים הם התקופה היפה ביותר בחיי אדם." והיא זקוקה למישהו שיוכיח לה זאת הלכה למעשה. וכדי שלא יקנה חתול בשק, הנה מעט פרטים: „בת 16, נחמדה, עיניים שחורות ושיער חום. 160 ס"מ ו־48 ק"ג," כמעט כמו דינה ברזילי מהשיר.

„הייתי רוצה מאוד לבלות ולעשות חיים. הבחור אותו אני מבקשת צריך להיות בין הגילים 24—26, גבוה, נחמד, אינטליגנטי מעט, פעיל ועליז וזה הכל."

זה הכל? תתפלאי לגלות חביבתי שזה קצת יותר מדי.

***

מיפגש־עיוור

על מיפגש־עיוור מוכן ללכת (8/59), אבל לא בעיניים עצומות. יש לו להציע „מצב רוח טוב כמעט תמיד, נמשים על הפנים, קפריזות ושנעונות." למשל, רחיצה לילית פתאומית, או טיול ברחובות העיר בשתיים לפנות בוקר. מסע עם לי, הוא כבר מתחיל להתאהב בך.

עכשיו, כשאתם יודעים כבר הכל האחד על השני, זה יהיה מיפגש־עיוור על הכייפאק.

***

בודד בלונדון

כמו בכל שבוע ביום חמישי, רץ (9/59) לאוכספורד־סטריישן בלונדון, כדי לרכוש את הגיליון האחרון של העולם הזה. „לי־שימחתי נוכחתי שעולם כמיהגו נוהג: הכל כרגיל. אפילו רהל המרחלת. וכשהגעתי לי־מדוכך, חשבתי: בעצם, למה לא?"

„ובכן, ישוב לי בלונדון דוזה מזה שיבעה חודשים, ומת מגעגועים לארצנו. אז אם מישהי תכתוב אלי, זה יגביר את הקשר.

„כמעט בן 23, לומד פה קולנוע. מת על מל ברוקס והאחים מארקס (הומור שיגעון) וכן על וודי אלן. מת גם על מוסיקה. חצי מכספי מבוזבז על קונצרטים של כל מיני להקות. חוץ מזה אני לא יפה במיוחד אבל מה, רגיש, כמו שאומרים. אשמח לענות לכל מי שתכתוב לי."

ומי שטורחת בערב־שבת, אולי יימצא לה מקום ליישון בלונדון בשבת.

מיכתבים לפירסום במדור יש להפנות לכתובת „מיכתבים לציפי", ת.ד. 136 תל־אביב. מיכתבים למכותבים במדור יש לשלוח במעטפה כפולה. על המעטפה החיצונית יש לרשום את הכתובת הנ"ל. על גבי המעטפה הפנימית, מבויילת בבול של 55 אגורות, יש לרשום את מיספרו הסידורי של המכתב, רצוי בסיפרות קטנות, בפינת המעטפה.

בלונדית מעדיפה בלונדיני

המוזה נחתה על (4/59) בלי אזהרה מוקדמת וזה מה שקרה:

„לאורך כל החוף ובשמיים מוצאים רק שמש שוקעת, חול, צדפים ומים. שם על הסלע יושבת בת שש־עשרה ומביטה בשקיעה. היא שומעת לחשושי גלים מתלחלחים אלי חוף ודבר מה קורא לה לרוץ. הוא קורא לה. היא קומצת ומדלגת מעל הסלעים, מרחפת על קרקע החול בקלילות, בגינוג המשופשפות של השביעית.

„וקצת קר, כי כבר סתיו.

„והיא רואה את הנער. גבר שלה, תמיר וחסון, בעל תלתלי זהב גדולים ועיני תכלת משגעות. היא ממהרת לקראתו והנה היא מגיעה... והופס — ישר אל בין זרועותיו, והוא מחבק אותה בזרועותיו החסונות, מצמיד נשיקה למצחה ולשפתיה האדומות, פורע את שערה הבלונדיני ומביט בעיניה החומות. והיא מכרכרת סביבו כילדה וחובקת אותו בזרועותיה הקטנות.

„הוא חתיך והיא יפה. היא זה אני והוא זה אתה!

„ואם אתה חושב שחוץ מיופייך אתה יכול גם להציע לי אופי טוב, חוכמה והבנה רבה, פתיחות לשמיעת בעיות ושירים לפעמים; ואם אתה גר בתל־אביב וכזה אחד שיודע לתת אהבה; ואם אתה יכול לסבול ואפילו לאהוב את שהיא ביופי של תנועת־נגיר; אם אתה נער בשמיניות, תשיעית או חייל צעיר ובכלל אינך תפוס — אז גלה את עצמך אלי.

„עוד דבר קטנטן: איני זקוקה באופן מיוחד לפלפרים (כאלה יש לי הרבה). פרפרים נולדו להיות חופשיים."

אחרי כל זה היא מאחלת לאלה שינסו „בהצלחה". וזה מפני שבשלב זה היא לבד. והמאחר יתחרט.

מיכתב פרס

לנשום את הגלים בירושלים

צריכה אותך ולא את הכסף שלך. לא את הוריך המפורסמים והאמידים. צריכה שתהיה חכם וחושב הרבה. שיהיה בך תום כמו בי, שיהיה בך רצון לחיים יפים וטובים יותר.

שתבין שגם לטייל בגשם בליל שישי יכול להיות יופי של בילוי, או לטייל לאורך הים ולנשום את הגלים. או לא חשוב מה שנעשה, העיקר שיהיה קשור בנו בלבד. שתבין שלהכין ביחד אוכל בימים שתבוא לבקר כאן, יכול להיות יותר נהדר מלשבת במסעדת־יוקרה ולבזבז רגעים יקרים של ביחד על מבטים על כל יוצא ונכנס.

אשמח אם תאהב את הביטלס, את מתי כספי וטובים אחרים. אבל זה ממש לא מה שישנה. ירושלים טובעת מעבר לחלון הרטוב בכתום־ורוד ועוד מיליון צבעים. עוד מעט חושך. צריכה לגמור את התרגיל בפיסיקה, ללכת לסופרמרקט, לגשת למעבדה. צריכה להפסיק לעשן. וגם צריכה אותך. ואולי בעצם רק אותך.

אם קלטת אותי עד פה, אז דע עוד כמה דברים: בת 21. סטודנטית. נראית? שפוט בעצמך.

והכתובת היא: מכתבים לציפי, ת.ד. 136, תל־אביב, עבור (10/59).

* * *

מכתב פרס השבוע מזכה את שולחו בשי — חבילת תמרוקים ומוצרי־יופי של חברת הדס בשווי של 200 ל"י. הפרסים נשלחים לזוכים בדואר.

אף אחד לא מכיר את פנים כמוך
חוץ מאתנו- adas
תכשירי יופי לזכרים בלבד

במדינה

(המשך מעמוד 37)

מאה־אלף הלירות במשך שנות עמל ארוכות כדי לקנות דירה לבנה. „אני לא מכיר את האשה הזאת," אומר יעקב, „היא גם לא נתנה לי שום פרס על זה שמצאתי לה את הכסף. אני לא רוצה שום פרס על זה. אני שמח שהיא מצאה הכסף ותקנה דירה, או מה שהיא רוצה. אבל שלהבא תיזהר. לא כל יום מוצאים אחד כמו אני שיחזיר הכל ולא יבקש כלום לעצמו."

כשאומרים ליעקב לוי שהוא, אולי, האדם היישר האחרון במדינה, הוא מיתמם: „מה זה ישר? אדם ישר זה קודם־כל אחד שהוא ישר עם עצמו, כמו שכתוב בתורה. אני שונא את כל האנשים שצועקים שצריך להרוג את מרימוביץ (כוונתו לרבי־נוביץ) בגלל שהוא עושה עבודה שלו והם בעצמם רמאים גדולים, גונבים ולא משלמים למס־הכנסה. יכולה להיות לנו יופי של ארץ אם כולם יהיו ישרים כמוני."

הייתי מחזיר מיליון. לו עצמו אין שאיפות גדולות. ככל המתגוררים בבתים של „רכוש נטוש," מקווה גם הוא לנטוש את דירתו. מדי כמה חודשים הוא פונה לחברת חלמיש, ומבקש דירה מרווחת יותר, במקום מכובד יותר. „אבל בשביל זה צריך הבנאדם הרבה כסף, ולי לא היה אף פעם יותר ממאה לירות בכיס, חוץ מהשעה שמצאתי את האבידה הגדולה," הוא אומר.

הוא מקווה גם לקבל קביעות בעבודה. „זאת לא בושה להיות עובד ניקיון," הוא מתרעם. „זה פחות בושה מלהיות ידלין או כל החברים שלו. אני רוצה להיות עובד קבוע כדי שלא אהיה מיקרה־סעד כשאהיה זקן. לא רוצה לחיות על הילדים שלי. לא רוצה הרבה כסף, רק לחיות כמו בנאדם. לא לפחד כל יום שיזרקו אותי.

„זה לא מקרה שאני החזרתי הכסף. הייתי מחזיר גם מיליון לירות אם הייתי מוצא. הייתי מחזיר גם שרוך־נעל, ומברך לעצמי: ‚ברוך מחזיר אבידה לבעליה'."

לא, הוא לא משוגע. והוא מצהיר: „אני סתם בנאדם מאושר!"

אוניברסיטאות

כמו הגדולים

האם זוייפו תוצאות הבחירות לאגודת־הסטודנטים באוניברסיטת תל־אביב?

הקמפוס היה כמרקחה. בפיתחי בנייני הפקולטות השונות ניצבו עשרות הפעילים הסטודנטים, כשהם צדים כל סטודנט מצוי ואף כאלה שאינם סטודנטים, וגוררים אותו, לעיתים תוך שימוש בכוח ממש, לעבר הקלפיות שהוצבו באולמות־המבוא של הפקולטות השונות.

אותה שעה, ביום השלישי לפני כשבועיים, נערכה על הדשא, מול בניין מכסיקו המפואר שבכניסה לאוניברסיטת תל־אביב, הפגנה רבת־משתתפים, ברובם סטודנטים ערבים מאנשי ועד הסטודנטים הערבים באוניברסיטת תל־אביב. הם מחו בקול, בעזרת רמקול־יד, נגד החרמתם על־ידי מוסדות האוניברסיטה ואגודת־הסטודנטים אשר, לדיבריהם, מייצגים סטודנטים יהודים בלבד.

„לא רוצה להצביע". אולם, אין לטעות ולחשוב כי ליום אחד החליטו הסטודנטים באוניברסיטת תל־אביב לחרוג מאדישותם. היו אומנם כמה עשרות של פעילים יהודים רעשניים, ברובם מצעירי הליכוד, שאינם סטודנטים בהכרח. היו גם כמה עשרות פעילים ערבים רעשניים, אשר בחרו „כך סתם, לא במתכוון," כדברי סיס ועתד, יו"ר ועד הסטודנטים הערבים, ביום הבחירות באוניברסיטה, כיום המתאים להפגנותיהם. אולם בסטודנט המצוי, זה הממהר לעבודתו או לביתו אחרי כל יום־לימודים, לא חולל המיפנה החריף באווירת השלווה הרגילה של הקמפוס, כל שינוי.

„אין לי בעד מי להצביע. אני לא מכירה אף אחד. כולם מהליכוד," טענה דליה, סטודנטית שנה ראשונה בפקולטה למדעי־החברה, באוזני צעיר שפנה אליה וביקש שתצביע בעדו. מי שכבר השתכנע ונכנס אל מאחרי הפרגוד, נתקל ברשימה ארוכה של רובינשטיינים, רבינוביצ'ים ושפיראים.

(המשך בעמוד 46)

תשבץ העולם הזה 2059

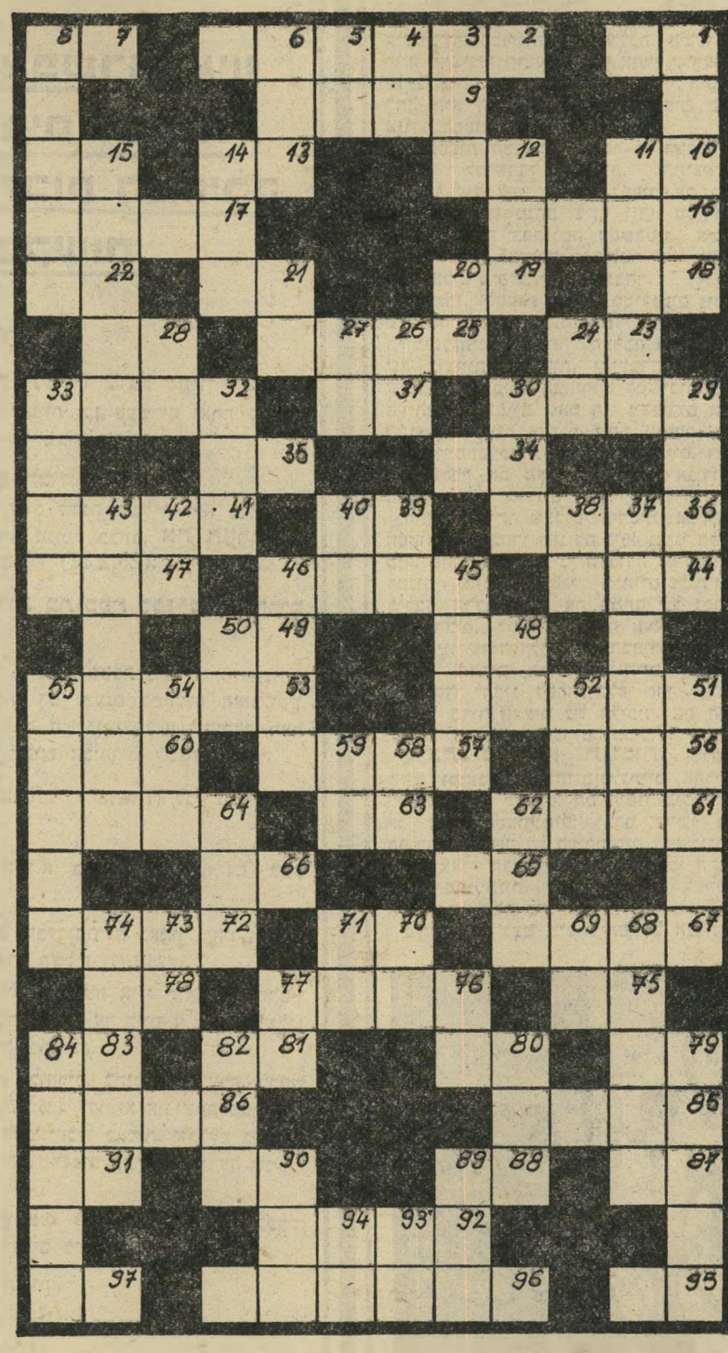

מאוזן:

1) כהן־צדק (ר"ת); 2) עיר בארץ; 7) כלי־חפירה; 9) מבוקש, חביב; 10) מהלך במישחק השחמת; 12) הקלף הגבוה ביותר; 13) באר־שבע (ר"ת); 15) אדמה המצוייה בנגב; 16) פחד, חשש; 17) מתגלה; 18) מילת־תנאי; 19) צאצאה; 21) רקב; 22) דלת בלי ראש; 23) קידומת צרפתית; 25) מן המינים; 28) נור; 29) בירת טיבט; 31) בר־בטן; 32) בתחתית הבית; 34) קידומת הולנדית; 35) כלי־קיבול; 36) מין אנדרטה; 39) בגד־שרד; 41) תופס; 44) גדול בתורה; 45) חבל בארץ; 47) אין; 48) מופע, באנגלית; 49) לשד־העצמות; 51) הפסקת־עבודה מכוונת; 53) מוצא; 56) סופר אמריקאי (ש"מ); 57) שאין בו רבב; 60) מקום; 61) גורן; 63) ז"ל; 64) דרום־אפריקה (ר"ת); 65) מיקווה־מים ענק; 66) מנוע פטנטי; 67) רבים כאלה ברכס; 70) כיסא־כבוד; 72) אבן יקרה; 75) בוא לכאן!; 76) קיבוץ בגליל; 78) קול הפרה; 79) הוראה מפורשת; 80) שקט מעמלו; 81) אביון; 83) מן הטעמים; 85) מין עמדה צבאית; 86) נושא למעלה; 87) קריאה; 88) ממלא־מקום (ר"ת); 90) סוף; 91) יחידה בסולם הצלילים; 92) מטוס ישראלי חדש; 95) בן־אדם; 96) בנו של שאול; 97) מחלקי הפנים.

מאונך:

1) מין צבע אדום; 3) מן המתמודדים על ראשות הממשלה (ש"מ); 4) מכלי השחמת; 5) מטבע צרפתי; 6) שופכין; 8) דבר מוסף; 11) עסוקה; 12) חיבב ביותר; 14) מחנק; 15) צואת עופות; 20) חי לילי; 21) מילת־שאלה; 24) שקט!; 26) מידת־יבש קדומה; 27) מבין; 28) מידת־שטח; 29) מין אקדח; 30) יפעה; 32) מוט; 33) בוסתן עציי־הדר; 37) מאכל מקובל בחנוכה; 38) אותה החריב יהושע; 39) עלוב־נפש; 40) מספיק; 42) מילת־ברירה (הפוך); 43) יישוב ליד חיפה; 45) קודח (הפוך); 46) מין צמח תבלין; 48) אחוריים; 50) נורה מן הקשת; 51) סככת השומר במיקשה; 52) שם דורכים את היין; 54) מראה (הפוך); 55) נינוחות; 58) גוף שלישי רבים; 59) גוף שלישי רבות; 62) תנומה קלה; 64) כלי־קיבול למים; 68) לא־מתוחה; 69) הזוייה; 70) אחו; 71) סוף בלי זנב; 73) מבני נוח; 74) פיה לעישון סיגריות; 76) מין לוח־מתכת דק; 77) אם־הפנינה; 79) התשוקה לשתות; 80) מין תכשיט לחותם; 82) מעט מן המעט; 84) גהה; 89) עיר קדושה למוסלמים; 90) עיר גדולה; 93) נהר באיטליה; 94) מטבע יפאני.

קשקשת 2059

הפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת", ת.ד. 136, תל־אביב.

קשקשת 2057

● תפוס כפי יכולתך.
אבי בריה, ר' אונקלוס 1/11, שיכון בבלי, תל־אביב

● שניים אוחזין בטלית (אחד התייאש).
● אחד ה„קופים" המצריים עושה שלום מעבר לתעלה.
שירי בן עמי, רח' יהודה הנשיא 36, נווה־אביבים, תל־אביב

● אחרון הנושרים.
שלמה רשף, רח' מנדלשטם 14, תל־אביב

מבחר גדול של תמונות ופלקטים של גדולי חציור המודרני והקלאסי — הדבקה מקצועית של פלקטים ותמונות.

„לוטוס", ת"א, רח' אלנבי 101
(מול בית־הכנסת הגדול)

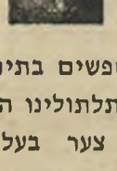

אנו מחפשים בתים חמים עבור חתלתולינו החמודים אגודת צער בעלי חיים

רחוב פלמח 30, יפו, טל. 827621.

(המשך מעמוד 45)

שהיו אמורים לייצגו בשנת־הלימודים הנוכחית, ובזו שתבוא אחריה.

אחרי הבחירות — הונאות. אולם בכל־זאת, ימי הבחירות היו ימי־חג באוניברסיטה. ולא בגלל הבחירות, כמו בגלל חופשת־הסמסטר הקרבה והולכת. השערוריה הרצינית התחוללה רק אחרי שהוכרז על סיום הבחירות, 12 שעות אחרי התחלתן. היא התחוללה מאחרי הקלעים של אגודת־הסטודנטים.

המעטפות הסגורות נאספו מן הקלפיות והובאו למישרדי האגודה. „התוצאות פורסמו עוד לפני שגמרו לספור את כל הקולות," טען מנחם שיוף (21), סטודנט שנה ראשונה בפקולטה למשפטים, אשר העמיד עצמו לבחירה בפקולטה שלו כמועמד בלתי־מיפלגתי, ואף נבחר.

לטענתו, ולטענת חמישה סטודנטים נוספים שהגישו את מועמדותם לאגודה כבלתי־מיפלגתיים, נעשתה „הערכה משוערת" של תוצאות הבחירות, והועברה לקראת שעת חצות ביום הבחירות למערכות כל העיתונים היומיים. „אם היו מעבירים את התוצאות שעות אחדות יותר מאוחר, הן לא היו מתפרסמות בעיתוני־הצהריים, וזה היה שובר את האגו של ראשי אגודת־הסטודנטים," טוענים שיוף וחבריו.

התוצאה היתה שעל־פי פירסומי אגודת־הסטודנטים נבחרו לאגודה כ־40 נציגי הליכוד, פחות מ־10 נציגי העבודה ומיפלגות קטנות אחרות, ושני בלתי־מיפלגתיים בילבד. הדבר העלה את חמתם של נבחרים רבים. לטענתם סיפת הליכוד אל שורותיו, שהידלדלו אחרי הבחירות האחרונות, חברים בלתי־מיפלגתיים אחדים וזאת כדי להציג, לפחות כלפי חוץ, לעיני מטפחי הדור הצעיר של הליכוד, את היקף שגיחם הבלתי־מעורערים, כביכול.

מיכתבים ללא תגובות. מנחם שיוף ומועמדים בלתי־מיפלגתיים אחרים החליטו שלא לשתוק. הם היפנו מיכתבים אל אגודת־הסטודנטים, ובהם דרשו כי תפורסם הכחשה על הפירסומים הראשונים של תוצאות הבחירות, וכן שיפורסמו התוצאות האמיתיות, לדיבריהם, יש לערוך ספירה מחודשת של הקולות.

עד כה לא נענו מיכתביהם של הבלתי־מיפלגתיים. „מצאנו עצמנו לפתע רשומים כתומכי הליכוד," הם אומרים. מנחם שיוף מבטיח כי אין זה סוף־פסוק במילחמות הפנימיות באגודת־הסטודנטים.

„פסל העבודה" במישכן הכנסת
אילן ראה שאגאל

כנסת

מתוה בעזרת השם

תלמידי הישיבה נתבקשו להכין מתנה לכנסת — והביאו פסל מקורי פריריחם

שנה תמימה עמלו תלמידי הישיבה הטכנית הדתית כפר־סיטרין על יצירת־המופאר שלה קראו „פסל העבודה." שנה שלמה תיכננו, עמלו ובנו פסל עשוי מחלקי־צינור וחלקי־מנוע, שאותו צבעו באדום. וכשתמה ונשלמה המלאכה, הביאו את הפסל אחר כבוד במכוניתו של מנהל הישיבה, אל מישכן־הכנסת.

ארבעה תלמידים נבחרו לייצג את תלמידי הישיבה הדתית בעת מסירת הפסל למישכן. הארבעה: ציון מרדכי, יואל בן־משה, דורון דויטשר ונתן דומי היו גם אלה שעמלו על הפסל יותר מכל תלמידי הישיבה האחרים. מספר יואל בן־משה: „לפני שנה הגיע לישיבה מיכתב מלישכת יושב־ראש הכנסת, ובו נתבקשנו להכין מתנה לרגל יום־ההולדת של הכנסת. במקום לתרום כסף ולקנות מתנה מבחוץ, החלטנו לבנות אותה במו־ידינו. אחרי הכל אנחנו ישיבה טכנית, ויש לנו האמצעים. את הפסל הרכבנו מארבעת המיקצועות הנלמדים בישיבה, כשכל אחד מאיתנו תורם כפי יכולתו.

„כשתמה ונשלמה מלאכת בניית הפסל, צבענו אותו באדום, שאלנו את מכוניתו של המנהל והבאנו אותו לירושלים. בשבילנו זה יום גדול. שנה שלמה חיכינו לרגע הזה שבו נראה את הפסל שלנו במישכן הכנסת. כעת, כשאנחנו כאן — ורואים את הפסל ליד הגובלנים המפורסמים של מארק שאגאל, אנחנו ממש מתרגשים."

התרגשות גדולה. ואכן, הארבעה התרגשו כתינוקות בני־יומם. הם הביטו בפסל שוב ושוב, ולא חדלו לתמוה מה היה אומר שאגאל הגדול על עבודתם, אילו ראה אותה. בתמימותם היו בטוחים כי הפסל יוצב דרך־קבע ליד הגובלנים המפורסמים. אלא שעוזר קצין־הכנסת, חיים קומר, שקיבל את פניהם, הסביר להם שפיסלם יוצב באחד המקומות האחרים בבית. דבר זה לא פגם באושרם של ארבעת תלמידי־הישיבה, שמרוב התרגשות ביזבזו פילם שלם של תמונות, כשהם שוכחים ללחוץ על המבזק. עד שהציע להם קצין מישמר־הכנסת, מרדכי תירוש, שליווה אותם, שישאלו את מצלמתו של אחד מצלמי־העיתונות שישב ביציע הכתבים.

אחרי שכילו הארבעה להצטלם ליד פיסלם, נטל אותם מרדכי תירוש לסיור בבית. הם הועלו לקומה החמישית, שבה שוכנים מישרדי הסיעות, ופגשו בח"כ מנחם בגין שיצא ממסיבה שנערכה לכבוד הילל זיידל, עם הצטרפותו לליכוד. הם נלקחו ליציע הכתבים, משם חזו כיצד חבר־הכנסת החדש יחיאל לקט נושא את נאומו הראשון בזכות שליחי־העלייה שהוא עמד בראשם בצפון אמריקה, עד להתמנותו כחבר־כנסת. כמביני־עניין העירו, כי הח"כ החדש אינו מורגל בדיבור מעל בימת הכנסת, ולכן „איבד" את קולו במהלך הנאום. מאוחר יותר נלקחו למזנון הח"כים, שם פגשו בחברי־כנסת ובחברי־ממשלה, והוזמנו לכוס קפה ועוגה על חשבון הבית.

היה זה יומם הגדול של ארבעת תלמידי כפר־סיטרין, שהבטיחו — בעזרת השם — להכין מתנה גם ליום־ההולדת הבא של הכנסת.

משרד הפנים

הודעה בדבר אפשרות עיון בפנקס הבוחרים לכנסת ובדבר הרחבת זכות הבחירה, עררים ובקשות

משרד הפנים מודיע לציבור:

א. **פנקס הבוחרים לכנסת השנת תשל"ז מוצג לעיון הציבור** בכל משרדי העיריות והמועצות המקומיות וכן בעשרים ואחת לשכות מחוזיות ונפתיות לעליה ולמירשם, של משרד הפנים.

ב. **ערר על אי היכללות בפנקס הבוחרים**
מי שזכאי להיות כלול בפנקס הבוחרים לשנת תשל"ז, ולא נכלל בו, יהיה רשאי להגיש לשר הפנים ערר מנומק בכתב. **את הערר יש להגיש עד ליום ז' באדר תשל"ז (25.2.77).**

ג. **בקשות ועררים על אי היכללות בתוספת לפנקס הבוחרים לשנת תשל"ז.**

המשתייכים לקבוצות דלהלן ואשר ביום י' בטבת תשל"ז (31.12.76), היו אזרחים ישראליים והיו רשומים הם ומענם במירשם האוכלוסין כתושבים, יקבלו עד ליום כ"ב בשבט תשל"ז (10.2.77), הודעה מאת שר הפנים על הכללתם בתוספת לפנקס הבוחרים לשנת תשל"ז.

* מי שיום הולדתו ה־18 חל בין ט"ו באב תשל"ז (11.8.76), לבין כ"ט באייר תשל"ז (17.5.77).

* בגירים שנהיו אזרחים ישראליים בין א' בניסן תשל"ו (1.4.76) לבין י' בטבת תשל"ז (31.12.76).

המשתייכים לקבוצות האמורות אשר לא יקבלו הודעה כאמור, יהיו רשאים להגיש ערר לשר הפנים עד ליום ז' באדר תשל"ז (25.2.77).

מי שקיבל הודעה, אמור, אך פרט מפרטי ההודעה אינו תואם את פרטיו האישיים רשאי להגיש בקשה בכתב לשר הפנים, עד ליום ז' באדר תשל"ז (25.2.77), לתקן את אותו פרט הכלול בהודעה.

כמו־כן יוכלו הבוחרים שנתווספו לפנקס הבוחרים, בתוספת האמורה, לבקש משר הפנים עד ליום ז' באדר תשל"ז (25.2.77), להוציא את שמם מהתוספת של אזור קלפי שבה נכללו על פי ההודעה שיקבלו כאמור, ולכללם בתוספת של אזור קלפי שבתחום ישוב אחר בו הם תושבים בהתאם להודעה שמסרו לפי חוק מירשם האוכלוסין.

עררים ובקשות כנ"ל ניתן להגיש בלשכות המחוזיות והנפתיות לעליה ומירשם, על גבי טפסים מיוחדים המיועדים לשם כך.

על הפונים להביא עמהם את תעודות הזהות.

הלשכות לעליה ומירשם תהיינה פתוחות בכל יום בשבוע פרט לימי המנוחה הקבועים וימי ו' בשעות העבודה דלהלן:

8.30 — 12.30 — 16.00 — 18.00

ביום ששי ז' באדר תשל"ז (25.2.77) תהיינה הלשכות פתוחות לקבלת בקשות ועררים בלבד, בין השעות 8.30 — 12.00.

להלן רשימת המשרדים המחוזיים והנפתיים של משרד הפנים:

המקום	המען	המקום	המען
אילת	רחוב חטיבת הנגב	נצרת־עלית	קרית הממשלה
אשדוד	מרכז מסחרי א'	נתניה	רחוב רמז 14
אשקלון	מרכז נפתי	עכו	רחוב בן־עמי 9
באר־שבע	דרך הנשיאים	עפולה	רחוב הכנסת 4
חדרה	רחוב הנשיא וייצמן	פתח־תקוה	רחוב הס 20
חולון	רחוב ההסתדרות 84	צפת	בית הממשלה
חיפה	רחוב חסן שוקרי 11	רחובות	רחוב בנימין 24
טבריה	רחוב זאבי אלחדיף 23	רמלה	רחוב הרצל 74
ירושלים	רחוב שלומציון המלכה 1	רמת־גן	הרואה 10
ירושלים	רחוב אספהני 4	תל־אביב—יפו	רחוב אחד העם 9
נצרת	בנין הרוסים (מוסקוביה)		

המפקח הארצי על הבחירות

כדי שלא לעורר חשד של מזימה פוליטית, מעכבת המישטרה

את חקירתה נגד שני חברי המועצה שהדיחו את ראש־העיר

שוחד לכלנתריס?

מאשים בורקא
"שילמתי להם שוחד"

"שילמתי עשרות אלפי לירות שוחד לשני סגני ראש־העיר, אבוטבול ושקל!" הכריז בקול צרוד הגבר הממושקף והצנום שהופיע לפני חוקרי מחלקת ה־רמאויות במישטרה. מאז אותו יום, ה־24 בינואר השנה, מתייצב ז'ילבר בורקא כמעט מדי בוקר במחלקת הרמאויות של מישטרת תל־אביב, כדי לסייע לחוקרים לפענח את הפרשה.

כימעט שבועיים חלפו כבר מאז היום שבו התחיל בורקא לגולל את דבריו, ו־חוקריו מילאו כבר עשרות עמודים של עדויות ולקחו מיסמכים רבים ממישרדי

סגן־ראש־עיר שקר
הכנסות —

עיריית בת־ים. אך הם עדיין לא טרחו להזמין את שני גיבורי הפרשה, סגני ראש־העיר מוריס אבוטבול ויהודה שקל.

סגן־ניצב משה שרף, ראש מחלקת ה־רמאויות, הורה שלא לגעת בשני הפקידים הבכירים, לא לעצור אותם לחקירה ולא לשאול אותם דבר.

הסגנים הבטיחו רישיון

החומר שמסר ז'ילבר בורקא לחוקרי המישטרה היה סנסציוני. בורקא, יליד אלג'יר שהתגורר בפאריס מגיל שש ועבד כפועל־דפוס בבירה הצרפתית יותר מ־20 שנה, עלה לארץ עם מישפחתו בשנת 1970.

בחודש אוגוסט 1974 החליט בורקא ל־הקים בית־דפוס משלו בבת־ים. הוא קנה מכונות אופסט, העניק לעסק את השם דפוס רינת, והחל עובד. ימים אחדים אחרי פתיחת הדפוס שלו הכיר, כפי שמסר ל־המישטרה, את האחים מוריס ודויד אבוט־בול, בעלי מישרד לביטוח בעיר. בעלי־הדפוס היה זקוק לרישיון עבור העסק שלו, ובעניין זה בא לקראתו איש־הביטוח מוריס אבוטבול, סגן ראש־עיריית בת־ים.

"איזו שפה אתה מדבר?" שאלו אותו האחים אבוטבול. "צרפתית," השיב בורקא. "אני לא יודע עברית."

"נדבר אתך צרפתית," אמרו לו סגני־ראש־העיר ואחיו. "מזל טוב לך לפתיחת העסק, ועכשיו אתה צריך רישיון מה־עיריה. אני אסדר לך רישיון. הכל יהיה בסדר."

"תוך כמה ימים קיבלתי את הרישיון," סיפר ז'ילבר במישטרה. "הכל היה בסדר. ה־מילה של סגן־ראש־העיר היתה מילה."

שבועיים לאחר־מכן טילפן דויד, אחיו של סגן־ראש־העיר, אל ז'ילבר. "בוא מייד," אמר לו.

דויד ומוריס אבוטבול הזמינו בדפוס רינת של בורקא טפסים עבור מישרד־הביטוח שלהם. הם גם שיכנעוהו לעשות אצלם ביטוחים שונים. ז'ילבר הכין את ההזמנה, והגיש את החשבון: כ־2700 ל"י.

"ז'ילבר, אתה רוצה להתקדם? תעשה מה שאנו אומרים לך," אמרו לו האחים. "תעשה מה שאני אומר לך." הדגיש דויד אבוטבול. "תוריד מהחשבון, תהיה גבר," התערב מוריס אבוטבול, "ואני אסדר לך עבודות מהעירייה."

סגן־ראש־עיר אבוטבול
— מן הצד

"הם שילמו לי כ־1700 ל"י במקום 2700 הלירות שהגיעו לי תמורת עבודתי, ואני חתמתי להם שקיבלתי מהם 2700 ל"י," סיפר בורקא בעדותו במישטרה. "מוריס אבוט־בול מילא את הבטחתו. הוא היפנה אותי אל דובר העירייה, וכך קיבלתי עבודה עבור הדפוס שלי."

באמצעות מוריס אבוטבול הכיר בורקא גם את סגן־ראש־העיר האחר, יהודה שקל. הדרך להזמנות נוספות עבור הדפוס שלו נפתחה. הוא קיבל מהעירייה הזמנה להדפיס פלאקטים ותוכניות לחג המימונה, וחגיש לה את החשבון עבור העבודה שביצע. "שקל אמר לי," סיפר בעל־הדפוס לחוקריו, "תבטל את החשבון הזה. במקום 1930 ל"י תכתוב סכום של 2500 ל"י. את ההפרש הזה," העיד, "שילמתי בצ'ק בסך 600 ל"י ליהודה שקל."

ההזמנות הנוספות לעבודה זרמו לדפוס רינת מעיריית בת־ים בשטף. ז'ילבר בורקא ידע שעליו להשתתף במיכרזים, במיקרה ש־ההזמנה מהעירייה עברה את 10.000 ל"י, אך לא היו לו בעיות. הוא לא נדרש כלל להשתתף במיכרז. כך קיבל גם הזמנה להדפיס איגרת לתושב — תרבות הדיור, בעזרתו האדיבה של סגן־ראש־העיר מוריס אבוטבול.

"העבודה הזו יכולה לעלות לך קצת כסף," רמז לי סגן־ראש־העיר מוריס אבוט־בול," סיפר בורקא בהמשך עדותו במיש־טרה. "כמה זה יעלה לי? בסביבות 1500 ל"י," אמר סגן־ראש־העיר. אין לי עכשיו, אמרתי לו. ברגע שתוכל, תשים במעטפה, תמסור אותה לאבנר (ראש מחלקת תרבות־הדיור בעירייה) ותגיד שזה בשבילי."

ז'ילבר בורקא טען במישטרה שמילא גם דרישה זו של מוריס אבוטבול. המעטפה נמסרה לתעודתה.

שפע הזמנות מהעירייה

הזמנה הבאה בתור היתה בסך 16.500 ל"י. "מהסכום הזה שילמתי ל־מוריס אבוטבול 1240 ל"י במזומנים," גילה בורקא לחוקריו. "לפי דרישתו."

"עבור לישכת־התיירות של העירייה, מסר בורקא לחוקרים, "הייתי צריך לבצע עבודה בסך 40.800 ל"י. הדפוס שלי לא היה מסוגל באופן מעשי לבצע עבודה זו, כי הייתי צריך להדפיס בכמה שפות, בגרמנית ואנגלית. האנשים שלי בעירייה, שקל ו־אבוטבול, גילו לי מה היו ההצעות של בתי־דפוס אחרים, וסוכם שאני אבקש 40.800 ל"י. מתוך סכום זה שילמתי להם 3000. נשארו לי 37.800 ל"י. נאלצתי לבקש מדפוס אחר לבצע את העבודה בשבילי, מסרתי את העבודה וקיבלתי את הכסף."

עבודה נוספת שבה זכה דפוס רינת, מן העירייה, הייתה ההזמנה של מפות העיר בת־ים. ז'ילבר סיפר לחוקרי המישטרה שהחשבונות שהגיש לעיריית בת־ים היו מנופחים, על־פי בקשתם של שני סגני ראש־העיר. פעם אחת הדפיס 20.000 עות־קים תמורת סכום של 9600 ל"י, ובפעם אחרת הדפיס רק 10.000 העתקים, בסכום גבוה יותר. תמורת עבודות אלו שילם ז'ילבר, לפי דבריו — שנרשמו במישטרה — דמי־שוחד שנעו בין 1500 ל־2000 ל"י.

"שילמתי שוחד לשני סגני־ראש־העיר כ־20 אלף ל"י, וניפחתי בסכומים נוספים את החשבונות שהגשתי עבור העבודות שלי," טען.

שוחד או פוליטיקה?

מדוע הסכים ז'ילבר בורקא לשלם למוריס אבוטבול ויהודה שקל את הסכומים שעליהם מסר במישטרה? הוא טוען שבהתחלה לא ידע עיברית, מצבו הכלכלי היה קשה מאד, אך הוא רצה להתבסס בארץ בכל מחיר ולא לחזור ל־פאריס.

הוא מכחיש בתוקף שגילה למישטרה על הפרשה רק עכשיו במטרה לעזור ליצחק וולקר, שהיה ראש העיר עד עתה, שני סגניו של ראש־העיר, אבוטבול ושקל, נימנו עם מדיחיו. השניים, אנשי הליכוד בעיריית בת־ים, עזבו את יצחק וולקר ועברו למחנה של המערך בראשותו של ראש־העיר ה־קודם, רוטשילד. אחרי הדחתו של וולקר עומד המערך לתפוס את השילטון בעיריית בת־ים.

יהודה שקל, מצידו, טוען שלא נחקר ולא הוזמן כלל לחקירה במחלקת־הרמאו־יות, כדי לתת הסברים למעשיו. "המישטרה לקחה מיסמכים מהעירייה, אך לא שאלה אותי מילה," אמר שקל, והוסיף: "אנחנו יודעים שמאחורי ז'ילבר בורקא עומדים אינטרסנטים, שאותם נתבע לדין על הש־מצה."

ואילו סגן־ראש־העיר מוריס אבוטבול אמר: "הידיים שלי נקיות. לא לקחתי גרוש מז'ילבר. אני בטוח שזה עניין פוליטי. עזרתי להרבה אנשים, וגם לז'ילבר בורקא."

לשאלה מדוע הקפיא סגן־ניצב משה שרף את חקירתם של שני עסקני העירייה, והאם לא היה זה מסיבות פוליטיות, כדי שלא לפגוע בתדמיתו של המערך לפני בחירתו של ראש־העירייה החדש, השיב דובר־המישטרה, רב־פקד אבינועם כהני: "אנו מנהלים את החקירה. מתי לעצור ומתי לחקור ואת מי לחקור — זאת קובעים החוקרים."

ראש־עיר וזקר
הדחה

חוקר שרף
הקפאה

במדינה

דרכי אדם

האשה עם הכלבים

היא איבדה את בנה בנסיבות מיסתוריות ומצאה נחמה בכלבים — אך לשכניה ולעיריית תל־אביב זה לא איכפת

„אם יקחו ממני את הכלבים שלי, אני אתאבד!" מאיימת תמרה לוטן, ה־מתגוררת ברחוב אהרונוביץ בתל־אביב. המחלקה הווטרינרית של עיריית תל־אביב מתירה לה להחזיק רק בשני כלבים מתוך הארבעה שברשותה.

אומרת תמרה: „הכלבים הם המישפחה שלי. אם יקחו אותם ממני, לא יהיו לי חיים אחרים. בלעדיהם אין טעם לחיי. אני נותנת לכלבים חיים מאושרים, טיפול מכל הנשמה. התגחמתי בהם. אני חיה למענם ובאמצעותם. אם הם לא יהיו אתי, אני לא אשאר בחיים, כי לא יישאר לי למען מה לחיות."

מה קרה לבן? לא תמיד היתה תמרה אשה מרירה והיסטרית שהכלבים הם כל חייה. עד לפני שלוש שנים היא היתה אשה מאושרת, שחיה יחד עם בנה, דורון, בחור יפה־תואר וקצין בצה"ל.

אך לפתע, יום אחד, נעלם הבן, שלושה שבועות אחרי היעלמו המיסתורי נמצאה גופתו בבניין שהיה אז בתהליך בנייתו ליד חוף תל־ברוך. היה זה הבניין המוכר היום כבית המדיקל־סנטר, השייך לקופת־חולים.

נסיבות מותו של הקצין הצעיר לוטות בערפל עד היום. אף המישטרה עדיין אינה יודעת אם נרצח או התאבד. גופתו נמצאה במצב שבו לא יכלו עוד לקבוע בוודאות את נסיבות המוות.

בעיקבות הפרשה ניסתה האם ההמומה להתאבד, בבליעת גלולות־שינה. חייה ניצלו ברגע האחרון, והיא הועברה לטיפול בבית־חולים.

עיקבות האסון תנורא עדיין ניכרים בפניה של תמרה, אשה תמירה וכסופת־שיער בתחילת שנות החמישים לחייה. היא חיה עתה בגפה, ומתקיימת בסיוע קרן־הנכות של נפגעי השואה, וחדלה מכל עיסוקיה הקודמים, שהתרכזו בעיקר בתחום המו־סיקה. תמרה לוטן מוכרת למאזיני הרדיו כבעלת ידע ומומחיות בשטח המוסיקה הקלאסית, והיא אף השתתפה במיספר תוכ־ניות מוסיקליות בקול־ישראל.

השכנים מתנגדים. אחרי היעלמו של הבן איבדה כל עניין בעיסוקיה הקוד־מים, ומשניצלו חייה מנסיון־ההתאבדות החלה מחפשת לעצמה עיסוק אחר. כאשר מצאה כלבים עזובים ברחוב, גילתה בהם את ייעודה. היא אספה אותם לביתה, רחצה אותם והעניקה להם טיפול רפואי. היא התמסרה להם כאם, ובכך מצאה פיצוי ונחמה על אבידתה הגדולה.

אך מיספר הכלבים שאספה הגיע לבסוף לשבעה, ולכך לא הסכימו דיירי הבית שליד כיכר דיזנגוף, שבו היא מתגוררת. הש־כנים הגישו תלונה לעירייה, ובלחץ הפק־חים מסרה תמרה שלושה מכלביה לאנ־שים אחרים. בידיה נותרו ארבעה כלבים, ואת הנקבות מביניהם לקחה לווטרינר, שביצע בהן עיקור.

אבל פקחי־העיריה לא הסתפקו בכך. בלחצם מסרה את אחת מכלבותיה לאגודת צער־בעלי־חיים ביפו, והיא נוסעת לשם מדי־יום יחד עם שלושת כלביה הנותרים כדי לבקר אצלה.

עתה החליטה המחלקה הווטרינרית ל־התיר לה להחזיק רק בשניים מבין שלושת הכלבים שנשארו בביתה. אך על אלה אין תמרה מוכנה לוותר בעד שום הון. היא טוענת שאם אף אחד מהם יילקח ממנה, היא תשים קץ לחייה.

„שלא יתנכלו!" אומרת תמרה: „עשיתי לכלבים את כל החיסונים הדרו־שים, ויש לי רשיונות לכולם. אני דואגת שהם לא יפריעו לשכנים, אני אפילו לא מרשה להם לנבוח. הם כל היום אתי, ולאן שאני הולכת אני לוקחת אותם אתי.

„אני לא מבינה למי זה מפריע. מספיק הסבל שאני עוברת בגלל מה שקרה לבן שלי, שהמישטרה לא חיפשה אותו בזמן אחרי שהוא נעלם ואף אחד לא עזר לי לפתור את תעלומת מותו, המציקה לי בלי סוף. אז לפחות שלא יתנכלו לכלבים שלי, הדבר היחידי שנשאר לי!"

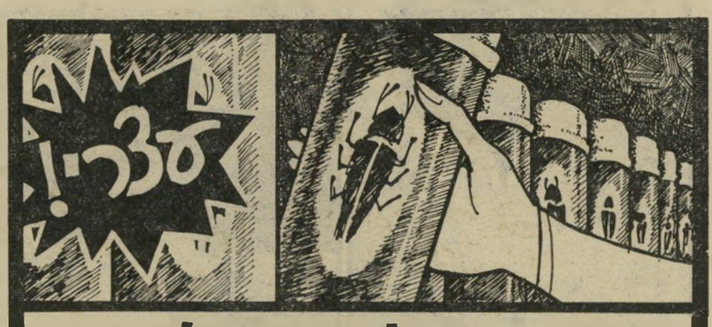

אנחנו נחסל את הז'וקים!

כמה פעמים ניסית להפטר מהז'וקים ולא הצלחת? לאחר חיטוי שלנו, אנו מחסלים את הז'וקים והחרקים ואת מקבלת תעודת אחריות לשנה.

מודיעין 18 ר"ג, טל. 790114 ● 5-6 אילת, טל. 059-3012.
היתר משרד הבריאות: 21. רש' עסק 181/75

איתן עמיחי הדברת מזיקים

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 227118
חניה חופשית

חסוך כסף!
ספרים יד שניה!
אנו מוכרים, קונים ומחליפים ספרי לימוד, ספרי קריאה וספרי אמנות בכל השפות.
„לוטוס"
תל־אביב, רח' אלנבי 101
(מול בית־הכנסת הגדול)

„העולם הזה" 746
תאריך 14.2.52

לפני 25 שנה

גליון „העולם הזה" שיצא לאור לפני 25 שנים בדיוק, הביא בכתבת־תחקיר את תולדות חייו של המלך ג'ורג' השישי, מלכה האחרון של ארץ־ישראל, שעלה לשילטון שלא־מרצון, אחרי שאחיו נאלץ לפרוש מכס־המלוכה. הכתבה הציגה את תולדות הכתר הבריטי, וכמה מכעיותיו של בית־מלוכה זה במחצית השנייה של המאה ה־20.

בגליון „העולם הזה" לפני 25 שנה הובאה כתבה מצולמת על „אהבתה של יובל אור", מחוז שהוזעקה באותם ימים על קרשי התיאטרון „הקאמרי" בבימויו של יוסף מילוא, והותיר את רישומו לאורך שנים על התיאטרון העברי. כמדור „במוקד" הובאו קריקטורות מצריות על ממשלת ה„ואפד", כפי שהופיעו בשבועון הקהירי „רוז אל יוסוף".

בשער הגיליון, תצלום של חתול העונה לשם „נמר", כפי שקלטה אותו מצלמתו של זאב ברט, תחת הכותרת „נמר, אימת העכברים".

תעלומת היעלמו של מרדכי אורן מבשרת פילוג במפ"ם

✶ הכנופייה ששדדה את מכוניתו של יוסף אלמוגי

✶ מלכת־היופי של ישראל בשבועון קהירי

העם

אהדה לאוקופנט־ הזר

היה זה כאילו רצו שיבעה ימים אלה להזכיר לבן־הארץ את דרכו בשבע השנים האחרונות.

למחצית אוכלוסי המדינה לא אמרה הידיעה על מותו של המלך ג'ורג' ולא כלום. בעיני העולים החדשים, בני אסיה, אפריקה ואירופה היה הוא מושל של מדינה זרה, דומה לתריסר מושלים אחרים. אולם בעיני האנשים שגדלו בארץ הוא היה, בכל־זאת, יותר — אדם שביום־הולדתו שבתו הלימודים בבתי־הספר, שהימנונו הושמע בכל הזדמנות חגיגית, שבצבאו שירתו כמה רבבות צעירים ישראליים.

התגובה האינסטינקטיבית הראשונה על מותו הוכיחה מה רבה הדרך הנפשית שאותה עבר תושב המדינה בארבע שנים אלה: האדם שסימל פעם את „האוקופנט הזר" זכה עתה באהדה אנושית פשוטה, חסרת־תסביכים.

אם הזכיר מותו של המלך את העבר, הנראה כה רחוק, הרי בא סוף־השבוע להזכיר את המציאות. הודעת הממשלה על מדיניותה הכלכלית החדשה, שנועדה לשים קץ לבהלה שנמשכה שלושה שבועות, באה להזכיר לאזרח המדינה את המחיר ששילם עבור הזכות להתאבל על המלך הבריטי כעל מלך זר, תחת להתאבל עליו כעל מלך ארץ־ישראל.

---

* ראה: העם.
** הכובע הזר.

תעלומות

ניחוש עם פגם

התגובות סביב תעלומת היעלמו של מרדכי אורן, שליח מפ"ם לקונגרס האגודים המיקצועיים בברלין שנסע לפראג, התייצב שם בצירות ישראל ונעלם מאז מבלי להשאיר אחריו עיקבות, גברו. לא נותר כמעט ספק כי מרדכי אורן נאסר על־ידי שילטונות הדימוקרטיה העממית. הוכחה לכך שדיעה זו שררה גם בקרב מפ"ם, התבטאה בהתנהגותה: היא ניסתה בכל מחיר לצמצם את עניין הציבור בגורלו של חברה, ואף סירבה למסור את תמונתו לפירסום.

בהיעדר כל ידיעה מוסמכת, פתחו כימעט כל העיתונים במירוץ של ניחושים דימיוניים. על כולם עלה ג'רוזלם פוסט ה־מפא"י והאנטי־סובייטי, שפיתח במאמר־המערכת השערה ארוכה והגיונית שהיה בה רק פגם אחד: לא היתה לה אף עובדה אחת להסתמך עליה.

סבר הג'רוזלם פוסט: אורן נאסר לפי פקודה סובייטית, כדי להפסו עד־התביעה במישפט נגד רודולף סלנסקי, המנהיג הקומוניסטי הצ'כי שנאסר לא־מכבר. כידוע מכרה צ'כיה נשק למדינת ישראל בימי מילחמת־העצמאות, שעה שסלנסקי היה הדמות המרכזית בממשלתה. אומנם נמכר נשק זה תמורת דולרים אמריקאים טובים, ומילא תפקיד חשוב בהרחקת ההשפעה הבריטית על המיזרח־התיכון. אולם כיום לא יקשה על קטיגור קומוניסט להאשים את סלנסקי בהשתתפות במזימה ציונית־אימפריאליסטית־ריאקציונית, בעזרת וידויים של אזרחים ישראליים.

מיכשול בדרך מק"י. אף כי אנשי מפ"ם טענו, בצדק, שעדיין אין כל הוכחה להשערה מסוג זה, הרי לא יכלו להתעלם מן העובדה שהדבר אינו מן הנמנע. מפ"ם, שהיא המיפלגה העיקרית המגייסת אהדה לברית־המועצות במדינה, היא מיפלגה ציונית, ובתור שכזאת היא חשודה מראש בטיטואיזם* בעיני כל קומוניסט אדוק. יתר־על־כן, עצם קיומה של מפ"ם כתנועה ציונית־קומוניסטית, מהווה מיכשול רציני בדרכה של מק"י, המיפלגה הקומוניסטית הריישמית, שותפתה של המיפלגה הקומוניסטית הצ'כית בקומאינפורם**.

דבר אחד ברור לחלוטין, ומסביר את עמדתה הנבוכה של מפ"ם בעניין זה: אם אומנם יתברר כי מרדכי אורן נאסר ויועמד לדין על־ידי ממשלה דימוקרטית־עממית, יהיה פירוש הדבר מכת־מוות למפ"ם בארץ. פירושו יהיה הודעה סובייטית של אוהדי ברית־המועצות שכל אוהדיה חייבים ל־הצטרף לשורות המיפלגה המוכרת על־ידה, הזמנה לפירוד בין שני פלגי מפ"ם המנגדים ביחסם לברית־המועצות. קשה להניח שאחרי מכה כזאת יהיו עוד מצע משותף לאנשים כישראל גלילי ויגאל אלון מצד אחד, ומשה סנה מצד שני***. איומי הפיורד הגלויים־כימעט שהושמעו השבוע מצד חלק אחד של הסיעה לאחדות־העבודה, עשויים לשמש מבוא למהפכה פנימית כזאת.

---

* מגמה אנטי־סובייטית בקומוניזם של אותם ימים, שהתבטאה בהתרחקותו של טיטו ממוסקבה.

** גוף מרכזי, שבו היו מיוצגים ראשי כל המיפלגות הקומוניסטיות בעולם.

*** כעבור זמן פרש משה סנה ממפ"ם בראש נאמניו, הקים את מיפלגת „השמאל הסוציאליסטי" ומאוחר יותר הצטרף למק"י.

„יובל אור" ב„קאמרי"

הצגת יובל אור בתי־אטרון הקאמרי בפברואר 1952. ההצגה בויימה בידי יוסף („פפו") מילוא וזכתה בהצלחה גדולה. את תפקיד יובל־אור שיחקה אורנה פורת (שנייה מימין). עימה בתמונה (יושבים, מימין לשמאל) אברהם בן־יוסף, יוסף ידין, אברהם גור וזלמן לביוש.

מעשים

„לא יכולתי אחרת"

יום חול אחד, בשעה 11 בבוקר, דקות דקות מעטות אחרי שמטס ארקיע דרגיש לפתע שמשהו זז. הוא הפנה את ראשו ימינה וראה כיצד המכונית מתחילה לגלוש. הוא הביט לעבר התיירים („דמי לחץ בעורקי"): אנשים רבים עמדו צפופים ושוחחו בהיסח־הדעת, מבלי לחוש באסון המתרגש ובא, כשעליהם סוככת כנף אחת מכנפי האוירון, שלשלמותה נשקפה סכנה דומה מפגיעת המכונית הגולשת. כל זה נמשך שניה אחת („השניה הכי קצרה בחיי"), ויהודה דרטלר זינק לעומת המכונית הגולשת, שלח את שתי רגליו אל מתחת לגלגליה הקידמיים, שדרסו אותן.

כל אותה עת נשאר יהודה בהכרה מלאה. למרות ש„חייתי בטוח ששתי רגלי נקטעו", נשם לרווחה כששמע צעקות אנשים („סימן שהם ניצלו!"), פקח אחת מעיניו, ראה מעליו את כנף האוירון („סימן שהיא שלמה!"). אחר עצם את עיניו, ומחשבה הבריקה במוחו: „מת עשיתי ללללה אשתי ולדלינקה בתי? מה יהיה?" אחר שמע שוב את קולות האנשים שהציל, והבין סופית: „לא יכולתי לנהוג אחרת."

כדי לחלץ את יהודה היה צורך להדוף מעליו את מכונית־המשא. אחרי שהדבר נעשה, הוא הובל למירפאה שעדיין לא צויידה במכשיר־רנטגן, שם קבע הרופא חשש לשברים בשתי הרגליים. יהודה חשש: „הכל יהיה מאה אחוז, רק אל תודיעו לאשתי." אמריקאי ממושקף, בחליפת־פישתן קייצית, פרץ למירפאה כשהוא גורר אחריו את אחד מאנשי המקום. כשנוכח שעיני יהודה פקוחות, צהל, ביקש מאיש המקום לתרגם מאנגלית ש„עוד לא פסו גיבורים מישראל... יהודה דרטלר, שהציל את חיי, נימנה לבטח עם צאצאיו של יהודה המכבי..."

אנשים

מזכיר מועצת־פועלי־חיפה, **יוסף אלמוגי**, שהואשם על־ידי הימאים השובתים כי הוא מגבח־אירגונם הראשי, הצליח שוב להתגבר על קבוצה מאורגנת, והפעם מכובדת פחות. כאשר כנופיית־גנבים חיפאית שדדה את מכוניתו הצליח להתחקות על עיקבותיה, והתוצאה: מכוניתו של מזכיר־מועצת־הפועלים נמצאה נטושה ליד מעברת טירה.

השבועון המצרי אכבאר אל־יום פירסם, בעמודו הראשון, תמונת־ענק של מלכת־היופי של ישראל, **מיכל הראל**, חייכנית ולבושת ריקמה תימנית. כותרת התמונה: „הראיתם פנים אלה במצרים?" ההסבר: מסקנתו של אכבאר אל־יום, כי מיכל הראל היתה מרגלת ציונית. הסיבה למסקנה: עדותה של מלכת היופי לפני עיתונאי לונדון, כי שירתה בגדנ"ע בימי מילחמת־העצמאות.

רחל מרחלת על כל השולם

שיטת היחד פועלת

תהרגו אותי אם אני מבינה את השחקנים האלה. לא די שהם מבלים את הזמן הפנוי שלהם זה עם זה, אז הם גם מחפשים בגרות כאלה מין עבודות שלא יפרידו

ליאורה ריבלין
24 שעות ביממה

ביניהם ממש 24 שעות ביממה. איזה בני־אדם.

ואני מדברת, כן, על זוג השחקנים **גדליה כסר** ו**ליאורה ריבלין**. בעבר הלא־רחוק היו שניהם חברי תיאטרון חיפה. גדליה היה נשוי לשחקנית **רחל דיכסון**, אחרי שקודם־לכן התנשא בנישואי־בזק בני חודש ימים עם המשוררת־המבקרת **דליה הרן**. ואילו ליאורה היתה נשואה למנהל־התיאטרון־השחקן־במאי **עודד קוטלר**.

השניים, גדליה וליאורה אני מתכוונת, הכירו זה את זה שנים ארוכות, שניהם ניהלו יחסי־ידידות ממושכים עם בני־זוגם לפני שנישאו להם, ובעוד שלגדליה ולרחל לא נולדו ילדים, ילדה ליאורה לעודד זוג תאומים בשם **נינה** ו**אמנון**, אחרי שנים רבות של נישואין.

אולם, כמו שגולדו התאומים החלו חיי־המישפחה של עודד קוטלר וליאורה ריבלין להתפורר. ליאורה וגדליה ששיחקו ב־הצגות רבות, גילו זה את זה, התאהבו והחליטו להיפרד מבני־זוגם החוקיים.

כיום, שנתיים לאחר־מעשה, מתגוררת ליאורה, שהיא אחותו של **שייע ריבלין**, בעל גלריה גורדון ובעלה של הדוגמנית־לשעבר **הדית קתמור**, בווילה המשגעת שלה בהרצליה־פיתוח יחד עם התאומים ועם גדליה בסר, רחל דובסון מתגוררת בגפה בחיפה, ואילו עודד קוטלר חי לו בהשקט ובביטחה עם חברתו **אורית**.

למה אני מספרת לכם את כל זה? או בגלל שמה שרציתי, בעצם, לספר, זה שהשחקנים האלה ממש מגזימים. לא די שגדליה וליאורה מתגוררים באותו בית ומנהלים חיי־מישפחה למופת, לא די שהם משחקים יחד באותה הצגה, ליל העשרים, אז עכשיו הם משתתפים יחד גם באותו סרט, סיפורו של **יקי ישע** סוסעץ. מה לומר לכם, זה לא בדיוק הסיגנון שלי, אבל אם זה מה שעושה להם טוב, ה־"ביחד" הזה, אז שיהיה להם לבריאות.

החדשות מבית קראוס

טוב, מה אפשר לעשות. עוד זוג אחד שהולך לחתום את חיי־הנישואין שלו בדיוק באותו מקום שבו החל אותם. דהיינו ב־מישרדי הרבנות, מורכב מ**צדוק קראוס**, אחיו של **שמידוך**, ואשתו מזה שלוש שנים הדיילת־לשעבר **רחל טרי**, שהיא התמנית היחידה במיזרח־התיכון שאני מכירה באופן אישי שיש לה עיניים כחולות.

צדוק ורחל קראוס
מסרות מתנגשות

השניים, שהם הורים ל**היידי** היפהפייה בת השנתיים, החליטו שזה מה שיהיה הכי טוב בשבילם. לא שהם בריב, חס וחלילה, אבל שניהם אנשים עצמאיים, ו־המטרות שלהם בחיים מתנגשות זו בזו. רחל רוצה לחזור לאל־על ולטוס, צדוק רוצה יותר חופש ויותר ביולויים. אז יותר טוב חופש "רסמי" מאשר חופש־בהסתר, לא?

את התינוקת הם החליטו להשאיר אצל רחל, למרות ששניהם משוגעים אחריה וההחלטה היתה קשה, תאמינו להם. צדוק הבטיח שיבקר אותה יום־יום בקביעות, ובזמן שרחל תטוס בין לונדון, פאריס ורומא, תטפל בקטנה הסבתא שלה, שהיא תימנית גיזעית מרעננה.

ובינתיים נהנים שניהם מהסטטוס של פרודים ולא גרושים, כשרחל מקפידה לכנות את צדוק "בעלי" והוא, מצידו, מקפיד לכנות אותה "אשתי".

ואילו לי לחשה ציפור קטנטנה, אך בעלת מקור ארוך מאד, כי הסטאטוס הזה יישאר בין השניים כנראה עוד הרבה זמן, כיוון שעם אהבה כזו כמו שהלכה בין צדוק לרחל, פשוט לא ייתכן שהפירוד הוא סופי. והרשו לי לנבא שלא ירחק היום ושתי הציפורים תשובנה אל הקן המשותף ומי יודע, אולי נזכה לשמוע אפילו על גוזל חדש.

ממון פרטי בהחלט

קיטי ממון
הגדרה ברורה

היא אולי הדוגמנית הכי מקסימה בארץ, ואני לא אומרת את זה סתם. **קיטי ממון** היא פשוט על־הכיפאק, מדגמנת משגע, מצטלמת משגע, צוחקת משגע, נראית משגע ומשגעת את כל העיר. וכל זה למה? בגלל שבשום פנים, אבל בשום פנים ואופן לא רואים על קיטי, שהיא לא רק נשואה אלא גם אם לילדה בת שבע.

וכשזאבי העיר לוחשים לה באוזן מה שהם אומרים לאחרות בדרך־כלל בקול רם, הם זוכים ממנה בתגובה חד־משמעית. קיטי מראה להם מייד אצבע ארוכה עגודה בטבעת־נישואין מזהב, המגדירה את מצבה חד־וחלק.

מי שלא־כל־כך מאושר מזה שאשתו היא אולי הבחורה המבוקשת ביותר בעיר הוא בעלה, **יהודה ממון**, לוטש־היהלומים ב־מיקצועו. יהודה, ששנים ארוכות שיבשו לו את שם־מישפחתו ברישיגלי וקראו לאשתו קיטי ממן במקום קיטי ממון, הביא אותה כל הדרך מלונדון רק כדי שהיא תהיה שלו בילבד. הוא אומנם חתיך לא קטן בזכות עצמו, אך יחד עם זאת כימעט שאינו מניח לקיטי שלו לצאת לבדה, וכימעט תמיד הוא צמוד אליה. כשהיא עובדת שומר הוא על הבת הג'ינג'ית, **מיכה**. ואם אמא קיטי מדגמנת אחר־הצהריים, תמיד אפשר לראות את יהודה ואת מיכל יושבים בשורה הראשונה ו־מוחאים לה כפיים.

אז זהו! דעו לכם, קיטי ממן, סליחה ממון, היא הכי משגעת בשטח אבל גם הכי נשואה. ואחרי שראיתי למי, אני באופן אישי לא הייתי מסתכנת בלהרגיז אותו. תאמינו לי, הוא ביריון לא קטן יהודה ממן, סליחה ממון.

הסנדלרים הולכים יחפים

עוד כשהייתי ילדה קטנה שיננה לי אמי את המישפט „כל הסנדלרים הולכים יחפים." אבל לא־כל־כך האמנתי לה, כי כמה שבדקתי וחיפשתי, תמיד היו לסנדלרים שהיכרתי, אם לא נעלים — או סנדלים, או לפחות כפכפים. זה לקח קצת זמן עד שהסבירו לי שכל העניין אינו אלא משל. ורק לאחרונה הבנתי גם את הנמשל.

קחו, למשל, את האחים **יצחק** ו**דני קורן**. המיקצוע שלהם הוא לחתן זוגות מאושרים. לא, הם עדיין לא רבנים, אבל הם דואגים לצד השמח של העניין. שני־הם מבעלי גן־אורנים, שבריד המזרח, הנחשב כאחד המקומות המקובלים ביותר בעיר לעריכת חתונות, ברי־מיצוות ועוד שמחות למיניהן.

וזה לא סתם אנשים שמחים להתחתן אצלם. כי השניים באו מישפחה של עושרי־שמחות־בחתונות. אביהם, **שימעון קורן**, הוא מבעלי אולמי גיל, שנחשב כמרכז־חתונות מפואר בתל־אביב.

זוגות רבים יזכרו את גן־אורנים, כי מקום שבו עברה עליהם הפתיחה ללילה המאושר ביותר בחייהם. כי מה יכול להיות יותר עליז ויותר שמח ממסיבת־חתונה עליזה?

אלא מה, מסתבר שדווקא נישואיהם הפרטיים של עורכי שמחות החתונה אינם שמחים ביותר. כי בימים אלה שרויים שני עורכי השמחות, גם האח הבכור וגם אחיו הצעיר, בתהליכי גירושין מנשותיהם. שעימן התחתנו בגני אורנים, כמובן.

אז נכון שגם אחרי שיתגרשו זה לא יפריע להם להמשיך לערוך חגיגות ל־זוגות שמתחתנים, אבל אם מישהו לא הבין עד היום מה הנמשל למשל על הסנדלרים ההולכים יחפים, זאת ההזדמנות שלו לתפוס את העניין.

חיבור חשמלי

מסתבר, היום, שכדי להתייצב מחדש באור הזרקורים, צריך להיות קרובים איכשהו לחשמל. אחרת זה לא הולך. עובדה. הגה לכם אחת שאין כמוני שמחה להחזירה אל מתחת לזרקורים, והיא בהחלט עשתה את זה בזכות הקשרים שלה עם חברת־החשמל. אני מתכוונת, כמובן, לדוגמנית **רחל גלפרב**.

אז קודם־כל כדאי להזכיר, למי שלא יודע, שרוחל'ה היתה, בזמנו, אחת ה־דוגמניות המצליחות בארץ, ואפילו כיכבה במשך תקופה ארוכה כחברתו הפרטית של השחקן **יהודה ברקן**. אבל מי שמכוון אליה את הזרקורים הפעם, אינו אלא דובר חברת־החשמל, **יעקב ארנן**.

מפה לשם, הרומן החשמלי הזה כבר נמשך לו במתח גבוה כמה חודשים טובים, ומספרים לי שיוצאים שם ניצוצות. ואם לא יקרה שום קצר, מה שאני לא מאחלת, אני מבטיחה לכם זוג מחושמל על־הכיפאק, כמו שכבר מזמן לא ראיתם.

רחל גלפרב
מתח גבוה

השלישייה הפוליטית

אם לא האמנתם עד עכשיו שיש שיתוף־פעולה קולגיאלי בעיתונות הישראלית, הנה אני יכולה לספק לכם עכשיו את ההוכחה הניצחת לכך.

הכתבים המפלגתיים בעתונים היומיים הם, כידוע, עסוקים מאוד בימים אלה. פעם בארבע שנים, כאשר מתקרבות הבחירות, הם האנשים החשובים ביותר בעתונות הישראלית. כולם צריכים אותם, כולם מנסים למצוא־חן בעיניהם.

הם כל כך עסוקים, שאין להם זמן אפילו לבני־ביתם ולמשפחותיהם. לכן הם דואגים לסיים את כל הבעיות המשפחתיות שלהם לפני שמגיעה תקופת הבחירות.

וכך קרה, ששלושה מהכתבים החשובים ביותר לענייני־מפלגות בעתוני ישראל — **אריה אבנרי** מידיעות אחרונות, **אבי־הם תירוש** ממעריב ו**אמנון כרזילי** מהארץ, תיכננו את הלידות במשפחותיהם כך שהן תתרחשנה לפני הבחירות.

אבל **יצחק רבין** קילקל לשלושה את כל החישובים. הוא זרק את שרי המפד"ל מהממשלה, גרם להקדמת הבחירות ועיר־בב לכתבים הפוליטיים שמחה בשמחה.

אשתו של אריה אבנרי ילדה לו בן בשבוע שעבר. ואילו נשותיהם של תירוש וברזילי, הנמצאות בשלבי הריון מתקדמים, עומדות ללדת אוטוטו.

עכשיו מתפללים בכמה מפלגות שנשות הכתבים תקדמנה ללדת, כדי שהכתבים לא ייעלמו דווקא כשיזדקקו להם ביותר.

ואם תשמעו לי הם צריכים גם להתפלל שהתינוקות הפוליטיים לא יצרחו בלילות. כי כתב פוליטי שלא ישן טוב בלילה, עלול לכעוס מאוד על העסקנים שמטרידים את מנוחתו ביום.

הראית

דירה יפה כזו?

שני בניינים אקסקלוסיביים במקומות היפים ביותר בראשון־לציון.

1. **נאות אסתר — שכונת אברמוביץ — 4 ו־4 1/2 חדרים.**
2. **רח' מבצע קדש — ע"י המשטרה — 3 1/2 ו־4 חדרים.**

חידושים בינלאומיים בתרבות הדיור הכוללים בין היתר:

- **חדר תרבות** — כולל שולחן פינג־פונג סולמות ומתקני ספורט.
- **מעלית גדולה** (מהמקובל) + גנרטור חשמלי — להפעלה אוטומטית בהפסקת חשמל (בנאות אסתר בלבד).
- **חרסינה פרחונית** במטבח ✦ **חדר רחצה נוסף** לכל דירה.
- **רצוף כהה** בסלון ובפינת האוכל ✦ **ארונות מטבח** דגש ע"י רהיטי גינדי.
- **מתקני משחקים** מפיברגלס לילדי הבית.

החזית המרשימה, הלובי המפואר והגינה מעוצבים ע"י אדריכלי הצמרת — יחזקאל חי, מרדכי רחמים ויצחק אורנשטיין

תנאי רכישה נוחים, משכנתא עד 100,000.— ל"י בלתי צמודה. משכנתא נוספת עד 65,000.— ל"י לרוכש דירתך הישנה. בטחון לכספי הרוכש.

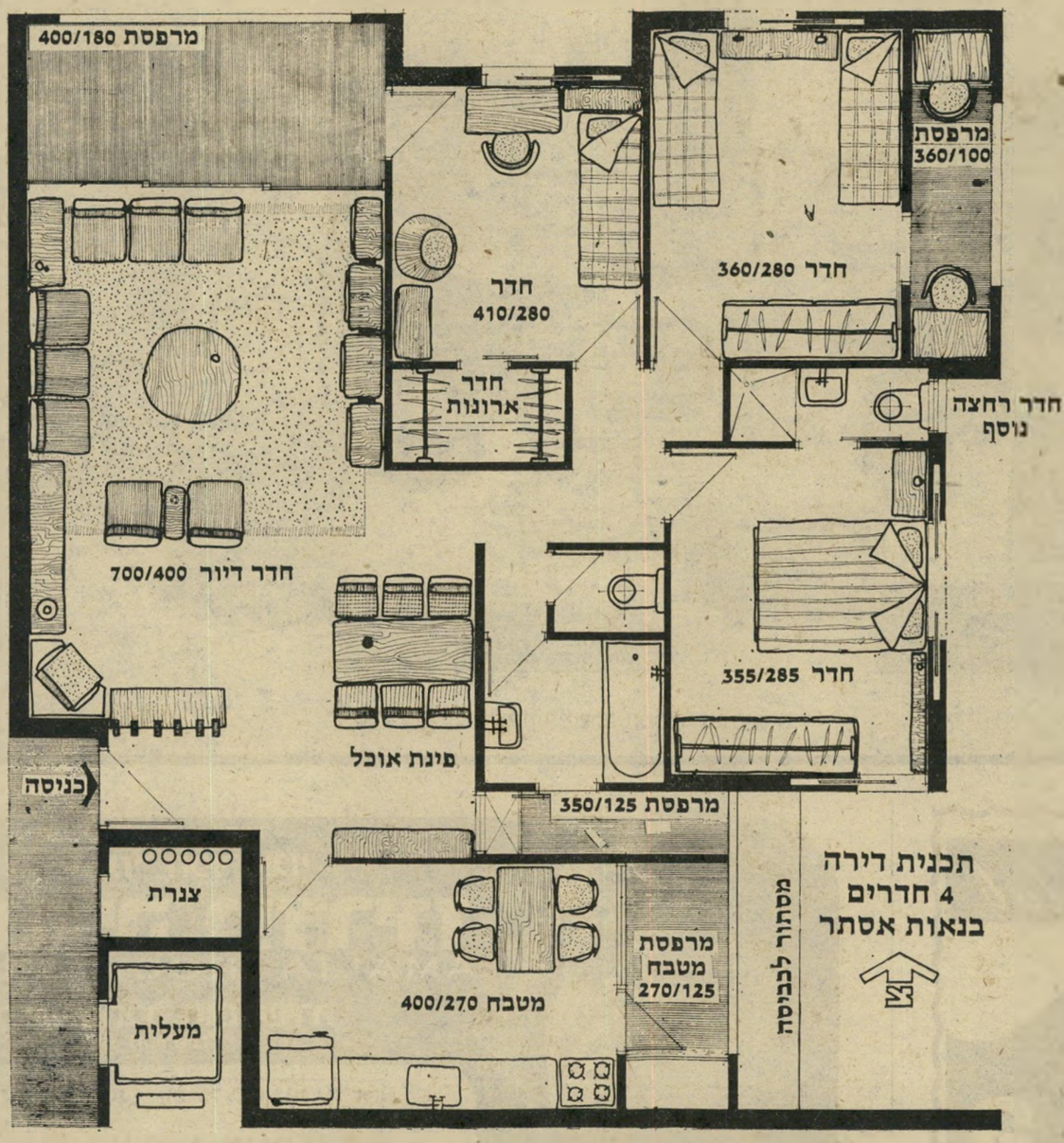

"דירות חן"- גינדי

הרצל 50 ראשון לציון

מזון לשעת חרום

מז"ל

הרשות העליונה למזון תכננה עבורך רשימה
של מצרכי מזון לשעת חרום.
טוב שיהיו בביתך מצרכים אלה בכמות מספקת למשפחה
לפחות לשבוע אחד.
השתמש במלאי מצרכים אלה רק בשעת הצורך.
או בזמן החלפתם (רצוי פעם בשנה).

אם ברצונך לקבל עלון הסבר פנה אל:
היחידה למרכזי מידע, מרכז הסברה, לשכת ראש הממשלה
ירושלים. ותקבל בדואר חזר.

מז"ל- טוב שיהיה בבית.

הרשות העליונה למזון - משרד המטחר והתעשיה.

מיקי פלד • שמואל צמח גאים להציג:

שגרירת הזמר הפורטוגזי

עמליה רודריגז

AMALIA RODRIGUES

בערב של אהבה חום ושירה

בליווי: להקת גיטרות מפורטוגל

הצגת גאלה חגיגית — „היכל התרבות" ת"א

מוצאי־שבת 26.2 בשעה 20.30

כל ההכנסות קודש לאגודת ידידי בתי חולים

תל-אביב „היכל התרבות" הצגות נוספות

יום ב' 28.2 בשעה 20.30 ● יום ד' בשעה 19.00

ירושלים „בניני האומה"	יום א' 27.2	בשעה 20.30
חיפה „אודיטוריום"	יום ה' 3.3	בשעה 20.30
אילת־השחר „יד לראשונים"	יום ג' 1.3	בשעה 20.30
„באר־שבע" „קרן"	יום ו' 4.3	בשעה 21.00
יפעת „אולם התרבות"	מוצ"ש 5.3	בשעה 21.00

אירוח הזמרת ולהקתה במלון KAMADA Sonkinenkel

משרדי ההפקה סולן בלון 24 ת"א טל. 8-247257. הפצת כרטיסים ראשית: ת"א "הדרך" 248844 • י"ם "כהנא" 234061 • חיפה "ערבר" 84777

GALLERY club

m a

פתוח לארוחות ערב

הירקון 270 ת"א, טל. 449806

אורלי-ישראל החושבת

בוא לפגוש את אורי אבנרי

בוא לדבר עד כום קפה!
אורי אבנרי יקיים ביום שבת הקרוב, ה־19 בפבר־רואר, חוגים פתוחים.

● **בתל־אביב**
בשעה 11.00 עד 13.00 בקפה־גלריה „סוף השד־רה", שד' רוטשילד 140 (ליד „היכל התרבות").

● **בירושלים**
בשעה 17.30 עד 19.30 בבית־האמנים, רח' שמו־אל הנגיד 12.

הוא ישיב לשאלות על הכוונות, הרעיונות והתוכניות של סיעתנו בכנסת הבאה.
אם אתה מעוניין להציג את השאלות המטרידות אותך, לברר, להקשיב — אתה מוזמן.

לגיליון זה של „העולם הזה" מצורפת חוברת קטנה: „77' — תוכנית לישראל אחרת". היא מהווה, למעשה, את המצע שלנו לבחירות אלה.

אנחנו עומדים לעשות דבר שכל המומחים מתנגדים לו: לבסס מערכת־בחירות שלמה על מיסמך הגיוני, הפורנה אל מוחו של הבוחר, ולא אל יצריו.

המומחים אומרים שרק אחוז קטן של הבוחרים מצביעים, ביום המכריע, על־פי שיקול ראציונלי, מפני שהרעיונות והצעות של רשימה מסויימת נושאים חן בעיניהם. הרוב מצביעים ביגלל סיבות שונות לגמרי, רובן בלתי־מודעות, תת־הכרתיות ובלתי־ראציונליות לחלוטין.

פלוני מצביע מפני שהאבא שלו הצביע כך. אלמוני היה לפני 30 שנה במחתרת, ועכשיו הוא מצביע בעד מנהיג המחתרת ההיא, אף שהוא מתנגד לכל דיעותיו. פלמוני מצביע מפני שהוא קיבל את הג'וב שלו מידי המיפלגה, ורוצה לשמור עליו. מישהו מצביע בעד האיש שפיקד על אוגדתו במילחמה. אחר מצביע מפני שחיתוך־הדיבור של מנהיג מסויים מוצא חן בעיניו, אף שלא שמע כלל מה הוא אמר. המיקטרת, האיפור, צבע השיער או גובה הקרחת של המועמד, מינו הביולוגי או מוצאו האתני, חשובים מאד.

איננו פונים אל הבוחרים ההם. אנחנו מתכוונים ללכת בדרך מסוכנת: לפנות אל הבוחר המסוגל לחשוב בעצמו ולעצמו: הרוצה לשמוע, לקרוא, לנתח, להשוות ולהכריע.

כמו שאמרנו לא פעם: אנחנו פונים אל „ארץ־ישראל החושבת".

כל־בו־טק למצעים

בחוברת הקטנה הזאת טמונות אלפי שעות של עבודה.

קל להכין „מצע" מיפלגתי, שלא בא אלא לשמש אריזה מושכת למוצר מיסחרי־פוליטי. מכינים אותו כמו כל אריזה מיסחרית אחרת. מכנסים מומחים־לתעמולה, נעזרים במנסחי־סיסמאות ובגראפיקאים, ומכינים אריזה מושכת ככל האפשר. המוצר אינו חשוב.

אחרי ככלות הכל, איש לא יביא את המצע של ד"ש או של מיפלגת־העבודה לתוכנית כל־בו־טק בטלוויזיה, כדי לבדוק אם יש קשר בין ההבטחות שעל האריזה לבין טיב הסחורה.

מצע כזה מוכן תוך כמה שעות, מדפיסים אותו יפה, משקיעים בו כמה רבבות לירות ומפיצים אותו באמצעות מודעות־ענק ומנגנונים שכירים. אין בעיות.

החוברת הקטנה שלנו נולדה בצורה שונה לחלוטין.

רובן של 204 ההצעות המעשיות הכלולות בה נולד במהלך עבודתנו בכנסת. במשך שמונה שנים, נאלצנו להתמודד שם עם שלל עצום של בעיות מדיניות וכלכליות, גדולות וקטנות. היינו צריכים לקבוע את עמדתנו לגבי מאות הצעות־חוק של הממשלה, לגבי אלפי סעיפי־תקציב ותקנות. היה עלינו להתכונן ליותר מאלף נאומים, לעבד הצעות־חוק והצעות־לסדר־היום משלנו, שלא לדבר כלל על אלפי שאילתות.

יש אנשים שקל להם לפתור בעיות. הם פותחים את כיתבי קארל מארכס, או את התלמוד, או ספר אחר, והופ — יש תשובות מן המוכן לכל השאלות.

לנו היה הרבה יותר קשה. (כשאני אומר „לנו", כוונתי בעיקר לאמנון זיכרוני ולי. מדי־פעם הצטרפו לדיונים חברים אחרים, מראשי התנועה ואוהדים אחרים, מומחים למיקצועותיהם.)

כאשר היינו נתקלים בנושא חדש, היינו מתחילים לחשוב. יש בעייה. מהו הפיתרון הגיוני? איך ליישם את העקרונות המוסריים, שאנחנו דוגלים בהם, על הנושא המסויים? איזה פיתרון הוא הטוב ביותר (או הפחות גרוע) לאזרח, לחברה, למדינה? איך נהגו בעניין זה במדינות דמוקרטיות אחרות? אילו פיתרונות בחו"ל הצליחו, ואילו נכשלו?

גישתנו היתה פראגמאטית. לא פראגמאטית מבחינת היעדרם של עקרונות. היו לנו עקרונות־ברזל. גם לא פראגמאטית מבחינת השאיפה לפופולריות. מעולם לא שאלנו את עצמנו אם הפיתרון, שניראה לנו סביר ונכון, יישא חן בעיני הציבור. הגישה היתה פראגמאטית מבחינת תירגום העקרונות לשפת ההצעות המעשיות, ללא דבקות ב„איזם" ובדוקטרינות נוקשות.

אתמול ומחר

עכשיו כינסנו בחוברת את מאות ההצעות האלה, שנולדו וגובשו בדרך זו. רבות מהן השמענו בכנסת השישית והשביעית, או בוועד־הפועל של ההסתדרות. לא שלפנו אותן לפתע מן השרוול. איננו אומרים את ההיפך ממה שאמרנו אתמול, וממה שנעשה מחר.

השמטנו מן התוכנית את עשרות הצעותינו שכבר נתקבלו — הצעות שגיבשנו לבדנו, שזרקנו אותן לתוך חלל הכנסת, שנאבקנו למענן מול התנגדות נזעמת או מזלזלת, ושהתגשמו בינתיים. למשל: הסעה־חינם של חיילים ברכבות ובאוטובוסים. למשל: חובת השימוש בחגורות־בטיחות ברכב. למשל: איסור השימוש בבקבוקי־זכוכית בבתי־קולנוע. למשל: תשלום פיצויים לנפגעי תאונות־דרכים, בלי קשר לאחריות הנהגים.

על הצעות שהצענו, ושהתגשמו בינתיים חלקית, נמשיך להיאבק עד לי־הגשמתן המלאה. למשל: ביטול האיסור על הפלות מלאכותיות. למשל: איחוד מנגנוני־הגבייה של מיסים.

היו הצעות רבות שהתגבשו אצלנו במהלך עבודתנו, ושהשמענו אותן רק ברמז, או ביכלל לא. מפני שהעיתוי לא לא ניראה באותה שעה מתאים לקליטת רעיון מהפכני חדש, או שרצינו להמשיך בחקירה ובמחשבה. הצעות אלה נכללו עתה בתוכנית. למשל: ההצעה להפריד בין הבחירות לראש־הממשלה לבין הבחירות לכנסת, ולהסמיך את ראש־הממשלה הנבחר למנות ולפטר את השרים. זוהי הצעה שנדונה לא פעם בסוגיות תנועתנו. עתה, לאור הניסיון של ממשלת רבין, נראה כי זוהי רפורמה סבירה ונחוצה.

זהו אופי המיסמך כולו: הצעות מעשיות לפיתרון בעיות מעשיות, המזדקרות על דרכה של המדינה. השתדלנו לכלול בה את כל הבעיות העשויות להתעורר בתקופת כהונתה של הכנסת התשיעית.

את ואתה

הציניקאים שואלים כאן: בשביל מי אתם טורחים? מי יקרא חוברת כזאת? מי ינתח 204 הצעות?

התשובה היחידה העולה על דעתי היא: את ואתה.

איננו משלים את עצמנו ש־1.8 מיליון הבוחרים הצפויים יקראו חוברת, המצריכה מחשבה. אבל אנשר בהחלט לדרוש זאת מ־18 אלף אזרחיות ואזרחים אינטליגנטיים — המינימום שאנחנו זקוקים לו.

למעשה, די לנו אם 1800 אזרחיות ואזרחים יקראו את החוברת בעיון ויש־תכנעו שהם מסכימים עם הצעותיה, כולן או רובן. (קשה להסכים עם 204 הצעות, מבלי לחלוק אף על אחת מהן.) כי כל אזרח משוכנע כזה שווה לפחות עשרה קולות. הוא יוכל להתווכח עם בני־משפחתו, שכניו, חבריו בעבודה ובצה"ל, בקאמפוס ובמסיבת־רעים.

זוהי התשובה לשאלה אחרת המטרידה אותנו: איך לכלכל מערכת־בחירות שבה יבזבזו המערך, הליכוד וד"ש עשרות מיליוני לירות כל אחד, בעוד שלרשותנו יעמוד תקציב של 350 אלף לירות.

אין לנו כל סיכוי להגיע אל מאות אלפי בוחרים באמצעות מודעות רעשניות בעיתונים, או באמצעות הבלטתנו בטלוויזיה או ברדיו. כלי־התיקשורת העיקריים שאנחנו סומכים עליהם הם, שוב: את ואתה.

כלומר: אנחנו סומכים על האזרחיות והאזרחים שיקראו את החוברת, שישתכנעו מרמתה ומתוכנה, שהם יידעו להפיץ אותה בדפוס ובעל־פה. שהם יעוררו את סקרנותם של אחרים וימסרו להם את הצעותינו לפיתרון הבעיות. כל אחד יכול לרכוש לבבות ולעשות נפשות בדרך זו, ביוזמתו, בלי פקודות ובלי מנגנונים.

שפם ומיקטרת

האם מצויים אזרחיות ואזרחים כאלה?

בשבועות האחרונים אני מופיע ב„חוגים פתוחים" — גם זו המצאה שלנו. (זכות־היוצרים מגיעה לאוהד מסויים, המוכר לרבים, אך שאיני יכול לגלות כאן את שמו.) אלה הם חוגים שאנחנו מכריזים על מקומם ומועדיהם, ומזמינים אליהם כל אזרח ואזרחית המעוניינים להציג שאלות, לקבל תשובות, להתווכח פנים־אל־פנים, לשכנע ולהשתכנע.

אחרי כמה חוגים כאלה, אני יכול להסיק מסקנה ראשונה, מעודדת מאד: יש בארץ ציבור גדול של נשים וגברים שלא יצביעו לפי צורת השפם או אורך המיקטרת של המועמד, השואלים שאלות של טעם, והמוכנים לחשוב על התשובות.

יש הרבה רבבות כאלה במדינה. אליהם אנחנו פונים בדברינו.

77' - תוכנית לישראל אחרת

קרא את התזכנית. חשוב עליה. אם היא נראית לך, דאג שגם ידידיך, מבריך, חבריך לעבודה או ליחידה, יקראו אותה ויתווכחו עליה.

אתה יכול לקבל כל מיספר של עותקים הדרוש לך. פנה לת.ד. 136, תל־אביב, או למטה־הבחירות, טלפון 86 33 24(03) — ונשלח לך את החוברות.

„רוצים אתם לפגוש באחד הימים את הניצחון כידיעה בכותרות העיתונים... לכו לחזית אם גברים אתם... האם גם ילדי עשירים נהרגים?... שוב אין המולדת ארץ בגבולות גיאוגרפיים, אלא המולדת היא ארץ המחשבה והרוח... התבוסה, על אף הרוע שבה, אינה נקייה מברכה ומחועלת למקופחים..."

הביעותים של נג'יב מחפוז

א. הצד השני של ימי „מילחמת־ההתשה"

עלילת „אהבים וגשם"* מתרחשת בעיצומם של ימי „מילחמת־ההתשה" של סוף שנות ה־60', בלב קהיר, שבדומה לתל־אביב המשיכה לנהל את חייה תוך התעל־מות מהמתרחש על גדות הסואץ. קטעים רבים בספר מזכירים את הסיגנון ונימת־הדיבור של לוחמי קו בר־לב, בימי מילחמת־ההתשה: **...מה יקרות הן השעות המעטות אותן מכלה איברהים עבדו בקהיר. נטלה עליאת אחותו את זרועו אל בית שחיה ופסעו יחדיו — והוא במדיו — כשהם מפלסים להם דרך בהמון בני־אדם הלכודים בשטף אורות בלתי פוסק...** (13) ...שאלה אותו אחותו: „מהו לך הלילה, הלם המעבר מכסון האדמה הלומת הפצצות, אל עולם קהיר החוגג?"

היא זכרה היטב את מילותיו הרשנות, אך הוא ענה כבאדישות: „הפך להרגל."

„וזעמך הרב?"

ענה באיתה נימה: „נעשה רגיל אף הוא." וחייך, „המוות עצמו אף הוא נעשה רגיל, יומיומי"... (14) שיחה זו מזכירה את מישפטו של אותו לוחם ישראלי, שהבחין ממטוס שהגיע מהתעלה באורותיה של תל־אביב, וקבע שהוא וחבריו נלחמים על־מנת ששיגרת החיים בתל־אביב תימשך.

„אהבים וגשם" הוא מכה סיפרותית העוסקת בתבוסת הפרס, הנובעת מתביסת 1967. מצד אחד צעירים נפגעים ונהרגים. חיים נהרסים ונישואים מתבטלים. הדמויות המרכזיות של הספר מצויות בתהליך מתמיד של התפו־ררות והריסה עצמית, כאשר „מילחמת־ההתשה" מהווה תיפאורה, והמילחמה־שלאחר־המילחמה ממשמשת ובאה, כאשר אין מוצא אחר. עליאת מקשה ושואלת את אחיה, איברהים עבדו: ...האם לדעתך עתידה המילחמה להת־חדש?

„אנו, בחזית, סבורים כך."
„כאן אנו כימעט לא מאמינים."
„איך אתם רואים את העניין?"
„אפשר תשמע את כל מיגוון הדיעות..."

צחק איברהים ואמר: **„רוצים אתם לפגוש באחד הימים את הניצחון כידיעה בכותרות העיתונים"**... (20).

בדומה לחברה הישראלית אחרי מילחמת 73', החברה־המצרית מוצפת גל אדיר של תיסכול, אשמה, הלקאה־על־חטא וחיטוט בפיצעי־הנפש הלאומיים והאישיים מ־צידם של המשכילים. השאלות וההיהרהורים חוזרים ו־נישנים בין אנשי־קולנוע בקהיר המיצרים את תעשיית־החלומות, את הגלולות המתקתקות לשיכוך המרירות הלאומית, ושואל אחד מאנשי־הקולנוע: „מה יהיה? התפיזין שוב מלחמה?"

הניד ראשו ואמר: **„אין הדבר לאל־ידינו בזמן ה־קרוב, ואיש אינו מעוניין לכך. אולם עמידתנו מספקת לנו את התנאים הטובים ביותר, מאז תבוסת יוני..."**

„החיילים ריצים להילחם..."

„הרי זה טיבעי. וכמותם גם ההמונים. אבל אנחנו, אין אנו יודעים בעצם מה לרצות."

נאנח באומרו: **„אה, מולדתי היקרה..."**

* הוצאת „תמוז", בית הוצאה־לאור, 1976.

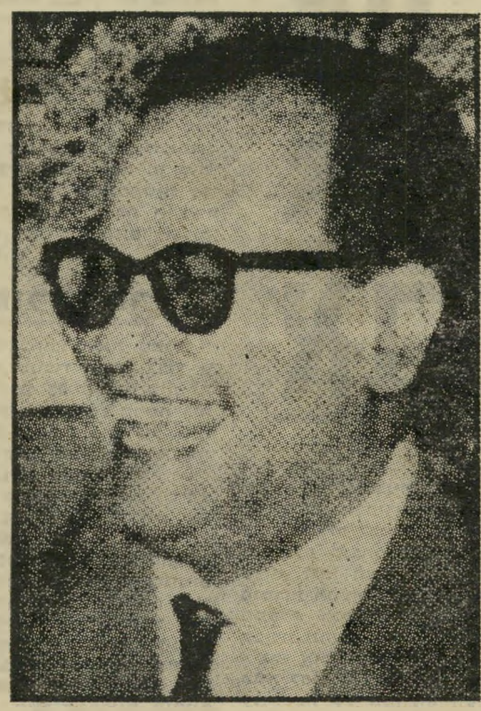

נג'יב מחפוז (65), החשוב בין סופרי מצרים, והמיטיב לתאר את חברתה ותושביה עד שהצנזורה המצרית עיכבה לא אחת, אסרה או פסלה יצירות שלו או חלקים מהן, נולד ב־1911, למד באוניברסיטת קהיר, וסיים ב־1934 תואר ראשון בפילוסופיה. בשנת 36' החל בלימודי סיפרות, שימש בשנות החמישים כמנהל רשות־הקולנוע, ובשנות השישים המאוחרות כיועץ בכיר ב־מישרד־התרבות המצרי.

אחרי מילחמת ששת־הימים הזדעזע נג'יב מחפוז ופנה ביצירתו לכיוון הסוריאליזם והאבסורד, תוך כוונה לחשוף את קצוות עצבי המשבר, את אוזלת־היד של השלטון ומבוכת העם. סיגנון זה מאפיין את קבצי סיפוריו: „תחת הסככה" (1969) * ; „סיפור בלי תח־חלה ובלי סוף" (1971). סיפרו הבא — „מראות" (1972) — דן בחשיפת פגמי החברה המצרית ערב מיל־חמת ששת־הימים, ובעיקר מבוכת השיכבה האינטלק־טואלית שלה. בסיפרו „אהבים וגשם" (1973) הוא המשיך במגמה זו, ובספר נוסף, „אל כרנכ" (1974), הוא מפרט את תעלולי המישטרה־החשאית של ימי גמאל עבד אל־נאצר, לפני ואחרי מילחמת יוני.

סיפרי מחפוז שראו אור בעברית הם „סימטה ב־קהיר" ; **„חגנב והכלבים וסיפורים אחרים"**.

* תורגם לעברית בידי מתי פלד („מעריב" 26.12.69).
** הוצאת „עם־עובד", 1969.
*** הוצאת „ספריית פועלים", 1970.

אמרה כמרירות: **„לכל פנינו עורף"**... (4־23).

הצעירים אינם ששים אלי קרב, ונג'יב מחפוז מציג זאת דרך־אגב: **...אדם שהיה מנהג את אשתו בלב ה־צפיפות והתפרץ בכעס, כנראה על שום כבודו־העצמי וצעק: „התביישו לכם, לכו לחזית אם גברים אתם..."**

אך כמדומה איש לא התפייט. נשמע קול: „למה הוא רוצה לשלוח אותנו לחזית בטרם עת?"

וקול אחר ליגלג לעומתו: „אולי הוא חושב ששולחים לשם את הנשים ואת הקשישים"... (28)

„אהבים וגשם" הוא ספר מלא שאלות סראקסטיות, שאין למצוא כדוגמתן אצל סופרים ישראליים, הצעירים גם בעשר שנים מנג'יב מחפוז: ...„האם גם ילדי ה־עשירים נהרגים?"

לא שלט חוסני בצחוקו ואמר: „הלא אין הגיים מבחין בין עשיר לעני, עשמאוי."

הניע האיש ראשו בספקנות ושאל שוב: „האם באמת שולחים גם אותם לחזית? ליבי אומר לי אחרת..."

„אל תלך אחר לבך, עשמאוי."... (33).

ב. מצב המולדת הוא בלתי־נסבל

מפלות מביאות לאובדן־ערכים, להתפוררות חברתית. אנשים צעירים מהרהרים בקול רם על הגירה מארצם לארצות אחרות: ...„חושב אני להגר מכאן."

נרתמה מונה ומילמלה: „להגר?"

„למעשה עברתי ככר את שלב הלבטים ונחרצת החל־טתי להגר."

„אבל למיטב ידיעתי מצפה אתה להיכלל במישלחת מדעית."

„זיכוני בהבטחות־שווא, ולפיכך התחלתי לחשוב על הגירה ולאחר־מכן נתחזקה דעתי"...

שללו ההורים את הרעיון. לא מצאו כו טעם כשעה שלשני האחים עתיד זוהר במצרים. אמר הדוקטור ל־הוריו: „כזה הוא מצב המולדת."

אמרה מונה: „והוא בלתי־נסבל."

ביקש האב לפנות אל ריגשותיהם הלאומיים, אבל ד"ר עלי אמר ברוח גבוהה, שאביו חשבה לאכזריות, ששוב אין המולדת ארץ בגבולות גיאוגרפיים, אלא ה־מולדת היא ארץ המחשבה והרוח... (39).

משבר האמון במישטר, ובחברה המוביל את העילית המצרית להירהורי־הגירה, להתפרקות המתח שנותר מ־השנים הראשונות של „מהפכת־הקציניס". בני המעמד הבינוני והעליון מהרהרים ושואלים: ...חייכה בפעם ה־ראשונה ואמרה: „יש בך יחס ממשי ללאומיות. האם מילאת את חובתך?"

העיר את המשקה אל קירבו בכת־אחת ואמר: „בגילי לשאת מצלמה ולבקר בחזית די בכי למלא את חובתי."

„ואז לחזור אל ביתך הקסום."

„כאן חומף אני תענוגות חולפים מתוך דחף של חרדה יעצב."

„מה אומללה הארץ שבה מתקנאים בזקנים על זיק־נתם"... (65).

נג'יב מחפוז ממשיך בהצגת הלבטים: ...תהה חוסני חיג'אזי ושאל את עצמו, האמנם זוהי מנת חלקם של אבות ואמהות בכל העמים; אפשר ישנם עמים אחרים הדרוכים כה לקרב ולמלחמת המצווה שלהם? או אולי

עיוותה ההיסטוריה את סיפורי גבורתה, ולא הגיעו עדינו המארגעות בצורתם הנאמנה? האם פגם זה מקורו ב־נפשנו אנו, או שמא כזה הוא הטבע האנושי בכל מקום וזמן? ואם כאלה הם — היאך זה שהחברות האנושיות מיכלות ללא הרף ממלחמה למלחמה? מה רב השוני בין תמונת ההקרבה בעיתון היומי ובספר ההיסטוריה, אי בכתבי המשורר, לבין אותה תמונה בבית־הקפה, בבית או בשכונה. ואם כך על שום מה מסכימים בני־האדם לעסוק בעניין שהם מתעבים אותו — המילחמה... (67).

...המשיכה בעקשנות בשלה: „ואמרו לנו, ספינת המולדת ניצבת לנוכח אשונות ואתם חושבים לברוח?!"

„אה, אני מודה שנדהלתי והתחנכתי ללאומיות, אבל שיב לא איכפת לי דבר. הבה נדבר על נושא אחר..."

„אין זה חשוב לך שהמולדת תנצח?"

חייך בייאוש ואמר: „חשוב לי לחיות בשלום וב־אושר. אם יתגשמו באמצעות הנצחון — ברוך הבא, ואם יבואו דרך התבוסה — ברוכה תהיה היא"...

...אמר: „אילמלא ניצחו הם במילחמת יוני, מה היו עושים אנשים כמותנו? הבה התבוסה, על אף הרוע שבה, אינה נקייה מברכה ומתועלת למקופחים"...

...„האם נוכל להיות מאושרים ובעלי כבוד אם תבים אותנו ישראל?"...

ג. „פורענויות השלום אינו נופלות מפורענויות המילחמה"

„אהבים וגשם" הם, כדיברי אחד מגיבורי הרומן: ...ימי־הינון יורדים עלינו ללא הרף כגשם... (68). והאהבה היא אהבת שלוש הדמויות הנשיות — עליאת, סניה ומונה. אין זו המילחמה המפעילה את המכניזם הטראגי של הסיפור או, כפי שטוענת עליאת, אחותו של איבר־הים: ...פורענויות השלום אינן נופלות מפורענויות ה־מילחמה... (87).

הפורענויות והביעותים של נג'יב מחפזו, הם ביעותי המטמורפוזה העוברת על העם המצרי, במיגוון של ני־גודי־דורות. המבוגרים מסמלים רעיונות מסורתיים ש־זמנם תם. נג'יב מחפזו טרזן, או מציג את הבעייה, בכך שרק מעטים מבני מצרים התאימו עצמם לצרכים ה־חדשים. כך שמרבית המשכילים מנוכרים לחברה ה־סובבת, כבולים במונחים מסורתיים של כבוד ומוסר צבוע. נג'יב מחפזו מעלה באהבים וגשם את גלריית גיבוריו בני המעמד הבינוני והגבוה, דמויות העוינות את הריפורמה והמהפכה המצרית, המבקשות להגר ממצרים. חלקם אדיש לתבוסת מצרים ב־67'...

הדמות המרכזית ב„אהבים וגשם", חוסני חיג'אזי, אדם בן 50, רווק מנוכר, אינו מוכן להקים מישפחה. הוא משולל השקפת־עולם. אינו מסוגל להזדהות עם מטרה חברתית כלשהי, וסולד מכל אחריות אישית למצב, שבו רק הכסף והמין מעניינים אותו. ההיפך מדמותו הוא דמויות הגשים בספר, הבולטות בעצמאותן, בהשקפותיהן המודרניות יותר מאלה של הגברים על החיים, האהבה, הנישואין, העבודה ותפקיד האשה בחיי המישפחה. גשם שאימצו לעצמן את ערכי המוסר החדש בניגוד לגברים, המעוגנים עדיין בעבר של אמונות תפלות ומוסר צבוע.

אחת הנשים, ניהאד, שואלת: ...„מדוע אינך מדגיש על רצונך להינשא באחד מכתבי־העת?

צחק חסן, צחק גם צפאת וחיזק את הרעיון: „מציע אני מודעה בגוסח זה: ח"ח, עורך־דין מצליח, עשיר ממוצע אריסטוקרטי, בשנות הארבעים, אמריקאי ברוחו, וישראלי בהשקפותיו, מעוניין בנערה בת עשרים, משכי־לה, מודרנית ויפה למטרות נישואין..."

המשיך חסן חמודה בצחוקו ואמר: „ואזכה לתשובה מהירה משר המישטרה"... (67).

„אהבים וגשם" הוא ספר עצוב, הנקרא בחטף, ש־שיחות גיבוריו קצרות ולעיתים עוקצניות: ...אמרנו להרכיב על גופנו המשותף כנפיים, והנה הפכו קביים... (118). נג'יב מחפזו מצליח להביא, באירח אמין, את עיקר הבעיות הקיומיות המטרידות את השיכבה המש־כילה במצרים.

סיומו של הסיפור מפתיע, ולא ברור אם הוא נכתב באירוניה או ברצינות. חסן חמודה, עורך־הדין המפולח, פוגש באבו נאצר אל־כביר, איש ההתנגדות הפלסטינית, המכריז על האפשרות שטובת הערבים ככלל תצדיק הקרבת ערבים, ושהפלסטינים מפיחים רוח חדשה של הזדהות עם הגורל הערבי בקרב בני המעמד הבינוני והעליון.

מן הראוי להזכיר עמדה פוליטית שנקט נג'יב מחפוז אחרי מילחמת יום־הכיפורים בעיתונות המצרית, וטען שעל הערבים, לאחר שהשיבו לעצמם את כבודם, חצו את התעלה ועברו את מחסום הפחד. הגיעה עת שבה מוטל עליהם להתפנות לשיקום התרבותי והחברתי של עמי ערב, כדי שלא ישובו להיות רועי־גמלים ופלאחים עניים לכשיאזל הנפט הערבי.

מחפוז הוסיף וקבע, שעל הערבים לסיים את המצב הבלתי־טיבעי של מילחמה־מתמדת, העומדת כסכר בפני הקידמה. דיעות אלה משקפות טענת־יסוד נוספת, ה־עוברת כחוט־השני ביצירותיו של מחפוז, זו הטענה שהבעייה הערבית אינה ישראל והסיכסוך הישראלי־ערבי, אלא הפיגור החברתי־תרבותי והמוסר הישן.

למיקרא סיפורו של מחפוז, עולה המחשבה בדבר דלותה של הסיפרות העברית המתקשטת בנוצות־טווס זרות, והחסרה את מתח הביעותים החברתי שבו לכודה כל שורה ושורה בסיפורו זה של נג'יב מחפוז ובספריו האחרים.

אי־אפשר יותר

נמר של נייר מארח:

עם הקונצפטואליזמים האלה. הולך וצומח פה דור שלם של משוררים ואמנים שעוסקים בעבודתם בחקר המחקר. אם שירה היא, במובן מסויים, מחקר של החיים, אז יכול להיות יופי לעסוק במחקר־עצמי — אבל עד איפה? לכל היתר יש לנו כאן מחקר־חיים יד־תשיעית. כך ששוב אנחנו חוזרים לשירה פורמאליסטית נוקשה וסגורה, כמו במחצית הראשונה של המאה.

למשמעות כבר אין משמעות, ועשיית שירה היא עיסוק במיבנים צורניים טהורים. אסתטיקה צרופה, במיקרה הטוב. אבל קר בבטן בלי אספרי. נראה לי שתהיה זו שטות מצידי לכתוב מאמר. שוב מילים, מילים ועל העניין וכו'. אז נראה לי שהתשובה היחידה הבאה בחשבון היא באמצעות שיר קונצפטואלי גרוע. שיר שיתקוף את התופעה בתוכנו ויכיל אותה בתבניתו. משהו כמו להילחם במיפלצת בשיטות שלה:

נצמרף גם כן למישחק / למה לא?
הרי למשמעות ממילא ככר אין משמעות וכל שנותר
הוא לשחק בקונצפציות של הדברים ולא בדברים עצמם.
אין
לי
מישג לאן יובילו המושגים
האלה
מה שכטוח שנגמרו בירורי העניינים אחת
ולתמיד. אין עניינים.
המאה הבאה שייכת כולה למוח המהיר התאבדות סמאנטית
נקייה של חושים, גפיים, דם, זרע, תאי־עצב —
— רגישויות —
במקום: מיטה מוצעת בקפידה ותא אחד קטנטן מרופד
בשמיכות סמיטיות
מדיף ריח סטרוקטוראליסטי גמיש —
מעבר לזיעה. מעבר לזיעה, לגועל, לחיצפה, לחרדה
ואפילו לרחמים־העצמיים.
צריך מזח קר שישקוף במאזן / רק על מוחות קרים
משהו כמו
אובייקטיביות סטרילית שתיתן סימנים
צופנים סוציו־כימיים למערכת חשיכה מדעית־פטאליסטית
משוחררת מריחות יער פאנאני.
אצילו המיסטיקה משוכפלת כעת כניתון עכשווי
אלוהים מתחפש למימסר אוטומאטי
אכל אכל אכל
אני יושב כעת כפתח המערה
שלוש פירמידות אל.אם.רי. סינתטי בכטן,
בנזדרין,
סטריכנין
ורעל־עכברים ומשחק באלה.
אילי תעבור איזו חיה כאן ויהיה משהו לבשל
לארוחת־הערב.

עודד פדר

בחטף

פרס נובל ל„מס עיזבון"

בירושלים נערך ערב בהשתתפות יוצרי כתב־העת עכשיו, שבו השתתפו המשוררת **יונה וולך**, המבקר **גבריאל מוקד** ואחרים ● הנוסח העיברי של הרצל מאת העיתונאי **עמוס איילון**, ראה אור בימים אלה. מחזמר שהוצג בברודוויי על־פי סיפרו זה של איילון נחל כישלון והורד תוך שבוע מעל קרשי הבימה ● המשורר הגרמני ממוצא יהודי, **חיינץ פיונטאק**, זכה בפרס ביכנר, הפרס הספרותי המכובד ביותר בגרמניה ● במסיבת־הנעילה של כתב־העת קשת שבעריכת המשורר **אהרן אמיר**, השתתפו גם הסופרים **עמוס עוז, א.ב. יהושע, אשר רייך** ואחרים. בין שאר דבריו במסיבה אמר א. ב. יהושע: „מחר יצינו פגישה זו כאסיפת־בחירות, ורבין

שימעון פרס וא. ב. יהושע
„אפשר לפתוח אסיפה"

„יאכל את עצמו" ששלח את שיריו למאזניים ולא לקשת. איך שלא יהיה, טעינו שסגרנו את קשת. אפשר לפתוח כאן אסיפת־בחירות ויש כאן קהל ויש התחלה לרשימה ממשית, ואצלנו לא יהיה ויכוח מיהו ראש הרשימה. אתה, אהרן (אמיר) ראש הרשימה." בין שאר הנוכחים במסיבה בלטו שר־הביטחון **שימעון פרס** ויועץ ראש־הממשלה לענייני־עיתונות, **דן פתיר** ● מישרד־האוצר חומד את כספי פרס נובל, שבו זכה בשעתו הסופר **ש.י. עגנון**. שילטונות־המס תובעים עתה מיורשיו של עגנון מס ותשלום רטרואקטיבי עבור זכויות־יוצרים שיורשי עגנון אמורים לקבל ב־50 השנים הבאות. הגיב על כך משורר ירושלמי: „הממשלה חייבת לכסות את ההפסדים הנגרמים לה עקב תמיכה בסופרים ממקורבי השילטון שלא זכו בפרס נובל, דוגמת **חיים חזז**." מן הראוי לציין כי בחייו לא זכה ש.י. עגנון מעולם במענק, סובסידיה או הטבה אחרת כלשהי מאוצר המדינה ● שני ספרים מתורגמים משל **הרמן הסה** ראו אור בעיברית. הספרים הם גרטרוד והאחוזה רוסהלדה ● בהוצאת תמוז **ראה** השבוע אור ספר־שיריה השני של המשוררת הצעירה **סמדר שיר**, געגועים עוגנים בחוף שקט. הספר מכיל 37 שירי געגועים, תמיהות ועצב.

המחיר: 8.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2059 שנת

העולם הזה

בית־המשפט מאשר את גילוי „העולם הזה"

מה הוא גילה ומה הוא מסתיר

כך השתק ירלין